

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI

**SEVİM AK'IN ÖYKÜLERİNDE YER ALAN ÇOCUK
KARAKTERLERİNİN İNCELENMESİ**

TUĞÇE GÜNEŞ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. KEZİBAN TEKŞAN

YÜKSEK LİSANS

ORDU 2020

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak savunduğum "Sevim Ak'ın Öykülerinde Yer Alan Çocuk Karakterlerinin İncelenmesi" adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmadan yazdığımı ve yararlandığım kaynakların "Kaynakça" bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

04/02 2020

Tuğçe GÜNEŞ

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ Anabilim Dalı öğrencisi Tuğçe GÜNEŞ'in hazırladığı "Sevim Ak'ın Öykülerinde Yer Alan Çocuk Karakterlerinin İncelenmesi" başlıklı tez 06/01/2020 tarihinde aşağıda imzaları olan jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	Üniversite	İmza
Başkan	: Doç. Dr. Müzeyyen ALTUNBAY	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	
Jüri Üyeleri	: DOÇ. DR. Keziban TEKŞAN	ORDU ÜNİVERSİTESİ	
	DR. ÖĞR. ÜYESİ Üzeyir SÜĞÜMLÜ	ORDU ÜNİVERSİTESİ	

TEŞEKKÜR

Tez konunun belirlenmesinden tamamlanmasına kadar her aşamada benden yardımlarını esirgemeyen ve gürüşleriyle beni aydınlatan değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Keziban TEKŞAN'a, akademik çalışmalarım için bana umut aŐılayan hocam Doç. Dr. Erkan ÇER'e ve üzerimde emeği olan tüm hocalarıma teşekkürlerimi borç bilirim.

Yaşamım boyunca desteklerini ve ilgilerini benden hiçbir zaman esirgemeyen, maddi ve manevi her konuda yanımda olan babam Ertan GÜNEŞ'e, annem Saliha GÜNEŞ'e ve kardeşim Berk GÜNEŞ'e; süreç boyunca yanımda olan özverili arkadaşım Beyza HAYIRCI'ya ve üzerimde emeği olan tüm arkadaşlarıma can-ı gönülden teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
KISALTMALAR VE SİMGELER	vi
TABLolar DİZİNİ.....	vii
BİRİNCİ BÖLÜM	
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Önemi.....	2
1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.3. Araştırmanın Problem/ Alt Problemleri.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	
LİTERATÜR TARAMASI.....	6
2.1. Çocuk Edebiyatının Tanımı ve Kapsamı.....	6
2.2. Öykü.....	10
2.3. Çocuk ve Öykü.....	13
2.4. Çocuk Kitaplarının Taşınması Gereken Özellikler.....	17
2.5. İçerik Özellikleri.....	18
2.5.1. Karakter	18
2.5.2. Konu	30
2.5.3. Dil ve Anlatım.....	34
2.5.4. İleti	36
2.5.5. İzlek (Tema)	38
2.6. Çocuk Kitaplarının Dayanması Gereken Temel Eğitim İlkeleri.....	39
2.7. Sevim Ak.....	43

3.BÖLÜM

YÖNTEM VE MATERYAL.....	46
3.1. Araştırmanın Modeli	46
3.2. Veri Toplama Aracı.	47
3.3. Verilerin Toplanması	47
3.4. Verilerin Analiz Edilmesi	47

4. BÖLÜM

BULGULAR.....	48
4.1. Çilekli Dondurma.....	48
4.2. Dalgalar Dedikoduyu Sever	62
4.3. Dörtgöz	66
4.4. Gökte Biri Var.....	107
4.5. Karşı Pencere.....	118
4.6. Mahalle Sineması	153
4.7. Penguenler Flüt Çalamaz	180
4.8. Pembe Kuşa Ne Oldu?	185
4.9. Sakız Kızın Günleri	212
4.10. Toto ve Şemsiyesi.....	234
4.11. Toto'nun Sınıfı	266
4.12. Uçurtmam Bulut Şimdi	296

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	327
5.1. Sonuç	327
5.2. Öneriler	330
KAYNAKÇA.....	331
ÖZGEÇMİŞ.....	337

ÖZET

SEVİM AK'IN ÖYKÜLERİNDE YER ALAN ÇOCUK KARAKTERLERİN İNCELENMESİ

Çocuğa gerçek yaşamdan kesitler sunan, onun belirli durumlar karşısında tutum geliştirmesini sağlayan ve düş dünyasını devindiren tür olan öykü; çocuk edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Öyküler çocuklara gerçek yaşamdan kesitler sunar. Çocuk, öyküdeki yeni durumlar aracılığıyla kendini, yaşamı, insanı ve doğayı gözlemleyebilir. Sevim AK, gerçek dünyaya ait olanı kurmacanın içine özenle yerleştiren ve çocuğa yaşanabilecek olan durumları hissettiren bir yazardır. Çocuk edebiyatında daha çok roman ve öyküleriyle öne çıkmıştır. Çocuklar tarafından da severek okunan bir yazardır. Bu nedenle yazarın eserlerinin incelenip değerlendirilmesi ve tanıtılması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada Sevim AK'ın öykülerinde yer alan çocuk karakterlerin açıklık-kapalılık, devingenlik-durağanlık, karakterin geliştirilmesi ve karakter özellikleri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yazara ait on iki öykü kitabında yer alan yüz bir öykü incelenmiştir. Araştırmada betimsel analiz yöntemi kullanılmış olup veriler sınıflama kategorisine göre incelenip doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

İnceleme sonucunda öykülerde yer alan çocuk karakterlerin daha çok meraklı, hayalperest, heyecanlı, neşeli, umutlu, yardımsever, yaratıcı gibi olumlu karakter özellikleri taşıdıkları görülmüştür. Bencil, ukala, şımarık, alıngan gibi olumsuz karakter özellikleri ise yardımcı çocuk karakterler üzerinden verilmiştir. İnceleme sonucunda öykülerde ana çocuk karakterler, bütün özellikleriyle tanıtılan açık ve devingen karakterlerdir. Yardımcı çocuk karakterlerin ise genellikle kapalı ve durağan karakterler olduğu belirlenmiştir. İncelemenin diğer bir sonucu olarak ise karakterlerin birden fazla yolla geliştirildiği en fazla ise konuşma yoluyla geliştirilmenin kullanıldığı tespit edilmiştir. Çalışma sonunda öykülerde yer alan çocuk karakterlerinin çocuğa göre ve çocuk gerçekliğine uygun olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle çocuğu bir birey olarak gören ve benimseyen Sevim AK'ın eserlerinin daha çok okutulması gerektiği görüşü benimsenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sevim AK, Çocuk Edebiyatı, Karakter, Karakter İnceleme.

ABSTRACT

ANALYZING OF CHILD CHARACTERS IN SEVIM AK'S STORIES

The story which is a genre that offers real-life sections to children, enables them to develop attitudes towards certain situations and moves their outside world, has an important place in children's literature. The stories offer children sections from real life. Children can observe themselves, life, human and nature through new situations in the story. Sevim Ak is a writer who carefully places what belongs to the real world into fiction and makes the child feel the situations that can be experienced. She has come to prominence in children's literature mostly with her novels and stories. She is a writer who is also fondly read by children. Therefore, it is thought that the author's works should be examined, evaluated and introduced. In this context, examining the children characters in Sevim AK's stories in terms of being developed-under developed, mobility-stasis, character development and character characteristics is aimed in the study. For this purpose, one hundred and one stories were examined in the author's twelve story books. In the research, descriptive analysis method was used and the data was supported by examples.

As a result of the study, it was observed that the children characters in the stories mostly have positive character traits such as curious, imaginative, excited, cheerful, hopeful, helpful, creative. The negative character traits such as selfish, highbrow, spoiled, touchy are given over the supporting child characters. As a result of the study, the main children characters in the stories are developed and dynamic characters introduced with all their features. On the other hand, it was observed that supporting child characters are usually under developed and stable characters. As an other result of the study, it was found that the characters were developed in more than one way, while they were developed through speech at most. At the end of the study, the child characters featured in the stories are considered to be child-related and appropriate to child reality. For this reason, it is accepted that the works of Sevim AK, who sees and accepts the child as an individual, should be taught more.

Key Words: Sevim AK, Children's Literature, Character, Character Analyze.

KISALTMALAR VE SİMGELER

Akt. : Aktaran

Ed. : Editör

s. : Sayfa

TDK :Türk Dil Kurumu

vb. : Ve Benzeri

TABLolar DİZİNİ

sayfa

Tablo 1. Çilekli Dondurma Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri.....	61
Tablo 2. Çilekli Dondurma Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi.....	61
Tablo 3. Dalgalar Dedikoduyu Sever Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri.....	66
Tablo 4. Dalgalar Dedikoduyu Sever Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi.....	66
Tablo 5. Dörtgöz Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri.....	104
Tablo 6. Dörtgöz Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi.....	104
Tablo 7. Gökte Biri Var Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri.....	118
Tablo 8. Gökte Biri Var Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi.....	118
Tablo 9. Karşı Pencere Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri.....	150
Tablo 10. Karşı Pencere Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi.....	150
Tablo 11. Mahalle Sineması Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri...	178
Tablo 12. Mahalle Sineması Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi	179
Tablo 13. Penguenler Flüt Çalamaz Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri.....	185
Tablo 14. Penguenler Flüt Çalamaz Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi	185
Tablo 15. Pembe Kuşa Ne Oldu? Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri	210
Tablo 16. Pembe Kuşa Ne Oldu? Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi.....	211
Tablo 17. Sakız Kızın Günleri Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri.....	233

Tablo 18. Sakız Kızın Günleri Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi	234
Tablo 19. Toto ve Şemsiyesi Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri	264
Tablo 20. Toto ve Şemsiyesi Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi	265
Tablo 21. Toto'nun Sınıfı Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri	295
Tablo 22. Toto'nun Sınıfı Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi	296
Tablo 23. Uçurtmam Bulut Şimdi Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri	325
Tablo 24. Uçurtmam Bulut Şimdi Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Analizi	325

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Yapılan araştırma Sevim AK'ın öykülerinde yer alan çocuk karakterlerin incelenmesi üzerinedir. Bu araştırmada belirlenen eserler dâhilinde eserde yer alan karakterlerin özellikleri, açıklık-kapalılık, durağanlık-devingenlik durumları ve karakterlerin nasıl geliştirildiği üzerinde durulmaktadır. Değişim ve dönüşüm içerisinde olan dünyada duygu, düşünce, ilgi ve isteklerin de değişimi yadsınamaz bir gerçektir. Bu değişimin ve dönüşümün özellikle çocuklar açısından önemi büyüktür. Çocukların ilerleyen dönemlerde sağlıklı birer birey olmaları açısından çocukluk dönemlerinde bilinçli bir şekilde yönlendirilmesi gereklidir. Bu yönlendirme ise doğrudan bir yönlendirme şeklinde olmamalıdır. Okur, dolaylı yollardan, kendi yaşantısı sonucu kazandığı deneyimlerle durumları ve olayları daha kolay içselleştirebilir. Bu durumun sağlıklı bir biçimde olması için de çocukların küçük yaşlardan itibaren nitelikli uyaranlarla karşılaştırılması ve eserlerle etkileşim halinde olması gerekir. Çünkü çocuklar, kendisi için gerekli olan duygu, düşünce ve değer yargılarını sanatsal açıdan da zengin olan nitelikli kitaplarda ve kitapların içinde yer alan karakterlerden yaşamlarına aktarabilirler. Eser içerisinde yer alan gerek canlı gerekse cansız karakterlerle çocuk özdeşim kurduğu vakit eserin içinde doğrudan yer alıp verilmek istenen iletiyi daha kolay anlamlandırabilir. Doğrudan yer aldığı bir eseri de daha kolay biçimde özümseyebilir.

Çocuk edebiyatında eserlerde olması gereken öncelikli terimler olarak çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik ilkeleri dikkate alınıp sanatsal bir duyarlılıkla yazılmış kitapların çocukların düşlerine ve gerçek hayatlarına etki etmesi çok daha kolay olur. Çocukların nitelikli eserlerle karşılaşmaları da kitapla ve hayatla etkileşimini arttıracığından çocuk edebiyatı eserlerinde oldukça seçici ve özenli olmak gereklidir. Seçilen kitaplarda karakterle özdeşim kuran çocuk kitap okumayı bir zorunluluk olarak değil de bunu yaşamsal bir ihtiyaç haline getirir ve kitap okuma alışkanlığını kendi kendine daha kolay bir biçimde kazanabilir. Hayata bakış açısı da bu denli gelişim gösterir. İşte bu durumlardan hareketle çocuğa verilen eserlerde ve eser içinde yer alan karakterlerde de dikkatli ve seçici olunmalıdır.

Bu bölümde araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmaya ait problem cümlesi ve alt problemlere yer verilmiştir.

1.1.Araştırmanın Önemi

Bir yapıt içerisinde duygular, düşünceler, verilmek istenen iletiler okura; o eser içerisindeki karakter üzerinden verilir. Bu karakterlerle birlikte okur, kendi yaşamı ve edebi eser arasında bağlantı kurar ve yaşamına yönelik çıkarımlarda bulunur. Eser içerisindeki karakterlerin iyi geliştirilmiş olması, olaylara yön veren kişilikte oluşu, çocukları verilen karakterle özdeşim kurmaya yöneltir; çocuğun duyusu, düşünüşü o yönde gelişir. Çocuk karşılaştığı eserler doğrultusunda yaşamını geliştirir ve çeşitlendirir. Çocuğun doğasına uygun olan karakterler ve eserlerde işlenen olaylar çocuğun duygularının ve düşüncelerinin gelişimine katkıda bulunur. Çocukta yeni hayaller, istekler, meraklar ve heyecanlar uyandırır. Bu duyguların geliştirilmesi için de çocukların nitelikli eserle karşılaştırılması gerekir. Doğrudan doğruya bilgi vermeyen, çocuğu öğütlerle ve kalıplaşmış sözlerle belirli bir yolda ilerletmeyen çocuğa yaşam içerisinde karşılaşılabileceği durumları hissettiren, bu durumları duyumsatan eserlerin verilmesinin günümüz çocuk edebiyatı açısından da önemi yadsınamaz bir gerçektir. Çocuk dünyasına hitap eden bir yazar olan Sevim Ak, öykü türündeki eserleriyle ön plana çıkmaktadır. Literatür taraması yapıldığında yazara ait eserleri konu alan araştırmaların oldukça az olduğu görülmüştür.

Bu araştırmalardan makale olanlar;

Tekşan, Çinpolat, Çelenk ve Güneş (2019), "Sevim Ak'ın Eserlerinde Söz Varlığı Unsurları" adlı çalışmasında Sevim Ak'ın yazmış olduğu beş kitap (Vanilya Kokulu Mektuplar, Sıcak Çikolatalı Yolculuklar, Babamın Gözleri Kedi Gözleri, Uçurtmam Bulut Şimdi, Çilekli Dondurma) oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda incelenen beş kitabın içinde 1202 kalıplaşmış söz varlığı ögesinin olduğu tespit edilmiştir. Kitaplarda bulunan kalıplaşmış söz varlığı ögelerinden 4'ü atasözü, 625'i deyim, 501'i ikileme, 72'si kalıp sözler olduğu belirtilmiştir. İncelenen eserlerin dilimizin anlatım imkân ve ayrıntılarını aktarmada etkili olduğu söylenmiş ve eserlerde sade bir dilin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tayşı Karakuş (2019) , “Sevim Ak’ın Öykülerinin Duyarlık Eğitimi Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında belirlenen 29 duyarlık konusundan biri dışında hepsinin farklı öykülerde farklı oranlarda olduğunu tespit etmiştir. İnsan ve insanın mutluluğu ve dilsel açıdan duyarlık en çok işlenen duyarlılık olarak belirlenmiştir. Çalışmadaki diğer bir bulgu da aile bireylerine, aşka-sevgiye, hayvanlara, yardımlaşmaya, doğaya, dürüst olmaya karşı duyarlılıkların da ele alındığıdır. Bu yönüyle yazarın öykülerinin çocukların insana ve çevresindeki her şeye duyarlık kazanmasında, değer vermesinde etkili olacağı tespit edilmiştir.

Karaca, Temizyürek (2017) “Sevim Ak’ın Öykülerinin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarında Sevim Ak’ın öyküleri konu, tema (izlek), karakter(ler), dil ve anlatım, ileti ve çevre, kâğıt, sayfa düzeni ve resimlemeler başlıkları altında incelenmiş ve eserlerin nitelikli uyarılar olduğu saptanmıştır.

Şen (2016), “Çocuk Edebiyatında Bir Yaşam Gerçekliği Olarak Ölüm Olgusu Üzerine Bir İnceleme (Sevim Ak Örneği)” adlı çalışmasında Sevim Ak’ın çocuk romanlarında işlenen ölüm olgusu betimlenmeye çalışılmıştır. Yazarın çocuk romanlarında, merkezde olmayan ölüm izleğinin çocuğu yaşam gerçekliğiyle karşılaştıran ve karamsarlığa düşürmeyen bir biçimde işlendiğini tespit etmiştir.

Aktaş (2016) “Okuma Eğitimi Açısından Sevim Ak’ın Çocuk Öykülerinde Söz Varlığı” adlı çalışmasında Yıldızlar Nereye? ile Duvarlar Resim Olsa adlı iki uzun öyküsünün söz varlığı unsurlarını; kelimeler, deyimler, atasözleri, tekerlemeler, kalıp sözler (ilişki sözleri), kalıplaşmış sözler, ünlemler, özel isimler, ikilemeler, yansıma sözcükler başlıkları altında ayrı ayrı tespit etmiştir. Araştırmaya konu olan eserlerin 7-10 yaş arası çocukların dilsel gelişimine katkıda bulunabilecek eserler arasında gösterilebileceği belirtilmiştir.

Tez çalışması olanlar;

Özdemir Mete (2016), “Sevim Ak’ın Çocuk Edebiyatı Romanlarının Sözvarlığı Açısından Çözümlemesi” adlı çalışmasında yazarın tüm romanlarını sözvarlığı açısından incelemiştir. Çalışmada yazarın çeşitli sözvarlıklarına yer verdiği, bu ögeler arasında ikilemelerin geniş yer tuttuğu, kalıplaşmış sözlere hiç

yer vermediği; Anadolu ağızları, atasözleri, tekerlemeler ve bilmeceleleri ise diğer sözcükleri öğelerine oranla çok daha az kullandığını belirtmiştir.

Doğan (2015) “Sevim Ak’ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Yönünden İncelenmesi ve Türkçe Eğitime Katkısı” adlı çalışmada Sevim Ak’ın çocuk kitaplarını, çocuk edebiyatının temel öğeleri yönünden incelenmiş ve bu eserlerin Türkçe eğitime katkısı belirlenmiştir. Araştırmada eserlerin Türkçe eğitiminin temel dil becerilerinin kazanımına katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Yurt (2013) “Sevim Ak’ın Öykülerinin Eğitsel Değerlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada yazarın eserlerinde ahlaki değerlere, bilişsel gelişime, sosyal gelişime, öz bakım becerilerine, fiziksel görünüme yönelik 218 iletiye yer verdiğini tespit etmiştir.

Özdemir (2008) “Sevim Ak’ın Hikâye ve Romanlarında Yer Alan Eğitsel İletiler” adlı çalışmada Sevim Ak’ın hikâye ve romanlarındaki eğitsel iletileri belirlemiş ve bu iletilerin aktarımını sağlayan kişi, olay ve durumları belirlemiştir. Araştırmada iletilerin çocukların yaşadıkları alanlara yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arpacı (2006) “Çocuk Kitaplarında İletiler ve İletilerin Aktarım Biçimi (Sevim Ak Örneği)” adlı çalışmada Sevim Ak’ın eserlerindeki iletiler ve iletilerin aktarılma biçimlerini belirtmiştir. Yapılan çalışmada kitaplardaki iletiler belirlenmiş ve eserler konularına göre gruplandırılmıştır. Eserlerin çocuklara neler kazandırabileceği, karşılaştırılan eserlerin çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına ne denli yakın olduğu ve eserlerde çocuğun gelişim özelliklerinin dikkate alınıp alınmadığı incelenmiştir.

Alanda yapılan çalışmalar sonucunda Sevim Ak’ın öykülerinde yer alan karakterlerin incelenmesine dair bir boşluk bulunduğu görülmüştür. Karakter eğitiminin, günümüz eğitimi açısından önemi herkes tarafından kabul görmektedir. Araştırmalarda eserlerinde kullandığı dil, ele aldığı iletilerle öğrencilere okumak için tavsiye edilen Sevim Ak’ın öykülerinde yer alan çocuk karakterlerin incelenmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle yazarın kaleme aldığı

öykülerde çocuk karakterlerin özellikleri, açıklık-kapalılık, devingenlik-durağanlık, karakter geliştirme durumları incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapılan araştırmada Sevim Ak'ın öykü türünde yazılan on iki eseri ve bu eserlerde yer alan yüz bir öyküsü içindeki çocuk karakterlerinin karakter özellikleri incelenmiştir. İncelenen karakterler, Sedat Sever 'in karakter incelemesinde esas olan ölçütlere göre; karakterlerin nasıl geliştirildiği ve genel karakter özellikleri yönünden, açık-kapalı, devingen-durağan şeklinde incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Problem/Alt Problemleri

Problem durumundan yola çıkarak araştırmanın problem cümlesi şu şekilde ifade edilebilir:

Sevim Ak'ın öykülerinde yer alan çocuk karakterlerin özellikleri, nitelikleri, geliştirme biçimleri nasıldır?

Araştırmaya dair alt problemler ise şunlardır:

- Sevim Ak'ın öykülerindeki çocuk karakterler açık karakterler midir, kapalı karakterler midir?
- Sevim Ak'ın öykülerindeki çocuk karakterler devingen karakterler midir, durağan karakterler midir?
- Sevim Ak'ın öykülerindeki çocuk karakterlerin gelişimi hangi yolla/yollarla gerçekleşmiştir?
- Sevim Ak'ın öykülerindeki çocuk karakterler, hangi karakter özelliklerine sahiptir?

2.BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

2.1.Çocuk Edebiyatının Tanımı ve Kapsamı

Çocuk; “Genellikle bedensel ve zihinsel gelişim bakımından insanoğlunun 0-16 yaş grubu için kullanılan temel bir kavramdır” (Yalçın ve Aytaş, 2016, s. 14). Bu yaş aralığını biraz daha açmak gerekirse “İlk çocukluk çağı 2-6 yaşlarını kapsamakta ve bu çağa oyun çağı adı verilmektedir. Okul çağı olarak anılan ikinci çocukluk çağı terimi 6-10 veya 6-12 yaşları arasındaki yaş grupları için kullanılmaktadır. Son çocukluk çağı ise 10-13 veya 12-14 yaşlarını kapsamakta olup erinlik çağı adını alır” (Oğuzkan, 2013, s. 3). Yapılan bu ayrımlardan da anlaşılacağı üzere çocukların belli dönemler dâhilinde zihinsel, duyuşsal özellikleri çocuğun yaşamındaki tüm alanlara etki eder. Bu değişim çocukların ilgi ve isteklerinin de geçirdiği dönemler dâhilinde geliştiğinin diğer bir göstergesidir. Sağlıklı birer birey olmanın öncelikli öğelerinden biri de bu gelişim alanlarını sağlıklı bir biçimde aynı oranda, bilinçli bir şekilde geçirmektir. Çocuğun benliğinde olan keşfetme ve merak durumları da onu yetişkinlerin dünyasından ayıran en temel özelliklerindedir. Bu durumların da sağlıklı bir şekilde yönlendirilmesi gerekir.

Edebiyat; “Duygu, düşünce ve hayallerin söz ve yazı halinde, güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatıdır” (TDK, 2011). Kavcar (1999, s. 4) ise edebiyatı “Çağlar boyunca insanoğlunun duyduğu, düşündüğü ve yaptığı her şeyi en zengin, en etkili biçimde ortaya koyan sanattır. Eğitim bakımından değeri insana çok çeşitli duyma, düşünme ve hareket etme örnekleri vermesidir. İnsan ancak böyle geniş bir ortam içinde kendisine uygun olan yolu seçme özgürlüğü kazanır ” diye tanımlar. Verilen bu kavramlarda birden fazla alanın birleştirilmesi gerektiği ve çocuk edebiyatının bu kavramlar dâhilinde değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu değerlendirme esasında eserleri yapılandıran unsurların da çocuğa göre olması gerekmektedir. Yazın Terimleri Sözlüğü’ nde çocuk edebiyatı, “Konularının seçiminde ve anlatımında çocukların gelişim düzeyi göz önünde tutularak düzenlenmiş öğretici, eğlendirici edebi yapıtlar” olarak tanımlanmaktadır (Göğüş, 1998, s. 31). Oğuzkan (2013, s. 3) ise çocuk

edebiyatını, “Usta yazarlar tarafından özellikle çocuklar için yazılmış olan ve üstün sanat nitelikleri taşıyan eserlere verilen genel ad” olarak tanımlamaktadır. Sever (2007, s. 41) ise çocuk edebiyatını, “Çocukların dil gelişimlerine ve anlama düzeylerine uygun, gereksinmelerini de önceleyen bir yaklaşımla, çocuklara yaşam ve insan gerçekliğini sanatsal nitelikli dilsel ve görsel iletilerle sunan, onların duygu ve düşünce dünyalarında etkilenimler uyandıran yapıtların genel adıdır biçiminde tanımlar”. Bu bağlamda çocuk edebiyatının tek bir alana bağlı kalmadığı görülür. Çocuğun gelişimiyle birlikte çocuğun içsel dünyasına seslenen ve bu dünyadan hareketle anlatı, metin, resim gibi bileşenlerden oluşan bir yapı olarak ortaya koyulabilir. Dilidüzgün (2004, s. 27) ise çocuk yazını, çocuğun kitaba olan ilgisini uyandırıp çocuğa okuma eğitimi vererek onun yetişkin yazınına geçişinde bir basamak görevinde olduğunu ve bu sayede çocuk yazınının, çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmada ve çocuğun okuduğunu anlamasında oldukça fazla işleve sahip olduğunu belirtmektedir. Yazar ve okur arasında bir köprü niteliğinde olan eserde “Yazarın kurmaca gerçekliğinin; çocuğun, gencin benimsediği ve alıştığı kurmaca gerçeklikten uzaklaşmasına katkı sağladığını ve yazarın bilinen gerçekliğin dışında yaşam durumları kurguladığını, bunlara merak uyandırdığını görürüz ”(Sever, 2009, s. 16). Sever’in bu sözlerinden de çıkarım yapılarak çocukların özgür bir biçimde sorma ve yaşama dair merak ettiklerini öğrenme gereksinimlerini yanıtlayan en etkili araçların başında edebiyat yapıtları olduğu görüşüne ulaşılabilir.

Oğuzkan’ın ve Sever’in çocuk edebiyatı üzerine tanımlarına bakıldığı zaman da çocuk edebiyatı ile edebiyatın “sanat” paydasında buluştukları görülmektedir.

Sever’e göre nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinde, sözcükler ve çizgiler, sanatçıların elinde çocuğun yaşamını bütünleyen ve çocuğu geliştiren bir araç niteliğindedir. Sever, çocuk edebiyatında sözcükleri resmin ve çizginin bütünlediğini söyler ve bu yapıtların edebi metni anlamlandırmada öneminin oldukça fazla olduğunu belirtir. “Çocuğun metni bir bütün olarak algılayabilmesi için görsel olarak da çizginin, resmin çok yönlü boyutlarından, imgesel güçlerinden yararlanılması gerektiği görüşündedir. Bu sayede çocuk edebiyatı ürününün sadece bir yapıt olarak yazılı metinden oluşmadığını, yazılı metnin yanı sıra bir bütün olarak “sanat” yapıtı olma zorunluluğunu da ortaya koyduğu

görülmektedir” (Sever, 2012, s. 19). Bu şekilde olan nitelikli eserlerin çocuklara küçük yaşlardan itibaren verilmesi çocukların sanatsal olarak donanımlı bireyler olma yolunda gelişim göstermelerini sağlar.

Çocuk kitabı ve çocuk edebiyatı belli amaçlarlar dâhilinde, bir yandan çocuklara seslenirken bir yandan da yetişkinlere seslenir. Bu duruma dikkat edilerek verilen eserlerin çeşitli yararları olduğu görülür.

Edebiyatın çocuklar için önemi azımsanmayacak kadar çoktur. Çocuk edebiyatının en temel işlevinin çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak olduğunu belirten Sever’e (2003, s.11) göre, “Çocuk edebiyatı ürünleri nitelikli metinlere yöneltmeyi başarabilen, onlara zamanla okuma kültürü kazandırabilen bir sorumluluk üstlenmelidir” ve “...çocuklar adına üretilen nitelikli yayınlar çocuk-edebiyat-sanat etkileşiminin kapısını aralayan etkili bir uyaran olmalıdır” diyerek çocuk edebiyatının çocuğun yaşamındaki yerinin oldukça fazla ve önemli olduğunu belirtmektedir.

Şimşek ise (2012, s. 43) “Çocuk edebiyatının, çocukta güzellik duygusunu geliştirip onu eğitime, eğlendirme işlevi gördüğünü; çocuğun hayatı, insanı ve çevreyi tanımaya ortam hazırladığını belirtir. Bununla birlikte çocuğun kendisi için yazılmış edebi metinde yaşadığı dünyanın bir benzerini bulup bu şekilde yazılanlarla yaşananlar arasında ilişki kurup karşılaştırma yaptığını dolayısıyla da yaşama dair çıkarımlarda bulunmasını sağladığını belirtmektedir.”

Çocukların edebiyata, kitaba neden ihtiyaç duydukları Leland Jacop tarafından altı maddede toplanmıştır: “Edebiyat, hoşça vakit geçirici, eğlendirici bir şeydir; edebiyat ruha canlılık verir, yaşama gücünü artırır; edebiyat hayatı keşfe yardım eder; çocuklar hayatı ve yaşama; edebiyat bir rehberlik kaynağıdır; edebiyat yardımcı etkinlikleri teşvik eder” (Akt. Oğuzkan, 2000, s. 5). Bu altı cümleyi başlıklar halinde belirten yazar, edebiyatın okuyuculara keyif veren; okuyucuyu hayatın olumsuz durumlarından uzaklaştıran, çocuklara hayatı öğretip okurların kendini tanıyarak davranışlarını değiştirmelerini ve geliştirmelerini sağlamaya çalışan, yaşamda farklı alanlarda da daha farklı ve yaratıcı etkinliklere geçmek için onlara yardımcı olup çeşitli ortamlar yaratan, anadillerini geliştirmeleri için olanaklar sunan bir araç olduğunu vurgulamıştır (Oğuzkan, 2000, s. 5).

Çocuk edebiyatı eserleri, çocuğun hayatta etkin bir şekilde rol almasını ve sağlıklı birer birey olmalarını sağlar. Üstlendiği bu rolleri de birden fazla alanda göstermesine olanak sağlar. Çünkü çocuk edebiyatla birlikte duygu ve düşünce dünyasını geliştirir. Eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisi kazanması üzerinde de çocuğun küçük yaşlardan itibaren karşılaştığı nitelikli uyarıların birçok katkısı vardır. Çıkla (2005)'nin da belirttiği gibi “Çocukların okudukları eserlerden edindikleri değer yargıları, yaşamları boyunca onlara yol gösterip rehberlik edecek nitelikte olmalıdır. Verilen bu eserlerin çocuğu hayata hazırlama ve hayatı her yönüyle tanıtmaya özelliği de taşıması gerekir. Bunun için de kitaplarda doğru davranış kalıplarının çocuğun duygu ve düşünce yapısına hitap edecek şekilde, çocuğa göre kullanılmış olması gerekir. Çocuk edebiyatı türlerinin çocuğa iyilik ve duyarlılık, yardımseverlik, dayanışma ve paylaşma, iyimserlik, toplumsal temel ilkeleri benimseme, görgü kuralları, sorumluluk, işbirliği gibi değerleri öğretmesi gerekir. Bunlarla birlikte verilen eserlerin çalışmanın önemini kavratma, çocuğun yaratıcılığını ortaya çıkarma, algılama ve yorumlama yeteneğini geliştirme gibi işlevleri olmalıdır.” Yazar, çocuk edebiyatı ürünleriyle insana ait duyarlılıkları edebi eser üzerinden okuyucunun bu şekilde sezinlemesini ve yaşamına aktarmasını sağlar.

Çocuk edebiyatı ürünleri adı altında verilen eserlerde çocuğun, yaşadığı yere, topluma özgü değerleri de sezebilmesi ve bu değerleri içselleştirmesi gerekir. Çocuk, eserde yer alan durumlarla birlikte yaşadığı topluma ait duygu, düşünce durumlarını görebilir. Bu sayede çocuk, kendine özgü düşüncelerini ve yaşama dair görüşünü oluştururken kendi öz değerlerinden ve düşünce tarzından kopmadan yaşama dair bir tavır sergileyebilir. Çocuğun kendi kültürünü tanımasını sağlamak amacıyla da çocuklara yerli yazarların eserlerinin okutulmasına da ayrıca önem verilmelidir. Böylece çocuk toplumsal değerleriyle birlikte kendine özgü bir anlam evreni oluşturur. Çocuk edebiyatı tek yönlü bir yapı olarak görülmemelidir. Çocuğun yaşamına etki edecek olan durumlar çocuğa eser üzerinden çok yönlü olarak verilmelidir. Böylece çocuk, okuma eylemini gerçekleştirirken gerek çevresine gerekse yaşadıkları durumlara karşı duyarlılık geliştirir. Metin içinde yer alan olay, durum, kişilerle özdeşim kurup yaşama dair çıkarımlarda bulunabilir.

2.2. Öykü

Okurların gerçek yaşama ait durumları gözlemlediği ve kurmacanın dünyasında yer edinen bir tür olan öykü gerek çocuklar için gerekse diğer okurlar için etkileyici bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır. “Öykü; hayatta olan veya olabilecek olayları bir ölçüyle anlatan hayalde tasarlanan birtakım olayları anlatarak okuyucuda heyecan veya zevk uyandıran yazıların tümüne denir.” (Karaalioglu, 1982, s. 347). “Öykü için öteki yazınsal metinlerde olduğu gibi değişik tanımlar geliştirilmiştir. Bunlardan pek çoğu insan yaşamından gerçeğe uygun kesitler sunan, bunu yere, zamana bağlayarak yapan yazı türü olduğu tanımında birleşmiştir.”(Ataman, 2013, s. 30). TDK (2011) ’ ya göre öykü; bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması, ayrıntılarıyla anlatılan olaydır. Oğuzkan (2013, s. 98) ise öyküyü “belli bir zaman ve belli bir yerde kişinin başından geçen olayları gerçeğe uygun olarak anlatan ve kişilerin karakter özelliklerinin de verildiği kısa yazılar olarak” tanımlar. “Öykünün en genel tanımı, gerçek ya da gerçeğe uygun olayların anlatıldığı yazınsal nitelikteki yazıların kısa oylumlusu yani hacimlisine denir. Öyküler, belli bir yerde, kişilerin başından geçenleri gerçeğe uygun biçimde anlatan kısa olay yazılarıdır” (Kıbrıs, 2016).

“Konuşmanın var olduğu zamanlardan bu zamana kadar başlangıçta ders vermek ve eğlenceli vakitler geçirmek için bir tür olarak kullanılan öykü, yazının bulunmasıyla yazılı bir tür olarak gelişim göstermiştir. Antik Yunan’daki söylenceler, Hint ve Arap geleneğine ait olan sözlü ürünler, masallar, efsaneler ve destanlar günümüzde öykünün gelişmesine yardım eden kaynaklardandır” (Üstün, 2008, s. 284).

Bireylerin gerçek yaşamda karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekleri kısa olayları edebi bir çerçevede dâhilinde belirli bir plan gözeterek kaleme almaları gerekir. Bu plan içerisinde de çeşitli unsurlardan bahsedilir. Bu unsurlar; kişiler, olay, yer, zaman ve anlatıcıdır.

Öyküde en önemli unsurlar olay, kişi, çevre, zamandır. “Öyküde yaşamın bir parçasına odaklanılır. Olay içerisinde yer alan ve olayla ilişkili olan karakterler öyküde kişi ya da kişileri oluşturur. Öyküde durum veya olayın geçtiği yerler

çevreyi oluşturur. Olay ya da durumun geçtiği kesit ise öyküde zaman ögesini oluşturur” (Üstün, 2008, s. 285).

Olay yazılarındaki giriş gelişme ve çözüm bölümleri öykü gibi anlatılarda; serim, düğüm, çözüm olarak adlandırılırlar.

“Serim Bölümü: Giriş bölümü de denilir. Olayın geçtiği yer tasvir edilir. Olayın şahısları, kahramanları tanıtılır.

Düğüm Bölümü: Bu bölüme gelişme bölümü de denilir. Olayın başlayıp açıklanması, okuyanın ilgisini merakını arttıracak durumların yer alması, kişilerin birbirleriyle olan konuşmaları ve düşünceleri bu bölümdedir.

Çözüm Bölümü: Bu bölüme sonuç bölümü de denilir. Olayın sonuçlanması, kişilerin ve okuyanın üzerindeki etkileri burada anlatılır.” (Karaalioglu, 1982, s. 351).

Karaalioglu (1982) de öykülerde kişilerin az olması gerektiğini çünkü öykülerin derin bir anlatıma elverişli olmadığını birkaç sayfa uzunluktaki yazılar olduğunu belirtmektedir. Öykülerin okuyanın hareketlilik isteğini karşılaması gerektiğini ve insanı gerek yaşama gerekse yaşam dışına yani kurmacanın dünyasına girmesine yardımcı olması gerektiğini söyler. Bu sayede öyküler okuyucuların yeni yaşam alanlarına tanıklık etmelerini sağlar.(Karaalioglu, 1982, s. 347).

Öykü türünde kişiler azdır, bunların her yönü değil birkaç yönü belirtilir. Öykülerde yapılan çevre tasvirleri sade ve ayrıntısız şekilde verilmektedir. Olaylar azdır, hatta bazı öykülerde tek olay ele alınır. Öykülerde şu özellikler aranır:

- Olaylar alışılmışın dışında ilgi çekici olmalı,
- Olaylar planlı bir şekilde birbirine girmeden anlatılmalı,
- Olayla ilgili çevre ve ruh betimlemeleri yapılmalı,
- Anlatım sade, açık ve anlaşılır olmalı, süsten ve yapmacılıktan kaçınılmalı,
- Öyküye akıcı bir anlatım kazandırmak için kişilerin konuşmalarına yer verilmeli ve geliştirilmeli,
- Serim, düğüm ve çözüm bölümleri iyi bir şekilde verilmeli,
- Öykülerin başlığı ve içeriği arasında bir uyum bulunmalıdır (Öner, 1982, s. 360).

Öykü türünün tarihçesine bakılacak olursa; “İlk öykü anlatımı, önce doğuda sonra batıda mizah yollu olaylarla başlamıştır. Yazılı olarak daha sonraları ortaya çıkmıştır. Öykü türünün kaynakları eski Hind’e kadar gitmektedir. Binbir Gece Masallarının öykülere kaynaklık ettiği savunulmaktadır. İtalyan yazarı Baccacio’nun Dekameron (On Günlük) adını taşıyan yapıtı Batı edebiyatında ilk öykü türü olarak kabul edilmektedir. İspanyol romancısı Cervantes, İngiliz şair Geoffrey Chaucer, bugünkü anlayışa uygun öykünün ilk olarak başarılı örneklerini vermişlerdir.” (Karaalioğlu, 1982, s. 348).

“19. yüzyılda romantizm ve realizm akımlarının etkisiyle öykü tekniği oturtulmuş, içeriğe ait kurallar belirlenmiştir. Böylece ayrı bir tür olarak öykü ortaya çıkmıştır. Günümüz öykülerinin ilk örneklerini Edgar Allan Poe, Arabesk ve Grotesk adlı öyküleriyle vermiştir. Mark Twain, Ernest Hemingway, Jack London, Anton Çehov, Gogol de öykünün gelişimine katkı sağlayan sanatçılardandır.” (Üstün, 2008, s. 284).

Türk edebiyatında ise bilinen ilk öyküler; “ Uygur dönemine ait Prens Kalyanamkara ve Papamkara, Çaçtani Bey, Şehzade ile Aç Pars, Dantipali Bey, Üç İtigsizler, Maidrisimit gibi maniheizm ve budizme ait dinsel nitelikli tercüme olan eserlerdir ” (Üstün, 2008, s. 284).

“Türk edebiyatındaki destanlar ve halk hikâyeleri öykünün ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir. “*Dede Korkut Hikâyeleri*” destanlardan hikâye düzeyine geçiş örnekleri olarak verilebilir. 16. Yüzyıldan sonra yaygınlaşan halk hikâyeleri de önemli bir yere sahiptir. Fakat sözlü halk hikâyelerinde ve destanlarda düz anlatımla şiir, sürekli bir arada verilir” (Kıbrıs, 2016, s. 180).

Bugünkü anlamda öykü türünün örnekleri Tanzimat döneminde görülmeye başlamıştır. “Türk Edebiyatında Emin Nihat’ın 1873 yılında yayımlanan “*Müsameretname*” adlı yapıtı bu türün ilk örneklerindendir”(Kavcar, 2003, s.34)

“Ahmet Mithat’ın yazdığı “*Letâif-i Rivayet’i*” de öykü türünün ilk örnekleri arasında sayılabilir. Sami Paşazade Sezai’nin “*Eski Şeyler ve Karabibik*”, Ebubekir Hazım Tepeyran’ın “*Küçük Şeyler*” adlı yapıtları da birer örnek olarak verilebilir. Cumhuriyet Dönemine kadar çocukların hedef alınıp öykü yazıldığına pek şahit olunmamakla birlikte bu türün çağdaş anlamda en olgun örneklerini veren öykücümüz Ömer Seyfettin’dir. Özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında kısa

öykü alanında ürün veren Reşat Nuri Gültekin, Halide Edip Adıvar, Memduh Şevket Esendal, Refik Halit Karay gibi Türk yazarları daha çok yetişkinleri dikkate alarak eserler vermişlerdir. Çocuklar için Ömer Seyfettin, Rıfat Ilgaz, Orhan Kemal, Yaşar Kemal bu yazarların öykülerini yalınlaştırıp özetlemiş ve çocukların alanına sunmuşlardır”(Kıbrıs, 2016, s. 181).

Günümüzde çocuk öyküsü denildiği zaman akla birçok isim gelmektedir. Gülten Dayıoğlu, Muzaffer İzgü, Sevim Ak, Behiç Ak, Fatih Erdoğan, Selim Gündüzalp, Aytül Akal, Çetin Öner gibi isimler bu yazarlara örnek verilebilir. Öykülerin kısa, öz ve genellikle sözlü edebiyatın bir yansıması olarak karşımıza çıkması ülke genelinde de gerek çocuklar gerekse yetişkinler tarafından tercih edilen türlerin başında gelmesini sağlamıştır.

2.3. Çocuk ve Öykü

Çocuğa gerçek yaşamdan kesitler sunan, onun belirli durumlar karşısında tutum geliştirmesini sağlayan ve düş dünyasını harekete geçiren edebi bir tür olan öykü; çocuk yazınında önemli bir yere sahiptir.

“Sümerler ve Eski Mısırlılardan itibaren çocuk eğitiminde kullanılan öykü türünün aslında her yaşta insana hitap ettiği; özellikle çocuklar için vazgeçilmez olduğu görülmektedir” (Şimşek, 2012, s. 229).

“Çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılmasında öykülerin yerinin büyük olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Çocuk öyküyle birlikte kısa olayları çözümlenmeye ve konu hakkında yorum yapmaya başlar. Bu da diğer karmaşık olan metinlere ya da romanlara nazaran daha kolaydır. Bu öykülerin çocuklara verilirken belli özelliklere de sahip olması gerekir. Bu özelliklerin başında öykülerin dil ve edebiyat yönünden iyi kurgulanmış olması gelmektedir. Eserler, çocukların ilgi ve isteklerine yönelik olup onların sosyal ve duygusal yönden gelişimini sağlamalıdır. Çocukların duygu ve düş dünyasını hareketlendirip, çocuğun iç dünyasında çelişiklere meydan vermeden, çocuğa karamsarlık, ümitsizlik, bitkinlik gibi olumsuz özellikleri yansıtmaması gerekir. Tüm bu özelliklerinde öykülerin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine uygun olarak tasarlanması gerekir” (Şimşek, 2012, s. 230).

“Öyküde, olaylar, kişiler (şahıslar, kahramanlar, karakterler), çevre ve yazarın dolaylı veya dolaysız olarak çocuk öykülerinde konuların ele alınışları

çeşitlidir. Çocuk ve çocuğun dünyasına ait olan onun yaşam serüvenine tanıklık eden olaylar dâhilinde bu konular çeşitlenebilir. Yakın çevreyle ilgili olanlar, hayvan öyküleri, duygusal öyküler, tarihi öyküler, gezi öyküleri bunlardan bazılarıdır” (Oğuzkan, 2013, s. 105).

Öykünün yapısını oluşturan öğeler; olay ve durum, kişi ve karakter, yer ve zaman, anlatım yöntemidir. Her öykü bir olaya ya da duruma yaslanır. Olaylar gerçekte insanın eyleme dönüşmüş tutkuları, özlemleri, düşleri ya da istemleridir. Bu yönden her olay ya da durum bir sorunu da birlikte getirir. Bu sorun insanı insanla, insanı doğayla, insanı toplumla ya da insanın kendisiyle olan çatışmasında bir yön içerir (Ataman, 2013, s. 31). Böylelikle çocuğun öyküdeki yeni durumlar aracılığıyla kendine, yaşama, insana ve doğaya yaklaşma olanağı sağlanır. “Çocuğun öyküyle kapılarını aralayacağı yeni evrenler, onları yeni okumalar yapmaya karşı isteklendirebilir. Çocuğun, yazınsal nitelikli öykülerle buluşması, onların duygu ve düşünce dünyalarını devindirerek kendilerini tanımalarına olanak tanır. Çünkü çocuğun özdeşleşerek okuduğu görüşünü anımsarsak, çocuk kitabın kahramanı ile birlikte düşleyemeyeceği türde heyecanlı olaylar yaşayacak ve okuma ile yeni dünyaların nasıl keşfedildiğini öğrenecektir ” (Dilidüzgün, 2004, s. 77). Böylelikle çocuk kendi gerçekliğine uygun öyküler aracılığıyla, daha önce yaşamadığı yeni deneyimler edinerek yaşama, kendine, doğaya ve insana yönelik çıkarımlarda bulunacaktır. Başka bir deyişle, yazınsal nitelikli öyküler aracılığıyla çocuğa yepyeni evrenlerin kapıları aralanacaktır.

Sanatçı duyarlılığıyla oluşturulmuş öykülerle ve sanatsal eserlerle buluşan çocuk ise öykülerde ve eserlerde yer alan karakterler ve gelişen olaylar aracılığıyla çeşitli duyma, düşünme olanaklarını genişletebilir. “Bir resme bakmak, bir sergiyi gezmek, bir dans gösterisini izlemek ya da bir roman, bir şiir, bir öykü okumak; kişiyi, dünyaya sanatçı gözüyle bakan bir duyarlılık ile tanıştırır”(Sever, 2007, s.20). Böyle geniş bir ortamda çocuk, eserlerde karşılaştığı durumlarla yaşama dair kendi duygu ve düşüncelerini oluşturabilir.

Yazınsal nitelikli öykülerle buluşan çocuklar dünyaya, kendilerine farklı bir yönden, sanatçı bakış açısıyla bakma imkânı bulurlar. Böylece yaşamı, kendini, insanı ve doğayı sanatçı duyarlılığıyla görüp eylemlerini daha bilinçli ve anlamlı kılabilirler. Kavcar’a (1999, s. 4) göre “ Kişilik gelişmesi her insanın kendi eğilimlerini, yeteneklerine göre gelişmesi, hayatta karşılaştığı yeni şartlara

göre izleyeceği yolu kendisinin seçmesi demektir.” Yazınsal nitelikli öykülerle buluşan çocuk olayların içindeki karakterle özdeşim kurarak yaşam durumları karşısında çözümlerini de kendisi üretecektir. Çocuğa göre ve onun gerçekliğine uygun öyküler çocuğa düşünsel sorumluluklar vererek onun kişilik gelişimine önemli katkılar sunabilir. Bu tür öyküler aracılığıyla çocuğun özgün ve özgür kişilik geliştirmesi olanaklı kılınabilir.

Çocukların yazınsal nitelikli öykülerle buluşmasının en önemli yanlarından biri de dil ve anlatımdır. “ Bir dilin sözcükleri, terimleri, yabancı dilden gelme öğeleri, atasözleri, deyimleri, insanlar arasındaki ilişkilerde kullanması gelenek olmuş kalıp sözleri ve kalıplaşmış bir takım özdeyişler, bir bütün olarak söz varlığı adı altında ele alınır” (Aksan, 2002, s. 13). Sanatçı duyarlılığıyla oluşturulmuş çocuk, doğal bir dil ortamında ana dilinin zenginliklerini sezinleyebilir, anlam evrenini genişletebilir.

Böylelikle çocuk, öyküler aracılığıyla ana dilinin söz varlığıyla tanışabilir, ana dilinin anlam özelliklerini, anlatım gücünü sezinleyebilir.

Öykü yazacak kimselerin, çocuğun ruh halini çok iyi anlayıp ona göre eserler vermesi gerekir. Aytaş ve Yalçın (2016) öyküleri genellikle yaş ve gelişim özelliklerine göre değerlendirir.

“Okul öncesi, ilköğretimin birinci devresi ve ilk gençlik evresi olarak üçe ayırır. Okul öncesi öykülerinde, anlatılan olayların birden fazla duyuya hitap etmesi gerektiği, kitaptaki görselliğin ön planda olduğu ilgi çekici metinler olması gerektiği vurgulanmaktadır.

İlköğretimin Birinci devresinde, çocukların çevrelerine daha fazla dönük olduğu ve ilişki kurmak için çabaladıkları ve yaşama katılımcı rolünde girdikleri görülür, bu dönem için yazarların da bunlara dikkat etmesi gerektiği önerilir.

İlk Gençlik devresinde ise, çocukların yaşlarından dolayı daha gerçekçi oldukları görülür. Değişken ruh haline sahip olmaları da verilecek eserlerin ilgi ve istek doğrultusunda olması gerektiğini gösterir.”

Çocukların okudukları metinlerin onlara üç düzeyde yararlı olacağı, bunların da bilgi sunma, bakış açısı ve estetik yaşantılar sunma olduğu bilinmektedir (Kıbrıs, 2016). Öykülerin bilgileri sunarken doğrudan doğruya didaktik bir yapıda olmadıkları görülür. Çocuğun yaşamını ve yaşama dair

deneyimlerini zenginleştirmek, onları farklı durumlarla karşılaştırmaktır. Öykülerin asıl işlevinin okuyuculara estetik yaşantılar sunmak ve okuyucularda güzellik duygusunu uyandırmak olduğu bilinir. Bu öykülerin sunulabilmesi için de bazı özellikleri içinde barındırması gerekir. Bu özelliklerden bazıları;

- “Çocukların ilgilerine, hayat tecrübelerine ve kavrayış güçlerine uygun konu.
- Çocuk düşüncesine aykırı olmayan sade ve gerçekçi bir plan.
- Mantıklı sonuçlarla biten hareketli olaylar.
- Somut, doğru fakat dikkat dağıtmayan ayrıntılar.
- Özellikleri iyi anlatan, gerçekliğe uygunluğu bakımından hiç kuşkuya yer vermeyen kişiler (şahıslar, kahramanlar)
- Kısa cümle ve paragraflar ile kısa, bol ve canlı konuşmalara dayalı sürükleyici bir anlatım.
- Çocukların seviyesine uygun ruh çözümlenmeleri.
- Kabalığa kaçmamak ve yerinde olmak şartıyla güldürücü sahneler ve konuşmalar.
- Küçük şeylere karşı sürekli bir ilginin uyandırılmış olması.
- Her durumun heyecanlı yanlarının daima belirtilmesi
- Metinle ilgili güzel ve anlamlı resimler” olması gerekmektedir (Oğuzkan, 2013, s. 109).

Kıbrıs (2016, s. 179) ise bu özellikleri;

- “Konular hedef kitle olarak seçilen çocukların ilgilerine, yaşam deneyimlerine ve kavrayış güçlerine uygun olmalıdır.
- Çocuğun izleyebilme gücüne uygun bir planları olmalı, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri mantıklı bir sıra izlenmiş olmalıdır.
- Çocuklar için sakıncalı konulara (cinsel, ideolojik, politik ve dinsel) yer verilmemiş olmalıdır.
- Anlatılan olaylar karmaşık olmamalı, çocuğun ilgisini çekebilecek devinimli olay ve durumlara yer verilmiş olmalıdır.
- Bölümler ve paragraflar çok uzun olmamalı, anlatım ve betimlemelerden çok konuşmalara yer verilmiş olmalıdır.

- Betimlemeler canlı olmalı, ruh çözümlmelerine gereğinden çok yer çok yer verilmemiş olmalıdır.
- Kitapta yer alacak resimler uygun nitelik, düzey ve miktarda olmalıdır.
- Güldürü ögesine aşırılığa ve kabalığa kaçmadan yer verilmiş olmalıdır.
- Anlatılan kişiler ve olaylar çocuğun dünyasıyla çelişmeyecek, onun aklını karıştırmayacak biçimde olmalıdır.
- İlginin canlı tutulması için, olay ve ayrıntılar merak uyandırıcı biçimde kurgulanmış ve sunulmuş olmalıdır ” olarak vermektedir.

Sonuç olarak çocukların yazınsal nitelikli öykülerle buluşması onların kişilik, dilsel gelişiminin yanı sıra yaşamı, kendini, insanı ve doğayı anlamlandırmasında yaşamsal bir öneme sahiptir. Öyküler aracılığıyla çocuğun düş ve düşünsel dünyası genişleyecek, dünyaya bakışı sanatçı duyarlılığı kazanacaktır.

2.4. Çocuk Kitaplarının Taşınması Gereken Özellikler

Çocukların eserlere karşı merak duyması, okuma isteği oluşturması ve çocuğun kitaba karşı ilgi duyması için çocuklar, yaş ve gelişim düzeylerine göre çeşitli uyarılarla karşılaştırılırlar. Bu uyarıların da belirli özellikler taşınması gerekir. Bunlar biçimsel ve içerik özellikleri olarak ele alınmaktadır.

Biçimsel özellikler; kâğıt, kapak, ciltleme, harf karakteri ve büyüklüğü, boyut, sayfa düzeni, resimdir. İçerik özellikleri ise; karakter, konu, dil ve anlatım, iletidir.

2.5. İçerik Özellikleri

“Kitapların içerik özellikleri çocuğu yaşama karşı daha özenli, duyarlı ve istekli olmasını sağlar. Çocuğun yaşamdaki güzellikleri hissedip, başkalarının duygularını ve düşüncelerini anlayabilmesi, çevresindeki canlı ve cansız varlıklara değer vermesi; kitabın içerik özellikleriyle doğrudan ilintili bir yapıdır. Bu durumda çocuk, esere ve yaşama karşı daha fazla olumlu görüş sahibi olabilir; yaşama karşı daha ilgili ve istekli olabilir ” (Tuncer, 1994, s. 204; Oğuzkan, 1994, s. 210).

Biçimsel özellikleriyle birlikte içerik özelliklerinin de birbirini tamamlaması ve bir bütünlük sağlaması gerekir. Böylece edebi eser, çocuğun

ilgisini üstüne çekebilir. Bu ilgi de çocukta oluşturulması istenen temel becerilerin bir başlangıcı niteliğinde olur. Bu konuda Oğuzkan (2013, s. 370) ; “ Bir edebiyat yapıtı teması, konusu, kahramanları, dil ve anlatımıyla bütünlük ve kendine özgü bir kişilik kazanır. Tasarım özellikleri bakımından ne kadar başarılı olursa olsun içerik bakımından yetersiz ya da başarısız yapıtların çocuklara yararlı olması beklenemez ”der. Yazarlar, çocuğun ilgi ve istekleri doğrultusunda çocuğa göre nitelikli yapıtlar vermelidir. Çocuğun bilişsel ve duyuşsal olarak gelişmesi için eserin çocuğun yaşamına etki edecek bir araç şeklinde kullanılması gerekir. Yazar gerek biçimsel olarak gerekse içeriksel olarak bu bütünlüğü sağlamalı ve çocuğun yaşamda karşılaştacağı maceralara katkıda bulunmalıdır.

İçerik özelliklerini Yalçın ve Aytaş (2016); ana fikir(tema),belli kavram ve değerler, konular, kahraman ve yardımcı kahramanlar, plan ve kurgu, anlatım, kavramlar olarak incelerken; Oğuzkan(2013); tema, konu, kahramanlar, plan, üslup ve dil olarak incelemiştir. Karatay(2011); edebi unsurlar, konu/tema, karakter/kahraman, kurgu, üslup ve bakış açısı, ana düşünce, Kıbrıs(2016); ana düşünce ve duygu, konu, kişiler, planla ilgili özellikler, Çer(2016) ; karakter, karakter geliştirme, konu, dil ve anlatım ve ileti olarak ele almıştır.

Yapılan araştırmaya kaynaklık eden Sever ise çocuk kitaplarının içerik özelliklerini şu şekilde ele almıştır:

- Karakter
- Konu
- İleti
- Dil ve Anlatım
- Resim
- İzlek (Tema) (Sever, 2012)

2.5.1. Karakter

Karakter kavramının birçok tanımı bulunmaktadır. TDK’ye göre ; “Bir eserde duygu, tutku ve düşünce yönlerinden ele alınan kimse ”dir (TDK, 2011). Püsküllüoğlu (1994, s. 582) ise karakteri şöyle tanımlar; “roman, öykü, oyun gibi yazınsal üründe duygu, düşünüş, davranış ve tutkuları yönünden işlenen kişi” olarak verilir. Kahraman ise ; “roman, hikâye, tiyatro vb. edebiyat ürünlerinde

başından olaylar geçen kişi “olarak tanımlanır. Öykülerde yer alan kahramanlar karakter ya da tip olarak verilebilir.

Eser içinde geliştirilen olayların okuyucuya etkili şekilde verilebilmesi için temel olan kavramlardan biridir karakterler. Edebiyatta ise karakter terimi karşımıza şu şekilde çıkar: “Bir kimseyi; çocuk edebiyatında ise bazen kişiliği olan bir hayvanı veya nesneyi ifade etmek için kullanılır” (Lukens, Smith ve Coffel, 2013,s. 113; Akt. Sever, 2012).

Karakterler çocukların küçük yaşlardan itibaren başlayan duygu, düşünce becerisi edinmelerinde ve yaşamda karşılaştıkları olayları ve durumları çözmeleri üzerinde önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Çocukların düş dünyalarında yer eden karakterler ilgilerini ve dikkatlerini sürekli canlı tuttuğu için nitelikli eserlerde sıkça okuru harekete geçirmeye çalışan, düşündüren ve okuru eser içerisinde tutmaya çalışan nitelikli karakterler kullanılır. Çocuk, bunların yanı sıra günlük hayatta yaşadıklarını, eser içinde yer alan karakterde de gördüğü vakit çocuk doğrudan kendini eser içerisinde bulur. Çocuğun hayal gücünün ve merakının harekete geçirildiği bir eserde, çocuğun kendini bulması ve yazarın yaratmak istediği, çocuğa hissettirmek istediği dünyayı algılaması daha kolay olur. Çocuk kendini ve çevresini anlamlandırmaya başladığı vakit çevresine dair çıkarımlarda bulunmaya ve durumlara yönelik yorumlar yapmaya başlar. Bunlarla birlikte çocuğun keşfetme arzusu perçinlenir. Çocuğun bu durumu bilinçli bir şekilde yönlendirildiği vakit ilerleyen dönemlerde bilişsel becerileri daha üst seviyede kazanması diğer bireylere nazaran çok daha kolay olur. Çocuk, eserde verilen unsurlarla yaşamını karşılaştırıp durumlara yönelik çıkarımlarda bulunur ve karşılaştığı sorunlara yönelik çözüm yolları arayışına girer. Bu durum da ilerleyen dönemlerde sağlıklı düşünce yapısına sahip birer birey olmalarını sağlar. Eserde yer alan karakterler toplumun ilgi ve istekleri yönünde idealize edilmiş, durumlar ve olaylar hakkında öğütler veren ve sadece olumlu yönleri tanıtılan bir unsur olmayıp çocuğun benliğinde olan durumları, siniri, heyecanı, mutluluğu, kıskançlığı v.b. özellikleri de yansıtmalıdır. Bu şekilde çocuk, karşılaştığı karakterle daha kolay özdeşim kurabilir. Eser içinde verilmek istenen iletiler de daha çok karakter üzerinden verilir. Bu karakterlerin öğreticiliği ve yönlendiriciliği geleneksel yöntemin bir yansıması olduğu için çocuk okurların dikkatini daha az çeker. Çünkü çocuk düşündeki karakteri, zihninde yarattığı

durumları eserde göremez. Her zaman için iyiyi ve doğruyu gösteren karakter çocuk için özdeşim ögesi görevi görmez.

Bunun aksine sürekli daha fazlasını isteyen, hiçbir şeyden tatmin olmayan, bitmek bilmeyen enerjisini kontrol edemeyen, çok hareketli karakterler de çocuk okurlar için sağlıklı birer karakter görevi görmezler. Bu konuda Karatay, “Kurgusal metinde okur da karakterler sayesinde, onlara karşı ya da onların yanında veya da dışında bir taraf belirleyerek metnin dünyasına katılır. Bu aslında; yazar, eser ve okur arasındaki şartlı anlaşmanın bir gereğidir. Okur okuduklarının bir hayal dünyasının ürünü olduğunu bilse de karakterlerle iletişim içine girerek bu kurmacanın bir parçası haline gelir. Edebî eserlerde, karakter anlatıda çatışma ortamının, aksiyonun nedenidirler. Çatışma ortamına bağlı olarak okuyucunun algısına göre iyiliği ya da kötülüğü tutmakla olumlu veya olumsuz karakter kimliği ya da kişiliği edinmiş olurlar” demiştir (Karatay, 2011, s. 99).

Bu sayede çocuk, eser içinden yaşamına uygun olan durumları alıp karakterinin oluşumuna katkı sağlayabilir. Sağlıklı düşünen ve davranan bireyler olmaları için bu durum oldukça önemlidir. Çocuk, toplumun temel yargılarına ve kendi yaşamlarına uygun karakter özelliklerini de bu şekilde sezebilir. İşte bu yüzden sanatçı duyarlılığına sahip, nitelikli ve estetik hazzı yaşayan ve eserlerinde yaşatabilen sanatçıların eserleri çocuklarla daha çok karşı karşıya getirilip daha çok okutulmalıdır.

Oğuzkan (2013, s. 372) çocuk kitaplarında bulunması gereken karakter özelliklerini şu şekilde vermektedir:

- Masal ve masalımsı eserlerde karakterler gerçek veya gerçeğe yakın olmalı,
- Eserlerde yer alan karakterlerin sayısının az sayıda olmasına dikkat edilmeli,
- Çocukların yaşlarına uygun ve okumaktan zevk alacağı karaktere eserler içerisinde yer verilmeli,
- Yabancı dillerden dilimize gelen eserlerde karakterlerin adları dilimize uygun hale getirilmelidir.

2.5.1.1. Karakterin Geliştirilmesi

Karakterlerin geliştirilmesi sürecinde ise çeşitli yollar kullanılmaktadır. Bu yollardan bazıları karakteri doğrudan dış yönleriyle tanıtırken bazıları ise dolaylı yollardan içsel olarak tanıtır.

Karakterlerin eserlerde; dış görünüşle, konuşma ve dille, eylemlerle, diğer karakterlerle olan ilişkileriyle, anlatıcının yorumuyla geliştirildiği görülmektedir (Sever, 2012, s. 95).

Sedat Sever (2012) edebi eserlerde yer alan karakterlerin sınıflanmasını şu şekilde yapmıştır.

2.5.1.1.1. Karakterin Davranış ve Eylemleriyle Geliştirilmesi

Davranış bireylerin yaşam içerisinde karşılaştıkları olay ve durumlara karşı verdiği tepkilerin tümüdür. İnsanoğlu davranışlarıyla hayatta yer edinir ve varlığını bu denli sürdürür. TDK ise davranışın tanımını şu şekilde yapmıştır. Davranış dıştan gözlenebilecek tepkilerin toplamı”(TDK, 2011) , Senemoğlu ise davranışı “organizmanın gözlenebilen ya da gözlenemeyen açık ya da örtük etkinliklerinin tümü” olarak tanımlar. (Senemoğlu, 2011, s.91) “Çocuklar için hazırlanan öykü, roman ve diğer anlatılardaki kahramanların karakter özelliklerini tanımamızı sağlayan en önemli gösterge, onların çeşitli durum ya da olaylar içindeki davranış ve eylemleridir. Gerçek yaşamda da kişilerin özelliklerine ilişkin değerlendirmeler yapabilmemiz için en temel ölçütlerden biridir davranışlar. Çünkü davranışlar ve eylemler kişinin karakter özelliğinin dış vurumu olarak değerlendirilir” (Sever, 2012, s.95). Çocuk eser içerisinde tanıklık ettiği olayda kahramanların davranışlarıyla o eserin içine girebilir. “Karakterin öykü içerisindeki davranış ve eylemleri aynı zamanda karakterin öykü içerisindeki duygu ve düşüncelerinin bir yansımasıdır” (Ural, 2013, s.48). Davranışlarının uygunluğu ya da uygun olmayışı okuyucuyu eser üzerinde düşünmeye ve eseri doğrudan sorgulamaya yönlendirir. Bununla birlikte yazarın yarattığı dünya, eserde yer alan kahramanların davranışları aracılığıyla okuyucuya hissettirilmeye çalışılır. Çocuğun eserdeki kahramanla özdeşim kurması kolaylaşır.

2.5.1.1.2. Karakterin Konuşma Yoluyla Geliştirilmesi

İnsanların birbirleriyle iletişim kurmasının öncelikli yolu “konuşmaktır.” “Konuşma becerisi, insanın diğer insanlarla ilişkilerini sürdürebilmesi için, en

çok gereksinim duyduğu ve yararlandığı önemli bir dil etkinliğidir. İnsanlar arasındaki iletişim, özellikle günümüzde büyük oranda, konuşma aracılığıyla gerçekleşir” (Kırkkılıç ve Akyol, 2007, s. 93). Konuşma, duygu ve düşüncelerin yani davranışların dışa vurulduğu biçimdir. İnsanlar yaptıkları konuşmalarla kendilerine bir alan oluştururlar. Bu oluşan alan da diğer bireylerin onu tanınmasını sağlarlar. “Çocuklar için hazırlanan öykü, roman ve anlatılarda kahramanların konuşmaları, onların kişilik özelliklerinin tanınmasına yardımcı olur. Okurların çoğu, yapıtlardaki kahramanların konuşmalarına bakarak onların yanında ya da karşısında dururlar. Konuşmalar karakterler hakkında yorum yapmamızı ve onları anlamamıza olanak sağlar”(Sever, 2012, s. 97).

“Dış görünüş, davranış ve diğer karakterler tarafından geliştirilen karakterin konuşma yoluyla da geliştirilmesi gerekir. Çünkü karakterin içinde bulunduğu durumun açıklanmasında bazen görünüm, davranış ve diğer karakterlerin yorumları yetmeyebilir.”(Anderson, 2013, s. 32; Russell, 2009, s. 43, Luckens, Smith ve Coffel, 2013, s. 11; Akt. Çer, 2016)

İşte bu durumda konuşma devreye girer. Konuşmayla birlikte geliştirilen kahraman tamamlanır. Çocuğun zihninde eserde verilen karakter daha rahat bir şekilde şekillenip yer edinebilir. Eserlerde ele alınan kahramanların gerek kendi kendilerine yaptıkları iç konuşmalar olsun gerekse diğer kahramanlarla yaptıkları konuşmalar olsun çocuğun kişilik gelişimine oldukça fazla katkı sağlar. Çocuk duygu ve düşüncelerini kahramanlar aracılığıyla da dile getirebilir. Kahramanın konuşma tarzı çocuk tarafından benimsenebilir. Böylece çocuğun kendini sağlıklı bir şekilde ifade etme becerisi de aynı oranda gelişir.

2.5.1.1.3. Karakterin Fiziksel Özellikleriyle Geliştirilmesi

Karakterin fiziksel özellikleriyle geliştirilmesi konusunda genellikle tek yaklaşım söz konusu olduğu görülür. Sözlü edebiyatın da bir yansıması olarak anlatılan öykülerde, masallarda kahramanın karakter özellikleriyle fiziksel özellikleri bağdaştırılmaktadır. “Masal, hikâye ve romanlarla karakterin dış görünüşüne yapılan betimlemeler, göndermeler onların karakter özelliklerinin tanınmasına yardımcı olur. Özellikle geleneksel masalarda kötülerin dış görünüşü genellikle çirkin, iyilerin ise güzel olarak çizilir.”(Sever, 2012, s. 99)

Bu şekilde geliştirilen karakterde çocukların somut olarak verilenlerle olayları zihinlerinde anlamlandırmaları daha kolay gerçekleşir. Bu canlandırma sonucunda da belleklerinde olayları ve verilmek istenen durumları daha anlamlı biçimde kurgulayabilirler. Eserlerde özellikle önceden beri gelen kalıplaşmış yargıların yerinin değiştirilmesi gerekir. Güzel olan bir insanın düşüncelerinin kötü olabileceği, çirkin olan bir insanın ise güzel düşüncelere sahip olabileceği zıtlığı eser içerisinde çocuklara verilmelidir ve hissettirilmelidir. Bu örneklerle karşılaşan çocuk yaşamın gerçekliği içinde daha sağlıklı bir kişilik oluşturabilir.

2.5.1.1.4. Karakterlerin Diğer Karakterlerin Yorumuyla Geliştirilmesi

Öykü, roman ve diğer anlatılardaki karakterleri tanıtabilmek için diğer karakterlerin yorumları, karakter hakkında görüşleri, karaktere yönelik duygu ve düşünceleri okura karakteri tanıtmada önemli bir yere sahiptir.

“Özellikle baş kişiyi daha iyi tanıyabilmek için, yüzeysel olarak tanıtılan kapalı karakterlerin yorumlarına, düşüncelerine ve davranışlarına gereksinim vardır”(Russell, 2009, s. 43; Luckens, Smith ve Coffel, 2013, s. 116; Akt., Çer, 2016).

Günlük hayatta da başvurulan tanıma yöntemlerinden biri olarak karşımıza çıkan bu yöntem karakter özelliklerini diğer karakterler, diğer bakış açılarını, farklı bakışlar, hayatlar tarafından tanımamızı sağlar. Karakterlerin birbirleri hakkındaki düşünce ve yorumları, eser içinde verilmek istenen mesajı ya da hissettirmek istenilen duyguyu daha kolay bir şekilde okuyucuya yansıtabilir.

2.5.1.1.5. Karakterlerin Yazar Yorumlarıyla Geliştirilmesi

Yazarın üçüncü bir kişi olarak karakteri çözümlediği, okura karakterin özelliklerini doğrudan veren bir yoldur yazar yorumlarıyla geliştirme. Yazarın yorumlarıyla geliştirilen karakterde yazarın gözünden eser içinde olanlar anlatılır. Karakterin olaylar üzerine vereceği tepkiler, duyguları ve düşünceleri doğrudan okuyucuya sunulur.

“Bir masalda, öyküde verilen karakter geliştirme yollarının hepsi birlikte kullanılabilir. Bu durum yazarın kalemını kullanışına, anlatım gücünün yüksekliğine bağlıdır. Bunu yaparken dikkat edilmesi gereken şey çocuğun karaktere olan güvenini kırmaması ve inandırıcılığının daim olmasıdır” (Sever, 2012, s. 103).

Karatay (2011, s. 99) ise karakterin tanıtılma yollarını dörde ayırmıştır. Çok yönlü olarak karakterin tanıtılmasının eseri de zenginleştireceğini söylemiştir. Bu geliştirme yollarının da :“Karakteri anlatıdaki diğer kişilerle iletişim kurdurarak diyaloglarla tanıtmaya, karakteri hikâyede doğrudan betimleme, karakterlerin düşüncelerini monologlarla betimleme, karakteri bir olayın içinde göstererek ortaya koyma olduğunu belirtir.”

Eziler ve Kıran (2003, s. 153)’ın karakterleri sınıflama konusunda ise görüşleri şu şekildedir; “Kahramanın anlatmaktan çok göstermeye dayalı yöntemle tanıtılmasının çocuk edebiyatı açısından daha yararlı olduğu görülmektedir. Bu şekilde çocuk, karakteri önceden yazarın, karakterin kendisinin ya da bir başka karakterin yorumlarını içeren bilgiler olmadan tanımaya başlar. Bu sayede çocuk kendine özgü nesnel çıkarımlarda bulunabilir. Bunlarla birlikte karakterler özdeşleşmeye çalışan çocuk, eserde eylemleriyle tanıdığı karakteri hareketlenen olaylarla dâhilinde daha iyi tanıyıp analiz edebilecektir.”

Temel olarak oluşturulmaya çalışılan görüş, çocuğun; karakterin birden fazla özelliğini görmesi ve çocuğun karakterlere farklı yönlerden, farklı bakış açılarıyla bakmasını sağlamaktır. Çocuğu hayata yönlendiren karakterlerin çeşitli özelliklerle geliştirilip bu karakterlerin de birden fazla yöntemle çocuğa sunulması bunu gerçekleştirecektir. Yapıtlarda sadece tek yolla betimlenen karakterler, okurun zihninde yazarın vermek istediği şekilde tam anlamıyla şekillenmeyebilir. Bu durum da okur üzerinde olumsuz bir durum yaratıp zihninde kalıplaşmış bazı yargılar oluşturmasına yol açabilir. Bu yüzden eserlerde birden fazla yönüyle tanıtılan ve geliştirilen karakter, okurla eser arasındaki bağı kurmaya yardımcı olur. Okur sunulan karakterle farklı deneyimler kazanır, eser içerisinde işlenen karakterlerle farklı yaşamlara, duygu ve düşünce yapılarına tanıklık eder.

2.5.1.2. Açıklık- Kapalılık

Sever (2012, s. 105)’e göre Çocuk edebiyatında karakter iki şekilde değerlendirilir:

2.5.1.2.1. Kapalı (Geliştirilmemiş) Karakter: Karakterlerin özelliklerinin yüzeysel olarak tanıtıldığı, okurun karakteri yeterince iyi tanımadığı ve karakter

hakkında tam anlamıyla bir yorum yapamadığı karakterlerdir. Bu karakterlerin, çocuklara yaşama ait olan durumları sunma ve yaşam gerçekliğini aktarmada katkılarının az olduğu görülür.

Bu tarz karakterler genellikle öykü içerisinde yan karakterleri oluşturur. Okurun ilgisinin kahramana yönlendirilmesini ve ondaki özelliklerin ortaya çıkmasını sağlar. Eser içerisinde yer alan kahramanlar arasındaki zıtlıklar verilerek istenilen durumların, davranışların ortaya çıkarılmasını sağlar. Kapalı karakterler bu nedenle eser içerisinde olayları yönlendiren bir yapıda olmadığı söylenebilir. Olaylardan genel olarak etkilenen yapıdadırlar.

2.5.1.2.2. Açık (Geliştirilmiş) Karakter: Açık karakterler, roman, öykü ve masallarda birçok özelliğiyle okura tanıtılan, inandırıcı nitelikleriyle öne çıkan, okurun iyi tanıyıp karakter hakkında yorum yapabildiği karakterlerdir. Bu karakterler yazarın okuyucuya vermek istediği iletilerin okurlara aktarılmasında oldukça fazla sorumluluk üstlenirler.

“Açık ya da iyi geliştirilmiş karakter okur tarafından iyi tanınır, kurgulanan olaylarla okurun zihninde yer eder. Eser içinde yer alan karakterin görünüşünü, hareketlerini, konuşmalarını, duygu ve düşüncelerini ve diğer karakterlerin, onlara ilişkin duygu ve düşünceleri bilinir. “Açık karakterler, usta yazarların elinde tanışmak istediğimiz gerçek kişilere dönüşür; onları tanımak bizleri mutlu eder” (Lukens, 1999, s. 88; Akt. Sever, 2012, s. 105).

Eserlerde yer alan geliştirilmiş karakter sayısı önemli bir yere sahiptir. Çocuk öykü içerisinde karşılaştığı fazla sayıda geliştirilmiş karakterle özdeşim kurmakta zorlanabilir ve dolayısıyla özdeşim kuracağı karakteri saptamada çeşitli problemlerle karşılaşabilir. Bu durumda çocuk, ilgisini tek yöne toplayamadığı için okuma eyleminin uzaklaşabilir.

2.5.1.3. Devingen – Durağanlık

Lukens (1999, s.86; Akt. Sever, 2012, s.105) ise karakterleri ikiye ayırır:

2.5.1.3.1. Devingen (Dinamik) Karakter: Öykü boyunca değişim gösteren karakterlerdir. Bu karakterler öykünün başlangıcı ve sonucu arasındaki kesitte değişim gösterir. Öyküde yeni kişisel davranışlar edinir, yeni değerler

geliştirebilir. Eser içindeki devingen bir karakter olayların gelişimi için temel bir unsurdur. Öykü içerisinde genellikle olayların başlaması, gelişmesi ve sonlanması devingen karaktere bağlıdır.

2.5.1.3.2. Durağan (Statik) Karakter: Öykü boyunca inandırıcı olmasına karşın değişmeyen karakterdir. Öykü gelişirken karakterlerin kişiliklerinde ve davranışlarında herhangi bir değişim olmaz. Kahramanların yaşadığı küçük değişimler de okur tarafından da yeterince önemsenmez.

Çocukların karakterleri örnek alıp özdeşleştirdikleri durumda karakterlerin taşınması gereken çeşitli özellikler olduğu görülür. Karatay (2011, s.104)'a göre;

“Karakter, evrensel ve ahlaki değerlere saygılı, iyiliği ve doğruluğu savunan, barış yanlısı olup çevresinin ve kültürel değerlerinin her daim koruyucusu olmalıdır. Bunlarla birlikte karakter; adil, çalışkan, adil, özverili, yardımsever vb. gibi olumlu özellikleri bünyesinde barındırmalıdır.”

Bu konular dâhilinde çocuklara yaşamdaki durumlar karakter üzerinden sezdirilmeye çalışılır. Bu konuda Sever (2012, s. 77) ; “Çocuk kitaplarında, çocukların yeni yaşantılar kazanmalarına olanak sağlayan en temel öğelerden biri de öykündükleri kahramanlar ve onların nitelikleridir. Kahramanların yaşama bağlılığı sorunları çözümedeki kararlılığı, amaca ulaşmada izlediği yöntemlerin niteliği ve bu eylemler bileşkenin söz ve davranışlarla somutlanması, çocukları da kahraman gibi duymaya, düşünmeye ve hareket etmeye istekli kılar.” der. Yerinde verilen tepkilerin çocukların hayatlarında kalıcı birer davranış olmasının yadsınamaz bir gerçek olduğu ortadadır. Bu tepkilerin de çocukların kişiliklerini oluşturmaları yönünde önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

Küçük yaştaki çocukların gelişimlerinde tiplendirme oldukça önemlidir. “Tiplendirme, bir psikolojik ve sosyal özelliğin bir kahraman üzerine yüklenmesi olayıdır. Tiplendirme ile bazı davranışların, olumlu ve olumsuz özelliklerin karikatürize edilmesi sebebiyle daha sürükleyici hale getirilmesi mümkündür. Hayvan masalları ve hikâyelerinin de önemli bir kısmı da tiplendirme üzerine kurulurlar. Yapılan bu tiplendirmeye ise çocuk öncelikle temel olan kavramları ve yaşamda karşılaşılabileceği temel durumları öğrenir.” (Yalçın, Aytaş, 2016). Böylece çocuklar olumlu tipleri örnek alabilirler. Model alma en etkili öğrenme yollarındandır. “Çocuk, kişiliğinin gelişiminde bir modelle kendini özleştirir. Bu

model küçük yaşlarda anne, babayken, zamanla yerini arkadaşına, film ve kitap kahramanlarına bırakır. Bu bakımdan kitap kahramanlarının ahlâkî ve sosyal açıdan sağlıklı olması, çocuğun kendisini kötü bir modelle özleştirmesine neden olur. Bu da, çocuk kitabı yazarlarının yükledikleri görevin çocukların kişilik gelişimleri açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır” (Yavuzer, 2001, s. 188).

Çocukların sağlıklı düşünen ve davranan bireyler olmaları için bu durum oldukça önemlidir. Çocuk, toplumun temel yargılarına ve kendi yaşamlarına uygun erdemleri bu şekilde sezebilir. Cinsiyetçi bir yaklaşımdan, basmakalıp kurallardan sıyrılıp çağdaş yaşamın gereklerinden biri olan özgür, eşitlikçi yaşamı benimser. Yazarlar çoğu zaman vermek istedikleri iletileri üzerinden okuyucuya iletirler. Bu yüzden bu karakterler idealize edilirler. Bu karakterlerin öğreticiliği ve yönlendiriciliği geleneksel yöntemin bir yansıması olduğu için çocuk okurların dikkatini fazla çekmez. Hatta kitabı okuyan çocukların kendilerini yetersiz hissedip psikolojik olarak olumsuz etkilenmelerine neden olabilir. (Tekşan, Set ve Çinpolat, 2019).

Hayatta her tür karakter ve durumla karşılaşabilecek çocuk için ise söz konusu olan inandırıcılık her daim ön planda tutulmalıdır. Çünkü çocuk kendini inanmadığı bir durumun içine sokamaz ve duruma dair çıkarımlarda bulunamaz. Karakterle de bu nedenle sağlıklı biçimde özdeşim kuramaz.

Bundan dolayı “Yazar eser içerisinde abartılı tiplere yer vermemelidir. Abartılı tipler, çocuğun gerçek hayatta benzerlerini bulamayacağı, ulaşamayacağı bireylerdir. Eserlerde yer alan karakterin türü ne olursa olsun (insan, nesne, bitki ya da hayvan) bunlara gerçek özelliklerinin çok üstünde özellikler yüklenmemelidir. Yani uçan, ateşe dayanıklı insan; kendi kendine hareket eden masalar, dolaplar gibi. Bu durum özellikle 3-6 yaş dönemi için oldukça tehlikelidir. Yazar karakterleri betimlerken çocukların bu betimlemeleriyle karakteri zihinlerinde doğru bir şekilde canlandırmaları için açık ve net tasvirler yer vermelidir. Eğer eser okul öncesi çocuklarına yönelik hazırlanmışsa, yani kitaplar resim ağırlıklı ise yazarın tasviri ile ressamın çizimi birbirini destekler nitelikte olmalıdır” (Kardaş ve Alp; 2013, s. 21).

Şimşek'in de aynı görüşte olduğu görülmektedir. Şimşek (2004, s. 28), "Abartılı tiplerin çocukların gerçek hayatta benzerlerini bulamayacağı ulaşılmaz kimseler olduğunu" belirterek karakterlerin aşırı idealize edilmesinin de sakıncalı olduğunu vurgular. Ural (2013, s. 47) "Çocuk kitaplarındaki karakterlerin erişilmez ve kusursuz olmaması gerektiğini, gerçek yaşamdaki gibi eksikleri, zaafı olan kişiler olması gerektiğini belirtir. Çocuk, kitaplarda karşılaşacağı kusursuz karakterleri kendine uzak bulur, onlarla özdeşleşemez. Kendileri gibi eksikleri olan karakterleri daha çok sever, onlarla kolayca özdeşleşir. Çocuk özdeşleştiği kitap karakterlerinin yaşadığı sorunlarla, yalnız kendisinin sorunları olmadığını anlar ve kendine olan özgüveni de artar. Gene bu öykülerdeki karakterlerin davranışları okuyucuya sosyal, etik değerler kazandırır" diyerek bu görüşe katıldığını destekler.

Karatay (2011, s. 99) ise bu durumu biraz daha açık ve basit olarak ele alır ve " çocuk edebiyatındaki karakterlerin kapı komşumuz kadar yakın olması gerektiğini vurguladıktan sonra betimlemelerin ikna edici olabilmeleri için gerçekçi şekilde yapılması gerektiğini anlatmaktadır". Geçmiş ve geleceğin bir karşılaştırması olarak Neydim (2000, s. 93) bu konuya farklı bir şekilde yaklaşır;

"Kapalı bir dünyada çocuğa herkes tarafından benimsenen ideal olan karakteri vermek belki de olanaklıdır. Ama iletişimin bu denli geliştiği, görsel medyanın çocukluğu ortadan kaldıracak denli yaşamımızın içine girdiği ve yetişkin, çocuk ayrımı gözetmeden bütün durumlarla bire bir karşılaşılan bu dönemde çocuğa kapalı olan karakterlerin benimsetilemeyeceği apaçık ortadadır. Belli bir yaşa kadar verilebilecek olan bu ideal olan karakter, sosyal yaşamın içine girdiğinde parçalanır ve karakter üzerinde çeşitli olumsuz durumlara yol açar. Ancak çocuğun kendi gerçekliğinin anlaşılması ve onun eşitliğinin kabul edilmesi yani birey yerine konulması ve ona göre davranılması gerekmektedir. Böylece tek tip bir insan figürü yaratmak yerine kendine özgü düşünen, durumları ve olayları kendine özgü bir biçimde yorumlayan, kendini özgürce ifade edebilen insanlar yaratmak olmalıdır" diyerek değişen yaşam koşullarıyla da karakterlerin, özdeşim öğelerinin de değiştiğini gösterir. Tek tip insan yetiştirmekten ziyade çağdaş yaşamın bir yansıması olan sevgi ve saygıyı içinde barındıran karakterlerin edebi eserlerde daha çok kullanılması gerektiğinin önemini vurgular.

Yaşamın getirdiği durumları, değerleri içinde barındıran karakter, çocukların düş dünyalarına ve yaşamı algılama biçimlerine göre değişiklik gösterir. Bu değişiklik çocukların fiziksel ve bilişsel gelişimleriyle doğrudan ilintilidir. Çocuğun yaşına uygun olmayan karakterler, eserler çocuğu okuma eyleminden uzaklaştırır. İşte bu yüzden çocuklara, sanatçı duyarlılığına sahip, nitelikli yazarların eserleri okutulmalıdır. Bu eserlerle karşılaşan çocuk, kitapla dost olur ve kendini eserlerin ve dolayısıyla yaşamın bir parçası olarak görür.

Bireylerin alanları çevreleriyle sınırlıdır. Bu sınırlılığın aşılması da çocukların karşılaştıkları edebi eserlerle mümkündür. Okur, eserdeki kahramanla ve karakterle özdeşim kurduğu vakit tanıklık ettiği yaşam durumları artar. Çocuk romanlarında, öykülerinde, masallarında yer alan hayvanlar, bitkiler, nesnelere çoğunlukla insan kılıfına büründürülerek, konuşturularak kişileştirilir. “Kahramanlar, çocuklara hem hayvan ve nesnelere özelliklerini hem de değişik karakterleri tanıtır, canlandırır. Onlara yaşları gereği bilmeleri gerekenleri duyumsatır, sınırlı deneyimlerine yeni öğrenmeler ekler ” (Sever, 2003, s. 47). Bu konuyla ilgili Erdem (2012, s. 614) ise, “Çocuğun gelişim evresi göz önüne alınarak oluşturulan kahramanlar, kitaplarda kimi zaman kedi, köpek, tavşan gibi hayvanlar veya çocuğun bildiği tanıdığı cansız nesnelere; kimi zaman ise kitabın seslendiği yaş grubuna uygun olarak geliştirilen “çocuk” kahramanlardır. Genellikle kahramanın “çocuk” olarak seçildiği çocuk kitaplarındaki yetişkin kahramanlar bazen anne ya da baba, bazense çocuğun yakın çevresindeki amca, teyze, nine, dede gibi aile üyeleridir. Kimi zamansa okuldaki öğretmen ya da oturduğu evin yan komşusudur. Seçilen bu yetişkin kahramanların karakter çerçeveleri, içinde yaşadığı toplumun kural ve ilkeleriyle örülmüştür. Bundan dolayı her kültürün edebiyat eserlerinde farklı karakter çerçeveleriyle karşılaşmak mümkündür” demiştir.

Okurun karşılaştığı her yeni karakter çocuğun karşısına çıkan yeni bir durumla özdeşleşir. Çocuğa yeni bir olay duyumsatır. “Çocuk kitapları, yaşam çizgisinde karşılaşılabilecek sorunlara oluşturulacak yanıtları, verilecek tepkileri sanatçı bakış açısıyla örneklendiren bir kaynaktır. Bu kaynak, çocuklara insanların farklı özelliklerde olabileceğini sezinletir; değişik kültürlerdeki yaşamı ve insan ilişkilerini tanıtır. Çocukların yaşam çevrelerini genişletir, o çevrelerden sayısız duygu ve düşünce örnekleriyle buluşmasını sağlar. Okuma eylemini alışkanlığa

dönüştüren çocukların, kendilerini tanıma, başka insanlarla karşılaştırma, onlarla benzeyen ya da ayrılan yanlarını görme denemeleri, onları kendi kişiliğini tanımaya, çevresindekilerin kişiliklerini de anlamaya yönelik bir bilinçlendirme sürecine sokar” (Sever, 2003, s.47). Böylece gerçek yaşam ve düş dünyasının olanaklarını okur kendi yorumlarıyla birleştirir ve esere yönelik çıkarımlarda bulunur. Sever (2003, s. 47) bu kitapların kişilik gelişmesine olan katkısını ise şöyle açıklamıştır: “Çocuk kitapları, yaşam çizgisinde karşılaşılabilecek sorunlara oluşturulacak yanıtları, verilecek tepkileri sanatçı bakış açısıyla örneklendiren bir kaynaktır. Bu kaynak, çocuklara insanların farklı özelliklerde olabileceğini sezindir; değişik kültürlerdeki yaşamı ve insan ilişkilerini tanıtır. Çocukların yaşam çevrelerini genişletir, o çevrelerden sayısız duygu ve düşünce örnekleriyle buluşmasını sağlar. Okuma eylemini alışkanlığa dönüştüren çocukların, kendilerini tanıma, başka insanlarla karşılaştırma, onlarla benzeyen ya da ayrılan yanlarını görme denemeleri, onları kendi kişiliğini tanımaya, çevresindekilerin kişiliklerini de anlamaya yönelik bir bilinçlendirme sürecine sokar.”

“Verilen eserlerle birlikte karakter ve kahramanlarla çocuk, yaşadığı dünyaya ait gerçeklikleri görür, eserlerde çocuk kendi yaşamına ait gerçeklikleri görürken ilgisini çeken nesnelere de özdeşim kurarak düş dünyasının kapılarını aralar. Böylece çocukta öğrenme, keşfetme gibi duygular ortaya çıkar. Çocuklar, karşılaştıkları eserlerle bilişsel, duyuşsal, bireysel ve toplumsal olarak yeni ve sağlıklı yargılar oluşturmaya çalışır ve ortaya çıkan bu durumlarla birlikte çocuk kendini anlatma, açıklama gereksinimi duyar. Bu durum çocukta dil ve kavram alanına ait gelişmeler de gösterir. Nitelikli eserlerle geliştirilmeye çalışılan çocuğa bunlarla birlikte bazı üst düzey davranışlar da verilir. Karar verme, değerlendirme, eleştirme gibi eğitimle kazandırılacak davranışların önemi sezdirilmelidir. Bireysel beceri ve yeteneklerini yaşatılmıyken gerçekçi biçimde karşılaştırabilir, iç denetimlerini sağlayabilir; hata ve başarılarından kendilerinin sorumlu olduğunu düşünürler” (Sever, 2000, s. 54). Hayata dair sorumluluklarını yerine getirebilen çocuk, yaşamda söz hakkına sahip olur. Kendi kararlarını verebilen ve uygulayabilen bir birey haline dönüşür.

2.5.2. Konu

Konu; yapıtta, yazıda, konuşmada ele alınan, düşünce, olay ya da durum (TDK, 2011). “Sanatçının duygu ve düşüncelerini, tasarımlarını çocuklarla

paylaştığı bir araçtır” (Sever, 2007, s. 47). “Bir yazıyı oluşturan, üzerinde söz söylenen, düşünce belirtilen olay, olgu, durum veya sorundur” (Özdemir, 2002, s. 20).

Çocuk edebiyatındaysa konu, “çocuğu metnin anlam evrenine çeken, kitapla ilişkisini sağlayan bir ögedir. Ele alınan konular çocuğun ilgi ve gereksinimleriyle ilişkilendirildiği ölçüde önem kazanır” (Sever, 2012, s. 119). Bununla birlikte konu, “anlatının temel bileşenlerini; olay, olayın geçtiği yer, zaman, karakterleri bir arada tutar, birbirleriyle anlamlı bir bütün olmalarını sağlayarak okuma eyleminin kesintiye uğramasını engeller ve çocuk okuru okumaya isteklendirir” (Şimşek, 2012, s. 96).

Çocuk okuru okumaya isteklendirmek amacıyla seçilen konuların, onların düş dünyasına, gereksinimlerine, içlerindeki merak duygusuna, ilgilerine hitap etmesi ve okurların yaşlarına uygun olması gerekmektedir. “Olaylar ele alınırken çocuk bir yandan doğru bilgilendirilmeli, onun duyuşsal dünyasını beslemeli ve gülmece dünyasını da geliştirmelidir. Kitabın konusu öğüt verici, birbirini tekrarlayan sözcüklerle sürdürülmemelidir. Olayların içinde herkes kendine göre bir düşünce bulmalı, kendine yakın bir düşünce oluşturabilmelidir” (Güleryüz, 2013, s. 267).

“Çocukların evrensel nitelik taşıyan ruhsal özellikleri yanında onların dünyasına ayrı bir renk ve kişilik kazandıran ulusal kültür değerlerinin içinde yaşadıkları toplumun benimsediği ahlak kurallarının, gelenek ve göreneklerin de göz önünde tutulması gerekir. Bu konular ele alınırken de “eğlendirici ve dinlendirici nitelikte olmalıdır. Seçilen konular çocuğu düşünmeye yönelmeli ve onların birtakım görüşler kazanmalarını sağlamalıdır” (Oğuzkan, 2013, s.371). Başka bir deyişle kitaplar, “çocukların dünyasını genişleten, onlara yeni dünyalar sunan araçlardır. Bu nedenle eserlerde seçilen konular ideolojilerden, çocuğu ön yargıya sürükleyecek olan düşüncelerden uzak olmalıdır. İnsan sevgisi, vatan sevgisi, hayvan sevgisi, doğruluk, yardımlaşma vb. konular, çocuklarda değer yargılarını oluşturacak kavramlar konu seçiminde dikkate alınmalıdır” (Oktay, 1994, s. 229).

Çocuk kitaplarında işlenen konuların gerçek yaşamı çocuğa göre ve çocuğun gerçekliğine göre işlemesi gerekir. Gerçek yaşamın getirdiklerini

çocuğun dünyasına göre işleyerek çocuğun gerçek yaşama dair düşüncelerinin oluşmasını sağlamalıdır.

Ele alınan eserlerde gerçek yaşamda karşımıza çıkan toplum tarafından belirlenen roller, kalıp yargı ve düşünceler doğrudan karakter üzerinden çocuğa verilmemelidir. Çünkü çocuk edebiyatında temel amaç, çocuğun sağlıklı bir ruh haliyle gelişip her yönden eşit bir anlayışla, dünyayı ve çevresini olumlu bir bakış açısıyla değerlendirmesi ve yaşamını bu yönde sürdürmesidir. İşte bu yüzden eserlerde işlenen konularda dikkatli olunması gerekir.

Seçilen konularda cinsiyete göre de çeşitli ayrımların söz konusu olduğu görülür. “Erkek çocukları daha çok serüven, gezi, tarih, kahramanlık konulu öykülerden ve bilgi veren kitaplardan zevk alırlar, kızlarsa ev ve okul yaşamıyla ilgili konulara ve yararlı bilgilere daha çok ilgi duyarlar”(Gökşen, 1980). “Kızları geleceğin ev hanımları, erkekleri ise iş adamları olarak daha küçük yaşta belirli rol ve modellere iten bir yaklaşım, kadın erkek eşitliğini savunan çağdaş yaşamın getirdiği düşüncelere ters düşmektedir. Bu bakımdan çocuk edebiyatı yapıtlarında bu tür konularla, çocuklar keskin biçimde toplumsal cinsiyetçi rollere büründürülmemelidir. Kahramanlık, gezi ve serüven gibi konular sadece erkek çocuklarına değil, kız çocuklarına da aynı ilgi ve özenle verilmelidir. Aynı biçimde çocuk kitaplarında ev yaşamıyla ilgili konular, erkek çocuklara da verilmelidir”(İpşiroğlu, 1990, s. 54). Belirtildiği gibi çocukların ilgi ve istekleri birbirinden farklı olsa dahi ortak bir paydada buluşabilmek, kadın-erkek eşitliğini küçük yaştan itibaren verebilmek başat görev olmalıdır sanatçılar için.

Verilen bu konular dâhilinde eserin içinde okurun ilgisini canlı tutabilmek için çeşitli durumlar verilir. Bunlardan en önemlisi ise; çatışmalardır. “Çatışmalar, çocuklara insan doğasını tanıması için fırsatlar tanır. Çocuklara yaşamın iyi, kötü, güzel, çirkin yanlarını sezdirir; onların duyma ve duyumsama yeteneklerini geliştirir. Aynı zamanda, okurun metnin çekim alanına girmesinde, kurgulanan olay ve olaylara yol açan çatışmaların niteliği belirleyici bir etkidir” (Sever, 2012, s. 128). Çatışma esnasında karakter daha iyi bir şekilde anlamlandırılabilir. Eserin diğer kalan öğeleri verilen çatışmalarla birlikte okurun zihninde daha etkili biçimde kalır. Çatışma ise eser içerisinde verilen konu üzerinden gelişim gösterir. “Konuyu yapılandıran olay ve çatışmalar birbirine bağlantılı olarak geliştirilmeli, konular somut olmalıdır. Bu iki durum arasında da bütünlük sağlanarak

okuyucuya verilmelidir ” (Köksal, 1997, s. 47; Çer, 2016, 147). Çocuğun eser içinde başat öge olarak ele alındığı, çocuğun anlam evrenine uygun, içlerindeki merakı, hareketliliği hep daim tutan, düş dünyasının kapılarını aralayan eserler, çocuğun vazgeçemeyeceği bir yapıt haline dönüşür. Bunun yanı sıra “Çocuğun kurmaca dünyada herhangi bir sorumluluk almasına izin vermeyen, çatışmaların merak ögesiyle dengelenmediği, çocuğun konuyu rahatça çözümleyebildiği, her sorunun kolayca yanıtladığı, bir rastlantıya ya da şansa dayanarak öyküdeki çatışmanın sonuçlandığı, çocuğu okuma eylemine ortak eden ipuçlarının olmadığı, kabul edilebilirlikten uzak bir sonuçla karşılaştırılan, duyguların aşırı derecede zorlandığı, çocuğu yapay bir dramatiklikle oyalayan, olaylar arasında duygusal orantı kurmasını engelleyen konular çocuk ile kitap arasındaki ilişkiyi olumsuz olarak etkileyebilir” (Sever, 2012, s. 138).

Çocuk kitaplarında ele alınacak konular; “Çocukların okulöncesi dönemden başlayarak farklılaşan bireysel ilgi ve gereksinmelere yanıt vermeli, çocukların yüreklerinde ve belleklerinde sevgi, dostluk, barış anlayışının gelişimine katkı sağlamalıdır” (Sever, 2012, s. 125).

Bu konuları yapılandıran bazı öğeler vardır. Bunlar “Olay ve Çatışma” olmak üzere ikiye ayrılır.

Olay “ Ortaya çıkan, oluşan durum “olarak yer alır Türkçe sözlükte.(TDK,2011) “Olay ya da eylem terimini genellikle yazınsal metinlerdeki kişilerin birbirleriyle, çevreleriyle, kendileriyle ya da doğa ile olan çatışması olarak da düşünebiliriz” (Özdemir, 1991, s. 81).

Ele alınan eserlerde verilen konuların hangi türde nasıl ele alınacağını ise yazarın kendisi belirler. Yazarın düş dünyası olayları şekillendirir ve metin içerisindeki her bir ögeye her yönüyle ayrıntılı bir şekilde işler.

Okurun metnin içinde yer alabilmesi için ise öncelikle eserde işlenen kahramanla özdeşim kurması gerekir. Kurulan bu özdeşim sonrasında olayın gelişimini ve sonucunu kendine göre değerlendirebilir ve hayatına adapte edebilir. Bu şekilde özne konumunda oldukları eserlerde de kitaplara karşı isteklerinin de genellendiği ve daim olduğu görülür.

“Çocuk edebiyatı ürünlerinde, olay dizisi boyunca bir gerilim oluşturan, okurun merak duygusunu canlı tutan çatışmalar, anlatım düzeninde çeşitli

biçimlerde görülebilir. Bu çatışmalar ise şu şekilde sınıflandırılabilir: Kişi-kişi çatışması, Kişinin kendisiyle olan çatışması, Kişi-doğa çatışması, Kişi-toplum çatışması, Kişi-kişi çatışmasıdır” (Sever, 2012, s. 128).

Kişi-kişi çatışmasında, karakterin eser içindeki başka bir karakterle olan çatışması üzerine kuruludur. Bu çatışmada, okurun ulaşması gereken iletiyi kendisi gibi olmayan, ona karşıt duran birinin duygu ve düşünceleriyle hissetmesi sağlanır.

Kişinin kendisiyle olan çatışmasında ise, kişi duygu ve düşünceleri dâhilinde genellikle iç sesiyle durum üzerinde çatışır. Bu çatışma esnasında kendini sorgular ve kendi kendine konuşmaları ve durum değerlendirmeleri yapmaları esastır.

Kişinin doğayla olan çatışması ise, kahramanın olay içinde karşılaştığı doğa koşullarıyla olan mücadelesi üzerine kurulu bir yapıdır.

Kişi-toplum çatışmasında; kişinin o zamana kadar oluşturmuş olduğu belli görüşlerle yani karakteriyle, toplumun içinde bir birey oluşundan dolayı uyması gereken kurallar arasındaki farklılıktan kaynaklanan bir durum olarak eserlerde ortaya çıkar. Bu farklılıklar eserler için çok farklı durumların kapılarını aralayabilir, konuların çeşitli olmasını sağlayabilir. Çünkü her insanın kendine özgü duygu ve düşünce yapısı mevcuttur. Bu duygu ve düşünceler de genel olan yargılarla her zaman bağdaşmaz. Eserler içinde yazınsal kurallar dâhilinde işlenen bu çatışmalar çocuklar için her zaman olumlu şekilde olmayabilir.

“Çocuklara seslenen yapıtlarda, çocukların anlamlandıramayacağı kişi-toplum çatışmasına yer verilmesi, çocukların üstlenemeyecekleri sorumlulukları yüklemesi, kitabın yazınsal niteliğini zedeler”(Sever, 2012, s. 134). Bu şekilde verilecek olan çatışmada her zaman olduğu gibi çocuk öncelenmelidir. Çocuk okurların kaldıramayacağı ve algılayamayacağı şekilde konular işlenmemelidir.

2.5.3. Dil ve Anlatım

Kitaplar, çocukların küçük yaşlardan itibaren ana dillerinin inceliklerini ve özelliklerini sezip; okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmelerini sağlar. “Çocuk kitaplarının çocuğa göre olmasını belirleyen en

önemli özelliği dili ve anlatımıdır. Erken dönemde kendisine bir yetişkin tarafından anlatılan masallar, fabllar, sorulan bilmeceler, okunan öykü vb. anlatılar, çocukları anadilinin sözvarlığıyla anlam evreniyle tanıştırır” (Sever, 2012,s.145). Küçük yaştan itibaren sözlü kültürün bir yansıması olan niniler, tekerlemeler ve manilerle karşılaşan çocuk, bunlar arasındaki uyumu ve hareketliliği zihnine işler. Yazılı kültür ürünleri de bu gelişimi destekler. Yazılı kültürün etkili bir şekilde gelişmesi, okurun eseri sağlıklı bir şekilde değerlendirmesi ve kendini geliştirmesi için de çocuk edebiyatı üzerine eser veren yazarlara büyük görevler düşmektedir. “Anadilinin sözvarlığını çocuklara tanıtan, dilin anlam yapısını, özelliklerini, anlatım gücünü örneklendiren birer araç olarak çocukların karşılaştıkları basılı ilk özgün dil modelleridir” (Sever, 2012, s. 145). Çocukluktan itibaren nitelikli uyarılarla karşılaşan okurun, dil bilinci ve dile karşı olan duyarlılığı da o denli gelişir. Bu durumda sanatçının dili akıcı, duygu durumlarını yansıtan sözcüklerle birlikte kullanması gerekir. Türkçenin anlatım gücünü ve güzelliğini yansıtan metinleri okurla buluşturmalıdır. Türkçenin söz varlığından yararlanarak oluşturduğu sıfatlar, ikilemeler, deyimler, atasözleri çocuğun anadilinin anlatım olanaklarını, sözvarlığını, akıcılığını sezinleyerek onu yeni kitaplar okumaya karşı da isteklendirir. Bu şekilde ortaya koyulan nitelikli yapıtlar sayesinde çocuk kendini, duygu durumlarını, çevresini daha iyi tanır ve kendini daha rahat bir şekilde ifade eder. Bu konuda Aksan (2002, s. 13) “Bir dilin sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelme öğeleri, atasözleri, deyimleri, insanlar arasındaki ilişkilerde kullanılması gelenek olmuş kalıp sözleri ve kalıplaşmış birtakım özdeyişler, bir bütün olarak sözvarlığı adı altında ele alınır. Bu terimle anılan varlık, aynı zamanda dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, dünya görünüşü, yaşam koşullarını ve deneyimlerini de yansıtır demiştir.”

“Dilin kazanılması, doğrudan çocuğun bilişsel olarak gelişimine dayanır. Dilin kazanılması hem biçim hem de anlam ve içerik açısından bilişsel gelişim ile ilgilidir (Alpöge, 1991, s. 56). Bu yüzden verilen eserlerin çocuğun fiziksel ve bilişsel gelişimine uygun olması gerekir. Algılayamayacağı kavramlar her ne kadar onun seviyesine indirgenecek şekilde olsa dahi istenilen duruma ulaşılamaz. Çocuk kitaplarının, çocukların gelişimlerine göre hazırlanıp sade, açık ve anlaşılır bir dille çocuklara sunulması gerekir.

Her yazarın kendine özgü bir dili, bir anlatım biçimi vardır; yalnız, çocuk kitapları söz konusu olduğunda dil ve anlatım bakımından özellikle birkaç noktanın göz önünde bulundurulması gerekir. “Çocuklar yalın ve duru anlatımdan hoşlanırlar. Günlük dilde pek kullanılmayan sözcük ve deyimleri anlatmakta güçlük çekerler. Uzun ve karmaşık paragrafları zor okur ve kavrarlar. Yersiz benzetme ve betimlemelerden canları sıkılır. Çoğu kez metinde bu bölümleri atlama eğilimi gösterirler” (Oğuzkan, 1994, s. 212).

Çocuğun ilgisini canlı tutabilen ve çocuğun eser içinde geçenleri rahatlıkla anlayabildiği bir dil anlayışı hâkim olmalıdır eserlere. Yazar, kullanacağı dil ve anlatım sayesinde çocuğun ilgisi olan konuları ve yaşama dair olan durumları çocuğa kolaylıkla aktarabilir. Çocuğun kitabı bir ihtiyaç olarak görmesini sağlayabilir. Çocuk edebiyatı altında verilen eserlerde dil ve anlatımda sürekli bir hareket ve devingenlik olması gerekir. Hareketin olduğu yerde çocuk kendini rahat hissedebilir ve orada, eser içerisinde, kalmak ister.

2.5.4. İleti

İleti yani ana düşünce; eserde verilmek istenilen temel olan asıl düşüncedir. Edebiyat terimi olarak ileti ise; “Kesin bir yargıya dönüştürülerek aktarılmayan, metnin dokusuna sindirilendir. Örtük ileti, konuya gizli bir anlam, gizli bir öz yükler” (Özdemir, 1995, s. 95). Doğrudan doğruya açık bir şekilde verilmeyen durumları bulmaya, anlamlandırmaya ve algılamaya çalışan çocuk da eseri daha çok merak eder. Sadece bilginin verilmediği eserlerde okura daha fazla sorumluluk yüklenir, çocuğun daha çok düşünmesi sağlanır. Eserler kaleme alınırken çocukların ilgi ve istekleriyle birlikte çocuk gerçekliği ve çocuğa yönelik durumlarına göre hareket edilmelidir. “Sanatçılar, çocuğun gelişim özelliklerine uygun bir kurguyla, yaşama ve insana özgü bir çıkarımı görsel ya da dilsel bir düzenleme içinde bir anlama dönüştürürler. Yazarın ya da çizerin düş ve düşünce gücüyle biçimlendirdiği bu anlam/anımlar, yalın bir söyleyişle, çocukla paylaşmak istediği duygu ve düşünceler metnin iletisini/iletilerini oluşturur.”(Sever, 2007, s. 52) Yaşama ait olan, verilmek istenilen düşünceler metnin içinde okura örtük bir biçimde verilmesi gerekir. Bu şekilde verilen iletiler çocuk gerçekliğiyle çocuğa göre işlendiğinde çocuğun kendini ve dünyayı algılamasını kolaylaştırır.

“Erken dönemde çocuklara seslenen ABC kitaplarında, fen ve doğa olaylarını anlatan kitaplarda başat amaç, bilgi aktarmak, öğretmek ve bellektir”(Anderson, 2013, Akt. Çer, 2016, s. 153). Yaşama ait durumlarla ilk kez karşılaşan çocuk; eseri eline aldığı anda renkler ve çizgilerle yazarın vermeye çalıştığını algılamaya çalışır. Çocuğun verdiği tepkilerle de kendisine ve çevresine olan tutumu değişir. Yani, çocuk zamanla kendini ve çevresini verilen eserlerle ve hissettirdikleriyle tanır. Bununla birlikte verilen eserlerin çocuk edebiyatının asıl olan amacının dışına da çıkmaması gerekir. “Çocuk edebiyatının öncelikli sorumluluğu olan çocukların duygu ve düşünce evrenini genişleterek onlara dilin ve çizginin olanaklarıyla yaşam ve insan gerçekliğini tanıtmaktır”(Sever, 2012, s.142).

Çocuk, küçük yaşlardan itibaren nitelikli uyarılarla karşılaştığı vakit eserin iletisini anlar ve bu durumu gerçek yaşama aktarmaya çalışır. Böylece karşılaştığı olaylarda yordama yapma becerilerini de geliştirir. “Çocuk, metinlerde verilen ipuçlarından yararlanarak, metin içerisinde işlenen olayların gelişimine yönelik tahminlerde bulunarak, karakterin eylem ve davranışlarını yorumlayarak sanatçının sunmuş olduğu iletilere ortak olmalıdır. Bu şekilde çocuk eserin içerisinde yer edinin eserin vermek istediği iletiyi daha kolay biçimde algılayabilir ve hayatına adapte edebilir. Çocuğun duygularını ve düşüncelerini harekete geçirmeyen ve çocuğa sadece bir şey öğretme amacıyla olan eserler çocuğun hayatında yeterince yer edinemezler ” (Dilidüzgün, 2003, s. 43; Uçan, 2005, s. 20). Çocuğun nesne olarak görüldüğü eserlerde de verilmek istenen iletiler tam anlamıyla verilemez. Bu tür eserler çocuğun kişilik oluşumuna ve davranış değişikliği yaşamasına da ortam sağlayamaz. Yazarların da bu durumlar dâhilinde nitelikli eserler vermeleri sağlanmalıdır. “Çocuk, kitapla etkileşime geçtiğinde kendi doğasına, ilgisine, gereksinmelerine, bakış açısına, dil ve anlam evrenine uygun olaylarla, kurguyla karakterle, konularla ve iletilerle karşılaşmalıdır. Başka bir söyleyişle, dayatılan bir düşüncenin, belletilmeye çalışan bir görüşün ve sorgulanmadan kabul ettirilmeye dönük iletilerin sözcülüğünü yapan metinler, çok anlamlı olmamakla birlikte ne çocuk gerçekliğine ne de yazın olma ilkelerine uygundur”(Çer, 2016, s. 153).

Bu duyarlılıkla hareket edip çocuğu özne olarak ele alıp eserlerin de ona göre düzenlenmesi gerekir. Çocuğa yaşam, doğa, hayvan ve en önemlisi de insan

sevgisini duyumsatan eserler verilmelidir. Bu sayede çocuk, kendi yaşamında sorumluluk alıp, kendini başarılı bir şekilde geliştirip hayatta bir yer edinebilir.

2.5.5. İzlek (Tema)

“İzlek, bir edebi eserde işlenen konunun anlamca ortaya koyduğu ana yönelime denir. Tema ise öğretici veya edebi bir eserde işlenen konu, düşünce, görüş, tem olarak ele alınmaktadır.”(TDK, 2011). Yazarlar tarafından bu iki kavram çoğu zaman birbirinin yerine de kullanılmaktadır.

Sever (2015, s. 129) de izleğin sanatçının ele aldığı konuyla okurda uyandırmak istediği etkiye dendiğini belirtir. “Yazar, bir olayı, durumu, sorunu ele alıp onun üzerinde söz söyleyebilir. Üzerinde ya da hakkında söz söylenen şey metnin konusudur. İzlek ise, konunun işlenişiyle, geliştirilişiyle ortaya çıkan soyut anlamdır/anamlardır. Çocuk edebiyatı eserlerinde konu ve izlek arasında güçlü bir ilişkinin olması, metnin çocuk üzerindeki yazınsal etkisini arttırır. Söz gelimi “çocuk ile anne ilişkisi” birçok çocuk edebiyatı yapıtına konu edinmiştir. Bu konu işlenirken, yazar, anne sevgisi, çocuk sevgisi, anneye duyulan özlem, anneden ayrılışın yarattığı acı ve benzerleri izleklerle okurda değişik etkiler uyandırmak isteyebilir. Çocuk edebiyatı öğretiminde, metindeki izleklerin kendi aralarındaki anlamsal etkileşimi ve bunların çocuğa göreliği; ayrıca konun izlekle bütünleşmesi gibi değişkenler inceleme konusu yapılmalıdır. Çocuk edebiyatı yapıtlarında yazınsal bir kurguyla geliştirilen izlek, insana özgü duygu durumlarını çocuklarda yaşatabilmeli; çocuklar kaynağını sevgiden alan konularda duyarak, gülerek, düşünerek, hüznlenerek dostluğun, barışın, çalışkanlığın, paylaşmanın yüceliğini sezebilmeli, güven duygularını geliştirebilmelidir.” Böylece okurun yaşamda karşılaşılabileceği durumlar sanat eserlerinde yer alan durumlarla ve izleklerle çocuğa sezdirilir.

Oğuzkan da temayı edebi ürünlerin temel öğelerinden biri olarak kabul eder ve çocuk kitaplarının mutlaka bir tema içermesi gerektiğini belirtir. “Yazarın, eserinde veya yazısında sürekli olarak belirtmeye çalıştığı temel düşünce ve görüşlere, gösterdiği ana yönelimlere tema denir.” şeklinde tanımlamaktadır (Oğuzkan, 2013, s.370). Ele alınan temanın okurlar tarafından doğrudan anlaşılabilir olmasına da dikkat çeker. “Yetişkinlere özgü eserlerde olduğu gibi çocuklar için yazılan eserlerde de temanın hiçbir duraksamaya yol açmayacak

biçimde açık ve seçik belli olması gerekir.” (Oğuzkan, 2013, s. 370) Böylece verilmek ve hissettirilmek istenen temel öğeler doğrudan okuyucuya verilir.

Herhangi bir konuyu ele alıp onu belli bir yazı türünde işleyecek olan sanatçının, okurlarına ne gibi düşünce ve görüşleri kazandırmak, onlarda ne gibi tavır ve alışkanlıkları geliştirmek istediğini bilmesi önemlidir. Yazarlar çocuklar için kaleme aldıkları eserlerde genellikle şu temalar üzerinde dururlar: “Aile, vatan, ulus, doğa ve yaşama sevgisi; güzelliğe karşı bağlılık ve başkalarına karşı nazik, saygılı ve dürüst olmanın erdemi; cesurluğun, kahramanlığın, özverinin değeri; kişisel girişimin önemi; gelenek ve göreneklere karşı bağlılık ve duyarlılık. Bu genel temalara ek olarak yerli eserlerde tarihimizin unutulmaz dönemlerini ve değerlerini tanıtmak, Atatürk Devriminin önemini açıklamak ve bu devrimin genç kuşaklarca yozlaştırılmadan sürdürülmesini sağlamak, demokratik toplum yaşayışıyla ilgili bir takım ana ilkeleri benimsetmek ve benzerleri temalarında ele alındığını görmekteyiz” (Oğuzkan, 2013, s. 371).

İşlenen temaların, okurlar için sanatsal bir zevk halinde ve öğretici konumda olması; eserle okuyucunun kurduğu bağı o denli güçlendirir. İçeriği ve temel olarak vermek istediği düşünceler okurun yaşam ve anlam evrenine hitap etmediği sürece yapıtın okuma eylemini devam ettirmede ve okuyucularla karşılaşmasındaki devamlılığı az olur.

2.6. Çocuk Kitaplarının Dayanması Gereken Temel Eğitim İlkeleri

Çocuk edebiyatı üzerinde yapılan çalışmalarda çocuğun gelişim özellikleri ve bilişsel özellikleri dikkate alındığı gibi, çocuğa verilecek olan iletilerin de bu durum çerçevesinde olmasına dikkat edilmesi gerekir. Böylece çocuk eğlenirken aynı zamanda dolaylı yollardan bir öğrenme yaşar. “Çocukla ilgili geliştirilmiş ve evrenselleştirilmiş olan etik değerlere titizlikle bağlı kalarak onların, insanlığın geleceğinde var olmalarını sağlamaktır”(Aytaş ve Yalçın, 2016, s. 109). Bu yüzden çocuk edebiyatının sanıldığı gibi aksine birden fazla alana etkisi vardır çocuk üzerinde. “Çocuğun yazarın söylediklerini anlamaya dönük çabası, duyuşsal ve bilişsel boyutlu yeterliliklerinin işbirliğine ve etkileşimine yol açar. Bu etkileşimde, çocuğun görsel algısı gelişirken kavramsal birikimi de zenginleşir”(Sever, 2012, s. 197).

Eserle etkileşiminde etkin bir rolde olan çocuk, esere ait durumları algılama esnasında sorumluluk üstlenir. İşte bu yüzden yazarların doğrudan doğruya sadece bilgi veya öğüt vermesi çocuğu eserden uzaklaştırır ve çocuk eserden yeterince faydalanamaz. Çünkü “ Çocuk edebiyatının öncelikli amacı, öğüt vermek ya da öğretmek değildir. Çocuklara yaşam ve insan gerçekliğine ilişkin sanatçı duyarlılığıyla kurgulanmış ipuçları sunmak, ana dilinin kullanım olanaklarını sezdirmek ve onları yazılı kültürle sağlıklı ve sürekli etkileşim kurabilen bireyler kılabilmek, çocuk edebiyatının temel amacı olmalıdır” (Sever, 2012, s. 198).

Temel amacı bu olan çocuk edebiyatının çocukların üzerindeki etkisi çoktur. Çocuğu düşünen, duyarlı, sorgulayan, yorumlayan, çözüm üreten, duygu ve düşüncesi sağlıklı, sevgi ve saygı dolu bireyler haline getirmek için karşılaştıkları eserlerin de nitelikli birer uyaran olması gerekir. Bunun için de bazı ilkelere dayandırılması gerekir eserlerin. Bunlar;

- Çocuğun kendine özgü içtenliğiyle anlatım dilinin doğallığı buluşturulmalıdır.
- Yazar anlattığı ve kurguladığı olaylarda, çocukla arkadaşlık ve dostluk kurabilmelidir.
- Çocuğa eserlerde kaldıramayacağı ya da yaşama geçiremeyeceği sorumluluklar yüklenmemelidir.
- Çocukların kavramsal gelişimlerine katkı sağlayacak bir anlatım yeğlenmeli, çocuklara Türkçemizin anlatım olanakları ve kuralları sezdirilmelidir.
- Kitaplardaki resimler, çocukların beğeni ve algılama düzeylerine uygun olmalı, metnin iletisine görsel bir zenginlik katmalı, estetik nitelikleriyle de görsel algılarını geliştirici özellikler taşımalıdır.
- Kitaplar dilsel ve görsel özellikleriyle çocuğun hem sanat hem de düşünme eğitimi sürecini desteklemelidir.
- Kitaplar, çocuğun yaşına, ilgi ve gereksinmelerine uygun olarak insan ve yaşam gerçekliğini anlamasına katkı sağlamalı, her şeyden önemlisi de çocuk ile yaşam arasında güçlü bir bağ oluşturmalıdır.
- Kitaplarda yazar tarafından kurgulanan gerçeklikler çocuk-yaşam gerçeğinden kopuk olmamalıdır.
- Çocuk edebiyatının temel amacı çocuklara, dilin ve resmin olanaklarıyla kurgulanmış yeni yaşantılar sunmak olmalıdır. Sunulan yaşantılardan da

çıkarsamalar yapma sorumluluğu ise çocuğa bırakılmalıdır” (Sever, 2012, s. 199).

Bu ilkelere göre düzenlenen çocuk edebiyatı eserleriyle erken yaşta karşılaşan çocuklar, ilerleyen dönemlerde okul ve sınıf başarısında da etkin birer rol üstlenirler. Kişilikleri, toplumdaki duruşları da ona göre şekillenir.

2.7. Sevim AK

Samsun’da, öğretmen anne-babanın çocuğu olarak doğan Sevim AK, 1976 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği bölümünden mezun olmuştur. (Ak, 2017) Yazarın yazmaya olan merakı ve tutkusu küçük yaşlarından itibaren başlamıştır. Bir röportajında da bu durumu şöyle dile getirir:

“Babamın seçimleriyle farklı katmanlı sosyal çevrelerde yaşadık. İnsan çeşitliliğinin ve kültürünün zengin olduğu tarihi binalarda ve semtlerde yaşadık. Çocukluğum Samsun’da, gençlik yıllarım Yahudi, Ermeni, Rum, Kürt ..gibi farklı kültürdeki insanların barındığı Kadıköy Yeldeğirmeni’nde bir İtalyan apartmanında geçti. Ayrıca 2000-2008 yılları arasında ODTÜ’deki İLKİYAR Vakfı aracılığıyla Anadolu’daki YİBO’lara yaptığım yolculuklarda köy çocuklarıyla yoğun etkileşimler yaşadım” (Karabulut, 2012).

Sevim AK’ın ilk öyküsü, 1985 yılında Cumhuriyet gazetesinin pazar ekinde yayımlanmıştır. İlk çocuk kitabı Uçurtmam Bulut Şimdi (1987) aynı yıl Akademi Kitabevi Çocuk Edebiyatı Öykü Ödülü’nü kazandı. (Ak, 2017) Yazarın bu kitabında çocuklar için eğitici, eğlendirici, merak ve heyecan dolu öyküler yer almaktadır. Uçurtmasının ellerinden kayıp göklere karışmasını izleyen bir çocuğun öyküsü, yeni kitaplar alabilmek adına farklı fikirler üretmeye çalışan arkadaşların öyküsü, pisipisi otlarından fayda uman bir çocuğun saflığı ve daha nicesini içeren kitap 2008 yılında Almanya’da yayımlanmıştır.

Yazar daha sonrasında “ Domates Saçlı Kız (1998) , Dörtgöz (1999), Puf, Pufpuf, Cuf, Cufcuf ve Cino (2002), Çilekli Dondurma (2002), Uçurtmam Bulut Şimdi (2003), Karşı Pencere (2003), Gemici Dedem (2003), Lodos Yolcuları (2003), Pembe Kuşa Ne Oldu (2003), Penguenler Flüt Çalamaz (2003), Toto ve Şemsiyesi (2003), Babamın Gözleri Kedi Gözleri (2003), Dalgalar Dedikoduyu Sever (2003), Sakız Kızın Günleri (2004), Mahalle Sineması (2004), Vanilya Kokulu Mektuplar (2004), Günesin Çocukları (2004), Az Buçuk Teo (2005),

Gökte Biri Var (2006), Şarkını Denizlere Söyle (2006), Eskiler Alırım (2007), Horoz Adam ve Korsan (2008), Küçük Sırlar (2009), Sıcak Çikolatalı Yolculuklar (2010) , Gazete Fısıltıları (2014) , Sirk Kızı (2019)” adlı kitaplarını kaleme almıştır.

Ak, 2009’da dünya çocuk edebiyatının gözde olan ödülü Astrid Lindgren Ödülü’ne, 2012’deyse Hans Christian Andersen Ödülü’ne aday gösterilmiştir. Bunlarla birlikte yurtdışında da eserleri tiyatro olarak oynanmıştır. “1999 yılında Arnavutluk’ta hazırlanan Balkan Yazarları Seçkisi’nde (Tregime) “Benim Adım Titi” öyküsü Arnavutçaya çevrilmiştir. “Düşlere Sobe” tiyatrosu ise İstanbul Şehir Tiyatroları tarafından oynanmıştır.” (Ak, 2017).

“Düşlere Sobe” tiyatrosunun yanı sıra yazar Leylek Kardeş adlı animasyon dizi için öyküler yazmıştır. (Ak,2013) TRT’nin “Portakal” ve “Zıpzıldır” çocuk programları için senaryolar hazırlamıştır. Kırmızı Fare, Doğan Kardeş, Bando, Milliyet Kardeş, Başak Çocuk, Vakıf Çocuk, Kırmızı Bilye gibi çocuk dergilerinde Sevim Ak’ın öykülerine yer verilmiştir” (Ak,2004).

2000-2007 arasında, ODTÜ’nün İLKİYAR Vakfı’yla yatılı bölge okullarında ve köy okullarında gerçekleştirdiği öykü okuma ve yazma etkinliklerindeki anı ve izlenimlerini, Güneşin Çocukları adlı kitapta toplamıştır. Bu etkinliğin amacını da çocukların her zaman için yanında olacağını, onları imkânsızın sınırlarını zorlayıp kendilerine özel bir alan yaratabileceklerini göstermek olarak, belirtir.(Ak, 2004).

Öyküleriyle çocuklara ahlak dersi vermekten de kaçınan Ak, metinlerinde iyi-kötü gibi değerlendirmeler yapmaz ve çocuk karakterlerini yargılamaktan uzak durur. Yazara göre “Çocukların derdi, dünyayı tanımaktır, ” bu nedenle Ak çocuklara didaktik bir yaklaşımla çocuklara ahlak dersleri vermek ya da çocukların davranışlarını yargılamak yerine onlara keşfetmek ve merak ettikleri dünyayı öyküleri, romanları ve yarattığı karakterler aracılığıyla sunar.

Sevim Ak, yakın çevreyle, doğayla, hayvanlarla, nesnelere v.b durumlarla ilgili eserlerinde en çok sevgi konusuna değinmiştir. Sevginin çocuk dünyasındaki yerini fark eden ve bilen ona göre eserlerini şekillendiren bir yazar olarak edebiyat dünyasında yerini alır.

Çocukların sevgi, dostluk, paylaşım gibi soyut kavramları daha kolay algılayabilmesi adına eserlerinde karakterler üzerinden bu durumları somutlayarak veren yazar, bu durumu çocuğun dünyasında yer alan gülmece ve eğlence ile yapar.

Düş dünyalarının sınırlarını zorlayarak bireyleri gelişmeye yöneltten, herhangi bir ayırım yapmadan her cinsle arkadaşlık, dostluk kurulabileceğini çocuğa gösteren ve bunları yaparken de çocuğun doğasında olan merak, heyecan gibi öğelere de yer verdiği görülür. Bu şekilde hayata hazırlanan çocuk, olaylara karşı farklı bakış açıları geliştirebilir.

Eserlerinde aile, arkadaş, doğa ve yaşam sevgisini sıkça işleyen yazar bunların yanı sıra mutluluk, yaratıcı ve farklı olma, hobiler edinme, doğayı gözlemleme, insanlarla iletişim kurma gibi çocukların çoğunun hayatlarında olan onların gelişimlerine katkıda bulunacak, onları hayata hazırlayabilecek konuları sıkça işlenmiştir.

Yazar, eserlerinde hayvanlarla arkadaş olma, projeler geliştirme, kendine özgü becerilere sahip olma, yaratıcılığın sınırlarını zorlama gibi davranışları olumluşturmuştur. Ancak bu konudaki öykülerde gerekli özenin gösterilmesini ve yaşamda karşılıklarına çıkabilecek olumlu ve olumsuz durumların olabileceği mesajını da öykülerin içerisinde örtük biçimde okurlarına vermeye çalışmıştır.

Sevim Ak'ın çocuk kitapları genel olarak çocuğun kendini ve yaşadığı çevredeki insanların ilişkilerini işlemiştir. Eserlerinde, anne, baba ve kardeş dışında ilişki kurabileceği yeni arkadaşların ve komşuların yer aldığı çevreyi ve tanıyabilmeleri adına çeşitli girişimlerde bulunduğu ve karakterlerin bu duruma rehberlik yaptığı görülür. Bunların yanı sıra Sevim AK'ın eserlerinde yer alan ana karakterler çocuk olmasına rağmen eser içerisindeki diğer karakterlerle olay geliştirilip desteklenmektedir. Bu durumda okur, eserler içerisinde farklı karakterlerin durumlara bakış açısını görebilmektedir. Ak'ın öykülerinde yetişkinler çocuklarla arkadaşlık kurabilir. Sevim Ak'ın kitaplarında özellikle çocuklar komşularıyla olduğu kadar, bakkal, kömürcü, bekçi, balıkçı ve postacı gibi meslek gruplarıyla da yakından ilgilidir. “Kerpeten Sokağın Derdi”, “Elma Kokulu Kadın”, “Çiçekli Kadın” ve “Rol”de komşular “Kuşlar Kralı Nikola”da kuşçu, “Mavi Eşofmanlı Adam”da emekli, “Bisikletli Postacı”da postacı,

“Ayakkabı Tamircisi”nde tamirci, “Mahalle Sinemasında” sinemacı, “Bizim Gazete”de bakkal, kırtasiyeci, “Toto ve Şemsiyesi”ndeki postacı, balıkçı, belediye başkanı çocukların iletişim kurduğu kişilerdir (Arpacı, 2006, s. 68)

Öykülerinde ve romanlarda yarattığı kahramanların ve karakterlerin üreterek, başkalarına yardım ederek, gülerek, hayaller kurarak, mutluluğunun oluşmasına, bu mutluluğunu sürdürmek için de çevresindekilerin de aynı şekilde olmasına dikkat çeker. Böylece çocuğu toplumla birlikte bireyselleştirir, bencillikten uzaklaştırır. Ortaya koyduğu kahramanlardaki mücadelecı yapı da çocuğa birer rol model olur.

Ak, kahraman seçimi için şu yorumu yapar: “Günümüzde genellikle herkes, kendi sosyal statüsüne yakın insanlar ile ilişki kuruyor. Çocuklar da gene aynı şekilde, sanki tek tip dünya, tek tip insan varmış gibi, yine kendi sosyal çevrelerinden arkadaş ediniyor. Böylece çoğu çocuk, etrafındaki farklı sosyal sınıftaki insanlardan haberdar olmuyor. Ben bu yüzden, çocukları biraz farklı dünyalara çekecek, düşündürtecek, empatiyle yaklaşmalarını sağlayacak kahramanlar yaratmaya çalışıyorum” (Karabulut, 2012) dediği görülür.

Neydim (2003, s. 125) ise yazar hakkında; “Eserlerinde buyurgan ifadelerden ve ahlak kurallarından kaçınan yazarın, çocuk kitabı yazarlığı hakkında söylenen ilk özelliği kitaplarının bir yetişkin tarafından değil de, bir çocuk tarafından yazılmış gibi olmasıdır ve yazarın Türk çocuk edebiyatındaki katı didaktik anlayışın, buyurgan ifadelerin, idealize çocuk tiplemesinin yerine hayatı algılayış ve kavrayış biçimi, kaygıları, sevinçleri, kısacası çocuğun gerçek özne olduğu ve onun gerçekliğine dayanan bir edebiyat anlayışını getirdiğini de tespit etmiştir.”

Yazarın eserlerinin birden fazla alana yönelik olduğu da görülür. Ak, sanatsal-estetik duyarlılığın gelişimi için estetik bilincin ve bu konuda gerek okurların gerekse yazarların çaba göstermesi gerektiği kanısındadır. Ayrıca Ak, “Toplumsal olaylara, her türden insan psikolojisine duyarlı yaklaşımlar, haksızlığa uğrayanın yanında olmak, şiddetin azaldığı, barışın egemen olduğu daha yaşanılır bir dünyaya yönlendirebilecek anlayışla bütünleşmesi gerektiğini belirtmiştir” (Güneş, 2008, s. 206).

Çocuk okurlar, kitaplardaki bu kahramanlardan etkilenererek yaşama dair kendilerine ulaşılacak hedefler yaratır ve bu hedeflerine ulaşmak için yaşamla mücadele etmeyi, üretmeyi öğrenebilirler. İşte bu yüzden yazarımız gerek çocuklar tarafından gerekse yetişkinler tarafından severek okunmaktadır.

Sevim AK, gerçek dünyaya ait olanı kurmacanın içine özenle yerleştiren ve çocuğa yaşanabilecek olan durumları hissettiren, çağrıştıran bir yazar olduğu için araştırmamızın incelenen kısmı olmuş.

3.BÖLÜM

YÖNTEM VE MATERYAL

Bu bölümde yapılan çalışmanın araştırma modeli, araştırmanın önemi, çalışmanın materyalleri, verilerin toplanması ve verilerin analiz edilmesi başlıklar halinde açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma bir doküman incelemesi çalışmasıdır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 187). Doküman incelemesi betimsel analiz ve içerik analizi olarak sınıflandırılır. Bu çalışmada da betimsel analiz yöntemi, sınıflama kategorisi kullanılmıştır. “Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 224). Yapılan araştırmada Sevim AK’ın öykülerindeki çocuk karakterler incelenmiş ve yorumlanmıştır. (Sönmez ve Alacapınar,2016)

3.2. Veri Toplama Araçları

Çalışma materyali olarak Sevim AK’ın kaleme aldığı öykü kitapları incelenmiştir. Öykülerin açık, anlaşılır ve çocukların dünyasına hitap eden kısa anlatılar olması nedeniyle yazarın belirlenen eserleri incelenmiştir. Bu incelemede eserler içerisinde yer alan çocuk karakterlerin özelliklerinin üzerinde durulmuştur (Devingen, durağan, açık, kapalı, karakter geliştirilmesi olmak üzere).

İncelenen Eserler:

Ak, S. (2017). *Çilekli Dondurma*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2016). *Dörtgöz*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2016). *Dalgalar Dedikoduyu Sever*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2018). *Gökte Biri Var*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2016). *Karşı Pencere*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2019). *Mahalle Sineması*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2017). *Pembe Kuşa Ne Oldu?* , İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2017). *Penguenler Flüt Çalamaz*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2017). *Sakız Kızın Günleri*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2018). *Toto'nun Sınıfı*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2017). *Toto ve Şemsiyesi*, İstanbul: Can Yayınları.

Ak, S. (2016). *Uçurtmam Bulut Şimdi*, İstanbul: Can Yayınları.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmanın başlangıcında öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Çocuk edebiyatı ve Türkçe eğitimi alanında yapılmış araştırmalar, yazılmış tez, makale ve bildiriler incelenmiştir.

Her eser için bir haftalık süre tanımlanmıştır. Bu süre içerisinde eserlerin kısaca tanıtımı yapılmıştır. Öykülerde yer alan çocuk karakterler ve özellikleri belirlenmiştir. Açıklık-kapalılık özelliklerine bakılıp öykü içerisinde gösterdiği değişime göre devingenlik-durağanlık özellikleri belirlenmiştir. Karakterlerin öykü içerisindeki tanıtımlarıyla karakterlerin geliştirilme özelliklerine bakılmış ve örneklerle desteklenmiştir. Öykülerin her birinin sonunda karakterin çocuk okurlar üzerinde etkileri hakkında kısa yorumlar yapılmıştır. Sevim AK'ın çalışma kapsamına alınan kitaplarından betimsel analiz yöntemi incelemesiyle veriler elde edilmiştir. Verilerin toplanmasında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Veri analizinde Sevim AK'ın öykü kitaplarında yer alan çocuk karakterler betimsel analiz yönteminin sınıflama kategorisine göre incelenmiştir. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 224).

Verilerin çözümlenmesi araştırmacı tarafından yapılmış olup belirlenen başlıklara göre sınıflandırılmıştır.

4.BÖLÜM

BULGULAR

4.1. ÇİLEKLİ DONDURMA

Kitabın Adı: Çilekli Dondurma

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Mart 2017

Sayfa Sayısı: 118

İçinde Yer Alan Öyküler:

1.Çilekli Dondurma

2.Yağmurlu Bir Gün

3.Alçakgönüllü Lokanta

4.1.1. Çilekli Dondurma

Gülüş adı gibi doğduğunda da güleç, ailesinin adeta göz bebeği olan bir kız çocuğudur. Gülüş 'ün yaratıcı oluşu, konuşkanlığı, sempatikliği onu diğer bireylere ve canlılara bağlar. Ailede hayvan sever oluşuyla dikkat çeken Gülüş, mahallelerindeki tüm hayvanların da onun için çok değerli olduğunu her fırsatta okuyucuya hissettirir. Çilekli Dondurma, Gülüş 'ün hayatındaki değişimlerin ve yaşama bakışının içten bir dille okuyucuya aktarıldığı bir öyküdür.

Öyküde Gülüş adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.1.1.1. Gülüş Açıklık-Kapalılık

Gülüş karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.1.1.2. Gülüş Karakterinin Özellikleri

Gülüş karakteri öyküde huysuz, meraklı, becerikli, hayalperest, yordama yapabilen, yaratıcı, hayvansever, sabırsız gibi özellikler göstermektedir.

Huysuz: “Gülüş yaş konusu açıldı mı, cadı kesilir. Biraz sıkıştırılırsa hemen dedeyi hakem seçer.” (Ak, 2017, s. 8)

Meraklı: “Gülüş, babasının elinde makas görünce peşine düşer. Kumaşı keserken ne diyeceğini merak eder.

“Hayırlı olsun.” mu diyecektir? “İyi günler de giysin.” mi?” (s. 9)

“Yaaa... Nasıl biri?

Yaaa... Başka? Başka neyi var?” (Ak, 2017, s. 29)

Becerikli: “Gülüş Dükkâna gelince hemen aşağı iner. Kumaş artıklarını astarlıklarla, dantellerle süsleyip küçük elbiseler diker. Kimin için mi? Oyuncak bebekleri için. Sokaktaki köpek yavruları için...” (Ak, 2017, s. 9)

Hayalperest: “Gülüş peş peşe öyküleri dinlerken uykuya yenilir. Hemen oracıktaki sedire uzanır, düşsel bir yolculuğa çıkıverir. Düşlerle arası iyidir, başı sıkıştı mı atlar düşlerin kucağına. Rahatlar, eski neşesine kavuşur hemen.” (Ak, 2017, s. 13)

Yordama Yapabilen: “Gülüş annesinin elinde makas görmesin. Kaçacak delik arar. O saçlarının salkım saçak olmasından hoşnuttur.” (Ak, 2017, s. 12)

Heyecanlı: “Gülüş, halasıyla müzeye gitmeye de can atar. Müze, masal kutusudur gözünde. Her heykelin, kap kaçağın, tarım aletlerinin çok eskilere dayanan, merak uyandıran bir masalı vardır.” (Ak, 2017, s. 13)

Sıradışı: “Gülüş en olanaksız gözükten şeyleri bile olağan karşılar. Hayvanların dillerini rahatlıkla anlayabilir. Köpeklerin ne düşündüğünü sezer. Bir köpeği karşısına almasın, uzun uzadıya sohbet etmekten bırakmaz. Hala için bunlar anlaşılmazdır ve bir mucize olarak değerlendirilir.” (Ak, 2017, s. 16)

Yaratıcı: ...Gülüş ona bir mucize hediye etmeye karar verdi. Kapı kapı dolaştı ve hepsine birer not ilişti. “Yaşlı ve hasta bir hanımı doğum gününde sevindirmek istersiniz, değil mi? O halde, hep birlikte saat 17’de çocuk parkında ona iyi ki doğdun Aylin şarkısını armağan edelim!” (Ak, 2017, s. 16)

Hayvansever: “Biraz büyüdüğünde yemek artıklarını asla çöpe döktürmedi. Bir torbaya koydu, sokak köpeklerine götürdü.” (Ak, 2017, s. 18)

“Gülüş içinin sızladığını hissetti. Yavrunun acı çekmesini istemiyordu. Evden yiyecek getirdi.” (Ak, 2017, s. 41)

Vefalı: “Gülüş babaannesini düşündü o an. O da ayrılmıştı bu dünyadan. Ama hep şiveli konuşması kulaklarında, kırçilli saçları gözünün önünde değil miydi? Ninesini aklından geçirmede kaç saat vardı acaba? Televizyon seyredirken sarıldığı yastığı, babaannesinin midye çöreği kokusu sinmiş elbisesi değil miydi?” (Ak, 2017, s. 25)

Duygusal: “Babaanesi gençliğinde öğretmen olmayı çok istemiş. Gülüş’e sık sık bu düşünüyü gerçekleştiremediği söyler, yakınırdı. Torunu büyüyünce çok para kazanacak, bir okul yaptıracaktı. Geçenlerde Gülüş düşünde babaannesini okul bahçesindeki öğrencilerle konuşma yaparken görmüştü. O düşten uyanmamak için neler vermezdi? ” (Ak, 2017, s. 27)

“Babaannesine söylediği yalan geldi aklına. Babaanne karga sokağa çıkan Gülüş’e, “Eldivenlerini aldın mı?” diye sormuştu. Gülüş, evet demiş ama eldivenleri kapının önüne bırakıp çıkmıştı. Babaanesi birkaç hafta sonra ölünce Gülüş yemeden içmeden kesilmişti. Tanrı ona ceza olsun diye babaannesini aldı sanmıştı.” (Ak, 2017, s. 28)

Samimi: “Ürkekti Topaç. Kendi ayak sesinden, yalnız kalmaktan, karanlıktan, caddeye çıkmaktan korkuyordu. Gülüş’ ün içinden o an yavruya sarılmak geçti. Ne kadar ortak duyguları vardı!” (Ak, 2017, s. 28)

Alngan: “Gülüş öfkeleniyor, Hep geziyor. Hep tozuyor.” Diyordu. “Bir gün de bize uğrasan ya... Çilekli dondurma hastası bir torunu olduğunu unuttu galiba.” (Ak, 2017, s. 40)

Sabırsız: “Babaanne, “Matematik problemlerini iyice okuyup anlamadan çözüyorsun.” derdi. Sınav öncesinde “Söz ver.” Diye sıkıştırırdı torununu. “İyice okuyacaksın.” Gülüş soruya şöyle bir göz gezdirir, hemen çözmeye kalkardı.” (Ak, 2017, s. 45)

Huzurlu: “Gülüş o gün ne kadar geniş bir ailesi olduğunu düşündü. Kumaşlar, sokak köpekleri, müzedeki objeler, müze bekçisi, kuafördeki kadınlar, Peruz teyze...” (Ak, 2017, s. 46)

4.1.1.3. Devingen –Durağanlık

Gülüş öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında kendisini babaanesi gittiği için çok yalnız hisseden Gülüş, öykünün sonunda bu durumun aslında öyle olmadığını, yanındaki insanların onu ne kadar çok sevdiklerini yaşadığı olaylarla değişim göstererek anlar.

“Geniş bir ailemiz varmış. Annem, babam, kardeşlerim, süt kardeşlerim, büyük babalar, büyük anneler hep birlikte yaşıyormuşuz. Annem bize çok düşkünmüş. Üstelik de en çok bana. (Ak, 2017,s.25)

Gülüş içinden aynısını ben de yaşıyorum diyerek dinliyordu Topaç’ı. Çilekli dondurma tenceresiyle gelen babaanneyi kaybetmemek için düşten düşe az mı koşmuştu.” (Ak, 2017,s.25)

“Gülüş o gün ne kadar geniş bir ailesi olduğunu düşündü. Kumaşlar, sokak köpekleri, müzedeki objeler, müze bekçisi, kuafördeki kadınlar, Peruz Teyze... Hepsine yer vardı bu geniş ailede. Babaannesinin gidişiyle ailenin küçüldüğünü sanıyordu, oysa babaanne uzaklara gitmemişti. Sesi her yerden duyuluyordu. ” (Ak, 2017,s. 46)

4.1.1.4. Karakterin Geliştirilmesi

Gülüş karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumuyla Geliştirme: “Fırat Bey’in kızı Gülüş bu Dükkânda büyüdü. Kumaş toplarının arasında uyudu, tezgahın arkasında yemeğini yedi, parça kumaşlardan oyuncak yaptı.” (Ak, 2017, s. 8)

“Müzenin oyuncak bölümünü gezmeye doyamaz. Çocuksu, çiçek desenleriyle süslü pembe el arabasını bakışlarıyla okşar. Tahtaları kim kesmiş, kim boyamıştır acaba? Hangi çocuk bebeğini gezdirmiştir?” (Ak, 2017, s. 13)

“Gülüş yeni yürümeye başladığı günlerde kocaman köpeklerin peşinden badi badi koşar, yakaladığını öpmeden bırakmazdı. Annesi, komşular çılgık çılgığa arkasından koşular da onu bir türlü engelleyemezlerdi.” (Ak, 2017, s. 18)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “O şimdi tam 8 yaşında.” (Ak, 2017, s. 8)

“Gülüş ağzı kulaklarında doğmuş. Doğumu gerçekleştiren doktor da şaşırmış buna. Bütün çocuklar ağlayarak doğar. Böylesini ilk gördüm, demiş.” (Ak, 2017, s. 10)

“Gülüş’ ün saçları dalgalı. Arkası uzun, önleri biraz daha kısa. Gülüş saçlarına annesinin dokunmasını istemez. O saçını babasına kestirir.” (Ak, 2017, s. 13)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Gülüş, Peruz Teyze’ye yardımcı olmak istediğinde ellerine steril eldivenler giyiyor, ağzına kağıt bir maske takıyordu. Köpeklerin bakışından, beden hareketlerinden, kulağını oynatışından, havayı koklayışından ne demek istediklerini çok küçük yaşta öğrenmişti.” (Ak, 2017, s. 19)

“Gülüş bir gün halasının çalıştığı müzeye uğradı. Hala bilgisayarın başında çalışıyordu. Halasının yanına bir sandalye çekti. Ekranda olacakları keşfe başladı.” (Ak, 2017, s. 36)

“Dalmaçyalı, teriyer, kurt, kaniş köpeklerin arasında bir sokak köpeği resmi aradım, durdum. Hiçbiri Topaç’a benzemiyordu. Gözüne kestirdiği düşük kulaklı, kahve, siyah benekli bir köpek yavrusuna parmağını dayadı.

“Bunu basalım. dedi.”(Ak, 2017, s.36)

“Gülüş, “İyisi mi onları yalnız bırakmak. Bu karşılaşma Topaç için iyi olacak.” dedi. Elleri cebinde, dudağında yumuşak bir ısıklık mağazaya doğru yürüdü.” (Ak, 2017, s. 42)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Her sabah rafadan yumurtamı yer, öğle uykusuna yatarım. Telefonla uzun uzun konuşmam, günde yarım saatten fazla televizyon izlemem.” (Ak, 2017, s. 40)

“İşte, dedi. Bunlar da bana benziyor. Ben de sek sek oynarken babaannemin bakışlarını üstümde hissediyorum. Eskisi kadar kolay yanıyor muyum artık?” (Ak, 2017, s. 45)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla: “O ürkek bir köpek. Biliyorum, dayanamayacağın kadar da sevimli. Sakın eve alıp bakmaya kalkma. İyilik yerine kötülük etmiş olursun yoksa büyüyünce pısrık biri olur çıkar.” (Ak, 2017, s. 32)
“Babaanne, “Matematik problemlerini iyice okuyup anlamadan çözüyorsun.” derdi. Sınav öncesinde “Söz ver.” Diye sıkıştırırdı torununu. “İyice okuyacaksın.” (Ak, 2017, s. 45)

Gülüş karakteri, çocuk okurların rahatlıkla özdeşim kurabileceği bir karakter olarak öyküde yer alır. Öykü içerisinde meraklı, huysuz, hayalperest ve heyecanlı yapısını izleyen daha birçok özelliği verilerek çocuk okurların dikkatini çekmeyi başarır. Bu özellikleriyle hayata dair çocuk okurlara çeşitli yaşantılar sunar. Duygu ve düşünceleriyle çocuk karakterin hayalperest yapısını gerçek hayata dönüştürmesi sağlar. Karakterin devingen oluşu ve birçok yönüyle geliştirilmesi de okurların zihinlerinde karakterin yer etmesini sağlar.

4.1.2. Yağmurlu Bir Gün

Yağmurlu bir günde babaannesiyile düşlere dalan Gülüş eski günleri, ne kadar mutlu olduğunu hatırlar. O sırada aklına köpekçik heykeli gelir ve birden irkilir. Neler olduğunu anlamlandırmaya çalışır. Aklına gelen sorular ise onu türlü türlü maceralara sürükler. Köpekçik heykelinde olan değişimi anlamlandırmaya çalışır ve canlanan heykelcikle birlikte maceralara atılır. Gülüş bu maceraları esnasında gerek anne olur korumacı yaklaşır gerek mızıkçı bir çocuk olur gerek pes eder gerekse umut dolu bir savaşçı olur. Sonunda halasının yaşattığı tesadüf sonucu bakım evinde karşılaştığı Kar karakterinin onun köpekçik heykeli olduğunu düşünür ve macerasını sonlandırır.

Öyküde Gülüş adında tek bir çocuk karakter bulunmaktadır.

4.1.2.1. Açıklık-Kapalılık

Öyküde Gülüş açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettirdikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.1.2.2. Gülüş Karakterinin Özellikleri

Gülüş karakteri öyküde temkinli, hayalperest, meraklı, dikkatli, merhametli, umursamaz, muzip, umutlu... gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Hareketli: “Gülüş, yağmurun durmaksızın yağdığı günler sıkıntıdan patlar.” (Ak, 2017, s. 47)

Sıradışı: “Ooo... Sürüsüne sepet arkadaşım da var... Ev oyunları oynayabileceğim, konuşup gırgır geçeceğim, kukla yapıp tiyatro oynayacağım, dişime göre biri yok.” (Ak, 2017, s. 49)

Temkinli: “Gülüş’ ün de bu konuda kendine özgü fikirleri vardır. Ona göre “Bir aileye yeni bir çocuk doğacaksa elini kolunu sallayarak gelmemeli”dir.” (Ak, 2017, s. 49)

Hayalperest: “Herkes nasıl bir çocuk istediğini söylemeli. Havuç burunlu, kereviz sapı saçlı, sus pus, güleç, futbol sever... En çok beğenilen özellikler minik kağıtlara kaydedilmeli. Kağıtlar bir bardak suda eritilip anneye içirilmeli.” (Ak, 2017, s. 49)

Telaşlı: “Bağırırken elleriyle ağzını kapadı.

Hişşt! Annem duyarsa felaketim olur.

Eli ayağına dolanmaya başlamıştı. Ne yapacaktı şimdi?” (Ak, 2017, s. 50)

Bencil: “Gülüş’ ün her dediğine evet diyen...” (Ak, 2017, s. 51)

Meraklı: “Bu yaratık nasıl kendi başına doğruyordu?” (Ak, 2017, s. 51)

“Anne ve babası kimdi acaba? Şuanda neredeydiler? ” (Ak, 2017, s. 51)

“Gülüş gerçeği hiçbir zaman öğrenemeyecek miydi acaba? Kar, günün birinde küçücük odada beraber yaşadıklarını dile getirir miydi? ” (Ak, 2017, s. 82)

Pişman: “Eve dönerken içinde bir eziklik vardı. Her şeyi ağzına yüzüne mi bulaştırmıştı? Yakın dost olabilecek birini göz göre göre elinden kaçırmıştı. Terlikli kızıdan hemencecik sıkılmış, başından sepetlemeye çalışmamış mıydı?” (Ak, 2017, s. 82)

Şaşkın: “Gözlerine inanamıyordu Gülüş. Sahici mi, naylon muydu bu çocuk?” (Ak, 2017, s. 54)

Dikkatli: “Kaşları çatık mı çatıktı. Yüzü hiç gülmüyordu. Yeni doğanlar sevimli sesler çıkarır, dünyaya gülerek bakmaz mıydı?” (Ak, 2017, s. 55)

“Annesinin kuaför Dükkânında kadın dergisini karıştırırken şöyle bir cümle gözüne ilişti. Mutsuzluğu yenmenin yolu, arkadaş edinmekten geçer. Eve kapanıp kalmayın! İşte dedi. Bizim sıkıntımızı çözecek basit söz bu olmalı.” (Ak, 2017, s. 63)

Detaycı : “Gülüş’ ün kafası kırk ambara dönmüştü. Üstesinden gelinecek bir sürü iş vardı. Giysilerde tadilat yapılacak, yemek pişirilecek, çocuğa rahat bir yatak

hazırlanacak, çış sorunu halledilecek, yürüme, konuşma egzersizleri yaptırılacaktı. Annelerin neden saçı başı dağınık savaştan çıkmış gibi dolandıklarını şimdi daha iyi anlamıştı.” (Ak, 2017, s. 56)

Merhametli: “Kapıma bir çocuk bırakıldı sadece. Kimin kapısına kimsesiz çocuk bırakılırsa o çocuğa annelik etmelidir ama.” (Ak, 2017, s. 56)

Yaratıcı: “Her ikisinin de zorluk çekmeyeceği yeni bir dil yaratmayı denedi. Günlüğünde kullandığı şifreli bir alfabesi vardı. İlk ondan başladı.” (Ak, 2017, s.58)

Bilinçli: “Doğuştan bildiğim sağlam bir dil var. Belki de taş devrinin bütün bilgileri genlerine kopyalı. Eğer öyleyse yeni şeyler öğretmem zor olacak.” (Ak, 2017, s. 58)

“Şimdi anneme acıdım işte. Bizi konuşturabilmek için kim bilir ne uğraştı!” (Ak, 2017, s. 59)

Sinirli: “Gülüş’ ün gözü dönmüştü. Para çantasını açtı. Bir beşlik çıkarıp kızın gözünün önünde salladı. Parayı yırtar gibi yaptı. Bana beş lira kaybettirdin demektir bu!” (Ak, 2017, s. 60)

Hayal Kırıklığı Yaşayan: “Günlük gazetelerin magazin sayfalarındaki öğütleri okuyordu habire. Kendini iyi hissetmenin yolları, mutluluk reçeteleri veren dergiler satın alıyordu kitapçıdan. Evde bir sürü el kitabı vardı. Gülüş kitapları karıştırıyor, tutunacak bir söz arıyordu. İsteddiği sözü bir türlü yakalayamamıştı. Hep başkalarının mutsuzluğuydu söz edilen.” (Ak, 2017,s. 62)

Mahcup: “Gülüş’ ün içi burulmuştu. Yüzü kızarmış, kendini kötü hissetmişti.” (Ak, 2017,s. 65)

“Aklın ve dilin evde kalmış galiba, dediğini duydu öğretmeni Başını öne eğdi. Parmağıyla sıranın üstündeki mavimsi lekeyi ovaladı.” (Ak, 2017,s. 67)

Umursamaz: “Gülüş, of, işim başımdan aşkın zaten, der gibi başıyla savuşturdu dedesinin sözlerini. Dedesinin hayal gücüne gülümsemeden edemedi.” (Ak, 2017,s. 68)

Muzip: “Bir köpek heykelciğinden doğma terlikli kız duysa ne yapardı acaba? Gülüş şirin şirin kıkırdadı.” (Ak, 2017, s. 72)

Endişeli: “Son günlerde kız sokağa salıvermekten başka bir şey düşünemiyordu. Yakın bir dost düşün, düş kırıklığıyla sonuçlanmıştı. Kızın kendisiyle arkadaş olmasından vazgeçmişti. Başına dert olmasından korkuyordu.” (Ak, 2017, s. 73)

Sabırlı: “Gülüş günlerini televizyonun başında geçiriyordu artık. Gazeteleri en küçük haberlerine kadar okuyordu. Oltasını denize salmış bir balıkçıydı şimdi o. Çer çöpten ayakkabıya kadar birçok şey takılıyordu oltasına. Ama o sabırla balık gelmesini bekliyordu.” (Ak, 2017, s. 75)

Düşünceli: “Havalar iyiden iyiye soğuyordu. Kar atıştırmaya başlamıştı. Terlikli kızın yapısı bu kadar düşük sıcaklıklarda yaşamaya uygun muydu acaba?” (Ak, 2017, s. 76)

Umutlu: “Günler birbirinin peşinden akıp gidiyordu. Gülüş’ ün içinde umut hiç sönmüyordu. Günün birinde hiç ummadığı bir yerde karşısına çıkacağına inanıyordu.”

(Ak, 2017, s. 76)

Heyecanlı: “Gülüş’ ün o an kafasında bir bomba patladı. Beynini kuşatan soru işaretleri toz oldu.” (Ak, 2017, s. 80)

4.1.2.3.Devingen –Durağanlık

Gülüş karakteri öyküde durağan bir karakter olarak verilir. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim, gelişim göstermemiştir.

4.1.2.4.Karakterin Geliştirilmesi

Gülüş karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumuyla Geliştirme: “Şimdi artık babaanne yok. Yağmur sicim gibi yağıyor. Gülüş’ ün gözünün önünden kabus bulutları geçiyor. Karnındaki zil, vakitli vakitsiz çalıyor. Camın buğusuna resimler çiziyor. Sıkılıyor. Dişine göre bir arkadaşın özlemine duyuyor.” (Ak, 2017, s. 48)

“Ani bir pof sesiyle gövdenin herhangi bir yerinde bir baloncuk kabarıyordu. Gülüş tüm dikkatini baloncuklara veriyor, gene de çözemiyordu. Kendini alaya alınmış hissediyordu. Nasıl olurdu da minik bir baloncuk bir kaş, bir burun ya da bir parmak olup sırtırdı?”

(Ak, 2017, s. 50)

“Mutsuzluk bulaşıcıdır. Mutsuz biriyle yaşıyorsanız, mutsuzluk sizi de pençesine alıverir. Gülüş gözlerindeki ışıklar sönmüş, başı yerde, kamburu çıkmış sürünerek yürüyordu sokaklarda.” (Ak, 2017, s. 61)

“Gülüş günlerini televizyonun başında geçiriyordu artık. Gazeteleri en küçük haberlerine kadar okuyordu. Oltasını denize salmış bir balıkçıydı şimdi o. Çer

çöpten ayakkabıya kadar birçok şey takılıyordu oltasına. Ama o sabırla balık gelmesini bekliyordu.” (Ak, 2017, s. 75)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Bu iyi, dedi. “Böylece benden kısa bir arkadaşım olacak. dişime göre bir arkadaş buldum galiba.” Çocuğun bedenindeki fokurdama durmuştu. Gülüş, büyümesi tamamlanmış olmadı diye düşündü.” (Ak, 2017, s. 54)

“Bana ne kadar kızsız yeridir. İyi anneler doğuma bebek giysileriyle gider. Doğar doğmaz bebeklerini giydirirler. Ben anne sayılmam ya... Kapıma bir çocuk bırakıldı sadece. Kimin kapısına kimsesiz çocuk bırakılırsa o çocuğa annelik etmelidir ama.” (Ak, 2017, s. 56)

“Birden kafasında bir ışık yandı. Belki de Türkçe konuşmak istemiyor. Halam bu heykelciğin Amerika’dan geldiğini söylemişti galiba. Aaa! İngilizce... Evet evet İngilizce konuşuyor belki de.” (Ak, 2017, s. 59)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Aooooo! İn midir cin midir, nedir? Neyse ne! Köpek heykelciği bal gibi bir canlı doğuruyor!

Bağırırken elleriyle ağzını kapadı.

Hişşt! Annem duyarsa felaketim olur.

Eli ayağına dolanmaya başlamıştı. Ne yapacaktı şimdi? (Ak, 2017, s. 50)

“Gülüş’ ün dişine göre arkadaş duası sonunda kabul olmuştu galiba. Arkadaşında istediği özellikleri minik kağıtlara yazmaya koyuldu. Kısa, komik, akıllı, konuşkan, sportmen, esrarengiz filmlerinden hoşlanan, karışık omlet yapmasını bilen, Gülüş’ ün her dediğine evet diyen...” (Ak, 2017, s. 51)

“Gülüş masayı gösterdi, masa dedi. Pencereyi gösterdi, pencere dedi. Anlamak istemiyor, inatla masaya yabu, pencereye yapoba diyordu.” (Ak, 2017, s. 58)

“Gülüş sözlüğü açtı. Rasgele kelimeler seçti. Ana, ayva, balık, baba... Yüksek sesle okumaya başladı. Kız Gülüş’ ün ağzını oynatışına, dilinin hareketine bakmıyordu bile.” (Ak, 2017, s. 58)

“Gülüş olumsuz düşünceleri kulağımın dibinde vızıldayan arıyı kovar gibi kovdu. Hemen dürbününün başına koştu.” (Ak, 2017, s. 74)

Gülüş karakterinin bu öyküde gerçek olaylardan hareketle düşündüğü, düşünüp yeni fikirler ortaya çıkardığı, bunu meraklı oluşuyla ve sıra dışılığıyla ortaya koyması ve bütün bunları hayalperestliğiyle süslemesi öyküyü okuyucu tarafından daha cazip hale getirir, okumaya isteklendirir. Çocuk bu özelliklerle

özdeşim kurar ve öykü içerisinde verilmeye çalışan duyguları da daha çabuk özümser.

4.1.3. Alçakgönüllü Lokanta

Gülüş dedesiyle birlikte mahallelerinde gezintiye çıkar. Bu sırada Bay Fonti'yle karşılaşır. Emeklilik günlerinin sıkıcılığında yakınan Fonti, Gülüş ve dedesinin fikirleri sayesinde bir lokanta açmaya karar verir. Bu fikir en çok da Gülüş'ü heyecanlandırır. Çünkü yaz tatili için macera arar ve tam da içine düşer. Alçakgönüllü Lokantada Gülüş'ün ve Bay Fonti'nin maceraları anlatılır.

Öyküde Gülüş adında tek bir çocuk karakter yer alır.

4.1.3.1. Açıklık-Kapalılık

Gülüş karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.1.3.2. Gülüş Karakterinin Özellikleri

Gülüş karakteri meraklı, yardımsever, girişken, sabırsız, neşeli gibi özelliklere sahiptir.

Hareketli: “Tatil günleri Gülüş'ü evde otururken göremezsiniz. Akşama kadar sokak aralarında, merdiven altlarında, çocuk bahçelerinde koşturur durur. Eve gelmişse ya dişi ağrıdığı içindir ya da buzdolabından bir şeyler atıştıracaktır.” (Ak, 2017, s. 84)

Özgün: “Gülüş sabırla çocuklardan hiç olmazsa birini kendi yanına çekmeye çalışır. Çoğu, oyunların kurallarını bile dinlemeye yanaşmaz. Uyduruk deyip burun kıvrırlar.” (Ak, 2017, s. 85)

Meraklı: “Kavanozdan bir avuç kabak çekirdeği aldı. Pencerenin önüne oturdu. Gözleri fıldır fıldır geleni geçeni seyretmeye başladı.” (Ak, 2017, s. 85)

“Neden onu çıkardın Fonti amca? diye sordu.” (Ak, 2017, s. 106)

Bilinçli: “Gülüş bu soruyu hep hiç diye yanıtlar. Gülüş'ü ilgilendiren olaylar babası için hiçtir çünkü.” (Ak, 2017, s. 86)

Dikkatli: “Gülüş pencerenin önüne oturdu mu gözleri projektör olur, çevreyi tarar. Evlerde, Dükkânlarda neler olup bitiyor, keşfe çıkar.” (Ak, 2017, s. 86)

“Son günlerde Gülüş vakitli vakitsiz Fonti'yi sokakta görmeye başladı. Aklından ilk geçen Fonti tatilde, oldu.” (Ak, 2017, s. 87)

Yardımsever: “O gün hava kararana dek dedeyle torun Bay Fonti'ye yardım ettiler. Gülüş üç sandalye boyadı, dede iki.” (Ak, 2017, s. 94)

“Gülüş garsonlara yardım ediyor, masa örtülerini silkeliyor, ekmek, su, meşrubat servisi yapıyordu.” (Ak, 2017, s. 102)

Girişken: “Gülüş her işte parmağı olsun istiyordu. El ilanlarını ben hazırlarım, dedi. Kapı kapı dağıtması da benden.” (Ak, 2017, s. 95)

Sabırsız: “Derhal atağa geçti. Gelen geçene, Dükkânlara, seyyar satıcılara, mahalleliye ilanları çar çabuk dağıttı.” (Ak, 2017, s. 97)

Eğlenceli: “Yazıp boyadığı her ilana hayranlıkla bakıyor, Heyt! Bu işi çok sevdim deyip çığlıklar atıyordu.” (Ak, 2017, s. 96)

“Gülüş durur mu? Kaşıkları masaya vurarak o da katıldı şamataya. “Şefimiz! Hoş geldin!”” (Ak, 2017, s. 98)

Neşeli: “Biri kuruyemiş, biri simit öbürü de un helvası satıyordu. Çevrelerinde üç beş müşteri toplanmıştı. Gülüş neşeyle yanlarına doğru seğirtti.” (Ak, 2017, s. 109)

“Bir sabah Gülüş, lokantanın 50 metre ötesinde üç seyyar satıcı gördü, sevinçle el çırttı. Aaa! Burası şenleniyor!” (Ak, 2017, s. 109)

Şaşkın: “Panikle bir pencereden ötekine koştururken kapıdaki levhayı gördüm.

Kapandı!

Aaaa!

Gördüğüne inanamadı. Gözlerini ovuşturup levhayı yeniden okudu.” (Ak, 2017, s. 117)

Umutlu: “Gülüş Fonti’nin hiç haber vermeden gidişine akıl sır erdiremeyecekti. Her sabah umutla dönmesini bekledi.” (Ak, 2017, s. 118)

Heyecanlı: “Gülüş heyecanla, ne yazıyor? Diye sordu. On kelime. Telgraf sanki. Okyanusun kıyısında dalgaların sesini dinliyorum. Saçta fukara pişirip satıyorum. Fonti... Hepsi bu.” (Ak, 2017, s. 118)

4.1.3.3.Devingen –Durağanlık

Gülüş, durağan bir karakterdir. Öyküde herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.1.3.4.Karakterin Geliştirilmesi

Gülüş karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, diğer karakterlerin yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Tatil günleri Gülüş’ü evde otururken göremezsiniz. Akşama kadar sokak aralarında, merdiven altlarında, çocuk

bahçelerinde koşturur durur. Eve gelmişse ya dışı ağrıdığı içindir ya da buzdolabından bir şeyler atıştıracağıdır.” (Ak, 2017, s.84)

“Gülüş, Fonti sinirlenmesin diye elinden geleni yapıyordu. Yemeği çıkarırken alnında biriken terleri siliyor, istediği malzemeyi anında yetiştiriyor, ayakta kalmasın diye altına tabure sürüyordu.” (Ak, 2017, s. 111)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Gülüş bugün dişine göre bir arkadaş bulamadı. Voleybol oynayanlara katılayım, dedi. Kimse takıma almak istemedi. Futbol oynayanlara yanaştı. Maç da tek vuruş yapamadığı için onuncu dakikada oyundan çıkarıldı. Sonunda canı sıkıldı, yüzünü astı, ayaklarını sürüye sürüye eve doğru yollandı.” (Ak, 2017, s.85)

“Gülüş kolları sıvadı. Oturdu, ilanları tek tek yazdı. Boya kalemleriyle kağıtların kenarlarındaki resimlere renk verdi. Özene bezene, biri diğerine benzemeyen sevimli ilanlar hazırladı.” (Ak, 2017, s. 96)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Babası ona boşuna mı mahallenin muhtarı adını taktı. Kızını pencerenin önünde yakalamasın, takılmadan edemez: Hey! Muhtar, mahallede ne değişiklikler var? Gülüş bu soruyu hep hiç diye yanıtlar. Gülüş’ü ilgilendiren olaylar babası için hiçtir çünkü.” (Ak, 2017, s. 86)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Hayır! Hiç bu kadar eğlenmemiştim. Son günlerde mahallede çok sıkılıyordum. Arkadaşlarımın çoğu tatile gitti. Yalnız kalmıştım.” (Ak, 2017, s. 96)

“Onun derdi bambaşkaydı.

Bu iş biterse yaz tatilim güme gider. Hiçbir şey beni bu kadar eğlendiremez.” (Ak, 2017, s. 111)

“Ne yani, bu kadar iyi iş yapan Dükkân kapandı mı şimdi? Bay Fonti nerede peki? Dün akşam bir şey söylemedi ki bize!” (Ak, 2017, s. 117)

Gülüş karakteri öyküde, çocuk doğasının bir gereği olan eğlenceyi ve hareketi bünyesinde birleştirir. Yardımseverlik ve bu özelliklerin birlikteliği de okurların dikkatini öyküde yoğunlaştırır ve gerçek hayata dair çıkarımlar yapmasını sağlar. Karakterin birden fazla yolla geliştirilmesi de karakteri okuyucuya ayrıntılarıyla tanıma fırsatı verir.

Tablo 1: Çilekli Dondurma Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özellik Sayısı	Olumsuz Karakter Özellik Sayısı
Çilekli Dondurma	12	3

Yağmurlu Bir Gün	19	8
Alçakgönüllü Lokanta	11	2

Tablo 1’de görüldüğü üzere Çilekli Dondurma adlı kitapta toplamda 42 olumlu karakter özelliği, 13 olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. En fazla olumlu karaktere Yağmurlu Bir Gün adlı öyküde rastlanmıştır.

Tablo 2: Çilekli Dondurma Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Gülüş
Çilekli Dondurma	Açık	X
	Kapalı	
	Devingen	X
	Durağan	
Yağmurlu Bir Gün	Açık	X
	Kapalı	
	Devingen	
	Durağan	X
Alçakgönüllü Lokanta	Açık	X
	Kapalı	
	Devingen	
	Durağan	X

Tablo 2’de görüldüğü üzere Çilekli Dondurma isimli kitapta üç öykü bulunmaktadır. Üç öyküde de Gülüş adında tek çocuk karakter bulunmaktadır. Gülüş karakteri Çilekli Dondurma öyküsünde açık ve devingen, Yağmurlu Bir Gün adlı öyküde açık ve durağan, Alçakgönüllü Lokanta adlı öyküde ise açık ve durağan yapıda olduğu görülmektedir.

4.2.DALGALAR DEDİKODUYU SEVER

Kitabın Adı: Dalgalar Dedikoduyu Sever

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Kasım 2016

Sayfa Sayısı: 96

İçinde Yer Alan Öyküler:

1.Dalgalar Dedikoduyu Sever

2.Dokumacı Kuşu ve Martı

3.Denzialtları Nereye?

4.Albatrosu Gördünüz Mü?

5.Heey! Güzele Bak!

6.Bir Yalnız Deniz Feneri

7.Sombalıkları da Sever

8.Kırlangıç Mio'nun Şaşkınlığı

9.Şaşkın Leylek

4.2.1. Dalgalar Dedikoduyu Sever

Babasıyla birlikte denize çıkmak isteyen çocuk, gelin kayasının laneti yüzünden isteğini bir türlü yerine getiremez. Durumlarının kötüye gitmesi ise çocuğu derinden üzer. Bu duruma bir çare arar ve sonunda dalgaların dedikodu yaparak denize laf geçirebileceğini bulur. Duygu yoğunluklu olan bu öyküde bir çocuğun gerçek yaşamda olanlara bakışı verilir.

Öyküde tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.2.1.1.Açıklık-Kapalılık

Çocuk karakter, öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.2.1.2.Karakterin Özellikleri

Duygusal : “Yaşım az değil.. Göl olur gözyaşlarımdan, dermiş.”(Ak, 2016, s. 9)

“Bak, demiş. Tuzlu.. Deniz gibi.. Gözlerimde deniz var. O kurumadı. Yaş”(Ak, 2016, s. 10)

4.2.1.3.Devingen –Durağanlık

Çocuk karakteri, durağan bir yapıdadır. Öykü içerisinde herhangi bir değişim göstermez.

4.2.1.4.Karakterin Geliştirilmesi

Çocuk karakteri fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumuyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Bir zamanlar bir deniz köyünde yaşayan mavi gözlü küçük bir çocuk varmış.” (Ak, 2016, s. 9)

Diğer Karakterlerin Yorumuyla Geliştirme :“Daha yaşın çok küçük. Deniz tutar seni .Hele bir büyü.. Denizle ilgili bildiğim her şeyi anlatacağım sana. Bu yörenin en kral balıkçısı yapacağım seni.” (Ak, 2016, s. 9)

Yazar Yorumuyla Geliştirme: Çocuk gözyaşını yeni keşfetmiş o günlerde. Parmağına bir damla gözyaşı alıyor, dakikalarca seyrediyormuş. Kimi zaman da uçup gidene kadar konuşuyormuş gözyaşıyla.” (Ak, 2016, s. 10)

“Çocuk evdeki her şeyin günden güne renginin solduğunu görmüş. Babasının gözlerindeki ışık sönmüş önce. Anne, koltuk, tava, perde donuk donuk bakmaya başlamış sonra.” (Ak, 2016, s. 11)

Çocuk karakteri öykü içerisinde durağan ve kapalı karakter olarak verilir. Bu yüzden okuyucunun çocuk karakterle özdeşim kurması daha zor bir hal alır. Karakterin tek yönlü verilmesi okurun karakteri anlamasını zorlaştırır.

4.2.2. Dokumacı Kuşu ve Martı

Dokumacı Kuşu ve Martı öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.2.3. Denizatları Nereye?

Denizatları Nereye? öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.2.4. Albatrosu Gördünüz Mü?

Denizatları Nereye? öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.2.5. Heey! Güzele Bak!

Heey! Güzele Bak! öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanı hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.2.6. Bir Yalnız Deniz Feneri

Bir Yalnız Deniz Feneri öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları cansız varlıklar olarak verilmiştir.

4.2.7. Sombalıkları da Sever

Sombalıkları da Sever öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.2.8. Kırlangıç Mio'nun Şaşkınlığı

Kırlangıç Mio'nun Şaşkınlığı öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.2.9. Şaşkın Leylek

Şaşkın Leylek öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

Tablo 3: Dalgalar Dedikoduyu Sever Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özellik Sayısı	Olumsuz Karakter Özellik Sayısı
Dalgalar Dedikoduyu Sever	-	1

Tablo 3 incelendiğinde tek karakter özelliği olarak duygusallık tespit edilmiştir.

Tablo 4: Dalgalar Dedikoduyu Sever Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Çocuk
Dalgalar Dedikoduyu Sever	Açık	
	Kapalı	X
	Devingen	
	Durağan	X

Tablo 4 incelendiğinde kitap içerisinde 9 öykü bulunmaktadır. Fakat yalnızca Dalgalar Dedikoduyu Sever adlı öyküde tek çocuk karakteri bulunmaktadır. Bu karakterin kapalı ve durağan yapıda olduğu görülmektedir. Kitap içerisinde yer alan diğer öykülerde çocuk karakter bulunmamakta olup karakterler hayvanlardan ve cansız varlıklardan oluşmaktadır.

4.3.DÖRTGÖZ

Kitabın Adı: Dörtgöz

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Eylül 2016

Sayfa Sayısı: 101

İçinde Yer Alan Öyküler:

1.Dörtgöz

2.Rol

3.Ne Olmuş?

4.Kömürcü

5.Çöp

6.Bu İşten Bir Şey Anlamadım

7.Bayramlık

8.Unutamadığım Bir Gün

9.Beyaz Elbiseli Kukla

10.Kiralık Mayo

11.Sen Kimsin?

12.Düğme Oyunu

13.Ufuk Kayboldu

4.3.1. Dörtgöz

Öyküde Deniz, sağlığı gereği gözlük takması gereken ama arkadaşlarının onunla dalga geçeceğini düşünerek takmak istemeyen bir çocuktur. Ailesinin tüm ısrarlarına rağmen inadından vazgeçmez. Emre karakteri ise Deniz'in bu inatçılığını tersine çevirir bir yapıda verilir öyküde. Deniz gözlük takma fikrine kendini bir doktor, Emre'yi ise ona muhtaç olan bir hasta olarak düşleyerek alışır. Dörtgöz adlı öykü, küçük lakapların çocukların yaşamında ne derece önemli olabileceğini anlatan bir öyküdür.

Dörtgöz adlı öyküde Emre ve Deniz adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.1.1. Deniz Karakteri Açıklık –Kapalılık

Deniz'in incelenen öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.1.2. Deniz'in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde inatçı, hayalperest, sabırsız, alıngan... gibi özellikler göstermektedir.

Memnuniyetsiz: “Kandırmaya çalışma beni. Yakışmadığını biliyorum... Şu halime bak... Patlak Gözlü Hafıye! Pimpirik Büyükanne! Öff! Herkes alay ediyor benimle.” (Ak, 2016, s. 7)

İnatçı: “Yüzümde Dörtgöz yazıyormuş. Bakkal çırağı Pire, kuruyemişçi Tüy Siklet, karşıdan karşıya geçmesine yardım ettiğim teyze bugün Dörtgöz, dediler bana. Bu gözlüğü takmayacağım artık.” (Ak, 2016, s. 7)

“Hıh! Umurumda sanki. Senin yaşına gelene kadar gözlük takmam. O zamana kadar gözlerim bozulacağı kadar bozulsun, gözlük takınca düzelir nasıl olsa.” (Ak, 2016, s. 8)

Alıngan: “Dörtgözden geçtim, camekan, profesör, çatlak kafa, miyop tavşan diye bağırın bağırana.” (Ak, 2016, s. 9)

“Görmez olur mu? Bal gibi gördü. Ama hastalıklı bir arkadaşı olmasını istemediği için tanımamazlıktan geldi.” (Ak, 2016, s. 9)

Hayalperest: “Gün gelir, büyür, ünlü bir doktor olurum. Tedavi edilemeyen hastalıkları bir tek ben iyileştiririm. Ünüm bütün dünyaya yayılır. Benimle alay edenler, bir zamanlar aynı mahallede oturduğumuzdan koltukları kabarak söz ederler.” (Ak, 2016, s. 10)

“Günlerden bir gün, Emre hastalanır, hiçbir doktor derdine çare bulamaz. Ölüm döşegindeyken annesi bir rastlantı sonucu benim adresimi bulur. Kapıma gelir, oğlunu kurtarmam için yalvarır.” (Ak, 2016, s. 10)

Sabırsız: “Hemen ansiklopedimi aldım. Sayfaları hızlı hızlı çevirip büyük adamların resmine baktım.” (Ak, 2016, s. 10)

4.3.1.3. Deniz Karakteri Devingenlik-Durağanlık

Deniz karakteri öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında gözlük takmayı istemeyen ve bunun için direnen bir karakter yapısına bürünen Deniz, öykünün sonunda gözlük takmayı kabullenip o yönde gelişim gösterir.

“Yüzümde Dörtgöz yazıyormuş. Bakkal çırağı Pire, kuruyemişçi Tüy Siklet, karşıdan karşıya geçmesine yardım ettiğim teyze bugün Dörtgöz, dediler bana. Bu gözlüğü takmayacağım artık.” (Ak, 2016, s. 7)

“Hiç... Aynaya bakıyordum, baba. Gözlük bana yakıştı, değil mi?” (Ak, 2016, s. 11)

“ Daha berrak görüyorum şimdi.” (Ak, 2016, s. 11)

4.3.1.4. Deniz Karakteri Karakter Geliştirilmesi

Deniz karakteri konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Babam beni anlamıyor. Anlamaz tabi. Arkadaşlarımın çoğu gözlüklü. Onu makaraya alacak gözlüksüz bir arkadaşı yok.” (Ak, 2016, s. 7)

“Babam haklıydı. Düşünürler, bilim adamları, ressamalar, devlet büyükleri... Hep gözlüklüydü. Benim de gözlüğüm var. Hem de bu yaşta.” (Ak, 2016, s. 10)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Bu kadar akılsız olduğunu bilmezdim. Sen hiç büyük adamların, bilginlerin resimlerine dikkatlice bakmadın

mi? Çoğu gözlüklüdür... Önemli insanlar gözlüklerin arasından çıkar... Sen de gözlüklüsün ve o şanslı insanlardan birisin.” (Ak, 2016, s. 10)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Hemen ansiklopedimi aldım. Sayfaları hızlı hızlı çevirip büyük adamların resmine baktım.” (Ak, 2016, s. 10)

Deniz karakteri öyküde birçok çocuğun yaşadığı göz problemini yaşar ve bu problemi inatçılığıyla ailesine karşı direnerek çözmeye çalışır. Sonrasında bu inatçılığı ailesinin söylemleriyle normal düzeye indirgenir. Çocuk okur kendisinde gelişen alıngan ve sabırsız tavrı karakterde de gördüğünde bu durumu olağan karşılar. Deniz karakteri, okuru bu tarz konularda yüreklendirir.

4.3.1.5. Emre Karakteri Açıklık- Kapalılık

Emre karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.3.1.6. Emre Karakterinin Özellikleri

Yenilikçi: “O yeniliği sever. Omzuna dövme yaptıran o değil miydi? Kim bilir ne beğenmiştir yeni yüzünü.” (Ak, 2016, s. 9)

Ukala: “Yaaa... Sen öyle san... Dün sokakta karşılaştık. Bana bir bakış attı, boğulacak gibi oldu. Öksürük mü tuttu, gülme krizine mi yakalandı anlayamadım. Koşa koşa eve girdi. Kapıyı yüzüme çarptı.” (Ak, 2016, s. 9)

4.3.1.7. Emre Karakteri Devingen- Durağanlık

Emre karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim ve dönüşüm yaşamamıştır.

4.3.1.8. Emre Karakteri Karakter Geliştirilmesi

Emre karakteri diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “O yeniliği sever. Omzuna dövme yaptıran o değil miydi? Kim bilir ne beğenmiştir yeni yüzünü.” (Ak, 2016, s. 9)

“Yaaa... Sen öyle san... Dün sokakta karşılaştık. Bana bir bakış attı, boğulacak gibi oldu. Öksürük mü tuttu, gülme krizine mi yakalandı anlayamadım. Koşa koşa eve girdi. Kapıyı yüzüme çarptı.” (Ak, 2016, s. 9)

Emre karakteri diğer karaktere zıt özellikte verilir. Bu şekilde davranan çocuk okurların, karakter üzerinden karşılardaki bireylere yaşattığı duyguları hissetmesi sağlanır. Böylece okurların empati kurması sağlanır.

4.3.2. Rol

Öyküde Deniz'in yılsonu gösterisinde istediği rolleri neden alamadığı ve öğretmenin ona verdiği rolü Serap ablasına anlatması konu edilmiştir.

Öyküde Deniz adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.2.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.2.2. Deniz'in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde özgüvenli, şikayetçi, utangaç... gibi özellikler göstermektedir.

Özgüvenli: “Rolümü ezberliyorum. Yarın oyunumuzun provası var da.” (Ak, 2016, s. 12)

Kibirli: “Benim mi? Şey... Eeee... Biraz karışık... Nasıl anlatsam... Ha! Ben... Ben prensesi oynuyorum. En önemli rolü yani.” (Ak, 2016, s. 13)

“Açılıştaki kendi yazdığım bir şiiri okuyacağım. Müzik grubunda melodika çalacağım. Bale yapacağım. Ayrıca koroda şarkı söyleyeceğim.” (Ak, 2016, s. 13)

Utangaç: “Serap abla gittikten sonra göz ucuyla aynaya baktım. Ayna, al basmış yanaklarımı gösterip gülüyordu. Bunca yalanı bir çırpıda nasıl söyleyebilmişim.” (Ak, 2016, s. 13)

Yaramaz: “Hep birlikte bale yapıyorduk. Öğretmen de seyrediyordu. Bir ara nasıl oldu bilmiyorum, parmağım Burcu'nun gözüne girdi. Sulu gözlülük etmese bir şey olmayacaktı. Bastı yaygarayı. Öğretmen de grubu bozdum diye kızdı. ” (Ak, 2016, s. 14)

Şikayetçi: “Bu işte babamın da parmağı var. Nasıl mı? Bana doğru dürüst bir melodika alsaydı şimdi müzik grubunda olabilirdim.” (Ak, 2016, s. 14)

“Koroya nasıl girerim, o çantada keklik diyordum. Aksilikler burada da yakamı bırakmadı. Son elemelerde sesim birden bire kayboldu. ” (Ak, 2016, s. 15)

4.3.2.3. Deniz Karakteri Devingen-Durağanlık

Deniz karakteri devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında rolünü tam olarak benimsemeyen ve bunun için çeşitli bahaneler üretir. Öykünün sonunda ise rolünü kabullenen ve ona göre hareket eden bir karakter olarak değişim gösterir.

“Benim rolüm mü ne mi? Şeyy... Aslında küçük ama çok önemli bir rolüm var. Krala atlıların geldiğini haber veriyorum. Şeyy... Sahnede bir dakika gözüküyorum. Dedim ya, küçük ama önemli bir rol bu. Krala atlıların geldiğini haber vermesem, kral kaçamayacak, oyun da saçma sapan bitecekti. Zaten Serap abla da rolün büyüğü küçüğü olmaz dememiş miydi? Rol roldür.” (Ak, 2016, s. 16)

4.3.2.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Açılıştaki kendi yazdığım bir şiiri okuyacağım. Müzik grubunda melodika çalacağım. Bale yapacağım. Ayrıca koroda şarkı söyleyeceğim.” (Ak, 2016, s. 13)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Bu işte babamın da parmağı var. Nasıl mı? Bana doğru dürüst bir melodika alsaydı şimdi müzik grubunda olabilirdim.” (Ak, 2016, s. 14)

“Koroya nasıl girerim, o çantada keklik diyordum. Aksilikler burada da yakamı bırakmadı. Son elemelerde sesim birden bire kayboldu.” (Ak, 2016, s. 15)

Deniz karakteri çevresindeki insanlar tarafından önemsenmek ve takdir edilmek istenen bir karakterdir. Karakter öykü içerisinde yapılan işin en iyi şekilde yapılması gerektiğini okuyucuya hissettirir. Bu şekilde çocuk okur, kalıp yargılar içine sıkışmaktan kurtulur.

4.3.3 Ne Olmuş?

Öyküde Deniz karakterinin ona hediye edilen boya kalemleriyle yaptığı yaramazlıklar anlatılır.

Öyküde Deniz adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.3.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.3.3.2. Deniz'in Karakter Özellikleri

Yaramaz: “En iyisi kaçmak, dedim içimden. Usulca kaşığımı bıraktım. Ayaklarımın ucuna basa basa odama giderken Esra ile göz göze geldim. Pencereyi ısrarla tıklatıyordu.” (Ak, 2016, s. 18)

“Dün dedem bana bir kutu boya hediye etmişti. Ortalığı biraz renklendireyim dedimse ne olmuş yani?” (Ak, 2016, s. 18)

4.3.3.3. Deniz Karakteri Devingen-Durağanlık

Deniz karakteri öyküde durağan yapıda verilmiştir. Herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.3.3.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Öff, ne var canım bunca tantana edecek!

Dün dedem bana bir kutu boya hediye etmişti. Ortalığı biraz renklendireyim dedimse ne olmuş yani?” (Ak, 2016, s. 18)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “En iyisi kaçmak, dedim içimden. Usulca kaşığımı bıraktım. Ayaklarımın ucuna basa basa odama giderken Esra ile göz göze geldim. Pencereyi ısrarla tıklatıyordu.” (Ak, 2016, s. 18)

Deniz karakteri öyküde haylaz bir karakter olarak verilir. Öykü içerisinde her ne kadar haylaz olsa da haylazlığıyla birlikte geliştirdiği utangaçlığı çocuk okurların aynı durumlarla karşılaştığında kendini sorgulamasını sağlar.

4.3.4 Kömürcü

Deniz'in hastalandıktan sonra etrafındaki olaylara olan dikkati daha da artar. Bu esnada çevresinde gelişen olaylara bakış açısı da değişir. Etrafını daha ayrıntılı ve dikkatli bir şekilde incelemeye başlar. Bu esnada dikkatini Kömürcü İzzet Amca çeker. Kömürcünün davranışlarını anlamlandırmaya çalışan Deniz,

yaşama dair olan durumların nedensiz olmayacağını anlar. Öykünün sonunda Deniz'in kömürcü İzzet Amca'nın günlük yaşamıyla ilgili olan merakı artar. Kömürcü İzzet Amca'nın nereye gittiği de Deniz için bir merak konusudur. Sorular sorularak bitirilen öykü okuyucunun merakını da canlı tutar.

Öyküde Deniz adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.4.1. Deniz Karakteri Açıklık- Kapalılık

Deniz bu öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.4.2. Deniz'in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde meraklı, sabırsız, hayalperest gibi özelliklere sahiptir.

Meraklı : “Kömürcü İzzet amca güvercinleri sever miydi, yoksa nefret mi ederdi, bunu hiçbir zaman öğrenemedim.” (Ak, 2016, s. 19)

“Nereye gitmişti acaba? Başına kötü bir şey mi gelmişti yoksa? Dükkânını kapamış evde mi oturuyordu artık?” (Ak, 2016, s. 24)

Gözlemci: “Kırmızı iskemlesini Dükkânın önüne çıkarır, eski dilden şarkılar mırıldanırdı. Mavi kapaklı şiir kitabını elinden düşürmezdi. Keyfi yerindeyse sandalyesinde ileri geri kaykılarak mırıl mırıl şiir okurdu.”(Ak, 2016, s. 21)

“İzzet amca bayanlara şiir okurken çok kibarlaşırdı. Şapkasını çıkarır, sandalyesinden hafifçe kalkar, sesini yumuşatırdı.” (Ak, 2016, s. 21)

Sabırsız: “Gene iki kolunu kuşlar gibi çırparak güvercinleri kovaladığı bir gün dayanamadım.” (Ak, 2016, s. 19)

“Hastalığı atlatıp sokağa çıktığım ilk gün yanına gittim. Yine aynı kitap vardı dizlerinin üzerinde.” (Ak, 2016, s. 21)

Hayalperest: “Gömleğinin cebinden ufacık bir keman çıkardı.(Ak, 2016, s.23)

Müzikle şiirin kuyruğuna asılmış, uçuyordu. Bu dünyada değil, düşler denizindeydi şimdi o...”(Ak, 2016, s. 23)

Utangaç: “Bitişikteki berber amcaya sorsam mı, diye günlerce düşündüm. Ne yazık ki, cesaretim yoktu. Yaz bitti, sonbahar geçti. Bir türlü sormadım.” (Ak, 2016, s.24)

4.3.4.3. Deniz Karakteri Devingenlik –Durağanlık

Deniz bu öyküde devingen bir yapıdadır. Öykünün başında daha pasif olan Deniz, öykünün sonunda yaşadığı olaylarla ve karakterlerle girdiği etkileşimle değişim gösterir.

“Kömürcü İzzet amca güvercinleri sever miydi, yoksa nefret mi ederdi, bunu hiçbir zaman öğrenemedim.”(Ak, 2016, s. 19)

“Sonraki günler ne zaman dükkânın önünden geçsem “Gel” dedi.

Mavi kaplı şiir kitabından şiirler okudu. Bana kanı kaynamıştı.”(Ak, 2016, s. 23)

4.3.4.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Kömürcü İzzet amca güvercinleri sever miydi, yoksa nefret mi ederdi bunu hiçbir zaman öğrenemedim. Öğlen yemeklerini yedikten sonra ekmek artıklarını bir gazeteye koyar, kapının önüne bırakırdı.” (Ak, 2016, s. 19)

“Bitişikteki berber amcaya sorsam mı, diye günlerce düşündüm. Ne yazık ki cesaretim yoktu. Yaz bitti, sonbahar geçti. Bir türlü sormadım.” (Ak, 2016, s. 24)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Dikkatlice baktım, yamuk yumuk olmuş kara şapkasının altında başını sımsıkı saran tülbenti gördüm.” (Ak, 2016, s. 20)

“Duvardaki şiirlerde usulca gezdirdim ellerimi. Ansızın elim bir şeye çarptı. İrkildim.” (Ak, 2016, s. 22)

Deniz karakterinin meraklı yapısı, çevresinde gelişen durumları fark etmesi okuyucular tarafından yaşamda karşılaştıkları basit durumlara karşı farkındalık oluşturur. Okuyucu karakter üzerinden çevresine karşı duyarlı olmayı sezinler. Okurlara aslında yaşamda olabilecek ayrıntıların bir tesadüf sonucu

ortaya çıkabileceğini ve yaşamın aslında herkes tarafından farklı anlamlar ifade ettiğini gösterir. Olağan olan durumların altında yatan farklı durumları keşfetmeleri için karakter, okuyucuları yüreklendirir.

4.3.5. Çöp

Öyküde, Deniz ve Kerem adında iki arkadaş çöplerden hareketle civcivlerinin ısınması için bir proje tasarlarlar. Bu proje sayesinde hem civcivleri yaşayacaktır hem de çöplerden geri dönüşüm sağlanacaktır. Bu müthiş projeyi yapmak için işe koyulurlar. Projeyi hayata geçirmek için ellerinden geleni yapan ikili tüm ayrıntıları düşünseler de iş umdukları gibi gitmez. Kurdukları hayaller bir anda yerle bir olur ve Kerem'in babasının ceza almasına kadar yol açar. Çevre bilinci adına okuyucuya mesajlar veren bir öyküdür.

Öyküde Deniz ve Kerem adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.5.1. Deniz Karakteri Açıklık –Kapalılık

Deniz, öyküde açık karakter olarak verilir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.5.2. Deniz'in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde sözünde duran, meraklı, sabırsız, yardımsever gibi özelliklere sahiptir.

Abartmayı Seven: “Kerem bahçelerindeki kiraz ağacının altında boylu boyunca yatıyordu. Aklından film şeridi gibi binbir türlü şey geçti birden. Hırsızlar, saksı, kalp krizi, dayak, zehir...” (Ak, 2016, s. 25)

Gözlemci : “Derin uykuda gibiydi. Sırtüstü, kolları iki yana açık yatıyordu. Kedisi Bulut başucunda, gözlerini sahibine dikmiş, uyanmasını bekliyordu.(Ak, 2016, s. 25)

Meraklı: “Nasıl olacak bu?” (Ak, 2016, s. 26)

“Nasıl keşfettin?”(Ak, 2016, s. 26)

Sözünde Duran: “Sen hiç merak etme. Benden laf çıkmaz. Akşama doğru evdeki çöpleri ve kömürlükteki soba borularını sizin bahçeye taşıyım.” (Ak, 2016, s. 29)

“-Nasıl olacak bu?

-Kimseye söylemek yok ama.

-Yok!.” (Ak, 2016, s. 26)

Sorgulayıcı : “Yaa... Söylediğin doğruysa, çöpleri neden hala denize döküyorlar?” (Ak, 2016, s. 27)

Destekleyici : “Ne akıllısın! Heey,dün öğretmen söyledi ya.. Çevre korumasıyla ilgili ilginç projeleri olanlara ödül verilecekmiş. Bir ödül senin olacak. İçime doğdu.” (Ak, 2016, s. 27)

Sabırsız: “Dalga geçme. Hadi! Ne bekliyoruz? İşe koyulsak ya...” (Ak, 2016, s. 28)

Heyecanlı: “Soba tutuşunca boru da hemencecik ısındı. Havanın ılıması civcivleri coşturmuştu. Parmak uçlarımla sırtlarını okşadım. Heyecanları bana da geçmişti. İçim kıpır kıpırdı şimdi.” (Ak, 2016, s. 31)

Yardımsever: “Evde kocaman bir yağ tenekesi vardı. Annem içine çiçek ekmediyse getiririm.” (Ak, 2016, s. 29)

Kuruntulu : “Kerem, bahçelerindeki kiraz ağacının altında boylu boyunca yatıyordu. Aklından film şeridi gibi bin bir türlü şey geçti birden. Hırsızlar, saksı, kalp krizi, dayak, zehir...” (Ak, 2016, s. 29)

4.3.5.3. Deniz Karakteri Devingenlik –Durağanlık

Deniz, öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında bir heyecanla düşünmeden hareket edip öykünün sonunda daha durağan ve dikkatli bir yapıya bürünür ve değişim gösterir.

“Ortalıktan el ayak çekilince ayaklarımızın ucuna basa basa kapıya koştuk. Kağıdı kaptığımız gibi incir ağacının arkasına kaçtık.” (Ak, 2016, s. 33)

4.3.5.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Kulağımı göğsüne dayadım. Yüreği saat gibi çarpıyordu. Yüzü soluk değildi. Görünürde yara izi de yoktu.” (Ak, 2016, s. 25)

“Havanın ılınması civcivleri coşturmuştu. Parmak uçlarımla sırtlarını okşadım. Heyecanları bana da geçmişti.” (Ak, 2016, s. 31)

“Ortalıktan el ayak çekilince ayaklarımızın ucuna basa basa kapıya koştuk. Kağıdı kaptığımız gibi incir ağacının arkasına kaçtık.” (Ak, 2016, s. 33)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Öğretmenimiz elma ağacının altında otururken keşifte bulunan ünlü bir bilginden söz etmişti. Aynı şeyi yüzyıllar sonra kiraz ağacının altında yatan Kerem’in başına gelmiş olamaz mıydı?” (Ak, 2016, s. 26)

“Akşamüstü tüm malzemeyi Keremlerin bahçesine taşıdık. Yerdeki şemaya bakarak sistemi kurmak basit iş. Kümesten çıkan borunun ucuna uyan teneke bir şapka uydurmak zor.” (Ak, 2016, s. 29)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Neden olmasın? Sen de amma heyecanlısın! Daha projemi dinlemedin bile.” (Ak, 2016, s. 27)

Deniz karakteri öyküde arkadaşını yüreklendiren bir yapıda verilir. Yardımseverliği ve merakı diğer karakteri geliştirir pozisyondadır. Çocuk okurun bu şekilde gördüğü bir karakter ona örnek olabilecek yapıdadır. Bununla birlikte heyecan ve merakına yenik düşen karakterin olayların sonunu düşünmeden hareket etmesi de okurların kendini sorgulamasını sağlar.

4.3.5.5. Kerem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Kerem, öyküde açık karakter olarak verilir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.5.6. Kerem’in Karakter Özellikleri:

Kerem karakteri öyküde inatçı, ukala, temkinli gibi özelliklere sahiptir.

Çözüm Üretmeye Çalışan : “Geçenlerde gazetede okudum, kafama takıldı. Düşünsene, biriken tonlarca çöp yakılarak elde edilecek enerji ile evleri, suları ısıtmak mümkünmüş.” (Ak, 2016, s.27)

“Bak işte bu yakıt deposu. Büyük bir teneke kutu. Tenekenin üstüne ortası delik bir kapak oturtacağız. Delikten uzunca bir boru geçecek. Bu boru kümesin bir duvarından girip ötekinden çıkacak. Borunun bitimine teneke bir şapka yerleştireceğiz. Hepsi bu.” (Ak, 2016, s. 27)

İnatçı: “Büyüklerin işine akıl sır erer mi? Ben onu bunu bilmem. Deneyeceğim.” (Ak, 2016, s. 27)

Temkinli : “Aceleyle gerek yok... Sobayı gündüz vakti yakmamız doğru olmaz.” (Ak, 2016, s. 28)

“Aman sakın, Esra’nın yanında bizim projeden söz etme. Ağabeyi aşağı mahallenin İbo’suyla arkadaş.” (Ak, 2016, s. 28)

Ukala: “Öff... Git başımdan! Düşünüyorum.” (Ak, 2016, s. 26)

“Ettim etmesine. Ama benim sobam farklı olacak. Şimdiye kadar gördüklerine hiç benzemeyecek.” (Ak, 2016, s. 26)

4.3.5.7. Kerem Karakteri Devingenlik –Durağanlık

Kerem öyküde devingen bir yapıda verilir. Öykü boyunca daima aklından farklı fikirler geçer ve bu fikirleri üretken bir yapıya dönüştürmeye çalışır. Bunları yaparken de sürekli bir değişim içerisinde. Nitekim öykünün sonunda da yaptıklarının çevreye zararlı olduğunu aldıkları ceza sonunda anlarlar.

“Benim sobam farklı olacak. Şimdiye kadar gördüklerine hiç benzemeyecek.” (Ak, 2016, s. 26)

“Olanı biteni incir ağacının gerisinden izliyorduk. Kerem çok tedirgindi. Kaçmak için bir hamle yaptı ama sonra korku ve şaşkınlıkla olduğu yere çakılıp kaldı.” (Ak,2016,s. 33)

4.3.5.8. Kerem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Kerem karakteri konuşma yoluyla, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Yeni bir proje peşindeyim... Her gün attığımız çöpler var ya işte onlar değerlendirilecek bu projede. Geçenlerde gazetede okudum, kafama takıldı. Düşünsene biriken tonlarca çöp yakılarak elde edilecek enerjyle evleri, suları ısıtmak mümkünmüş.” (Ak, 2016, s. 27)

“Proje tuttu! Yalnız yakıt az olduğu için soba bizim arkamızdan sönmüş.” (Ak, 2016, s. 31)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Neden olmasın? Sen de amma heyecanlısın! Daha projemi dinlemedin bile.”(Ak, 2016, s. 27)

“Yaşa! Ne düşüncelisin! Sokakta elim yüzüm leş gibi olmuş ama eve tertemiz giriyorum. Çünkü yüzümü bahçedeki sıcacık suyla yıkadım.” (Ak, 2016, s. 28)

“Kerem çok tedirgindi. Kaçmak için bir hamle yaptı ama sonra korku ve şaşkınlıkla olduğu yere çakılıp kaldı.” (Ak, 2016, s.33)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Kerem maymun çevikliğiyle kiraz ağacının tepesine tırmandı. Aşağıdan baktım, burnunu karıştırı karıştırı düşünüyordu. Yarım saat sonra paldır küldür indi ağaçtan. Yıldırım hızıyla kayboldu ortadan.” (Ak, 2016, s. 29)

Kerem karakteri, yaramaz ve aceleci yapısıyla çocukların kolaylıkla özdeşim kurabileceği bir yapıdadır. Bu aceleciliği, haylazlığı ve gözlemci yapısı okurların dikkatini çekse de her durumda doğrudan işe koyulmak yerine öncesine ya da sonrasına dair de çıkarımlarda bulunulmasını okuyucuya hissettirir. Bu sayede okurlar, fikirlerinde daha temkinli olmaları gerektiğini görürler.

4.3.6. Bu İşten Bir Şey Anlamadım

Deniz gazete kuponlarını kazımayı çok seven ve bunu alışkanlık haline getirmiş olan bir karakterdir. Yine kahvaltı yaptıkları bir sabah Deniz gazete kuponunu kazır ve ikramiyeyi bulur. Bu duruma çok sevinen Deniz hemen kendi dünyasında bir sürü hayaller kurar. Fakat anne ve babasının daha farklı bir fikri vardır ve bu durum Deniz’in hiç de hoşuna gitmez. Öyküde çoğu ailede olan gelenekselleşmiş yapının devam ettiği sezdirilir. Bunun yanı sıra çocukların heyecanı, istekleri mantık çerçevesinde değerlendirilir. Öyküde Deniz’e çıkan büyük ikramiyenin çocuk ve yetişkin gözünden değerlendirilmesi anlatılır.

Öyküde Deniz ve Emre adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.6.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz, öykü içerisinde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.6.2. Deniz’in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde sabırsız, merhametli, heyecanlı, paylaşımcı gibi özellikler göstermektedir.

Sorumluluk Sahibi : “Her sabah gazete almaya ben giderim. Hem de kahvaltıya bile oturmadan.” (Ak, 2016, s. 34)

Sabırsız : “Sütün soğuyacak. Bırak şimdi onu. Kahvaltıdan sonra bakarsın.

“Ya çıkarsa... Bırakmam... Aaaa! As çıktı! ” (Ak, 2016, s. 35)

“Baba ne olur şu karta bak”(Ak, 2016, s. 35)

Heyecanlı: Yupp! 1000 TL kazandım. (Ak, 2016, s. 35)

“Bu sevinçli haberi Emre’ye ulaştırmalıydım.”(Ak, 2016, s. 36)

Paylaşımcı : “Emre içini çekti en çok bir robotum olmasını isterim.

O zaman çok yakında bir robotun olacak.” (Ak, 2016, s. 37)

Sana kocaman bir pilli bebek. Konuşacak, yemek yiyecek, şarkı söyleyecek.(Ak, 2016, s. 38)

Olur, cici kız. Ne istersen alırım (Ak, 2016, s. 38)

Merhametli: Zavallıyı babası bu yıl okula gönderemedi. İşten çıkarıldığı için okul masraflarını karşılayamamış. Bu yüzden Selçuk artık bizim sınıfta değil. Paramın bir kısmıyla Selçuk’un kitap ve defterlerini alabilsem... (Ak, 2016, s. 38)

Memnuniyetsiz: “Yüzlerce bin liram olacakmış ama tam dokuz yıl sonra.”(Ak, 2016, s. 39)

4.3.6.3. Deniz Karakteri Devingenlik-Durağanlık

Deniz devingen karakter olarak verilir. Olayların gelişimine göre değişim gösteren bir yapıdadır. Öykünün başında olan heyecanlı, paylaşımcı yapısı olaylara göre değişim gösterir.

“Peki ya istediğim oyuncaklar, Emre’nin robotu, Ayça’nın pilli bebeği, Selçuk’un okul masrafları mahallenin basket sahası ne olacak?”

“Hiçbir şey değişmedi. Her şey gene eskisi gibi. Her sabah gazeteyi almaya ben gideceğim gene.

Gazete babamın olacak.

Şans kartı benim.”(Ak, 2016, s. 39)

4.3.6.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Her sabah gazete almaya ben giderim. Hem de kahvaltıya bile oturmadan. Çünkü babam kahvaltı masasında gazete okumak ister. Ben de görevimi seve seve yerine getiririm.” (Ak, 2016, s. 34)

“Geçen hafta annemin beğendiği ama babamın pahalı bulup da almadığı çantayı anneme ben alabilsem... Altına da aynı renk çok şık bir pabuç. Babama altın kol saati... En dakik olanından. Babamınki hep geri kalır. Bu yüzden servis arabasını sık sık kaçıtır.” (Ak, 2016, s. 38)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Aferin! Ben hep bu çocuğun şanslı olduğunu söyler dururum. Gördün mü? Çıkmaz çıkmaz derdin. Şans olunca nasıl çıkarmış! Hemen bugün bir de milli piyango bileti çektirmeli.” (Ak, 2016, s. 35)

Deniz karakterinin heyecanlı yapısı çocuk okurların doğrudan öykü içerisine girmesini sağlar. Parayı bulduğundaki heyecanı ve bu heyecanına etrafındakileri de dahil etmesi paylaşımcı olmayı okurlara gösterir. Paylaşımcı olduğu vakit etrafındaki insanların da bundan mutluluk duyacağı okuyucuya hissettirir. Bununla birlikte öykünün sonundaki durumu kabullenışı de ebeveynlerine karşı olan tutumunu ve güvenini doğrudan verir. Çocuk bu sayede kendisi için mantıklı olan fikirlere karşı itiraz etmemeyi, kabullenmeyi karakter üzerinden görür.

4.3.6.5. Emre Karakteri Açıklık-Kapalılık

Emre karakteri, öykü içinde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.3.6.6. Emre'nin Karakter Özellikleri

Meraklı : “Ne oldu? Söyle çabuk. Meraktan çatlayacağım.” (Ak, 2016, s. 37)

Heyecanlı : “Harika bir şey bu! Kim bilir neler alırsın?” (Ak, 2016, s. 37)

4.3.6.7. Emre Karakteri Devingenlik-durağanlık

Emre, öykü içerisinde durağan bir karakter olarak verilir. Öykü boyunca herhangi bir değişim ve gelişim göstermez.

4.3.6.8. Emre Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Emre karakteri diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Emre uykudan yeni kalkmıştı. Üzerinde mavi eşofmanı, esneyip duruyordu. Sabahın kör saatinde beni karşısında görünce şaşırılmıştı.” (Ak, 2016, s. 37)

Emre karakteri öyküde yan karakter olarak Deniz'i geliştirmek adına verilmiştir. Heyecanlı ve meraklı yapısıyla okuyucuları bu yönde geliştirir.

4.3.7. Bayramlık

Deniz, öyküde bayramlıklarını giyerek dikkat çekmeye çalışır. Bayramlıkları onun için çok özeldir. Bunun için sıradan bir gününü de güzelleştirmek kendini de özel hissetmek ister. Bayramlıklarını giyerek sokağa çıkar fakat istediği gibi oyun oynayamaz. Bu durumda çok üzülen Deniz sonunda eski haline dönmeye karar verir. İsteklerinin her zaman gerçekleşmesinden mutlu olmayacağını Deniz yaşadığı olaylarla görür ve okuyucuyu da bu duruma tanıklık eder.

Öyküde Deniz adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.7.1. Deniz Karakteri Açıklık –Kapalılık

Deniz öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.7.2. Deniz'in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde umursamaz, heyecanlı, kibirli gibi özelliklere sahiptir.

Kibirli : “Kaldırım kenarına park etmiş otomobilin camından kendime baktım. Ne güzel! Gıcır gıcırdım.”(Ak, 2016, s. 41)

Umursamaz : “Tam atlarken elbisemden bir ÇIT sesi geldi. Elimi koltuğuma attım. Aaa! Koca bir delik vardı şimdi orada. Olsun, annem diker diyip aldırmadım.”(Ak, 2016, s. 42)

“Duymamış gibi yaptım. Başımı önüme eğdim. Elbisemdeki kelekleri sayar gibi yaptım.” (Ak, 2016, s. 44)

Utangaç : “Ooo..Bu ne güzellik! Tıpkı modellerdeki gibisin.

Yüzümü ateş bastı.(Ak,2016,s. 43)

Heyecanlı : “Ben kalın gövdeli bir çınarın arkasına gizlendim. Kalbim küt küt çarpıyor, Arzu’nun beni görmemesi için dua ediyordum.” (Ak, 2016, s. 44)

4.3.7.3. Deniz Karakteri Devingenlik-Durağanlık

Deniz karakteri öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında bayramlık kıyafetlerini giymek için çaba sar ederken öykünün sonunda bu davranışını değiştirir. Yerine göre giyinmenin onu daha fazla mutlu ettiğini görür.

“Annem söz vermişti. Bayram geçsin, bayramlık giysilerini sokakta oynarken giymene izin vereceğim demişti. Bayram geçti ne tuhaf annem hafıza kaybına uğramıştı sanki. Verdiği sözü hiç hatırlamadı.

“Ben sulugözlülük edince bir defalık ama diyip elbiseyi giymeme izin verdi.”(Ak, 2016, s. 40)

“Dolabımdan her gün giydiğim mavi puanlı şortumu ve sarı tişörtümü çıkarıp üzerime geçirdim. Saçlarımı atkuyruğu yaptım. İşte şimdi gene eski Deniz olmuştum.” (Ak, 2016, s. 46)

“Sokağa fırladım. İçim içime sığmıyordu. Koşmak, ip atlamak, saklambaç oynamak, takla atmak istiyordum.”(Ak, 2016, s. 46)

4.3.7.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri davranış ve eylemleriyle, fiziksel özellikleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Hemen ağlamayı kestim. Yüzümü yıkadım. Perçemimi jöleyle dikleştirdim.” (Ak, 2016, s. 40)

“Ayakkabılarım gene toz içinde kalmıştı. Yanı başımdaki incir ağacından bir yaprak kopardım. Ayakkabılarımın tozunu sildim.” (Ak, 2016, s. 45)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Çocuk yıldızlara benziyormuşum demek. Ne hoş! Eteklerimi iki ucundan tuttum. Ağzımda mini mini bir kuş şarkısı, ayaklarımın ucuna basa basa yürümeye başladım.” (Ak, 2016, s. 43)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Artık oynamayacaktım. Mahallenin en güzel giysili çocuğu olmak da oynamak kadar güzeldi. Bir bahçe duvarının üzerine

oturduğum. Etrafı seyretmeye başladım. Hava hala hanımeli kokuyordu.” (Ak, 2016, s. 44)

“Oturmaktan sıkılmışım. Tam kalkacakken sarı mavi kanatlı bir kelebek geldi. Elbisemdeki kelebekleri gerçek sanmış, koklaşmak istiyordu. Önce gülümseyerek onu seyrettim. Sonra dayanamadım, kanadını tutup sevmek istedim.” (Ak, 2016, s. 45)

Deniz karakterinin isteklerinin gerçekleşmesi için her yolu denediğine okur öykü içerisinde tanıklık eder. İsteddiği gerçekleştiği zaman da mutlu olmadığını gören karakter en doğal olanın, içinden geldiği, alıştığı şekilde olduğunu görür. Bu şekilde çocuk okur her zaman isteklerinin onu mutlu edemeyeceğini, her şeyin yerinde ve zamanında olması gerektiğini karakter üzerinden fark eder.

4.3.8. Unutamadığım Bir Gün

Öyküde Deniz ve Emre karakterlerinin oturdukları mahallede sokak hayvanlarını belediye zehirlemek ister. Bunu fark eden karakterler köpekleri kurtarmak adına kendilerine göre yollar bulurlar. Onları kendi çabalarıyla korumaya ve yaşamalarını sağlamaya çalışırlar. Öykü sonunda ise hiç ummadıkları bir şey olur ve mahallelerindeki bir amca onları kandırır, köpekleri zehirli köfteleri yedirmelerini sağlar. Yetişkin dünyasıyla çocuk dünyasının çeliştiği ve gerçek dünyanın yansıtıldığı bir öykü olarak okuyucunun karşısına çıkar. Öykünün sonunda karakterlerin bilinçaltılarında kalan duygusal çöküntünün okuyucuya yansıtıldığı bir son yapılıdır.

Öyküde Deniz ve Emre adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.8.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.8.2. Deniz’in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde meraklı, merhametli, sabırsız gibi özelliklere sahiptir.

Meraklı : “Bilyeleri cebime doldurdum, merakla sesin geldiği yöne doğru baktım.”(Ak, 2016, s. 47)

Korkak : “Elim ayağım titremeye başlamıştı. Bahçe kapısına çıktım. Sesler daha da yakınlaşmıştı.” (Ak, 2016, s. 47)

Merhametli : “Birazdan buraya da gelirler. Düşünsene nereye saklayacağız bunca köpeği? İçim acımıştı. Zavallı köpekler sahipsiz oldukları için öldürüleceklerdi.” (Ak, 2016, s. 48)

Sabırsız : “Sabah Emre’yle ilk işimiz köpeklerin peşine düşmek oldu. Çoğu kaybolmuştu.”(Ak, 2016, s. 50)

Üretken : “Akşamüstü kasapları, marketleri tek tek dolaşp bir torba dolusu kemik toplamayı başardık. Kemikleri bir tencerede kaynattık. İçine ekme doğruadık, köpeklerin karnını iyice doyurduk.”(Ak, 2016, s. 51)

4.3.8.3. Deniz Karakteri Devingenlik-durağanlık

Deniz karakteri öyküde devingen bir yapıdadır. Öykünün başında sadece Emre’ye yardım etmek isterken öykü sonunda kendisi bir yardım işine girişir.

“Bugün olanları benim gibi onun da hiç unutamayacağını biliyordum.”(Ak, 2016, s. 56)

“Onu iyileştirebilir miyiz? (Ak, 2016, s. 56)

4.3.8.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Köpek sesleri yakınlaşıyordu. Korktum. Bilyelerimi cebime doldurdum. Merakla sesin geldiği yöne baktım. Bu sesler bir felaketin habercisi miydi yoksa?” (Ak, 2016, s. 47)

“Sabah Emreyle ilk işimiz köpeklerin peşine düşmek oldu. Çoğu kaybolmuştu. Bulabildiklerimizi kovalaya kovalaya arka bahçeye getirmeyi başardık. Ama ben dün gece olanlardan sonra köpekler için kaygılanmaya başlamışım.” (Ak, 2016, s. 50)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Akşamüstü kasapları, marketleri tek tek dolaşip bir torba dolusu kemik toplamayı başardık. Kemikleri bir tencere içinde kaynattık. İçine ekmeğ doğradık. Köpeklerin karnını iyice doyurduk.” (Ak, 2016, s. 51)

“Köfteleri köpeklerin önüne attık. Bir lokmada yiyip bitirdiler. Emreyle ikimiz mutluluktan uçuyorduk.” (Ak, 2016, s. 53)

“Halil amca aldatmıştı bizi. Yerden bir taş aldım. Taşı ayaklarının dibine doğru fırlattım. Ondan nefret ediyordum artık.” (Ak, 2016, s. 54)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Pis uyku! Bir gece uyumasan ne olurdu sanki! Köpeklere göz kulak olsaydın bağlarını sökemezlerdi.” (Ak, 2016, s. 52)

Deniz karakteri hayvan sever bir yapıda verilir öyküde. Sokakta olan hayvanlara yardım etmesi diğer çocukları bu durum için yüreklendirir. Çocukların hayvanlar ve canlıların yaşama hakları konusunda duyarlılık kazanmalarını sağlar.

4.3.8.5. Emre Karakteri Açıklık-Kapalılık

Emre karakteri açık karakter olarak verilir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.8.6. Emre'nin Karakter Özellikleri

Emre karakteri öyküde merhametli, hayvansever, üretken özelliklere sahiptir.

Merhametli : “Mahalledeki başıboş köpekleri öldürüyorlar. Dün gece bizim sokaktan üç köpeği zehirlediler. Kıvrana kıvrana öldü zavallılar.” (Ak, 2016, s. 48)

Hayvansever: “ Bizim görevimiz onları yaşatmak. Bugünden itibaren daha az yiyeceğiz. Yediklerimizin yarısı köpeklerin olacak.”(Ak, 2016, s. 49)

“Bu akşam köpeklerin yiyecekleri benden.” (Ak, 2016, s. 50)

“Bak yolda ne buldum. Yaralı... Kediler saldırmış.”(Ak, 2016, s. 56)

Üretken : “Ben çok ciddiğim. Köpekleri kaybetmek istemiyorsak bu işi de başarmalıyız. Akşama doğru bahçede buluşalım. Gelirken sağlam bez parçaları getirmeyi unutma.”(Ak, 2016, s. 51)

4.3.8.7. Emre Karakteri Devingenlik-durağanlık

Emre karakteri durağan bir yapıdadır. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim göstermez.

4.3.8.8. Emre Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Emre karakteri konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Emre, gördün mü diye fısıldadı kulağıma. Mahalleli de bizi destekliyor. Hep böyle olur. Önce karşı çıkar, sonra desteklerler.” (Ak, 2016, s. 54)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Mahalledeki başıboş köpekleri öldürüyorlar. Dün gece bizim sokaktan üç köpeği zehirlediler. Kıvrana kıvrana öldü zavallılar. Az önce belediye memurları geldi. Ben de onlar görmeden köpeklerin bir kısmını kaçırayım dedim.” (Ak, 2016, s. 48)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Emre yüzünden akan teri koluyla sildi. Bir duvara yaslandı, gözlerini kapadı. Göğsü hızla kalkıp iniyordu. Birkaç dakika duvara yaslı kalakaldı.” (Ak, 2016, s. 48)

“Emre arabanın arkasından koştu. Bir yandan eline ne geçerse, taş, tahta parçası, ağaç dalı, kozalak arabanın arkasından atıyor, bir yandan da hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.” (Ak, 2016, s. 55)

Emre karakterinin öyküdeki hayvan sever yapısı ve onlar için çaba göstermesi, yaşamaları için çeşitli yollar denemesi çocuk okurlara örnek olacak yapıda verilmiştir. Sonrasındaki duygusal durumu, hayvanlarla arasındaki bağın gelişmesi çocuk duygusallığının bir parçası olarak okuyucuya verilir. Bu sayede okur, karakterle kolaylıkla özdeşim kurup kendini sorgulayabilir.

4.3.9 Beyaz Elbiseli Kukla

Öyküde öncesinde ön yargılarla başlayan arkadaşlığın iki iyi arkadaşlığa dönüşmesi anlatılır. Deniz ve Selim cinsiyet ayrımı yapılmadan iyi arkadaş olunabileceğini gösterir okuyucuya. Bu arkadaşlığın sonrasında Deniz çok sevdiği arkadaşı Selim’den ayrılmak zorunda kalır. Çünkü Selim ve ailesi artık başka bir yerde yaşamaya karar verirler. Bu durumda Selim ve Deniz’in ayrı düşmelerinden duydukları üzüntü okuyucuya da içtenlikle yansıtılır. İki arkadaşın birbirlerinden

hiç kesmedikleri umut dolu öykü, okuyucunun özdeşim kurabileceği bir yapıda yansıtılmıştır.

Öyküde Deniz ve Selim adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.9.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.9.2. Deniz'in Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde hayalperest, kıskanç, sabırsız, meraklı, arkadaş canlısı gibi özelliklere sahiptir.

Hayalperest : “Geceleri yatağa girince tavanda oynaşan gölgeler beni bilmediğim bir dünyada yolculuğa çıkarır.”(Ak, 2016, s. 57)

Sabırsız : “Giderken tek benim adresimi almıştı. Ben de hemen yazacak sandım. Günlerce postacının yolunu gözledim.”(Ak, 2016, s. 58)

“Upuzun günler bundan sonra başladı. Mektup bekledin mi günler geçip gitmez.”(Ak, 2016, s. 67)

Önyargılı : “Ben de bir kez gördüm. Sapsarı bir çocuk. Fırça gibi saçları var. Fırça saçlıları sevmem. Sinirli olurlar. Her şeye bağırıp çağırırlar. Benim bir kuzenim var fırça saçlı. Hiç anlayamıyoruz.”(Ak, 2016, s. 58)

Kıskanç: “Nergis benim çiçeğimdir. Mahallede, sınıfta herkes bilir bunu. Yolda nergis gören bana gösterir. Pencerenin önündeki uzun saksıya her bahar nergis ekerim. Öğretmene nergisi bir ben veririm. Selim nergisleri öğretmene verirken içim karmakarışık oldu.” (Ak, 2016, s. 58)

Meraklı : “Kukla yapmak nereden aklına esti ?” (Ak, 2016, s. 62)

Heyecanlı : “Üst üste üç gün okula gelmeyince öğretmen Selim'in gene hastalandığını söyledi. Ders notlarını götürme işini bana verdi. Bu beni çok heyecanlandırdı. Selim'le ilk defa yüz yüze gelecek, ilk defa konuşacaktım.”(Ak, 2016, s. 59)

“Selim'in ince ve genizden gelen sesi kulağıma yumuşak bir esinti gibi çarptı. Kalbim küt küt çarpmaya başladı.”(Ak, 2016, s. 63)

Paylaşımçı : “Yeni okuduğum ve çok sevdiğim bir kitabı getirmiştım yanımda. Selim’in de okumasını istiyordum.(Ak, 2016, s. 62)

Dikkatli : “Kapıyı annesi açtı. Beyaz yüzlü, şişman, geniş omuzlu bir kadındı. Gür saçları dalga dalga omuzlarına iniyordu. Kiraz kırmızısı küpeler takmıştı. Aynı küpelerin aynısından da annemde vardı. Belki de bu yüzden onu ilk kez gördüğüm halde hiç yabancılık çekmedim.”(Ak, 2016, s. 59)

İnatçı : “Daha sonra her akşamüstü lunaparka taşındım. Harçlıklarımı harcamıyor, günde iki kez piyango çekiyordum. Kancalı iğne, plastik tarak, tabak, toka çıkıyor, bir türlü beyaz elbiseli kukla çıkmıyordu.”(Ak, 2016, s. 66)

Sezgileri Yüksek : “Selim beni düşün demeseydi, bugün posta kutusunun dibinde oturup mektup beklemezdim herhalde.”(Ak, 2016, s. 68)

Umutlu: “ Beni unutmamış... Özlemiş... Tatilde gelecekmiş...” (Ak, 2016, s. 68)

Arkadaş Canlısı :“Ders notlarını yatağının kenarına bıraktım. Okulda olan biteni güle oynaya anlatmaya başladım. Burak’ın duvardan atlarken pantolonunun yırtılışını, Burcu’nun Esra’nın arkasına kuyruk yapıştırırken öğretmene nasıl yakalandığını, bir kedinin boynuna kravat taktığımızı, öğretmene fark ettirmeden sınıfa sokuşumuzu ve ders dinletişimizi anlattım”(Ak, 2016, s. 60)

4.3.9.3. Deniz Karakteri Devingenlik-durağanlık

Deniz, öykü içinde devingen bir yapıdadır. Öykünün başında Selim’e karşı ön yargılıdır. Sevmeyeceğini düşünür. Öykü sonunda ise Selim’in gelmesini gözleyen ve onu çok seven bir yapıya bürünür.

“Fırça gibi saçları var. Fırça saçlıları sevmem. Sinirli olurlar. Her şeye bağırıp çağırırlar. Benim bir kuzenim var fırça saçlı. Hiç anlamıyoruz.”(Ak, 2016, s. 58)

“İyi ki beklemişim. Postacı Selim’den hem bir kart hem de bir paket getirdi. Pakette minicik bir gemi maketi vardı. Bunu yeni yaptım. Beğendin mi, diye soruyordu. Beni unutmamış... Özlemiş... Tatilde gelecekmiş.”(Ak, 2016, s. 68)

4.3.9.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Dün gece uykum kaçtı. Geceleri yatağa girince tavanda oynaşan gölgeler beni bilmediğim bir dünyada yolculuğa çıkarır. Yolun sonuna varmadan uyuyakalırım. Dün gece öyle olmadı. Ne yolculuk bitmek bildi ne de benim uykum geldi.” (Ak, 2016, s. 57)

“Selim sınıf arkadaşımıydı. Birkaç ay sonra Konya’ya taşınmışlardı. Sınıfta en iyi arkadaşı bendim. Giderken bir tek benim adresimi almıştı. Ben de hemen yazacak sandım. Günlerce postacının yolunu gözledim.” (Ak, 2016, s. 58)

“Selim nergisleri öğretmene verirken içim karmakarışık oldu. Bir Selim’i kıskandım bir kendime kızdım. Bir parça Selim’i suçladım. Bir parça da yakınlık duydum.” (Ak, 2016, s. 59)

“Gidişinin bir oyun olmadığını biliyordum. O yalnızlığın ne olduğunu anlamış mıydı, bilmiyordum. Ama ben kendimi belki de ilk kez o an bu koca dünyada yapayalnız hissetmişim.” (Ak, 2016, s. 67)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Önce atlıkarıncaya bindim. Sonra çarpışan otolara. Piyangonun önünde uzun bir kuyruk vardı. Ben de girdim kuyruğa. Sıram gelince iplerden birini çektim.” (Ak, 2016, s. 64)

“Daha sonra her akşamüstü lunaparka taşındım. Harçlıklarımı harcamıyor, günde iki kez piyango çekiyordum. Kancalı iğne, plastik tarak, tabak, toka çıkıyor, bir türlü beyaz elbiseli kukla çıkmıyordu.” (Ak, 2016, s. 66)

Deniz karakterinin öyküde öncelikle önyargılı yapısının verilmesi ve sonrasında bu yapının karşısındaki karakteri tanıdıkça değişmesi okurlar için önyargılı olmamayı örneklendirir. Duygusallığın ve heyecanın doruk noktalarında yaşatıldığı karakterde çocuk okur kendinden birçok şey bulur. Bunlarla birlikte kendisi de yaşadıklarını değerlendirme fırsatı yakalar.

4.3.9.5. Selim Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selim öykü içerisinde kapalı karakter olarak verilir. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.3.9.6. Selim Karakterinin Özellikleri

Selim karakteri öyküde nazik, becerikli ve vefalı yapıya sahiptir.

Nazik : “İlk gün öğretmene bir demet nergis getirmişti.” (Ak, 2016, s. 62)

Becerikli :”Elişlerini seviyorum. Annem terzi. Artık kumaş parçalarını bana verir. Ben de yastık, kukla, bebek yaparım.”(Ak, 2016, s. 62)

“Harika bir kumaş. Kuklalara iyi elbise olur bundan.”(Ak, 2016, s. 62)

“Konuşurken gözüm resimlere takılıyordu. Birinde sadece rengarenk balonlar, ötekinde küçük şirin bir köy, bir başkasında da bir tekir kedi vardı.”(Ak, 2016, s. 60)

Vefalı : “Selim sıırıslıklam karşımda duruyordu. Gidiyoruz diye bağırdı. Konya’ya. Artık orada okuyacağım. Gidiyorum. Adresini söyle. Sana yazacağım.”(Ak, 2016, s. 66)

“Postacı Selim’den hem bir kart hem de bir paket getirdi. Pakette minicik bir gemi maketi vardı.”(Ak, 2016, s. 68)

4.3.9.7. Selim Karakteri Devingen –Durağanlık

Selim öyküde durağan bir yapıdır. Öykünün başından sonuna kadar herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.3.9.8. Selim Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selim karakteri fiziksel özellikleriyle ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Ben de bir kez gördüm. Sapsarı bir çocuk. Fırça gibi saçları var.” (Ak, 2016, s. 58)

“Bu olaydan sonra çocuklar Selim’e uzaylı gibi davrandılar. Ondan uzak davrandılar, oyunlarına almadılar. Bense en çok ne rahatsızlığı olduğunu merak ettim. Sağlıksız görünmüyordu. Yanakları toz pembe, gözleri pırıl pırıldı.” (Ak, 2016, s. 59)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Esti işte. El işlerini seviyorum. Annem terzi. Artık kumaş parçalarını bana verir. Ben de yastık, kukla bebek yaparım.” (Ak, 2016, s. 62)

“Lunaparkı çok seviyorum. Piyango için kukla yapıyorum. Evde gördüğün kuklaları burası için yapmıştım.” (Ak, 2016, s. 65)

Selim karakteri öyküde naif bir karakter olarak verilir. Bu yüzden çekingen ve utangaç olan yapıdaki çocukların özdeşim kurabileceği bir

karakterdir. Zamanla Deniz karakterine alışması, onunla arkadaşlık kurması, onu tanınması bu çekingenliğini az da olsa atmasını sağlar. Okurların sevgi bağıyla çözemeyecekleri problemin olmadığını gösterdikleri vefayla da dostluklarının daim olacağını hissettirir.

4.3.10. Kiralık Mayo

Sibel ve Deniz'in, erkek arkadaşlarının ilgisini çeken başka bir kız arkadaşlarını merak etmeleriyle öykü başlar. Kızın çok güzel yüzmesi arkadaşlarının dikkatini çeker ve bunu gören Sibel ve Deniz öncelikle kızın kiraladığı mayoyu almak isterler ve mayoyu alırlar. Sonrasında görürler ki kız başka mayoyla da çok güzel yüzer. Sonunda umduklarını bulamayan karakterlerin maceralarına tanıklık edilen bir öyküdür.

Öyküde Sibel ve Deniz adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.10.1. Sibel Karakteri Açıklık-Kapalılık

Sibel öykü içerisinde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.10.2. Sibel Karakterin Özellikleri

Sibel karakteri öyküde dağınık, sabırsız, sinirli ve kıskanç yapıya sahiptir.

Dağınık : “Akli bulmacadan başka her şeydeydi.”(Ak, 2016, s. 69)

Sabırsız: “Kareleri çabuk çabuk düşünmeden doldurduğu için çoğu yanlış çıkıyordu.” (Ak, 2016, s. 69)

Sinirli : “ Bırak... Ben yazayım, deyince tepesi attı.”(Ak, 2016, s. 69)

Kıskanç: “Bu kız aslında güzel yüzemiyor. Yüzüş stilini beğenmedim. Dikkat ettiysen yüzerken beli kırık görünüyor.” (Ak, 2016, s. 72)

4.3.10.3. Sibel Karakteri Devingen –Durağanlık

Öykü içerisinde Sibel'in yaşadığı herhangi bir değişim olmamıştır. Karakter durağan yapıdadır.

4.3.10.4. Sibel Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Sibel karakteri diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Sibel ile kapının önünde bulmaca çözüyorduk. Sibel’in kafası darmadağındı. Akli bulmacadan başka her şeydeydi.” (Ak, 2016, s. 69)

“Sibel sinirden tırnaklarını çıtır çıtır yiyordu. Yüzünde parça parça kızarıklıklar oluşmuştu.” (Ak, 2016, s. 72)

Sibel karakterinin kıskanç yapısı, başına gelen durumları düzgün değerlendirememesine ve umduğunu bulamamasına neden olur. Okuyucuya bu tür duygularla hareket edildiği vakit sonuçlarının nasıl olacağı karakter üzerinden hissettirilir.

4.3.10.5. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz, öykü içerisinde kapalı karakter özelliği gösterir. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.3.10.6. Deniz’in Karakterin Özellikleri

Kıskanç : “Soytarılar! Desene vücutlarını geliştiriyorlar. Mahalleye güzel vücutlu, yüzücü bir kız geldi ya, bizim oğlanlar artık atlet olurlar.”(Ak, 2016, s. 71)

“Ötekiler neyse de Emre’ye hiç yakışmıyor... Hem... İstese de atletik bir vücudu olamaz. Sıskanın teki. Kaburgaları dışardan görünüyor.”(Ak, 2016, s. 71)

Gözlemci: “Az sonra mavi mini elbisesiyle kabinden çıktı. Islak mayoyu askısından tutuyordu. Kiralık mayo yazan tezgâha yanaştı. Mayoyu tezgâha bırakıp seke seke uzaklaştı.”(Ak, 2016, s. 72)

4.3.10.7. Deniz Karakteri Devingen –Durağanlık

Deniz öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir. O yüzden durağan karakterdir.

4.3.10.8. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Ben onu dinlemiyor, gölgesinin yerdeki kıvrak hareketlerini seyrediyordum. Hava çok sıcaktı. Sibel kadar hızlı koşamıyordum. ” (Ak, 2016, s. 70)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Ellerimi dürbün gibi yapıp gösterdiği yere baktım.” (Ak, 2016, s. 70)

Deniz karakterinin arkadaşının her daim yanında olması fakat olaylara müdahale etmemesinin herhangi bir şey değiştirmedğini çocuk okur öykü içerisinde görür. Bu sayede çocuk okurların olaylar içerisinde dahil olmaları gereken durumlarda kendilerini ortaya koymaları, cesaretli olmaları verilmeye çalışılır.

4.3.11. Sen Kimsin?

Öyküde samimi bir arkadaş grubunun içine yabancı bir Afrikalı çocuk girer. Bu giriş çocukların oldukça dikkatini çeker. Bu farklılıkları anlamlandırmaya çalışırken öncelikle çekingen davranırlar ve onunla arkadaş olmak istemezler. Sonrasında diğer karakter yardımıyla yabancı olan Afrikalı karakteri yanlarına alırlar ve içlerine dahil ederler. Farklılıkların onlar için yepyeni birer heyecan olduğunu fark ettikleri ve bu durumun anlatıldığı bir öyküdür.

Deniz ve Afrikalı çocuk olmak üzere iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.11.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz öyküde açık karakter olarak verilir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.11.2. Deniz’in Karakterin Özellikleri

Deniz karakteri öyküde özgüvenli, meraklı, yenilikçi gibi özelliklere sahiptir.

Önyargılı: “Kedi fare oyunuyla başlamaya kalktık. Arzu inatçısına sıra geldiğinde ben fare olmam diye tutturdu. Oyun oracıkta bozuldu.” (Ak, 2016, s. 76)

“Çocuk beni baştan aşağı acır gibi süzdü. Hadi affettim der gibi “Güle güle sana da güle güle dedi.” (Ak, 2016, s. 79)

Özgüvenli: “Eee... Ne de olsa şunun şurasında dört kişiydik ve birbirimizi çok iyi tanıyorduk.” (Ak, 2016, s. 77)

Bencil: “Sözleşmiş gibi çemberimizi daraltıp topumuzu elden ele geçiriyorduk. Deminki kadar kıkırdamıyor, sinsice çocuğun tepkisini gözlüyorduk.” (Ak, 2016, s. 78)

Meraklı: “Kaçıyorduk ama kulağımızı ve gözlerimizi ondan koparmadan. Alaycı alaycı şarkısını taklit etsek de bizi kovalamasından korkuyor, tabanları yağlıyorduk.” (Ak, 2016, s. 79)

Neşeli: “Vaay! Mahallemizde bir dünya buluşması gerçekleştiriyoruz şuan! Hadi, bir Karadeniz horonu çekelim.

Kollarımızı birbirimizin omzuna attık. Hamsi gibi titremeye başladık.” (Ak, 2016, s. 83)

Yenilikçi: “Karadereli’nin müzikle top oynamasına bayıldım... Ben de denemek isterdim doğrusu.” (Ak, 2016, s. 84)

“Afrika dansı ve topu çok keyifli... Her gün oynasam asla sıkılmam.” (Ak, 2016, s. 85)

4.3.11.3. Deniz Karakteri Devingen –Durağanlık

Deniz, öyküde devingen bir karakterdir. Öykünün başında yeni gelen Afrikalı çocuğu arkadaş grubu içine istemezken öykü sonunda onu grubuna alır ve benimser.

“Sizinle oynayabilir miyim?

Dördümüzde sorusunu duymazdan gelmiştik. Sözleşmiş gibi çemberimizi daraltmış topumuzu elden ele geçiriyorduk.” (Ak, 2016, s. 78)

“Vurdum ve oyunu ben başlatmış oldum.

Afrika dansı ve topu çok keyifli... Her gün oynasam asla sıkılmam.” (Ak, 2016, s. 85)

4.3.11.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri öyküde konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle ve fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Yol ortasındaki yaşlı çınarın altı buluşma yerimiz. Gelen çınara yaslanır, parola ıslığımızı çalar. Islık sesine reçelli

ekmeğimizle, terliklerimizle, sabunlu saçlarımızla koştığımız çok olur.” (Ak, 2016, s. 76)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Dördümüz de sorusunu duymazdan gelmiştik. Sözleşmiş gibi çemberimizi daraltmış, topumuzu elden ele geçiriyorduk. Deminki kadar kıkırdamıyor, sinsice çocuğun tepkisini gözlüyorduk.” (Ak, 2016, s. 78)

“Kaçıyorduk ama kulağımızı ve gözlerimizi ondan koparmadan. Alaycı alaycı şarkısını taklit etsek de bizi kovalamasından korkuyor, tabanları yağlıyorduk.” (Ak, 2016, s. 79)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Saçının kıvrırcığına bayılmışım. Benimkiler dalgalı, ince telliydi, hafif bir esintide kırışıyordu.” (Ak, 2016, s. 79)

Deniz karakteri üzerinden okuyuculara öncelikle önyargılı olunmaması gerektiği, anlık oluşan durumlarda korkularına engel olmaları gerektiği verilmeye çalışılır. Öyküde yeni durumlara karşı daha cesaretli ve özverili olmanın bireylere birçok şey katabileceği, yaşadıkları yeniliklerin onların yaşamında farklılıklar oluşturabileceği ve herkesin kendileri gibi olmadığı bu hayatta farklılıklara karşı da saygılı olunması gerektiği verilmeye çalışılır.

4.3.11.5. Afrikalı Karakterin Açıklık-Kapalılık

Afrikalı karakteri öykü içerisinde genellikle olumlu yönleriyle tanıtılmıştır. Bu nedenle kapalı karakter olarak yer alır.

“Bizi görünce akrabalarıyla karşılaşmış kadar sevindi Kara. Neşeli çılgınlık bile attı.” (Ak, 2016, s. 85)

“Topumu alın bari. Sizininki patlamış.” (Ak, 2016, s. 78)

4.3.11.6. Afrikalı Karakterinin Özellikleri

Sevecen: “Karadereli’nin neşesi bizimkini aşmıştı. Dişlerinin tamamını göstere göstere sırtıyordu.” (Ak, 2016, s. 77)

“Hey arkadaşlar! Benim topum sağlam. Bilmediğiniz bir top oyunu öğretebilirim size. Dans ederken oynanıyor... İnanın çok eğlenceli.” (Ak, 2016, s. 78)

Şakacı: “Ha anladım... Diliniz yok sizin. Emre tişörtünün beline bir düğüm attı. Kızdı. Eline geçeni düğümler şimdi. Dilimiz var da senin gibi kara derimiz yok.” (Ak, 2016, s. 78)

“Çocuk sürekli gülüyordu. Gömleğinin kollarını sıvadı. Saçım kara, tenim kara, gözüm kara... Karanlık görünürüm... Çünkü Afrikalıyım ben.” (Ak, 2016, s. 78)

4.3.11.7. Afrikalı Karakteri Devingen –Durağanlık

Afrikalı karakteri öykü içerisinde durağan bir yapıdadır. Öykünün başından sonuna kadar herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.3.11.8. Afrikalı Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Afrikalı karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Kara derelinin neşesi bizimkini aşmıştı. Dişlerinin tamamını göstere göstere sırtıyordu.” (Ak, 2016, s. 77)

“Saçım kara, tenim kara, gözüm kara... Karanlık görünürüm... Çünkü Afrikalıyım ben.” (Ak, 2016, s. 78)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Hey, arkadaşlar! Benim topum sağlam. Bilmediğiniz bir top oyunu öğretebilirim size. Dans ederken oynanıyor... İnanın, çok eğlenceli.” (Ak, 2016, s. 78)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Kara çocuk bıraktığımız yerde pür neşe oynuyordu. Tek başına bir orkestra gibiydi. Elini tefine hızlı ve yumuşak darbelerle vuruyor, çıkan ritmik sese ayaklarını, bedenini bırakmış, harika bir dans sergiliyordu. Onunla oynamışız, oynamamışız, yalnız kalmış umurunda bile değildi.” (Ak, 2016, s. 84)

Afrikalı çocuk karakterinin öykünün başından sonuna kadar diğer karakterlere içindeki sevecenlikle ve sevgiyle yaklaştığı görülür. Sonunda da istediği şekilde oyunun içine alınır ve arkadaşlık kurar diğer karakterlerle. Karakter üzerinden gören çocuk okur, yaşamda her daim sabırla sevgisini ve sevecenliğini sürdürmesi gerektiğini öğrenir.

4.3.12. Dügme Oyunu

Deniz'in hayal dünyasında yapmak istediği uçak için eksik olan malzemeleri vardır. Bunun için kırtasiyenin yolunu tutar. Sonrasında etrafındaki karakterler özellikle de yakın arkadaşı olan Çağrı onun düşündüğü gibi bir yaklaşım içerisinde olmazlar. Bu durum Deniz'i derinden etkiler. Olayların her zaman düşünölen şekilde olamayacağını, planlananlar dışında da farklılıkların da olabileceği anlatılır.

Öyküde Deniz ve Çağrı adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.12.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz karakteri öyküde açık karakter olarak verilir. Duygu, düşünce ve hisleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.12.2. Deniz Karakterinin Özellikleri

Deniz karakteri öyküde meraklı, hazırcevap ve kırılğan yapıya sahiptir.

Meraklı: “Neden? Gemi yolculuğuna mı çıkacaksın?”

Ayy o da ne? Yeni mi çıktı?” (Ak, 2016, s. 88)

Hazırcevap: “Şimdi reklamını yaptılar. Çizgi filmini de gösterdiler. Adam bulutların üstünde geziniyor.

Sen de dakikasında koşup geldin ha... Aferin... İyi müşteri olur senden.” (Ak, 2016, s. 87)

Kırılğan: “Yapamadım ama. Uçağım silinmiş gitmişti. Kimse bana ne istediğimi sormamıştı.” (Ak,2016,s. 92)

“Panomu kucakladığım gibi kendimi Dükkândan dışarı attım. Dokunmayın tabloma.” (Ak, 2016, s. 90)

4.3.12.3. Deniz Karakteri Devingen –Durağanlık

Deniz öykü içerisinde durağan karakter olarak verilir. Herhangi bir değişim göstermez.

4.3.12.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Renkli cam kırıklarıyla bir pano yapıyordum. Camlar bitti. Çok boşluk kaldı. Nasıl dolduracağımı bilmiyorum.” (Ak, 2016, s. 86)

“Panomu kucakladığım gibi kendimi Dükkândan dışarı attım. Dokunmayın tabloma!” (Ak, 2016, s. 90)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Yapamadım ama, bıçağım silinmiş, gitmişti. Kimse bana da ne istediğimi sormamıştı.” (Ak, 2016, s. 92)

Deniz karakteri yaşamda karşılaştığı basit bir durumu hayalleriyle süslemeye çalışır. Bu durumda çocuk karakterin hayal dünyası da işin içine girer. Hayallerini gerçekleştirirken kendini öncelemesi gerektiğini görür ve yaşamına dair çıkarımlarda bulunur.

4.3.12.5. Çağrı Karakteri Açıklık-Kapalılık

Çağrı karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.3.12.6. Çağrı Karakterinin Özellikleri

Çağrı karakteri öyküde sabırsız, takıntılı ve meraklı özellikler göstermektedir.

Sabırsız: “Şimdi reklamını yaptılar. Çizgi filmini de gösterdiler. Adam bulutların üstünde geziniyor.” (Ak, 2016, s. 87)

Takıntılı: “Öff, kafayı taktım bir kere... Bulmasam rahat edemeyeceğim...” (Ak, 2016, s. 88)

Meraklı: “Bir daha denize niye çıkmadınız?” (Ak, 2016, s. 88)

4.3.12.7. Çağrı Karakteri Devingen –Durağanlık

Çağrı öykü içerisinde durağan karakter olarak verilir. Herhangi bir değişim göstermez.

4.3.12.8. Çağrı Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Çağrı karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Kapı gıcırtyla açıldı. İçeri Çağrı girdi. Sırt çantasını tersten takmıştı. Yüzü alı al moru mor, saçları terden yapış yapıştı.” (Ak, 2016, s. 87)

“Çağrı bir dergi aldı, yanıma oturdu. Kulağının üstündeki saçları kısacık kestirmişti.” (Ak, 2016, s. 87)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Öf, kafayı taktım bir kere... Bulmasam rahat edemeyeceğim... Aaa! Ne güzel bir pano hazırlıyorsun.” (Ak, 2016, s. 88)

Çağrı karakterinin sabırsız yapısı diğer karakteri zorlar yapıda verilir. Bu şekilde çocuk okurların sabırsızlığını ve merakını diğer insanların alanlarına girmeyecek şekilde ayarlamalarının herkes açısından iyi olabileceği okuyuculara hissettirilmeye çalışılır.

4.3.13. Ufuk Kayboldu

Deniz ve Ufuk iki yakın arkadaştır. Ufuk’un doğum günü partisi sonrasında canının sıkkın olması Deniz’in dikkatini çeker. Ufuk’un peşine düşer. Ufuk ise daha çok hayal âleminde yaşayan bir tiptir. Deniz’in endişelerini boşa çıkarır. Bu esnada iki arkadaşın başlarına gelen olayların anlatıldığı bir öyküdür.

Öyküde Deniz ve Ufuk adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.3.13.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri, hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.13.2. Deniz Karakterinin Özellikleri

Deniz karakteri öyküde meraklı, düşünceli ve hayalperest özelliklere sahiptir.

Meraklı: “Şu kırmızı kafalı çiçeklerin adı ne?” (Ak, 2016, s. 93)

“Hediye mi gelmedi? Yoksa paketler mi küçüktü?” (Ak, 2016, s. 95)

“Dünya ha! Nasıl yoldaş olacak sana.” (Ak, 2016, s. 97)

Düşünceli : “Sabah sabah neden keyfin kaçık? Dün akşam doğum günü partin yok muydu?” (Ak, 2016, s. 95)

“Ufuk sen harika bir arkadaşsın... Seni çok seviyoruz. Sakın kendini yalnız hissetme.” (Ak, 2016, s. 97)

Hayalperest: “Sahi bu çocuk Bulgaristan’a gider miydi gerçekten? Kafası karışmıştı. Belki de benimle oyun oynadı.” (Ak, 2016, s. 99)

4.3.13.3. Deniz Karakteri Devingen –Durağanlık

Deniz karakteri öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim göstermemiştir. Bu nedenle durağan bir karakterdir.

4.3.13.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla, konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle ve fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Maşallah! Sabah sabah ne enerji var sende! Amma zıpladın.” (Ak, 2016, s. 93)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Sorusunu yanıtlayamadım. Ufuk girdi görüş alanıma. Bir anda yıldırım çarpmış gibi irkildim. Peşinden koştuverdim. Meraklı turşucuyum ya... Doğum günü eğlencesini merak ediyorum.” (Ak, 2016, s. 94)

“Ufuk’u aramaya çıktığıma saatler sonra pişman olmuşum. Dolana dolana ayaklarıma kara sular inmişti. Islığını, topuk seslerini, hıçkırığını nerede duysam tanırdım. Bir iz bırakmadan uçup gitmişti bulamıyordum.” (Ak, 2016, s. 99)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Arkasından el sallayamadım bile. Köşeyi göz açıp kapayana kadar dönüvermişti. Manavdan bir elma aldım, dişleye dişleye bizim sokağa geldim.” (Ak, 2016, s. 98)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Rüzgar gücünü arttırmıştı. Saçlarım arapsaçına dönmüştü.” (Ak, 2016, s. 100)

Deniz karakterinin öyküdeki duyarlı yapısının yaşamda her zaman için istediği şekillerde olumlu yönde olamayacağı okuyucuya hissettirilmeye çalışılır. Bununla birlikte karakterin meraklı ve sabırsız oluşuyla okuyucu doğrudan özdeşim kurar karakterle. Karakterin yaşadığı pişmanlık, üzümlük, sevinç ve heyecan yaşamda her şeyin olabileceğini okuyucuya gösterir niteliktedir.

4.3.13.5. Ufuk Karakteri Açıklık-Kapalılık

Ufuk karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.3.13.6. Ufuk Karakterinin Özellikleri

Ufuk karakteri öyküde yaramaz, sakar, hayalperest gibi özelliklere sahiptir.

Yaramaz: “Ay, ne bileyim... Ben ne dediğimi biliyor muyum? Şey... Dur kız bakayım yüzüne rengin uçmuş... Neden yorgun görünüyorsun? Bir sıkıntın varsa, söyle...” (Ak, 2016, s. 101)

Sakar: “Yemekten sonra annem pastayı getirdi, bıçağı elime verdi. Tam keserken bir sakarlık ettim ama ne sakarlık! Koca pasta şılap diye duvara yapışverdi. Gözünde canlandırabiliyor musun? O harika pastamın tek dilimini yiyemedim. Gece uyku tutmadı.” (Ak, 2016, s. 101)

Hayalperest: “Bulgaristan, kapı komşumuz. Tamam... Bulgaristan iyi. Düşümde yaşlı bir dede gözünü kapat, dünya haritasına elini bas dedi. Neresi çıkarsa, git orada yaşa. Mutlu olursun.” (Ak, 2016, s. 98)

Önyargılı: Sen sevgiden anlamaz mısın? Sevmiyorlar işte... İki kere iki dört kadar açık. Dün gece benim aptallıklarımı sıraladılar... (Ak,2016,s. 96)

4.3.13.7. Ufuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Ufuk karakteri durağan bir yapıdadır. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.3.13.8. Ufuk Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Ufuk karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Cebinden mızıkasını çıkarmıştı şimdi. Mızıkeyi ağzına sürdü, neşeli bir müzik döküldü. Mızıka çala çala giderim. Turistler böyle yapmıyor mu?” (Ak, 2016, s. 98)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Elimden top kaçsa, cam kırılrsa, bir kızın saçını çeksem sorunlu damgası yiyorum. Nedenini uzun uzun açıklamasam kurtuluş yok.

Susarsam psikoloğa, pedagoga oralarda tutuk kalırsam resim kursuna...” (Ak, 2016, s. 96)

Ufuk karakterinin umursamaz yapısının diğerk karakteri üzmüş, endişelendirmiş oluşu; çocuk okurların dikkatini çekmek için verilmiştir. Böylece okurlar bencilce bir düşünce tarzının sadece kendi eğlencesini ve hayatını düşünmenin çevresindeki insanları nasıl etkilediğini karakter üzerinden görür. Kendine yaşam üzerinde yol çizerken daha dikkatli ve özenli olması gerektiğini okuyucuya verir.

Tablo 5: Dörtgöz Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özellik Sayısı	Olumsuz Karakter Özellik Sayısı
Dörtgöz	2	5
Rol	2	3
Ne Olmuş?	-	1
Kömürcü	4	1
Çöp	10	4
Bu İşten Bir Şey Anlamadım	6	2
Bayramlık	2	2
Unutamadığım Bir Gün	6	2
Beyaz Elbiseli Kukla	11	4
Kiralık Mayo	1	5
Sen Kimsin?	6	2
Düğme Oyunu	2	4
Ufuk Kayboldu	4	3

Tablo 5’te görüldüğü üzere Dörtgöz isimli kitapta toplam 56 olumlu karakter özelliği, 39 olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. En çok olumlu karakter özelliği 11 özellik ile Beyaz Elbiseli Kukla isimli öyküde bulunmaktadır.

Tablo 6: Dörtgöz Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Deniz	Emre	Kerem	Selim	Sibel	Afrikah	Çağrı	Ufuk
	Açık	X							
	Kapalı		X						
	Devingen	X							

Dörtgöz	Durağan		X						
Rol	Açık	X							
	Kapalı								
	Devingen	X							
	Durağan								
Ne Olmuş?	Açık								
	Kapalı	X							
	Devingen								
	Durağan	X							
Kömürçü	Açık	X							
	Kapalı								
	Devingen	X							
	Durağan								
Çöp	Açık	X		X					
	Kapalı								
	Devingen	X		X					
	Durağan								
Bu İşten Bir Şey Anladım	Açık	X							
	Kapalı		X						
	Devingen	X							
	Durağan		X						
Bayramlık	Açık	X							
	Kapalı								
	Devingen	X							
	Durağan								
Unutamadığım Bir Gün	Açık	X	X						
	Kapalı								
	Devingen	X							
	Durağan		X						
Beyaz Elbiseli Kukla	Açık	X							
	Kapalı				X				
	Devingen	X							
	Durağan				X				

Kiralık Mayo	Açık					X			
	Kapalı	X							
	Devingen								
	Durağan	X				X			
Sen Kimsin?	Açık	X							
	Kapalı						X		
	Devingen	X							
	Durağan						X		
Düğme Oyunu	Açık	X							
	Kapalı							X	
	Devingen								
	Durağan	X						X	
Ufuk Kayboldu	Açık	X							X
	Kapalı								
	Devingen								
	Durağan	X							X

Tablo 6’da görüldüğü üzere Dörtgöz isimli öykü kitabında toplamda on üç öykü bulunmaktadır. Deniz karakteri Dörtgöz, Rol, Kömürcü, Çöp, Bu İşten Bir Şey Anlamadım, Bayramlık, Unutamadığım Bir Gün, Beyaz Elbiseli Kukla, Sen Kimsin?, Düğme Oyunu ve Ufuk Kayboldu öykülerinde açık, Kiralık Mayo ve Ne Olmuş? adlı öykülerde ise kapalı karakter olarak yer almaktadır.

Emre karakteri ise Dörtgöz ve Bu İşten Bir Şey Anlamadım adlı öykülerde kapalı, Unutamadığım Bir Gün adlı öyküde ise açık karakter olarak yer almaktadır.

Kerem karakteri Çöp’te, Sibel karakteri Kiralık Mayo’da, Ufuk ise Ufuk Kayboldu! adlı öyküde açık karakter olarak yer alır. Selim karakteri Beyaz Elbiseli Kukla’da, Afrikalı karakteri Sen Kimsin?’de, Çağrı karakteri Düğme Oyunu’nda kapalı karakter olduğu görülmektedir.

Deniz karakteri Dörtgöz, Rol, Kömürcü, Çöp, Bu İşten Bir Şey Anlamadım, Bayramlık, Unutamadığım Bir Gün, Beyaz Elbiseli Kukla ve Sen

Kimsin? Öykülerinde devingen yapıda iken, Ne Olmuş?, Kiralık Mayo, Düğme Oyunu ve Ufuk Kayboldu! öykülerinde durağan yapıdadır.

Emre karakteri Dörtgöz, Bu İşten Bir Şey Anlamadım ve Unutamadığım Bir Gün adlı öykülerde durağan karakterdir.

Kerem karakteri Çöp'te devingen karakter olarak yer alır. Selim karakteri Beyaz Elbiseli Kukla'da, Sibel karakteri Kiralık Mayo'da, Afrikalı karakteri Sen Kimsin?'de, Çağrı karakteri Düğme Oyunu'nda, Ufuk ise Ufuk Kayboldu adlı öyküde durağan karakter olduğu görülmektedir.

4.4. GÖKTE BİRİ VAR

Kitabın Adı: Gökte Biri Var

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Aralık 2018

Sayfa Sayısı: 92

İçinde Yer Alan Öyküler:

1.Gökte Biri Var

4.4.1.Gökte Biri Var

Mahallelerinde olan değişimi merak eden Güneş, durumun peşine düşer ve gökteki adamı görür. Neden elektrik tellerinde olduğunu, oraya nasıl çıktığını, ne zaman ineceğini ve daha nicesini... Gökteki adama olan merakı öykü boyunca devam eder. Çünkü adam, tellerin üzerinden onlara farkında olmadıkları birçok şeyi hatırlatır. Mahallelinin iletişimini, ilgilerini, çocukların davranışlarını kısacası mahallede olan her şeye hâkimdir. Kısa sürede adeta mahalleden biri olur. Bu süre içerisinde Güneş'in hiç sevmediği Susam bile normal davranışlar sergiler ve Güneş ona sempati duymaya başlar. Öykü, aslında farklılıkların her zaman kötü olmadığını; bu durumun bireyler için çeşitli fırsatlar yarattığını hatırlatır okuyucuya.

Öyküde Güneş, Emre ve Susam adında üç çocuk karakter bulunmaktadır. Öykünün ana kahramanı Güneş karakteridir. Emre ve Susam yardımcı karakterlerdir.

4.4.1.1. Güneş Karakteri Açıklık- Kapalılık

Güneş karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.4.1.2. Güneş Karakterinin Özellikleri

Güneş karakteri öyküde dikkatli, becerikli, yaratıcı, heyecanlı, yordama yapabilen, kendine güvenen, batıl inançları olan, düşünceli özelliklere sahiptir.

Dikkatli: “Çantası tığ işiyle doludur anneannemin. Her geldiğinde, içinden bize de bir armağan çıkar. Sehpaya, televizyon üstüne yeni bir anneanne örtüsü serilir. Serdiği dantel örtünün kıyısını köşesini kırk kere çekiştirir. Çapraz koyar, düz koyar, uzağına geçip bakar, içine sinene kadar oynar da oynar.” (Ak, 2018, s. 9)

“Giysilerini fark ettikleri anı görmeliydiniz... Renkten renge bulandılar. Didem kızardı, Ayşe morardı, Burcu'nun suratı haşlanmış yumurta yeşiline çaldı. Didem bedenine uygun bir giysi bulsa hemen oracıkta bırakacaktı jilesini.” (Ak, 2018, s. 29)

“Susam'ın annesi kapıyı açtı. Kumral, gür saçlarına çingene pembesi bir bant takmıştı. Kısa, kulak memesi hizasındaydı saçları. Öğretmenimizin kardeşine benziyordu. Akrabası mıydı acaba?” (Ak, 2018, s. 43)

Becerikli: “Bu gelişinde süslü kurabiyenin formülünü bana da öğretti anneannem. Bir parça hamur şemsiye oldu, kedi oldu, şapka oldu, kalp oldu, kuş oldu elimde.

Anneannem elimin yatkınlığını beğenmişti beğenmesine ama hızımı korkutmuştu onu.” (Ak, 2018, s. 10)

Umursamaz: “Bana ne dercesine silktim omuzlarımı, sahanın ortasına doğru kararlı adımlarla yürüdüm.” (Ak,2018,s. 12)

Yaratıcı: “İmmm... Düşüneyim bakayım! Senin güleç yüzünle süslü kurabiyeler kim bilir ne komik olur.” (Ak, 2018, s. 13)

“Kömürlükten tavan süpürgesini kapıp geldik. Fırçasında çiçekler, fiyonklar takıştırdık. Sopasına anneannemin eski elbiseni giydirdik, oldu size bir korkuluk. Sonra dördümüz kafa kafaya verdik oracıkta korkuluk tiyatrosunu kurduk. O oyun mu, bu oyun mu diye tartışırken kendi sözlerimiz, esprilerimiz kırdı geçirdi teldeki adamı.” (Ak, 2018, s. 66)

Kendine Güvenen: “Yüzümü göreceğim kurabiyelerde, ha! Nasıl yapacaksın? Bilgisayarda mı? Bekle de maçtan sonra bir fotoğrafımı vereyim. Gerek yok. Üç yıldır her gün senin yüzünü görüyorum.” (Ak, 2018, s. 13)

“Ellerimi havada kenetleyip sallayarak kutladım kendimi.

Yaşasın! Annem mutlu olacak! İlk günden başarı puanım 100.” (Ak, 2018, s. 39)

Eğlenceli: “Eve dönerken oltasını rasgele fırlatmış balıkçıyı oynuyordum. Nasıl mı? Bakışlarımı o taşa, bu yaprağa, şu çatıya, o dala değdirerek.” (Ak, 2018, s. 14)

“Kendimizi bir saldı, altımıza kaçırana kadar güldük.” (Ak, 2018, s. 29)

Şaşkın: “Gözlerimi ovuşturdum. Düşte sandım kendimi. Vay be! Bu kaçık da kim?” (Ak, 2018, s. 14)

“Bir gün Susam’ı hayal edemeyeceğim bir yerde gördüm. Nerede mi? İnanmayacaksınız... Tepede. Tepedeki adamla diz dize.” (Ak, 2018, s. 85)

Sorgulayıcı: “Ben de Panço reklamına çıkan kız olmak isterim, dedim. Bu yüzden Pançodan başka tat tanımam. Ne yani, Liliputlar ülkesinde iplerle sarılmış Güliiver kadar mı özgürüm ben de ?” (Ak, 2018, s. 21)

“Aptal kafa! Neden annesini gönderdin ki? Kızını nazlı yetiştirmiş. Cezasını o çekecek tabi. Sen mi çekeceksin?” (Ak, 2018, s. 45)

Heyecanlı: “İçim bayram yerine dönmüştü. Heyt! Eğlence çıktı bana. Bu yeni adam kafa çalıştırmaya yarıyordu.” (Ak, 2018, s. 22)

“Sürükleyici bir film seyrederek gibi bırakmıştım kendimi. Yakıcı bir el, ense kökümünden tutmasa ayılmayacaktım.” (Ak, 2018, s. 41)

Hayalperest: “Çocuklar, sis makinasından fırlayan buhar gibi içeri süzüldü. Beni sarıp sarmaladılar, başını sonunu bilmediğim bir oyunun içine çektiler. Ne zaman uyanıktım ne zaman düşler dünyasına geçtim, bilmiyordum.” (Ak, 2018, s. 23)

“Başımda aşağıya kaynar sular boşalmıştı. Tezgahtaki hamur topağı ağzı burnu çarpık bir kız heykeline dönüşmüş, pis pis sırtıyordu.” (Ak, 2018, s. 35)

Sinirli: “Yüzümü ekşittim, süt kupamı hızla masaya vurdum. Sütler ortalığa saçılmış, tostum ıslanmıştı. Beyaz peynirli domatesliydi ikinci tostum. Tadı damağımda kalsın diye en sona bırakmıştım. Boynumdaki peçeteyi hırsıyla çektim, masaya öylece bıraktım, fırladım.” (Ak, 2018, s. 25)

“Yürüsene kızım. Dersin başlamasına 5 dakika var, diyerek tepinmeye başladım.” (Ak, 2018, s. 45)

Memnuniyetsiz: “Elbise dolabımdan giysi seçmeye çalıştım. Hangisine elimi atsam bir kusur buluyordum. Gri kot etek lekeliydi, çiçekli elbisem buruş buruştu, yakası taşlı tişörtüm çok süslüydü, kot pantolonum eski yüzlüydü, taytım küçülmüştü.” (Ak, 2018, s. 27)

Önyargılı: “Öyle mi? Bilmiyorum... Son bölümünü izlemedim. İğneleyici, sinir edici gülüşünü boşalttı üstüme, Öznur’un yanına geçti. Kim bilir ona şimdi ne iğneler batıracaktı.” (Ak, 2018, s. 28)

“Yandık! Şimdiden kızı görebiliyorum. Üstünden tren geçmiş, yamyassı bir şeydi. Kağıt gibi. Yürür, dolaşır, yaşar ama kimseye görülmez.” (Ak, 2018, s. 33)

“O başka bir dünyada yaşıyordu. Eminim akşam izlediğim televizyon dizilerinden başka bir şey geçmiyordu aklından.” (Ak, 2018, s. 45)

Düşünceli: “Ayşe gülüşümüze amma sinirlendi! Apar topar terk etti toplantıyı. Ben arkasından koştum, yalvardım, söylediğimi bırakmadım, dönmedim.” (Ak, 2018, s. 29)

“Yelkenleri suya indirmiş, kıza yardım etmeye karar vermişti. İşin gülünç yanı, ilk görüşte sevmişim keratayı.” (Ak, 2018, s. 38)

Batıl İnançları Olan: “Eve dönerken, soğuk bir esinti çıkmış, yanaklarımı ısıırıyordu. Koşsam ısınırım, diye akıl yürütürken kağıttan bir uçak düştü tepeme. Çok eğlendim ya kötü bir haber geldi diye telaşlandım ilk anda. Kanattaki kargacık burgacık yazıyı, su içer gibi bir solukta okudum.” (Ak, 2018, s. 30)

“Teldeki adamın gidişi beni de çok etkilemişti. Her sokağa çıkışımda gözlerim tele doğru kayıyordu. Gözlerimi kapıyor, kırk kere geldi diyordum. Gözümü açıyordum sonra, gelmemiş oluyordu hep.” (Ak, 2018, s. 91)

Hazırcevap: “Anne, artık öğrensen iyi olur. Kızın çocuk bakıcısı değil.” (Ak, 2018, s. 33)

Abartmayı Seven: “Susam’ı şişmanlatmak için yaptıklarımı bire bin katıp anlattım.” (Ak, 2018, s. 39)

“İzleyicilerimiz arasında gülmekten altını ıslatanlar olduğunu söylersem inanmamazlık etmeyin...” (Ak, 2018, s. 67)

Saf: “Ovvv! Küçük bir cadı o! Aptallığımı anladığım ilk oyun bu değildi. Bir keresinde boğazı ağrıyan hasta bir kızı bırakmışlardı bana. İhlamur kaynatmış, boğaz antiseptiğiyle gargaralar yaptırmış, battaniyelere sarıp terletmişim çocuğu. Akşama zimba gibi olmuşum. Benim eserim şişinecektim tam... Meğerse çocuk okula gitmemiş için numara yapmış, akşam güle oynaya evine gitti.” (Ak, 2018, s. 40)

Meraklı: “Öğretmenimizin kardeşine benziyordu. Akrabası mıydı acaba?” (Ak, 2018, s. 43)

“Adamın telden aşağı indiğini hiç görmemiştik. Gece yarısı, el ayak çekilince indiğini söyledi annem. Çişini yapmadan, elini yüzünü yıkamadan, yürümeden nasıl yaşar insan? (Ak, 2018, s. 64)

“Çizdiği planı çok merak ediyordum. Ayağıma upuzun sıriklar takıp tepesine kadar yükselmek, çizgilerini seyretmekti hayalim.” (Ak, 2018, s. 83)

“Bu sakar kız nasıl çıkar oraya? Aralarında küçük bir tabla vardı, karşılıklı göz süzüyorlardı. Tepeden yerdeki karıncaları sayabilen adam dünyanın en sakar kızında ne bulmuştu acaba?” (Ak, 2018, s. 85)

“Sokağa çıktığımda gözlerim hep teldeki adama çarpıyordu. Neyle uğraştığını, kiminle konuştuğunu delicesine merak ediyordum.” (Ak, 2018, s. 87)

Yordama Yapabilen: “Emre de modaya uymuş. Aslında üstüne başına hiç dikkat etmez. Bir kızdan hoşlanmaya başlayınca giyinişi, yürüyüşü, saç stili değişir. Kurstan bir kızı seviyor, şıp diye anladım.” (Ak, 2018, s. 55)

Vicdanlı: “Kadıncağz çok çaresiz gözükiyordu. Kendini ev elbisesi ve terlikleriyle sokağa atmıştı.” (Ak, 2018, s. 68)

“Ağlamaktan yüzü gözü şişmişti. Sokağın ortasında iki büklüm duruyor, nereye gideceğini bilmez halde kendi etrafında dönüyordu. Çok uzakları tarıyordu gözleri. Perişan görünüyordu.” (Ak, 2018, s. 68)

Kıskanç: “Dikkatle bakınca anladım, satranç tablasıymış önlerindeki. Kıskançlık damarım kabarmaktan öte patlama noktasına gelmişti. Satrançtan ne anlar o? Pısrak, cahil, sarsak...”(Ak, 2018, s. 85)

4.4.1.3. Güneş Karakteri Devingenlik –Durağanlık

Güneş öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında Susam’a karşı önyargılı yaklaşıp kendi düşünceleri yönünde hareket etmesini isterken öykünün sonunda Susam’ın da kendine özgü özelliklerinin ve düşüncelerinin olabileceğini ve ona göre hareket etmesi gerektiğinin farkına varır. “Ne aptalım! Bugüne kadar Susam’ın kafamda çizdiği rolü oynamasını istemiştim. Kızın gerçekten neyi iyi yapabileceğine kafa yormamıştım ki.” (Ak, 2018, s. 86)

“Eee... Ne olmuş yani bu izin her dilde anlamı aynıdır. Gitmiş sayılmaz.

Bendeki sevinç ona geçmişti şimdi.

Elimi tüm gücüyle sıktı.

Sımsıcaktı eli.

Torbasından iki kök papatya çıkardı sonra. Eşelediği toprağa ekecekti.” (Ak, 2018, s. 92)

4.4.1.4. Güneş Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Güneş karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle, konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Bir işi sevdin mi, freni tutmayan araba gibi çalışırsın. Bak, şimdi de kavanozlara sığmıyor kurabiyeler.” (Ak, 2018, s. 10)

“Yarın bize gelecekler. Sokaklarda anormal insanlarla ilgileneceğine bu kızla ilgilen.” (Ak,2018,s. 33)

“Görmedim, söylediler. Aykırı kişiler seni mıkıntıs gibi çeker. Yanılıyor muyum? Bu kız da aykırı biri çok ilgini çekecektir.” (Ak, 2018, s. 34)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Ben de Panço reklamına çıkan kız olmak isterim, dedim. Bu yüzden Pançodan başka tat tanımam. Ne yani, Liliputlar ülkesinde iplerle sarılmış Güliiver kadar mı özgürüm ben de ?” (Ak, 2018, s. 21)

“Sonra yerim diye cebime attığım Murat yüzlü kurabiyeyi teldeki adamın sepetine bırakmaktan başka çarem var mıydı şimdi? Sepete koydum, yüzüne bakmadan usulca çekildim görüş alanından.” (Ak, 2018, s. 30)

“Sonra elinden nasıl kurtuldum bilmiyorum. Odama kapandım, yatak örtüsünün altına girdim, çıt çıkarmadan zilin çalmasını bekledim. İçimden kızın damarı tutsa da gelmese diye geçiriyordum.” (Ak, 2018, s. 36)

“O günden sonra Susam’dan soğudum. Yanına uğramak içimden gelmedi. Başımıza gelenleri anneanneme anlattım. Kızacak sandım, beklemediğim bir tepki verdi.” (Ak, 2018, s. 70)

“Teldeki adam bakış açımı değiştirmişti. Konuşulanlardan çok konuşulmayanlar, görünenlerden çok görünmeyenler çekmişti ilgimi.” (Ak, 2018, s. 82)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “İstedğim tam da buydu. Bir iş yaparken kimsenin ellerime bakmasından hoşlanmam. Şaşırırım, elim ayağıma karışır, yaptığım bir şeye benzemez. Önce Murat’ın yüzünü bir kağıda çizdim. Kepçe kulaklarını, hiç kapanmayan gülen ağzını, havuç burnunu belirginleştirdim.” (Ak, 2018, s. 26)

“Kurabiyeler fırına sürüldü. Odama koştum. Elbise dolabımdan giysi seçmeye çalıştım. Hangisine elimi atsam bir kusur buluyordum. Gri kot etek lekeliydi, çiçekli elbisem buruş buruştu, yakası taşlı tişörtüm çok süslüydü, kot pantolonum eski yüzlüydü, taytım küçülmüştü.” (Ak, 2018, s. 27)

“Sokak sokak aramaktan başka çare gelmiyordu aklıma. Kağıttan bir uçak yaptım. Uçağı her yol ayrımında havaya fırlatıyor, ne yöne uçuyorsa o yöne koşuyordu. Sonunda bir köşe başında çarpıştık.” (Ak, 2018, s. 74)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Tepinmeyi amma abartmışım! Tokam kopmuş, saçlarım darmadağın olmuştu.” (Ak, 2018, s. 45)

Güneş karakteri öyküde birçok özelliği ile okuyucuya tanıtılır. Bu özellikleri okuyucunun zihninde yer etmesini ve onunla özdeşim kurmasını kolaylaştırır. Güneş, yaşamda etkin bir karakter olup eserin ana karakteri olarak verilir. Güneş’in heyecanlı, eğlenceli oluşu onun kolayca arkadaşlık kurabilmesini sağlar fakat bu arkadaşlık esnasında bencillik yapması ve umursamazlığı onu önyargılı biri haline dönüştürür. Öykü içinde çocuk okur kendinden olan birçok özelliği karakterde bulduğu için daha kolay özdeşim kurar ve yaşama dair çıkarımlarda daha kolay bir biçimde bulunur.

4.4.1.5. Susam Karakteri Açıklık- Kapalılık

Susam karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Karakter, belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.4.1.6. Susam Karakterinin Özellikleri

Susam karakteri öyküde inatçı, bencil, açığız, şımarık gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Sakin: “Susam kütüphane memurlarının örnek çocuk seçebileceğı bir tip. Onlar ses soluk çıkarmadan kitapları su gibi içen kitap kurtlarını severler.” (Ak, 2018, s. 38)

İnatçı: “Keçi inadı var kızda. Heykel kesilmiş, tık sesi vermiyordu.” (Ak, 2018, s. 45)

“O ise yapacağını yaptı yine, Şapşal İneklere gitmezsen bir yere kıpırdama, dedi.” (Ak, 2018, s. 51)

Üşengeç: “Susam birkaç dakika durakladı, sonra ne düşündüyse dudağına ısığını taktı, ağır aksak sürüklendi peşimden.” (Ak, 2018, s. 46)

Şımarık: “Keşke bu filme gitmeseydik. Hiç beğenmedim. Hayalet filmini görmek istiyorum şimdi.” (Ak, 2018, s. 51)

“Sıkıldım, dedi. Televizyonun karşısına geçip oturdu. Kumanda aleti elinin bir parçasıydı, kanaldan kanala ustaca geçiriyordu onu.” (Ak, 2018, s. 72)

Bencil: “Susam ne kendini ne de başkasını seviyor.” (Ak, 2018, s. 70)

İsteksiz: “Susam kurabiyeciliğı sevmeydi. Ekşi yüzüyle yamuk yumuk iki kurabiye yaptı. İsteksizdi. Yavaştı. Kaplumbağına bile ondan hızlı çalışırdı.” (Ak, 2018, s. 72)

Açığız: “Aklıma gelen başıma gelmişti işte. Neee? Çocuklara kurabiye mi sattın?

Kendinden emin sırttı.

Beleş mi verecektim? Güneş’in kurabiyeleri bunlar, diye bağırdım. Kapış kapış aldılar.” (Ak, 2018, s. 75)

“Bak arkadaşım, iyi bir fikrim var! Arka mahalleye bir kurabiye tezgahı açalım. Çuvalla para kazanırız.” (Ak, 2018, s. 76)

4.4.1.7. Susam Karakteri Devingenlik – Durağanlık

Susam öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında daha çok bencil oluşu ve arkadaşlarıyla iyi geçinemeyen bir karakter olarak verilen Susam, öykü sonunda bencilliğinden vazgeçer ve arkadaş olmak için adım atmaya öğrenir.

“Eee... Ne olmuş yani bu izin her dilde anlamı aynıdır. Gitmiş sayılmaz.

Bendeki sevinç ona geçmişti şimdi.

Elimi tüm gücüyle sıktı.

Sımsıcaktı eli.

Torbasından iki kök papatya çıkardı sonra. Eşelediği toprağa ekecekti.” (Ak, 2018, s. 92)

4.4.1.8. Susam Karakteri Karakter Geliştirilmesi

Susam karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Kollar, bacaklar, pazılar, bilekler, boy, ses, saçlar... Zayıf olmayan bir tek nokta bile yok kızda.” (Ak, 2018, s. 37)

“İncecik, kısa, yerden bitme, kalkık burunlu bir kızıl. Koşan birinin rüzgarı ya da patlayan bir balonun sesi kolaylıkla yere devirebilir onu.” (Ak, 2018, s. 36)

“Pikniğe gidecekmiş gibi giyinmiş, koluna minik bir piknik sepeti asmıştı. Şortuyla tişörtü şemsiye desenliydi. Saçlarını tepede kuyruk yapmıştı.” (Ak, 2018, s. 49)

“Kenarı kat kat tülde bir şapka takmış, dudaklarını kıpkırmızı boyamıştı. Saçları ıslaktı. Yanaklarına doğru jölelemiş, uçlarını kıvırmıştı.” (Ak, 2018, s. 71)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Kızın adı Susam. İncecik, kısa, yerden bitme, kalkık burunlu bir kızıl. Koşan birinin rüzgarı ya da patlayan bir balonun sesi kolaylıkla yere devirebilir onu. Bu çelimsizlikle mahallede barınması güç. Bizim sokağın çocukları kaba sabadır.” (Ak, 2018, s. 36)

“Susam oflaya puflyaya dışarı çıktı. Yüzü karmakarışık. Ağzının kıyısına yumurta parçası yapışmıştı. Kahvaltıda tartışmışlar. Okula gitmek istememiştir cılız piliç!” (Ak, 2018, s. 43)

“Susam kurabiyeciliği sevmeydi. Ekşi yüzüyle yamuk yumuk iki kurabiye yaptı. İsteksizdi. Yavaştı. Kaplumbağa bile ondan hızlı çalışırdı.” (Ak, 2018, s. 72)

“O günden sonra Susam bambaşka biri gibi gezinmeye başladı sokaklarda. Sıskalığı, çelimsizliği, ince sesi kimsenin umurunda değildi. Sokağın çocukları onu çarçabuk aralarına kabul etmişlerdi. Nasıl etmesinler? Mahallenin satranç bilen üç çocuğundan biriydi.” (Ak, 2018, s. 87)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Susam söylene söylene yerinden kalktı. Aynada kendini baygın bakışlarla süzdü. Pembe, beyaz, mavi çizgili çorabının koncunu yukarı çekti. Ben gelmesem, dedi burun kıvrarak.” (Ak, 2018, s. 72)

Susam karakteri öyküde ana karakteri geliştirmek için verilmiştir. Gerçek hayatta biraz daha arka planda kalan çekingen ve dolayısıyla huzursuz olan

çocukları temsil eder. Karakterin huzursuzluğundan kaynaklanan inatçılığı, bencilliği ve şımarıklığı öykü ilerledikçe sevgiyle normal seyrine döner. Okurlara bu açıdan sevginin öncelenmesini gösteren bir karakterdir.

4.4.1.9. Emre Karakteri Açıklık- Kapalılık

Emre karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Karakter, belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.4.1.10. Emre Karakterinin Özellikleri

Emre karakteri öyküde şaşkın, vefalı ve utangaç özelliklere sahiptir.

Şaşkın: “Emre sus pus kalmıştı. Donuk bakışları flütünün yüzündeki çiziklere, yazılara yapışmıştı. Adam aşağı eğilmiş, çocuğun düşüncesini sökmeye çalışıyordu.” (Ak, 2018, s. 55)

Vefalı: “Emre flütünü sepete bırakmadan bir dosta veda edermiş gibi hüznle baktı. İstemem. O benim arkadaşım. Dört yıldır benimle yaşıyor. Yüzündeki her çizgi benim sırlarımı saklıyor.” (Ak, 2018, s. 55)

Utangaç: “Emre’nin yüzü hafifçe kızardı. Flütü sessizce sepete bıraktı.” (Ak, 2018, s. 56)

“Emre saç diplerine kadar kızarmıştı.

Utanma canım, gurur duyulacak şeyler bunlar.” (Ak, 2018, s. 58)

4.4.1.11. Emre Karakteri Devingenlik- Durağanlık

Emre karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öyküde herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.4.1.12. Emre Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Emre karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Emre, köşelerinden gazoz kapakları, kutup ayısı, Ninja sarkan çantasını sırtına takmıştı. Kot pantolonu yeniydi. Paçalarını boyuna göre kestirmeye zaman bulamamış, dışa katlamıştı. Mahallede moda şimdi, bir parmak jöle alıyorsun, saçının önündeki bir tutamı dimdik havaya dikiyorsun.” (Ak, 2018, s. 54)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Emre’nin yüzü hafifçe kızardı. Flütü sessizce sepete bıraktı. Babası dört yıl önce hediye etmişti. Emre, flütü

dudağına götürecektir yerde, akla hayale gelmez işlerde kullanmıştı. Yüksek bir yere ulaşmak için cetvel yerine, kedi köpek kovalamak için, ağaçtan meyve toplarken...” (Ak, 2018, s. 56)

“Kedi, tebeşir tozu, sütlü çikolata, muz, tıraş losyonu kokuyor. Bu küçücük alet bile seni tanımam için ipuçları veriyor bana. Kedin var, öğrencisin, sütlü çikolata ve muza bayılıyorsun. Bir kızını seviyorsun... Babanın tıraş losyonunu onun için sürüyorsun.” (Ak, 2018, s. 58)

Emre karakteri öyküde, yan karakter olarak ana karakterin davranışlarını güçlendirmek adına verilmiştir. Bununla birlikte Emre'nin daha çok duygusal oluşu ve eşyalarına farklı anlam yüklemeleri çekingen okurların dikkatini çekebilir.

Tablo 7: Gökte Biri Var Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Gökte Biri Var	16	16

Tablo 7’de görüldüğü üzere Gökte Biri Var adlı öyküde 16 olumlu karakter özelliği, 16 olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir.

Tablo 8: Gökte Biri Var Kitabına Ait Çocuk Karakter Analizi

		Güneş	Emre	Susam
Gökte Biri Var	Açık	X		
	Kapalı		X	X
	Devingen	X		X
	Durağan		X	

Tablo 8’de görüldüğü üzere Güneş karakteri öyküde açık karakter, Emre ve Susam karakterleri kapalı karakter olduğu görülmektedir.

Ayrıca Güneş ve Susam karakterleri devingen iken, Emre karakterinin durağan bir yapıda olduğu görülmektedir.

4.5. KARŞI PENCERE

Kitabın Adı: Karşı Pencere

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Kasım 2016

Sayfa Sayısı:107

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Bir Duvar Ressamı
- 2.Trenler
- 3.Martı Ben Olsam
- 4.Papatyaya Sorsam
- 5.YAZISIZ Mektuplar
- 6.Yıldızlar Yosun Kokar
- 7.Karşı Pencere
- 8.Güneşi Güldürdüğüm Gün
- 9.Pembe Bisiklet
- 10.Haksızlık Bu!
- 11.Benim Minik Köpeğim
- 12.Mektup Arkadaşım
- 13.Canım İsterse
- 14.Geceleyin Horoz Oldu Saksı
- 15.Bizim Gazete

4.5.1. Bir Duvar Ressamı

Harçlıkları kendine yetmediği için çalışan simitçi çocuk ve diğer çocuğun arasında gelişen konuşmanın merak ve hayret içerisinde okuyucuya verildiği bir öyküdür. Yazar, gerçek yaşam koşullarını öykü içerisinde okuyucuya derinden hissettirir.

Öyküde simitçi çocuk ve diğer çocuk adında iki çocuk karakteri bulunmaktadır.

4.5.1.1. Simitçi Çocuk Açıklık- Kapalılık

Simitçi çocuk karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.5.1.2. Simitçi Çocuk Karakterinin Özellikleri

Simitçi çocuk karakteri öyküde fedakar, tutumlu, gerçekçi özelliklere sahiptir.

Fedakar: “Onun için çalışıyorum ya. Yoksa ben de senin gibi öğrenciyim. Babamın verdiği harçlık istediğim boyaları, tebeşirleri almaya yetmediği için simitçilik yapıyorum.” (Ak, 2016, s. 8)

Tutumlu: “Bu çok güzel işte! Ben de kazandığım paraların bir kısmını biriktiriyorum. Günün birinde ne alacağımı duysan şaşırıp kalırsın.” (Ak, 2016, s. 8)

Gerçekçi: “Kocaman bir yelkenli! Ama sahici değil. Sahicisinin epey para ettiğini biliyorum.” (Ak, 2016, s. 8)

“Ne olsun? O gün simitlerin çoğunu satamamıştım.” (Ak, 2016, s. 13)

Hayalperest: “Ortalık ana baba gününe dönmüştü. Yapıtım olağanüstüydü çünkü. Beni omuzlarına aldılar kalabalık, bravo! Harika! Büyük sanatçı! Sesleriyle uğulduyordu. Omuzlarda geziyordum. Mutluluktan sarhoş gibiydim.” (Ak, 2016, s. 10)

4.5.1.3. Simitçi Çocuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Simitçi çocuk öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykü içerisinde herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.5.1.4. Simitçi Çocuk Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Simitçi Çocuk karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Bir gün gene okulun bahçesinde öğrencilerin dağılmasını bekliyordum. Tebeşirle, kömür parçalarıyla bir resim yapmaya koyuldum. Okulun bahçesini yüzlerce çocukla doldurdum. Bahçe duvarına ip atlayan, birdirbir oynayan öğrenciler çizdim. Bir de uçurtma yaptım.” (Ak, 2016, s. 9)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Ne yapayım? Düşümden böyle uyandırılınca dünya başıma yıkıldı sandım. Sonra kuruyemişçi İlhan amca yardım etti de resimleri sildik. Ama gözyaşlarım bir türlü dinmiyordu.” (Ak, 2016, s. 12)

Diğer Karakterin Yorumlarıyla Geliştirme: “İlhan amca, düşümden habersiz, ikide bir ben de seni cesur bir çocuk sanırdım. Meğerse sulu gözün tekiymişsin deyip duruyordu.” (Ak, 2016, s. 12)

Simitçi çocuk karakteri öykü içerisinde duyarlı bir yapının yansıması olarak okuyucuya verilir. Duygusal çocukların doğrudan özdeşim kurabileceği bir karakterdir. Çocuk okurlara gerçek hayata dair yaşantılar sunması okurun kendi yaşamına dair çıkarımlar yapmasını sağlar.

4.5.1.5. Diğer Çocuk Açıklık- Kapalılık

Diğer çocuk karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.5.1.6. Diğer Çocuk Karakter Özellikleri

Titiz: “Aaa! Ellerin ne kirliymiş! Yok, yok... Vazgeçtim, kalsın.” (Ak, 2016, s. 7)
“Eee, huylanırız tabi. Bir simitçinin elleri, üstü başı tertemiz olmalı.” (Ak, 2016, s. 7)

Meraklı: “İyi ama, o kadar boyayı nereden buluyorsun? Bir duvarı boyamaya kim bilir ne çok boya gider!” (Ak, 2016, s. 8)

“Ne çok gevezelik ettik! Tablанда daha bir sürü simit var. Akşama kadar ya hepsini satamazsan...” (Ak, 2016, s. 8)

“Sonra... Sonra ne oldu?” (Ak, 2016, s. 13)

4.5.1.7. Diğer Çocuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Diğer çocuk karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.5.1.8. Karakterin Geliştirilmesi

Diğer çocuk karakteri öyküde konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Ben hiç güzel resim yapamam. Resim ödevlerimi bile bazen annem boyar. İçim sıkılır, sonunu bir türlü getiremem.” (Ak, 2016, s.8)

Diğer çocuk karakteri öykü içerisinde yan karakter olarak, ana karakteri geliştirmek adına verilmiştir. Duygusal olan çocuğa eleştirel yapıda yaklaşması yaşama dair her yönün verilmesi gerektiğini okuyucuya hissettirir.

4.5.2. Trenler

Her çocuk gibi tek başına kaldığı zaman kendini yalnız hisseden ve bu yüzden dikkat çekmeye çalışan çocuk bu durumu yaramazlık yaparak sağlar. Annesinin uyarılarına aldırmayan karakter, annesi için çok önemli olan bir vazoyu kırar ve annesinin çok üzüldüğünü görür. Yaşama dair olanları annesinden, en yakınından öğrenmesi karakteri öykü sonunda yaşamı sorgulamaya iter.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakteri bulunmaktadır.

4.5.2.1. Meltem Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.5.2.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Yaramaz: “Yavaş olsana biraz! Alt kattakiler neredeyse yukarı çıkacak!

Ne yapayım? Sıkıldım işte! Yağmur da dinmiyor.” (Ak, 2016, s. 14)

“Oturduğum yerden topu duvara fırlatıyorum ama onun attığını tutamıyorum. Top sehpanın ortasındaki eski vazoyu deviriyor. Paramparça oluyor vazo.” (Ak, 2016, s. 15)

Sorgulayıcı: “Anneannemi getiren tren anılarla mı yüklüdür yoksa?” (Ak, 2016, s. 17)

4.5.2.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde devingen karakter olarak verilmiştir.

“Ne yapayım? Sıkıldım işte! Yağmur da dinmiyor. Dersimi yeni bitirdim, kitap okumak istemiyor canım.” (Ak, 2016, s. 14)

“Boynuna sarılıp küçük bir öpücük bırakıyorum yanağına. Çok özür dilerim. Böyle olacağını bilemezdim. Nedir anı, anne? Çok değerli bir şey mi?” (Ak, 2016, s. 15)

4.5.2.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Oturduğum yerden topu duvara fırlatıyorum ama onun attığını tutamıyorum. Top sehpanın ortasındaki eski vazoyu deviriyor. Paramparça oluyor vazo.” (Ak, 2016, s. 15)

“Bugün ııslak bir gün. Yağmur sabahın erken saatlerinden beri durmaksızın yağıyor; evleri, arabaları, bahçemizi ve yolları yıkıyor. Beni de yıkasın istiyorum ama annem izin vermiyor.” (Ak, 2016, s. 14)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Yavaş olsana biraz! Alt kattakiler neredeyse yukarı çıkacak!

Ne yapayım? Sıkıldım işte! Yağmur da dinmiyor.” (Ak, 2016, s. 14)

Meltem karakteri, hareketli ve yaramaz yapısıyla çocuk okurların özdeşim kurabileceği bir karakter olarak verilmiştir. Bunun yanında manevi duygularla birlikte hayatı sorgulaması okuyucuyu bu konularda da düşünmeye yönlendirir.

4.5.3. Martı Ben Olsam

Küçük kızın teyzesiyle birlikte martı yavrularını büyütmeleri ve onlara çeşitli anlamlar yüklemeleri çocuğun hayal dünyası ile birleşir ve okuyucuya bu şekilde aktarılır.

Öyküde küçük kız adında tek çocuk karakteri bulunmaktadır.

4.5.3.1. Küçük Kız Karakterinin Açıklık-Kapalılık

Küçük kız karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.5.3.2. Küçük Kız Karakterinin Özellikleri

Küçük kız öyküde gerçekçi, meraklı, dikkatli ve hayalperest özelliklere sahiptir.

Gerçekçi: “Martı yavrusu mu? İyi ama öteki martılara hiç benzemiyor ki! Tüyleri gri, gagası kara.” (Ak, 2016, s. 18)

Meraklı: “Ne iyi! Nasıl besleyeceğiz peki?” (Ak, 2016, s. 18)

Dikkatli: “Kitabımı pencerenin kenarında okuyordum. Örgüsünü pencerenin kenarında örüyordu. Hem yavrunun her geçen gün irileştiğini söylüyor hem de çatıya iki de bir ekmek atıp duruyordu.” (Ak, 2016, s. 19)

“Martıların seslerine kulak verdim. Bazen yaşlı bir kadının ağlayışı, bazen bir yılanın tıslayışı gibiydi.” (Ak, 2016, s. 20)

Hayalperest: “Ben de bir martı olabilir miyim?” (Ak, 2016, s. 20)

“Niçin üzüleirim? O giderse, ben martı olacağım çünkü.” (Ak, 2016, s. 21)

4.5.3.3. Küçük Kız Karakteri Devingen –Durağanlık

Küçük kız karakteri öyküde durağan karakter olarak verilir. Herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.5.3.4. Küçük Kız Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Sabahleyin pencereyi açınca hemen bitişiğimizdeki çatıda garip bir kuş gördüm. Koşup teyzemi çağırdım.” (Ak, 2016, s. 18)

“Hemen mutfığa gidip iki parça ekmek getirdim. Martı ayağının dibine fırlattığım lokmalara önce çekinerek baktı, sonra gagalamaya başladı. Nasıl da acıkmıştı!” (Ak, 2016, s. 18)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Bir gece martıların canhıraş haykırılarından korkup teyzemin odasına geçtim. Yine pencerenin önüne oturmuş sessizce martıları seyrediyordum.” (Ak, 2016, s. 19)

Küçük kız karakterinin hayalperest yapısı öykü içerisinde hayvanlara karşı olan sevgisiyle birlikte verilir. Bu sayede karakter, okurların yaşamda karşılaşabileceklerini önceden göstermiş olur. Onlara hayvanlar ve yaşam alanları konusunda duyarlılık kazandırır.

4.5.4.Papatyaya Sorsam

Öyküde annesinden ilgi bekleyen duygusal bir çocuğun sevgiyi bekleyişi anlatılır. Çocuğun, istediği cevabı papatyada bulması ve hayatına bu şekilde yön vermesi canlılarla kurduğu bağı da dikkat çeker.

Öyküde Meltem adından tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.4.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.5.4.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Hırçın: “Dikkatini çekmek için o çalarken piyanonun tuşlarına iki elimle vurdum. Ne yapıyorsun? diye haykırdı.” (Ak, 2016, s. 22)

İlgi İsteyen: “Hiç... dedim. Birlikte matematik çalışacaktık ya, hatırlatmak istedim.” (Ak, 2016, s. 22)

“Anne! diye seslendim.

Yine ne var? dedi, kızarak. Beni seviyor musun?” (Ak, 2016, s. 24)

Duygusal: “Annemin piyanoyu benden çok sevdiğini anlamıştım. Bana bağırırken çirkinleşmişti çünkü.” (Ak, 2016, s. 24)

“Gözlerim yaşla doldu birden. Annem beni sevdiğini söylememişti.” (Ak, 2016, s. 24)

“Sevmiyorsun beni! Dedim. Üstelik fırsat buldukça azarlıyorsun.” (Ak, 2016, s. 24)

4.5.4.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde devingen yapıdadır. Öykünün başında hırçın bir şekilde davranır istediği olmadığı için sonrasında ise normale döner. Duygularında değişim yaşanır.

“Dikkatini çekmek için o çalarken piyanonun tuşlarına iki elimle vurdum.” (Ak, 2016, s. 22)

“Ertesi gün annem bana bir flüt aldı. Artık dersimi bitirir bitirmez hemen flütümü kutusundan çıkarıyor, banyoya kapanıp saatlerce çalışıyorum. Flütümün banyoda

çıkardığı sese bayılıyorum. Annemin piyanosuyla hiç ilgilenmiyorum.” (Ak, 2016, s. 25)

4.5.4.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Ertesi gün annem bana bir flüt aldı. Artık dersimi bitirir bitirmez hemen flütümü kutusundan çıkarıyor, banyoya kapanıp saatlerce çalışıyorum. Flütümün banyoda çıkardığı sese bayılıyorum. Annemin piyanosuyla hiç ilgilenmiyorum.” (Ak, 2016, s. 25)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Elindeki kaşıkla parmaklarıma vurdu. Çekmedim ellerimi, daha hızlı bastım tuşlara. Sonra gözlerimi iri iri açarak, sevmiyorsun beni! dedim.” (Ak, 2016, s. 24)

“Sözlerimi bitirir bitirmez koşarak evden çıktım. Kaldırım taşları arasına sıkışmış, minik papatyaya rastlayana dek dolanıp durdum sokaklarda. Bembeyaz yapraklarını teker teker koparıırken sordum ona: Annem beni seviyor mu, sevmiyor mu?” (Ak, 2016, s. 24)

Meltem karakteri duygusal yönü ağır basan çocukların rahatlıkla özdeşim kurabileceği bir karakter olarak verilir. Çocuğun yeri geldiğinde hırçınlaşması aslında ilgi ve sevgi beklemesinin bir sonucu olduğunu, bu durumun da sadece sevgi yoluyla çözülebileceğini okurlara hissettirmeye çalışır. Bununla birlikte kendisi gibi duygusal olan bir çocuğu dışardan gözleme yapısına sahip olan okur, düşünce yapısını ona göre şekillendirir.

4.5.5. Yazısız Mektuplar

Öğretmeniyle birlikte hayvanat bahçesine giden çocuk diğer çocuklardan daha farklı bir alana gider. Fille akıl almaz ve içten bir dostluk kurar. Her gün yaşadıklarını hayvanat bahçesine giderek ona anlatır ve filden akıl alır. Aralarında çok farklı ve özel bir bağ oluşur. Bu dostlukları filin başka hayvanat bahçesine gönderilmesiyle de bitmez üstelik. Fil, çocuğa giderken sadece onun anlayabileceği bir hediye de bırakır üstelik. Gerçek dostluğun çocuk gözünden anlatıldığı bir öyküdür.

Öyküde Meltem adından tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.5.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.5.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem öyküde şaşkın, vefalı, endişeli, kindar, sabırsız, yordama yapabilen gibi özelliklere sahiptir.

Şaşkın: “Aaaa! Fil oymuş. Filleri hep Jumbo gibi sevimli sanırdım. Bu ne biçim şey! Yaşlı, kulakları sarkık, ayakları nasırlı...” (Ak, 2016, s. 27)

Yordama Yapabilen: “Kapıdan başını uzatan, pis kokuyu duyunca burnunu tutup uzaklaşmıştı. Yalnızca ben ziyaretine gittiğim için teşekkür etti koca fil. Görüldüğü kadar kaba değilmiş, sevgi yüklü yumuşacık bir yüreği varmış.” (Ak, 2016, s. 28)

Önyargılı: “Görüldüğü kadar kaba değilmiş, sevgi yüklü yumuşacık bir yüreği varmış.” (Ak, 2016, s. 28)

Vefalı: “Ertesi gün okul çıkışı bir çikolatalı gofret ve damla sakızıyla birlikte soluğu hayvanat bahçesinde aldım. Dostu olmak istediğimi başka nasıl anlatırdım?” (Ak, 2016, s. 28)

Endişeli : “Ya sakız hortuma yapışıp kalmışsa... İşte o zaman besinler sakıza yapışır, mideye gideceği yerde hortumda birikir, hortum tıkanır, film nefes alamaz, ölürdü.” (Ak, 2016, s. 29)

“Ne? Eyvah! Ben unuttum!” (Ak, 2016, s. 29)

Duyarlı: “Hemen kapıdaki sucuya koştum. Sakızı suyla midesine sürükleyebilirim tehlike kalmayacaktı. Fil getirdiğim bir litre suyu bir yudumda içiverdi.” (Ak, 2016, s. 29)

Yaramaz : “Hiç... Dalga geçip durdum. Sınava girersem zayıf alırım. En iyisi kaçayım. Yarın öğretmene hasta olduğumu söylerim.” (Ak, 2016, s. 29)

Çaresiz: “Çaresiz kalmıştım. Yine okulun yolunu tuttum. Matematik sınavına istemeden de olsa yetişmişim.” (Ak, 2016, s. 30)

Öfkeli: “Sahici yılan değilmiş. Sinan korkuttu beni; herkesin içinde alay etti.” (Ak, 2016, s. 30)

Kindar: “Öfkeyle kalabalıktan sıyrılıp sınıfa girdim. Neyse ki içeride kimse yoktu. Sinan’ın çantasını açtım. Yeni kol saati oradaydı. Elimle koymuş gibi bulmuştum. Saati çıkardım, duvardaki haritanın arkasına saklayıverdim.” (Ak, 2016, s. 31)

Sabırsız: “Bir ay sonra döndüğümüzde fil gözümde tütüyordu. Hemen soluğu hayvanat bahçesinde aldım. Anlatacak o kadar çok şey birikmişti ki!” (Ak, 2016, s. 32)

Duygusal: “Ne yani, fil... Fil öldü mü? Ben filsiz ne yaparım?” (Ak, 2016, s. 33)
“Gözlerim dolu dolu olmuştu.” (Ak, 2016, s. 33)

Heyecanlı: “Aaa! İçi fıstık dolu!” (Ak, 2016, s. 34)

4.5.5.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öncesinde fil hakkında olumsuz şeyler düşünürken öykünün sonunda fille çok iyi bir dostluk kurar .

“Filleri hep Jumbo gibi sevimli sanırdım. Bu ne biçim şey! Yaşlı, kulakları sarkık, ayakları nasırlı...” (Ak, 2016, s. 27)

“Sevgili filim, ben de seni hiç ama hiç unutmayacağım. Eve gider gitmez bembeyaz bir kağıda seni çok sevdiğimi söyleyecek, hayvanat bahçesi, Ankara adresine postalayacağım.” (Ak, 2016, s. 34)

4.5.5.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Öğretmen sözcüğünü duyar duymaz tabanları yağladık. Gülmekten kasıklarımıza sancılar giriyordu. Emre artık tavşanları ziyaret etmek istiyordu. Bense aslan, fil gibi büyük hayvanları.” (Ak, 2016, s. 27)

“O akşam hep fili düşündüm. Ne kadar yalnızdı. Öbür hayvanlar arkadaşlarıyla birlikteyken o tek başınaydı. Ziyaretçisi de yoktu. Bana dostluk çağrısında bulunmuştu, ama korkmuş, karşılık verememiştim.” (Ak, 2016, s. 28)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Ders arasında bütün sınıf bahçedeydik. Ben sessiz bir köşeye çekilmiş sandviçimi yiyordum. Birinin ayaklarının ucuna

basarak yanıma geldiğini, cebime bir şey bırakıp uzaklaştığını sezer gibi olmuşum.” (Ak, 2016, s. 30)

“Birden, her zaman oturduğu köşede garip bir tümsek gözüme çarptı. Hemen koşup toprağı eşelemeye başladım.” (Ak, 2016, s. 33)

Öyküde Meltem karakteri dostluk ve vefa kavramlarını okuyucuya doğrudan hissettirir. Edindiğı dostluk için çeşitli fedakârlıkları yapması, onu sürdürmek adına çeşitli yollar denemesi çocuk okurun hayata dair duygu ve düşüncelerinin gerek bir hayvan üzerinden gerekse bir insan üzerinden gelişmesini destekler niteliktedir. Bu duruma tanıklık eden okur, hayatta edindiğı dostluklara daha özenli bir şekilde bakabilir.

4.5.6. Yıldızlar Yosun Kokar

Öyküde okuldan dönerken bulduğu başlıkla kendini bir sirkte bulan çocuk, kendini kendi yaşamından çok daha farklı olan bir yaşamda, dünyada bulur. Bu dünyanın kapılarını aralarken sirk yıldızı ve okuyucuyu da karakterin düşüncelerine tanıklık eder.

Öyküde Meltem adından tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.6.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.6.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde nazik, şaşkın, meraklı, gerçekçi gibi özelliklere sahiptir.

Çaresiz: “Peki, ne yapacağım şimdi?” (Ak, 2016, s. 35)

Ön Görülü: “Çadırlara yaklaştıkça heyecanlanmaya başladım. Herkes öğle uykusuna yatmış olmalıydı. Ortalıkta kimse yoktu.” (Ak, 2016, s. 36)

Nazik: “Şey... Rahatsız etmiyorum ya. Bu başlığı demin yerde buldum.” (Ak, 2016, s. 36)

Dikkatli: “Çadırın içi tıklım tıklımdı. Renk renk tuhaf elbiseler, ne işe yaradığını anlayamadığım garip aletlerle doluydu. Büyük bir aynanın önünde peruklar, takma sakal, burun, dişler ve makyaj malzemeleri duruyordu.” (Ak, 2016, s. 36)

Şaşkın: “Yo... Şaşırdım biraz. Ne değişik mesleğiniz var!” (Ak, 2016, s. 38)

Meraklı: “Peki, siz çocukluğunuzda hep bir sirk yıldızı olmayı mı düşlerdiniz?” (Ak, 2016, s. 38)

“Sirk yıldızı olmak nasıl bir şeydi? İçimden yerdeki kampçıya dokunmak, alıp havada şaklatmak geldi. Tuttum kendimi. Sirk yıldızı olmak güzel mi?” (Ak, 2016, s. 39)

Gerçekçi: “Bir otobüse atlasam karşı kıyıdaki ışıklara hemen varabilirdim. Ama yıldızlara... Yıldızlara ulaşamazdım ki!” (Ak, 2016, s. 40)

4.5.6.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde durağan karakter olarak verilir. Herhangi bir değişim ve gelişim göstermez.

4.5.6.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Çaresiz çadırlara doğru yürüdüm. Az önce Kamuran teyzenin çöp kutusunu karıştıran kara kedi de takılmıştı peşine. Önlüğümün cebindeki leblebi kırıntılarını önüne boşalttım, aldırmadı.” (Ak, 2016, s. 36)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Annem doktor olmamı istiyor, babam elektronikçi. Bense bilgisayarlarla uğraşmak isterim.” (Ak, 2016, s. 38)

“O akşam balkonda otururken ben de baktım karşı kıyıya. Bütün ışıklar yanmıştı. Yosun kokuyordu gece. Yarım bir ay suya gümüşü ışıklarını salmış yüzdürüyordu.” (Ak, 2016, s. 40)

Meltem karakteri, çocuk okurlara hayallerinin peşinden gitmesi gerektiğini, hayatta her zaman herkesin isteklerine göre hareket edemeyeceğini, önceliğinin kendileri olması gerektiğini öykü içerisinde geçen olayla hissettirmeye çalışır.

4.5.7. Karşı Pencere

Öyküde annesi Meltem karakterini sürekli Savaş karakteriyle kıyaslar. Çünkü Savaş Meltem’e göre daha çalışkan daha zeki ve daha becerikli olarak

görülür. Savaş karakteriyle kıyaslanması sonucu ortaya çıkan olaylar Meltem karakterinin meraklı ve heyecan dolu yapısıyla verilir. Meltem, Savaş'ı ve hayatını merak eder ve bunun altında yatan durumu araştırmak için onunla çalışmaya karar verir ve olayların peşine düşer.

Öyküde Meltem ve Savaş adından iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.7.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.7.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde önyargılı, şaşkın, meraklı, heyecanlı ve abartmayı seven özelliklere sahiptir.

Önyargılı: “Ne yapayım? Ne kadar çalışırsam çalışayım başarı notum hiç değişmiyor. Hep orta, hep orta.” (Ak, 2016, s. 41)

“Belki öğretmen beni sevmiyordur?” (Ak, 2016, s. 42)

Meraklı: “Eski, terk edilmiş bir evin önünde durdum. Şaşırıp kalmıştım. Müzik öğretmenin evi burası değildi ki! Ahşap bahçe kapısını iterek içeriye girdi. Flütünü merdivene bırakmış, kömürlüğe doğru gidiyordum. Meraklanmıştım. Yıllardır kimsenin oturmadığı bu evle ne ilgisi olabilirdi?” (Ak, 2016, s. 42)

Şaşkın: “Aman Allah'ım! Bunlar Nazmiye teyzenin civcivleri olmasın. Hem de üç tane, hem de sapsarı.” (Ak, 2016, s. 43)

Abartmayı Seven: “Çekmecede bir de anahtarlığa benzer bir şey vardı. Ucunda da bir kürk parçası. Aman tanrım! Mahalledeki kedileri gizlice öldürüp kürkünden anahtarlık yapıyormuş meğerse. Kafamda aniden bir şimşek daha çakmıştı.” (Ak, 2016, s. 47)

Heyecanlı: “İçimde garip bir heyecan vardı. Pencereden gün boyu hiç ayrılmadım. Perdenin açılacağı anı bekleyip durdum.” (Ak, 2016, s. 50)

“Odada yalnız olduğumu fark edince birden heyecanlandım. Bu bulunmaz bir fırsattı. Savaş'ın masasının çekmecelerine uzandım.” (Ak, 2016, s. 45)

4.5.7.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında Savaş'ı sevmezken öykünün sonunda taşınmalarına en çok o üzülür.

“Savaşla evlerimiz karşı karşıya. Gidip pencereden baktım. Kitapların arasına gömülmüş çalışıyordu. Ne garip çocuk!” (Ak, 2016, s. 42)

“Gerçekten de bir gün sonra taşındılar. Gidişlerine en çok ben üzülmüştüm. Nedense taşındıklarını bile bile eskiden kalma alışkanlıkla sık sık Savaş'ın penceresini gözetliyordum.” (Ak, 2016, s. 50)

4.5.7.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Yatarken yine Savaş'ın penceresine göz attım. Işık yanıyordu. Çalışma yöntemlerimizin farklı olduğu gün gibi ortadaydı. Ama ben bunca yorgunluğa dayanamazdım ki!” (Ak, 2016, s. 42)

“Ertesi akşamüstü matematik çalışmak üzere Savaşlara gitmeye karar verdim. Çantamı hazırladım, kapıdan tam çıkarken Savaş'ı gördüm. Elinde flüt derse gidiyordum. Geri dönmek işime gelmemişi.” (Ak, 2016, s. 42)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Yerde ekmek kırıntıları ve bir tabak su vardı. Su içirmeye çalıştım, içmediler. Sonra kömürlüğün kapısını açtım, civcivleri güneşe doğru tuttum. Soğuktan ve havasızlıktan bitkinleşmiş olabiliyorlardı.” (Ak, 2016, s. 43)

“Bakkaldan bir kâse yoğurt alıp doğruca kömürlüğe gittim. Yoğurdu civcivlerin önüne koydum, hiç ilgilenmediler. Başlarından tutup kâseye soktum. İştahları iyiden iyiye kesilmişti. Kâseyi öylece bırakıp çıktım.” (Ak, 2016, s. 47)

Meltem karakteri, çocukların ani karar vermelerinin ve kıskanç yapısının bir yansıması olarak yer alır öyküde. Bu yapısı da okurlara aslında yaşamda karşılaştıkları her olayın görüldüğü gibi olmadığını olayların iç yüzünü anlamaları için biraz daha dikkatli ve sakin kalmaları gerektiğini hissettirmeye çalışır. Böylece okurların yaşamda karşılaştıkları olaylar hakkında daha doğru ve gerçekçi yorumlar yapmaları sağlanır.

4.5.7.5. Savaş Karakteri Açıklık- Kapalılık

Savaş karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.5.7.6. Savaş Karakterinin Özellikleri

Savaş karakteri öyküde çalışkan, sakin, bilgiç, yaratıcı özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Çalışkan: “Kimse ona ders çalış demiyor. Eve gelir gelmez odasına kapanıyor. Bütün komşular çalışkanlığımı anlata anlata bitiremiyorlar.” (Ak, 2016, s. 41)

Sakin: “Korkudan yüreğim ağzıma gelmişti. Yangın çıkacaktı. Savaş gayet sakin, gülüyordu.” (Ak, 2016, s. 44)

Bilgiç: “Bak işte, kibritin olmayınca böyle ateş yakabilirsin. İlk insanlar odunları birbirine sürterek ateşi bulmuşlar. Bir büyüteçleri olsaydı, onca çabaya gerek olmazdı.” (Ak, 2016, s. 44)

Yaratıcı: “Hepsine su yerine farklı karışımlar dökerek denemeler yapıyorum. Aspirin, antibiyotik, vitamin gibi ilaçları karıştırarak pamuğun üzerine damlalıklarla damlatıyorum.” (Ak, 2016, s. 45)

4.5.7.7. Savaş Karakteri Devingen-Durağanlık

Savaş karakteri öyküde durağan karakter olarak yer alır. Herhangi bir değişim ve dönüşüm göstermemiştir.

4.5.7.8. Savaş Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Savaş karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Kimse ona ders çalış demiyor. Eve gelir gelmez odasına kapanıyor. Bütün komşular çalışkanlığımı anlata anlata bitiremiyorlar.” (Ak, 2016, s. 41)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Birden çekmeceleri karıştırmaya başladı. Bir büyüteç bulmuştu. Büyüteci güneşe tuttu. Masadaki kâğıtlardan birinin köşesi önce karardı, sonra alev alev yanmaya başladı.” (Ak, 2016, s. 43)

Savaş karakteri öyküde yan karakter olarak verilmiştir. Zeki, akıllı ve her işten anlayan bir çocuk olarak öyküde yer aldığı için dikkatleri de üzerine

çekmeyi başarır. Bu dikkatle birlikte merak da uyandırır. Aslında yaptıklarının gerçekten içinden geldiğini, herhangi bir zorlama ile yapmadığını ve farklı hobileri olabileceğini de okuyucuya verir. Okurlar bu sayede zeki olan karakterlerin de farklı özellikleri, yönleri olabileceğini karakter üzerinden görür.

4.5.8.Güneşi Güldürdüğüm Gün

Meltem, her çocuk gibi resimlerini yaparken evlerine misafir gelir. Misafirin yanında yaptığı boş boğazlık annesinin canını çok sıkar ve karşılığında Meltem'e cezasını verir. Yazar her evde yaşanan bir olayı öyküye aktarmıştır.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.8.1. Meltem Karakteri Açıklık- Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.8.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Hayalperest: “Salonda resim ödevimi yaparken bir de baktım, güneş tırmanıyor pencereye.” (Ak, 2016, s. 51)

“Sessizce banyoya girerken arkama dönüp güneşi aradım. Masamın üzerine oturmuş, kıs kıs gülüyordu.” (Ak, 2016, s. 55)

Sabırsız: “Nedense sevinçle karışık bir sabırsızlık duygusu kaplamıştı içimi. Elim ayağıma dolanıyordu.” (Ak, 2016, s. 51)

“Ama resmimi bitirmem gerek. Güneşle yarışıyorum çünkü!” (Ak, 2016, s. 51)

Boşboğaz: “Ne yapayım? Resim ödevimi alacağım. Necla teyze geliyor diye ortalıkta ne varsa yok et, dememiş miydin? Ben de elime geçeni koltukların altına sokuşturdum.” (Ak, 2016, s. 53)

“Bunlar nedir? Sanki hepsi yarım kalmış... Hiçbir şey anlamadım.

Ne olacak? Bunlar annemin portremi yapana kadar harcadığı kağıtlar.” (Ak, 2016, s. 54)

4.5.8.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.5.8.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Aaa, ilahi! Neresi dağınık? Her şey yerli yerinde ayol... Senin kız amma tertipliymiş. Bizimkini görsen, şaşar kalırsın.” (Ak, 2016, s. 52)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Göz ucuyla anneme baktım. Yüzü kıpkırmızıydı. Eliyle banyonun kapısını işaret ediyordu. Ne demek istediğini hemencecik anlamıştım. Akşam yemeğine kadar banyodan dışarı çıkamayacaktım.” (Ak, 2016, s. 55)

Meltem karakteri çocuk gerçekliğine uygun bir şekilde doğrudan doğruya okuyucuya verilir. Karakterin annesinin söylemlerini olduğu gibi uygulaması onu gülünç duruma düşürür. Her söylenilenin doğrudan yapılmaması gerektiğini, söylenilenlerin yaşamda karşılaşılan olaylara, durumlara karşı uyarlanması gerektiğini çocuk okur öykü içerisinde hisseder.

4.5.9. Pembe Bisiklet

Öyküde Meltem karakterinin bisiklete binmek için gösterdiği çabalar anlatılır. Meltem yeri gelir dengesini sağlayamaz yeri gelir bisikletten düşer ama amacından ve çok istediği pembe bisikletinden asla vazgeçmez.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.9.1. Meltem Karakteri Açıklık- Kapalılık

Meltem karakteri açık karakter olarak verilmiştir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.9.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde yordama yapabilen, azimli, önyargılı gibi özelliklere sahiptir.

Yordama Yapabilen: “Canan uykulu gözlerle sokağı seyrediyordu. Henüz kahvaltı etmediği belliydi. Taranmamış saçları, yıkanmamış yüzüyle annesi masaya oturmasına izin vermezdi ki!” (Ak, 2016, s. 56)

Memnuniyetsiz: “Bu ne biçim bisiklet! Bozuk galiba. Babama söyleyeyim de bir an önce değiştirsın.” (Ak, 2016, s. 57)

Kendini Sorgulayıcı: “Bir ayakkabı yüzünden bisiklet kullanamıyormuşum meğerse. Herkesin kolaylıkla yapabildiğini ben neden beceremiyorum deyip duruyordum. Demek ki onların ayakkabılarının altı inceymiş.” (Ak, 2016, s. 58)

Azimli: “Aaa! Yine olmadı. Üstelik dirseğim de soyuldu.” (Ak, 2016, s. 59)

“Pedalı bir kez çevirdikten sonra düşsem bari. Bisiklete biner binmez düşüveriyorum.” (Ak, 2016, s. 60)

“Bilgilerin beyinciğe yerleşmesi için elimden geleni yapacaktım elbette. Kuralları aklıma gelen her yerde tekrarlayıp durmak bisiklet üzerinde durmaktan daha kolaydı.” (Ak, 2016, s. 63)

Önyargılı: “Sen çabuk öğrenmişsindir. Beden dersin pekiyi çünkü.” (Ak, 2016, s. 60)

Şaşkın: “Evde herkes uyuyordu. Bisikleti sessizce dışarı çıkardım. Seleye oturdum, pedalları çevirmeye başladım. Şaşılacak şey! Gidiyordum!” (Ak, 2016, s. 65)

4.5.9.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde durağan karakter olarak yer alır. Öyküde herhangi bir değişim ve dönüşüm yaşamamıştır.

4.5.9.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Hemen bisikletin selesine oturdum. Hayret! Bisiklet olduğu yerde durmuyordu. Ayaklarımı pedallara değdiremeden kendimi yerde bulmuştum.” (Ak, 2016, s. 57)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Pantolonu da değiştirince artık bisiklete binemem için hiçbir neden kalmamıştı. Bu kez Canan’ın tutmasını beklemeden bir çırpıda seleye oturdum. İki saniye sonra yerdeki su birikintisinde yüzüyordum.” (Ak, 2016, s. 59)

“Sabah mavi kulaklıyı bulamadan uyandım. Ne güzel bisiklete binmişim ama. Aaa bütün gece bisikletten düşmediğime göre beyinciğim artık bisiklet kullanmayı öğrenmiş olmalıydı.” (Ak, 2016, s. 64)

Karakter öykü içerisinde yapacak olduğu iş için sürekli bahaneler üreten, olayları sürekli kendisi dışında nedenlere bağlayan bir yapıdadır. Bu yapının okurlara verilmesi her durum karşısında bahanelere sığınılmaması gerektiğini, o işin yapılması için çaba gösterilmesi gerektiğini okuyucuya iletir.

4.5.10.Haksızlık Bu!

Öyküde Meltem karakteri hayranlık duyduğu Umut karakterinin kendisiyle değil de arkadaşıyla ilgilenmesine çok bozulur. Onun arkadaşlığını kendisinin hak ettiğini düşünür. Öyküde karakterin düşünceleri ve hissettikleri okuyucuya içtenlikle anlatılır.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.10.1. Meltem Karakteri Açıklık- Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.10.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde duygusal, fedakar, hayalperest özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Duygusal: “Haksızlık bu. Sevinçten uçmam gerekirken nedense garip bir hüzün çökmüştü yüreğime. Sınıfımızın kırık penceresi, öğretmenin kâkülündeki kırılmış saç telleri, Cansu’nun ekose beslenme çantası gözlerimi dolu dolu etmeye yetmişti.” (Ak, 2016, s. 66)

Kıskanç: “Eh, işte biraz. Keman onun değil ki, dedesinden kalmış. Banka müdürünün kızımıymış. Sınıfın en çalışkanı diyorlar.” (Ak, 2016, s. 68)

Saf: “Bana tatlı tatlı gülümseyişi Çiçek’in arkadaşı olduğundanmış. Ne kadar safım. Oysa beni beğendiğini sanmıştım.” (Ak, 2016, s. 69)

Fedakâr: “Ama haksızlık bu! Ben onun en iyi arkadaşı olmak için bunca çaba gösterdim. Hastalanıp okula gidemediğinde arkadaşlarından ödevlerini alıp evine götürdüm.” (Ak, 2016, s. 69)

Hayalperest: “Masa, sandalyeler, duvardaki resim, vazo, koltuklar yavaş yavaş insan yüzlerine dönüşmeye başladılar. Önde Demet, yanında Mercan, Umut, arkada Burçak, Çiçek, Melih. Yılsonu konserinde beni dinlemeye gelmişler. Piyanonun tuşlarına coşkuyla basıyorum. ” (Ak, 2016, s. 69)

4.5.10.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.5.10.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Ama haksızlık bu! Ben onun en iyi arkadaşı olmak için bunca çaba gösterdim. Hastalanıp okula gidemediğinde arkadaşlarından ödevlerini alıp evine götürdüm.” “Ama haksızlık bu! Ben onun en iyi arkadaşı olmak için bunca çaba gösterdim. Hastalanıp okula gidemediğinde arkadaşlarından ödevlerini alıp evine götürdüm.” (Ak, 2016, s. 69)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Eve gider gitmez babamdan bir piyano isteyeceğim. Okula girmeden mahalleye doğru yürüdüm. Bir antikacı Dükkânının önünden geçerken birden durakladım. Vitrinde kuyruklu beyaz bir piyano vardı. Masa, sandalyeler, duvardaki resim, vazo, koltuklar yavaş yavaş insan yüzlerine dönüşmeye başladılar.” (Ak, 2016, s. 69)

Her çocuğun yaşadığı duygusallık ve hayranlıkların bir yansıması olarak karakter öykü içerisinde yer alır. Bu karakterin verilmesiyle çocuk içinde olduğu durumları, hissettiklerini diğer çocukların da yaşayabileceğini görür. Bu yüzden kendini yaşamda tek başına olduğu kanısını kırar. Yaşamda benliğini diğerlerine bağlı olarak değil de kendine bağlı olarak geliştirdiğini görür.

4.5.11. Benim Minik Köpeğim

Öyküde Minik bir köpeği edinmek isteyen Meltem’in, ev halkından habersizce köpeği odunlukta beslemesi anlatılır.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.11.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak verilmiştir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.11.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde meraklı, dikkatli, hayvansever, hayalperest, sabırsız özelliklere sahiptir.

Meraklı: “Karın ışığı var mı anne?” (Ak, 2016, s. 71)

“Öyleyse gökyüzündeki bu parıltı bu aydınlık neden?” (Ak, 2016, s. 71)

“Çöp kutusunu karıştıran köpek de açılmış. Öğlende okuldan dönerken merdiven altında bulduğum minik köpeğim ne yapıyor acaba?” (Ak, 2016, s. 72)

Düşünceli: “İşte! Elektrik direkleri, oduncunun odunları, kömürler. Karın altında kalmışlar, üşüyecekler.” (Ak, 2016, s. 71)

“Kömürlükteki yağ tenekesinin içinde mışıl mışıl uyuyor mu? Kim bilir ne karanlıktır kömürlük!” (Ak, 2016, s. 72)

Dikkatli: “Kapı çalınıyor. Babamdır. Bu saatte başka kimse çalmaz kapımızı.” (Ak, 2016, s. 72)

“Kömürlüğün kapısının altını rüzgar geçmesin diye süngerle kapamıştım. Üşümüyor, o pespembe sesiyle karanlıktaki seslere karşılık veriyor öyleyse.” (Ak, 2016, s. 73)

Hayvan sever: “Yemek artıklarını evdekilere sezdirmeden kömürlüğe nasıl taşıırım? Zor olacak ama denemeliyim. Kolay mı bir köpeğe sahip olmak, bir köpeğe benim demek?” (Ak, 2016, s. 72)

Mükemmeliyetçi: “Hayır, sokaktakilerden farklı olmadı, söylediğim her şeyi yapmalı.” (Ak, 2016, s. 74)

“Yakında görürsün. Koş deyince koşacak, ayakkabılarımı getir deyince getirecek, bakkaldan çikolata al deyince alacak!” (Ak, 2016, s. 74)

Hayalperest: “Ah, bir büyüse. Bir de göstereceğim oyunları öğrense! Meydanda gösteri bile düzenleriz.” (Ak, 2016, s. 75)

Endişeli: “Ama, eyvah! Yine havlamaya başlamıştı. Foyamızın ortaya çıkması işten bile değildi. Hemen koştum. Trampetimi alıp geldim.” (Ak, 2016, s. 76)

Sabırsız: “Kayıp köpekten umudunu kesmiş ne güzel! Artık minik köpeğimi kimse aramayacak. Bu sevinçli haberi köpeğime vermek için kömürlüğe indim.” (Ak, 2016, s. 77)

4.5.11.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde durağan karakter olarak verilir. Herhangi bir değişim ve dönüşüm yaşamamıştır.

4.5.11.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Yemek artıklarını evdekilere sezdirmeden kömürlüğe nasıl taşırım? Zor olacak ama denemeliyim. Kolay mı bir köpeğe sahip olmak, bir köpeğe benim demek?” (Ak, 2016, s. 72)

“Nedense beni görünce geri gidiyor, bir köşeye büzülüp kalıyor. Tüylerini okşarken başına sert bir cisimle vuruyormuşum gibi boynunu içeri çekip gözlerini kapıyor. Kömürlükten çıkarken teneke kutusuna oturup üzerine delikli bir kapakla kapatınca hırlamasından geçilmiyor. Ben de o daracık kutunun içinde sıkıldığımı biliyorum. Ama ne yapayım, onu kaybetmek istemiyorum.” (Ak, 2016, s. 75)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Ben buldum onu. Kimseye görünmeden kömürlüğe getirdim. Ben bakıyorum ona, büyüteceğim de. Serkan, sevse oynasa bile sahibi olamaz kuçu kuçumun.” (Ak, 2016, s. 73)

“Geçenlerde anlatacak şey yoktu; gece sokak köpeklerinin kömürlüğe saldırdığını, köpeğimi parçalamak üzereyken ortaya çıkıp kurtardığımı anlattım.” (Ak, 2016, s. 77)

Karakter, edindiği hayvanıyla birlikte yaşadığı maceraların bir yansıması olarak yer alır öykü içerisinde. Minik köpeğine bağlanması, onun için çaba göstermesi; kendisi dışında emek verebileceği, önemseyeceği başka değerler olduğunu da okuyucuya verir. Köpeğin sonrasında kendi alıştığı yaşama dönmesi de herkesin alıştığı, büyüdüğü ortamda daha rahat olabileceği düşüncesini okuyucuda uyandırır.

4.5.12. Mektup Arkadaşım

Öyküde Meltem ve Engin adında iki arkadaşın mektup arkadaşlığı yapması ve mektup arkadaşlığı sonucunda birbirleriyle olan etkileşimleri anlatılır.

Öyküde Meltem ve Engin adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.12.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilmiştir.

4.5.12.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde meraklı, yaratıcı, kıskanç, kendine güvenen, hayalperest gibi özelliklere sahiptir.

Mutlu : “Bugün çok sevinçliyim. Çünkü Çocuğun Sesi dergisinin mektuplaşmak isteyenler sütununa verdiğim ilana bir mektup geldi. Mektup arkadaşımın adı Engin.” (Ak, 2016, s. 79)

“Engin’i göreceğim için öyle sevinçliyim ki! Onunla karşılaştığımda nasıl konuşacağıma bir türlü karar veremiyorum.” (Ak, 2016, s. 83)

Özenen: “Sarı saçları, mavi gözleri varmış. Pul ve artist resimleri biriktiriyormuş. Yazısını bir görseniz inci gibi.” (Ak, 2016, s. 78)

Meraklı: “Yaaa... Eciş bücüş yazısı olanlar tembel ve geçimsiz midir yani?” (Ak, 2016, s. 79)

Yordama Yapabilen: “Dur, dur... Söyleme, ben söyleyeceğim. Onlar akıllı ve güler yüzlü olurlar.” (Ak, 2016, s. 79)

Yaratıcı: “Ben de pul biriktirmeye başlarım. Birazdan eski mektupların pullarını çıkarır, bir defterin arasına koyarım.” (Ak, 2016, s. 80)

Kıskanç: “Engin çikolata kağıdı biriktiriyor diye sigara kağıtlarını toplamaya başlayan sen değil miydin?” (Ak, 2016, s. 82)

Hayalperest: “Engin kim bilir benim için neler hazırlıyor? Ah, bir anı defterim olsa. Pembe parlak kapaklı minik bir kilidi ve anahtarı olan yepyeni bir anı defterim olmasını öyle isterim ki.” (Ak, 2016, s. 83)

Utangaç: “Yan gözle Engin’e bakıyor onun da aynı şeyi yaptığını fark edince gözlerimi kaçıırıyordum.” (Ak, 2016, s. 84)

Kendine Güvenen: “Kitap okumayı çok sevdiğini biliyorum. Tatilde okuman için iki küçük kitap aldım.” (Ak, 2016, s. 85)

“Ne yapacağımı bilemiyordum. Aklıma Ayşe teyzenin verdiği pullar gelmişti. Armağan etmenin tam sırasıydı. Pullara hiç dayanamayacağımı biliyordum çünkü.” (Ak, 2016, s. 86)

Hayal Kırıklığı Yaşayan: “İyi bir gün geçirip geçirmediğimi sordu. İyiydi dedim ama aklım hep Engin’deydi. Ne olmuştu bize böyle? Mektuplarda nasıl güzel anlaşıyorduk. Belki de bütün suç gözlükteydi. Keşke gözlüğüne hiç dokunmasaydım.” (Ak, 2016, s. 87)

4.5.12.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında Engin’e hayranken öykünün sonunda hayal kırıklığına uğrar ve kendini sorgular.

“Her gün birkaç kez posta kutusuna bakıyorum. Engin’in mektubunu bulduğum günler sevinçten uçuyorum, oturup sayfalar dolusu yazıyorum.” (Ak, 2016, s. 80)

“İyi bir gün geçirip geçirmediğimi sordu. İyiydi dedim ama aklım hep Engin’deydi. Ne olmuştu bize böyle? Mektuplarla nasıl da güzel anlaşıyorduk?” (Ak, 2016, s. 86)

4.5.12.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Ne yapacağımı bilemiyordum. Aklıma Ayşe teyzenin verdiği pullar gelmişti. Armağan etmenin tam sırasıydı. Pullara hiç dayanamayacağımı biliyordum çünkü.” (Ak, 2016, s. 86)

“Yerin dibine geçmişim. Onun için seyyar satıcıdan aldığım tarağı vermesem daha iyi olacaktı. Saçları öyle kısa kesilmişti ki tarağa ihtiyacı bile olmazdı.” (Ak, 2016, s. 86)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Engin mektuplarımı çok komik bulduğunu, ileride ünlü bir mizahçı olabileceğimi söyleyip duruyor.” (Ak, 2016, s. 81)

“Engin çikolata kağıdı biriktiriyor diye sigara kağıtlarını toplamaya başlayan sen değil miydin?” (Ak, 2016, s. 82)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Evimizin penceresinin birinden bakacak, ne görüyorsak çizecektik. Bu resmi Engin’e göndermeye karar verdiğim için epey uğraştım. Bir sepet dolusu kağıdı ziyan ettikten sonra istediğimi elde etmişim.” (Ak, 2016, s. 81)

“Geçen gün saçlarımı ıslatıp ortadan ayırmıştım. Annemin altınlarını koyduğu kutuyu hediye paketiymiş gibi elime almıştım. Tam paketi Engin’e verecekken kulağımda bir sıcaklık duydum. Annem gelmişti.” (Ak, 2016, s. 83)

Karakterin yaşadığı olaylar okuyucuya aslında görünen olaylar dışında görünmeyenlerin de olabileceğini, her şeyin düşündüğü gibi olmayacağını bununla birlikte hayranlık duyduklarının onu her zaman için mutlu edemeyeceğini olaylar dahilinde gösterir. Bu olaylara karakter açısından tanıklık eden okur yaşamda karşılaştıklarına karşı daha temkinli olur.

4.5.12.5. Engin Karakteri Açıklık-Kapalılık

Engin karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer eder.

4.5.12.6. Engin Karakterinin Özellikleri

Engin karakteri öyküde çalışkan, hırçın, ukala gibi özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Alaycı: “Yok, yok. Öyle yazamam. Benimle alay eder sonra. En iyisi değişik yerler görmek benim de hoşuma gider, diyeyim.” (Ak, 2016, s. 80)

Çalışkan: “Kitaplığında 12 ciltlik ansiklopedisinin olduğunu öğrendiğim gün babamdan güzel bir ansiklopedi istedim.” (Ak, 2016, s. 81)

“Karnen nasıl? Diye soruverdim.

Nasıl olacak? dedi. Hepsi pekiyi.” (Ak, 2016, s. 84)

Hırçın: “Başını hırsıyla arkaya attı. Dokunma gözlüğüme! Diye bağırdı.” (Ak, 2016, s. 84)

Ukala : “Gözlüklerinin üstünden pakete baktı. Gülümser gibi olmuştu. Ama kitapları görür görmez yine öfkeleni. Bu saçma sapan şeylere para mı veriyorsun? Ben böyle kitap okumam. Al kaldır şunları. Görmeye bile dayanmıyorum.” (Ak, 2016, s. 86)

“Ne? Sen bunlara pul mu diyorsun? Tırtılları eksik bir kere. Beş para etmez ki!” (Ak, 2016, s. 86)

4.5.12.7. Engin Karakteri Devingen –Durağanlık

Engin karakteri öyküde durağan karakter olarak yer alır. Herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir öyküde.

4.5.12.8. Engin Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Engin karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Sarı saçları, mavi gözleri varmış.” (Ak, 2016, s. 79)

“Sonunda beklediğim gün geldi. Zili çalarken ellerim tir tir titriyordu. Kapıyı Engin açmıştı. Sarı saçlı, mavi gözlü ve gözlüklüydü.” (Ak, 2016, s. 83)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Dur, dur... Söyleme, ben söyleyeceğim. Onlar akıllı ve güler yüzlü olurlar.

Evet, tıpkı Engin gibi.” (Ak, 2016, s. 79)

Davranış ve Eylemleriyle Yoluyla Geliştirme: “Gözlüklerinin üstünden pakete baktı. Gülümser gibi olmuştu. Ama kitapları görür görmez yine öfkeleni. Bu saçma sapan şeylere para mı veriyorsun? Ben böyle kitap okumam. Al kaldır şunları. Görmeye bile dayanmıyorum.” (Ak, 2016, s. 86)

Engin karakteri öykü içerisinde yan karakter olarak; ana karakteri güçlendirmek adına verilmiştir. Engin’in bencilliği ve umursamazlığının, karşısındaki insanı üzebileceğini, kırabileceğini okur olaylar dahilinde görür. Bu durumda kendisinden bir parça bulan okuyucular iki tarafın da duygu ve

düşüncelerini gördükleri için gösterecekleri tepkilerin sadece kendileri adına olmayacağını, empati kurarak hareket etmeleri gerektiğini iletir.

4.5.13.Canım İsterse

Öyküde mandolin çalmak istemeyen bir kızın annesini ikna etmeye çalışması ve sonrasında kendi istekleri dahilinde mandolinini geri almak için yaptıkları anlatılır.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.13.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.13.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde hayalperest, yaratıcı, düşünceli gibi özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Numaracı: “Haydi, seni bekliyoruz! Aaa! O ne öyle? Hasta numarası yaptığını biliyorum. Çabuk çık yataktan!” (Ak, 2016, s. 88)

Hayalperest: “Kapının arkasına yaslanan süpürge hemencecik bir flüt oldu, bana eşlik etmeye koyuldu. Bakır tencere kapağını hoplatarak ritim tutuyordu. Annemin pazen sabahlığı viyolonsele, eski konsol piyanoya dönüşüverdi. Tavana asılı duran su kabağı çılgın bir gitar olmuştu. ” (Ak, 2016, s. 90)

Önyargılı: “Öğretmenimin yanında böylesine içten çalamazdım. Bir yığın hata yaptığımı söyler, beni huzursuz ederdi.” (Ak, 2016, s. 92)

Yaratıcı: “İstek giderek dayanılmaz hale geliyordu. Sonunda bir tahta parçası buldum. Renk renk iplikleri boylu boyunca gerdim. Pena ile çalmaya çalıştım. Mandolinimin yerini tutmuyordu.” (Ak, 2016, s. 93)

Düşünceli: “Demek mandolinim eskicinin evinde yaşıyordu.

Sahi, neden sordun?

Haa... Şey... Penası bende kalmış da onu verecektim.” (Ak, 2016, s. 94)

4.5.13.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde devingen karakter olarak yer alır. Öykünün başında mandolin çalmak istemezken öykünün sonunda mandolini elde etmek için kendisi çabalar.

“Oh! Karnımın ağrısı birden geçiverdi. Mandolin de bir şeye benzese bari. Telleri parmaklarımı acıtıyor.” (Ak, 2016, s. 89)

“Dükkândan çıkarken aklıma parlak bir fikir geldi. Eskiciden mandolinimi geri alabilirdim. Kumbaramı uzun süredir açmamıştım. Bayağı param vardı o halde.” (Ak, 2016, s. 93)

4.5.13.4. Meltem Karakterinin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Haydi, seni bekliyoruz! Aaa! O ne öyle? Hasta numarası yaptığımı biliyorum. Çabuk çık yataktan!” (Ak, 2016, s. 88)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Yaa. Karnım ağrıyor, midem bulanıyor, ateşler içinde yanıyorum.” (Ak, 2016, s. 88)

“Geçenlerde pencereden dışarısını seyrederken canım birden mandolin çalmak istedi. Hemen onu bıraktığım sandık odasına koştum, yüklerin altından çıkardım. Tozlanmıştı. Yumuşak bir bezle sildim.” (Ak, 2016, s. 89)

“İstek giderek dayanılmaz hale geliyordu. Sonunda bir tahta parçası buldum. Renk renk iplikleri boylu boyunca gerdim. Pena ile çalmaya çalıştım. Mandolinimin yerini tutmuyordu.” (Ak, 2016, s. 93)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Oh! Karnımın ağrısı birden geçiverdi. Mandolin de bir şeye benzese bari. Telleri parmaklarımı acıtıyor.” (Ak, 2016, s. 89)

“Doğru olup olmaması önemli değil ki! Canımın ne istediği önemli. Do sesini sevmiyorsam hiç do çalmam. Sol perdesine parmağım yetişmiyor mu hiç dert değil benim için. Hemen önündeki perdeye basarım çünkü.” (Ak, 2016, s. 92)

Karakter, bencil davranmasının sonucunda kendi ilgi ve isteklerinden yeri geldiğinde vazgeçmesi gerektiğini de öyküde karakter üzerinden görür. Olaylara sürekli kendi açısından bakan karakterin düştüğü durum okuyucuda bencilce

davranmaması gerektiğini, sürekli istekleri dahilinde olayların gelişemeyeceğini ve bu durumlarda da özenli ve dikkatli davranması gerektiğini okuyucuya verir.

4.5.14. Geceleyin Horoz Oldu Saksı

Karakterin gece uyurken gördüğü horozları, horozların birbiriyle olan dövüşlerinin bir düştten ibaret olduğunu anlatır yazar bu öyküde.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.14.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.5.14.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Hayalperest: “Dün gece odamda bir horoz vardı. Duvara tünemiş, gözlerini gözlerime dikmişti. Yatağında doğrulduğumu görünce ibibiğini geriye atıp gagasını havaya dikti.” (Ak, 2016, s. 95)

4.5.14.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde durağan karakter olarak yer alır.

4.5.14.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Bir horozla aynı odada yatamazdım. Yastığımı ona doğru salladım kıpırdamadı. Arkamı döndüm, gözlerimi kapadım. Horozlar iki tane olmuştu. Vahşi vahşi birbirlerini süzüyor, dövüşe hazırlanıyorlardı.” (Ak, 2016, s. 96)

“Başımı çeviriş duvara baktım. Horoz duvardaydı. Yine hareketsiz duruyordu. Pikeyi kafama çektim, artık görünmüyordu.” (Ak, 2016, s. 96)

Hayalperestliğinin sonucu uykusundan olan karakter, kendini sürekli korkutarak bir yere varamayacağını, bu hayalperestliğinin yerinde ve yeteri kadar olması gerektiğini okuyucuya verir.

4.5.15. Bizim Gazete

Öyküde Meltem ve Emre karakterleri mahallelerinde gazete çıkarmaya karar verirler. Gazeteyi çıkarmak için türlü yollar deneyen karakterler yaratıcılıklarının sınırlarını zorlarlar. Bu olaylar dahilinde karakterlerin başlarından geçen olaylar anlatılır.

Öyküde Meltem ve Emre adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.5.15.1. Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.5.15.2. Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde yaratıcı, sorgulayıcı, sabırsız gibi özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Yaratıcı: “Onu görür görmez beynimde bir şimşek çaktı. Buldum! Gazete... Gazete çıkarmaya ne dersin?” (Ak, 2016, s. 97)

“Aaa! Baksana! Biz kendimiz gazete çıkaracağımıza haberlerimizi büyük bir kağıda okunaklı bir şekilde yazsak... El ayak çekilince de pencereden sokağa fırlatsak.” (Ak, 2016, s. 98)

Dikkatli: “Defterlerimizin boş sayfalarını kopararak işe başladık. Sıra haber yazmaya gelmişti. Emre, Ayşe'nin Oğuz'u sevdiğini en alt köşeye yazıvermişti. Sonra da Fahriye teyzenin evinin soyulduğunu, postacı Osman amcanın emekliye ayrıldığını yazdık.” (Ak, 2016, s. 100)

Çaresiz : “Fotokopileri elimize aldığımızda düş kırıklığına uğramıştık. Renkli gazetelerimiz siyah beyaz olmuştu çünkü. Bazı haberler silik çıkmış, güçlükle okunuyordu.” (Ak, 2016, s. 100)

“Ne yapacağımızı şaşırmıştık. Durum gittikçe kötüleşiyordu. Hemen gazetenin tüm elemanlarını toplayıp durumu görüşmeye karar verdik.” (Ak, 2016, s. 107)

Sorgulayıcı: “Neden kimse almadı acaba? Üstelik fiyatı da çok ucuz. Öteki gazetelerin üçte biri kadar.” (Ak, 2016, s. 100)

Sabırsız: “Gazetenin tüm işlerinin üstesinden gelemiyorduk. Haberleri anında yetiştirmek için acele ediyor, eciş bücüş yazıveriyorduk.” (Ak, 2016, s. 106)

4.5.15.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Gazete çıkarmak için umutlu bir şekilde yola çıkan karakter, olumsuzluklar karşısında da pes etmez.

“Aaa! Baksana! Biz kendimiz gazete çıkaracağımıza haberlerimizi büyük bir kağıda okunaklı bir şekilde yazsak... El ayak çekilince de pencereden sokağa fırlatsak.” (Ak, 2016, s. 98)

“Ne yapacağımızı şaşırmiştık. Durum gittikçe kötüleşiyordu. Hemen gazetenin tüm elemanlarını toplayıp durumu görüşmeye karar verdik.” (Ak, 2016, s. 107)

4.5.15.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meltem karakteri öyküde konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Yalnız bir keresinde annemle babamı konuşurken duymuştum. Akşamları herkes uyurken gazeteciler çalışmış.” (Ak, 2016, s. 97)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Defterlerimizin boş sayfalarını kopararak işe başladık. Sıra haber yazmaya gelmişti. Emre, Ayşe'nin Oğuz'u sevdiğini en alt köşeye yazıvermişti. Sonra da Fahriye teyzenin evinin soyulduğunu, postacı Osman amcanın emekliye ayrıldığını yazdık.” (Ak, 2016, s. 100)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Öyle düşünmeyin. Hiç rastlamadınız mı? Yeni bir gazete çıkacağı zaman önceden televizyonlarda, radyolarda, gazetelerde reklamlarla tanıtılır. Siz de kendi reklamınızı kendiniz yapın.” (Ak, 2016, s. 101)

Karakter, öyküde art arda gelen durumları kendi lehine çevirmeyi bilir ve olayları işlerine yarayacak şekilde düzenler. Yaşamda umulmadık anlarda farklı durumların çıkabildiğini gören okuyucu karakterden de güç alarak durumlar karşısında pes etmemeyi, bu durumları kendisi ve çevresindekiler adına düzeltmeyi bunu yaparken de yardımlaşmayı bir vazife olarak görmesi gerektiğini hisseder.

4.5.15.5. Emre Karakteri Açıklık-Kapalılık

Emre karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.5.15.6.Emre Karakterinin Özellikleri

Yaratıcı: “Gazetemizin tirajı on olduğuna göre dört gün sonra on kitap vermemiz gerekecekti. Emre eski kitaplarımızı vermeyi önerdi.” (Ak, 2016, s. 105)

Meraklı: “Nasıl olacak bu?” (Ak, 2016, s. 97)

“Ne yani, sabaha kadar gazeteyi mi yazarlarmış?” (Ak, 2016, s. 97)

Alaycı: “Koca gün çuvala mı girdi? Neden gece dolaşımlar? Amma yaptın ha!” (Ak, 2016, s. 98)

4.5.15.7. Emre Karakteri Devingen-Durağanlık

Emre karakteri öyküde durağan karakter olarak yer alır. Herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.5.15.8. Emre Karakteri Karakter Geliştirilmesi

Emre karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Emre sıkılmıştı. Ama çaresiz önerimi kabul etti.” (Ak, 2016, s. 99)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Neden uygun olmasın? Ben Çimen’i seviyorum. Kız kardeşim doğduğunda adını Çimen koymak istemiştim. Annemle babam koydurtmamıştı bari gazetemizin adı Çimen olsun.” (Ak, 2016, s. 99)

Karakter öykü içerisinde, yardımlaşmanın bir yansıması olarak verilir. Yardımlaşarak çoğu işin daha kolaylıkla yapılabileceğini, bu işi yaparken kendini daha önemli ve özel hissedeceğini okuyucuya hissettirir.

Tablo 9: Karşı Pencere Kitabına Ait Çocuk Karakterinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Bir Duvar Ressamı	6	-
Trenler	1	1
Martı Ben Olsam	4	-

Papatyaya Sorsam	1	2
Yazısız Mektuplar	5	8
Yıldızlar Yosun Kokar	5	2
Karşı Pencere	6	3
Güneşi Güldürdüğüm Gün	1	2
Pembe Bisiklet	3	3
Haksızlık Bu	4	1
Benim Minik Köpeğim	6	1
Mektup Arkadaşım	9	5
Canım İsterse	3	2
Geceleyn Horoz Oldu Saksı	1	-
Bizim Gazete	5	2

Tablo 9’da görüldüğü üzere Karşı Pencere adlı kitapta 60 olumlu karakter özelliği, 32 olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. En fazla olumlu özellik Mektup Arkadaşım adlı öyküde bulunmaktadır.

Tablo 10: Karşı Pencere Kitabına Ait Çocuk Karakter Analizi

		Simitçi Çocuk	Diğer Çocuk	Meltem	Küçük Kız	Savaş	Engin	Emre
Bir Duvar Ressamı	Açık							
	Kapalı	X	X					
	Devingen							
	Durağan	X	X					
Trenler	Açık							
	Kapalı			X				
	Devingen			X				
	Durağan							
Martı Ben Olsam	Açık							
	Kapalı				X			
	Devingen							
	Durağan				x			
Papatyaya Sorsam	Açık							
	Kapalı			X				
	Devingen			X				
	Durağan							

Yazısız Mektuplar	Açık			X				
	Kapalı							
	Devingen			X				
	Durağan							
Yıldızlar Yosun Tutar	Açık			X				
	Kapalı							
	Devingen							
	Durağan			X				
Karşı Pencere	Açık			X				
	Kapalı					X		
	Devingen			X				
	Durağan					X		
Güneşi Güldürdüğüm Gün	Açık			X				
	Kapalı							
	Devingen							
	Durağan			X				
Pembe Bisiklet	Açık			X				
	Kapalı							
	Devingen							
	Durağan			X				
Haksızlık Bu	Açık			X				
	Kapalı							
	Devingen							
	Durağan			X				
Benim Minik Köpeğim	Açık			X				
	Kapalı							
	Devingen							
	Durağan			X				
Mektup Arkadaşım	Açık			X			X	
	Kapalı							
	Devingen			X				
	Durağan						X	
Canım İsterse	Açık			X				
	Kapalı							
	Devingen			X				
	Durağan							
Geceleyin Horoz Oldu Saksı	Açık							
	Kapalı			X				
	Devingen							
	Durağan			X				

Bizim Gazete	Açık			X				
	Kapalı							X
	Devingen			X				
	Durağan							X

Tablo 10’da görüldüğü üzere Simitçi Çocuk ve Diğer Çocuk karakteri Bir Duvar Ressamı’nda, Meltem karakteri Trenler’de ve Geceleyin Horoz Oldu Saksı’da, Küçük Kız karakteri Martı Ben Olsam’da, Savaş karakteri Karşı Pencere’de, Emre Bizim Gazete’de kapalı karakter olarak yer almaktadır.

Meltem karakteri Papatyaya Sorsam’da, Yazısız Mektuplar’da, Yıldızlar Yosun Tutar’da, Karşı Pencere’de, Güneşi Güldürdüğüm Gün’de, Pembe Bisiklet’te, Haksızlık Bu, Benim Minik Köpeğim’de, Mektup Arkadaşım’da, Canım İsterse’de ve Bizim Gazete’de açık karakter olarak yer almaktadır. Ayrıca Tablo 10’da görüldüğü üzere Engin karakteri Mektup Arkadaşım’da açık karakter olarak verilmiştir.

Meltem karakteri Trenler’de, Papatyaya Sorsam’da, Yazısız Mektuplar’da, Karşı Pencere’de, Mektup Arkadaşım’da, Canım İsterse’de ve Bizim Gazete’de devingen yapıda yer almaktadır.

Simitçi Çocuk ve Diğer Çocuk karakteri Bir Duvar Ressamı’nda, Meltem karakteri Yıldızlar Yosun Tutar’da, Pembe Bisiklet’te, Haksızlık Bu’da, Benim Minik Köpeğim’de ve Geceleyin Horoz Oldu Saksı’da, Küçük Kız karakteri Martı Ben Olsam’da, Savaş Karşı Pencere’de, Engin Mektup Arkadaşım’da, Emre Bizim Gazete’de durağan karakter olarak yer almaktadır.

4.6. MAHALLE SİNEMASI

Kitabın Adı: Mahalle Sineması

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Mart 2019

Sayfa Sayısı: 94

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Mahalle Sineması
- 2.Ayakkabı Tamircisi
- 3.Kuşlar Kralı Nikola
- 4.Pembe Hala
- 5.Yeni Moda Kuaför
- 6.Elma Kokulu Kadın
- 7.Çiçekli Kadın.
- 8.Bütün Yollar Roma'ya Çıkar
- 9.Bisikletli Postacı
- 10.Mavi Eşofmanlı Adam

4.6.1. Mahalle Sineması

Öyküde iki arkadaş olan küçük kız ve Emre sinemaya gitmek için parayı denkleştiremezler. Bu olay sonucunda buldukları çözüm yolu ise Mahalle Sineması kurmaktır. Öyküde, iki arkadaşın Mahalle sinemasını kurması ve sinemanın işletilmesi anlatılır.

Mahalle Sineması adlı öyküde küçük kız ve Emre adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.1.1. Küçük Kız Karakteri Açıklık-Kapalılık

Küçük Kız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.1.2. Küçük Kız Karakterinin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde duygusal, girişken, sabırsız, kararsız, becerikli gibi özelliklere sahiptir.

Duygusal: “Bu soru odama milyonlarca aç çocuğu getirdi. Hepsi de ağlamaklı bakışlarla sinemaya gideceğim için suçladılar beni. Çaresiz başımı eğip odadan dışarı çıktım.” (Ak, 2019, s. 9)

Önyargılı: “Öff! Ne zaman sinemaya gitmeye kalksak bir pürüz çıkar.” (Ak, 2019, s. 10)

Girişken: “Hey, ne dersin, ziyaretine gitsek, bize film gösterir mi?” (Ak, 2019, s. 10)

Heyecanlı: “Yuppi! Mahallede bizim işlettiğimiz bir sinema, ha! diye bağırdı.” (Ak, 2019, s. 12)

Şaşkın: “Bu son cümle ikimizi de şaşırtmıştı. Biz Kenan amcayla nasıl çalışabilirdik? Sinemayla ilgili hiçbir şey bilmiyorduk ki!” (Ak, 2019, s. 12)

“Şaşkındık. Gerçekten ikimizde böylesi bir durumda nasıl davranılacağını bilmiyorduk. Sus pus duruyorduk sadece.” (Ak, 2019, s. 19)

Sabırsız: “Sütümüzü bitirir bitirmez soluğu bizim odunlukta aldık. İvır zıvırını attık, yerleri süpürdük, kapıyı sabunlu bezle sildik.” (Ak, 2019, s. 13)

“Mektubu postacının elinden kaparcasına aldım, ben götürürüm dedim.” (Ak, 2019, s. 18)

Becerikli: “Mobilyacı İsmail amca uzunca bir suntuayı sinemamıza bağışladı. Suntuayı iki büyük taşın üzerine oturttuk, güzel bir bank yaptık.” (Ak, 2019, s. 13)

“Sonunda bir çıkar yol bulmuştuk. Sinemayı kapatmayacak, yeniden düzenleyecektik.” (Ak, 2019, s. 20)

Bilgiç: “Benim için çok kolay bir soruydu. Emre’den önce davrandım: Neye olacak? Yer sayısına tabi... Oturacak yer sayısı ne kadar az olursa, sinema o kadar çabuk dolar.” (Ak, 2019, s. 15)

Kararsız: “Kenan amca bütün sorumluluğu üstümüze yıkıp gitmişti. Yapacak pek çok iş vardı; hangisinden başlayacağımızı bilmiyorduk.” (Ak, 2019, s. 16)

Dikkatli: “Sinemaların bulunduğu ana caddedeki bütün sinemaları tek tek dolaştık, afişleri dikkatle inceledik. Meğerse şimdiye kadar afişlere hiç dikkatli bakmıyormuşuz. Bakıp da göremediğimiz ne çok şey varmış! Filmin adı en büyük, başrol oyuncusunun adı büyük, öbür oyuncuların adları daha küçük harflerle yazılıyor. Filmin en çarpıcı sahnesinde başroldeki oyuncu abartılı bir şekilde büyütülerek resimleniyor.” (Ak, 2019, s. 16)

“Mektubu alınca çok heyecanlandı. Sanki ilk kez mektup almış gibi elleri titreye titreye zarfı açtı. Koltuğa oturdu, defalarca yeni baştan okudu.” (Ak, 2019, s. 18)

Meraklı: “Çok meraklanmıştı. Mektup kimden gelmişti? Ne yazıyordu acaba?” (Ak, 2019, s. 18)

4.6.1.3. Küçük Kız Karakteri Devingen –Durağanlık

Küçük kız karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.6.1.4. Küçük Kız Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Sözde o gün Emre ile sinemaya gidecektim. Ama ne yazık ki beş param yoktu. Utana sıkıla babamdan istedim. Babam önce derin bir nefes aldı ardından para vermek istemediği zaman sorduğu en beylik soruyu yapıştırdı: Dünyadaki milyonlarca aç çocuğu düşünmüyor musun? Bu soru odama milyonlarca aç çocuğu getirdi. Hepsi de ağlamaklı bakışlarla sinemaya

gideceğim için suçladılar beni. Çaresiz başımı eğip odadan dışarı çıktım.” (Ak, 2019, s. 9)

“Kenan amca bizi içten karşıladı. Niyetimizi anlamış gibi makinaya bir çizgi film taktı. Hiç bu kadar komik bir film seyretmemiştim. Gülmekten kasıklarım ağrırlar girdi. Kenan amca çok saygılıydı. Film seyrederken dikkatimiz dağılmasın diye bizimle hiç konuşmadı.” (Ak, 2019, s. 11)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Fazla vaktimiz yoktu. Hemen eve gittik, yığınla kâğıt harcayarak afişimizi hazırladık. Bizim filmin başrolünde tam 101 oyuncu vardı. Bu yüzden işimiz bayağı zor oldu. Koyu mavi zemin üzerine, tamı tamına 101 adet beyaz üzerine kara puanlı köpek yavrusu başı çizdik. Afişleri çeşme başına, top sahasına, kuruyemişçinin arabasına, berberin camına, sinemamızın girişine yapıştırdık.” (Ak, 2019, s. 16)

“O akşamüstü Emre’yle başımız önde mahallenin bütün sokaklarını dört döndük. Çöp bidonlarını karıştırdık. Kayalıklarda sus pus oturduk. Denize taş attık. Çimenlere uzanıp kedilerle uzun uzun bakıştık. Sinemayı ne yapacağımızı düşündük.” (Ak, 2019, s. 20)

Küçük Kız karakteri, girişkenliği ve heyecanı ile farklı fikirler üretmeye başlayan bir yapıdadır öyküde. Bu özelliğiyle birlikte çocuk okurların dikkatini çekmeyi başarır. Öykü içerisinde sadece olumlu özelliklerinin verilmediği ön yargılı oluşu, bilmişliği de verilerek bu özelliklerinin normal seviyeye indirilmesi çocuk okurların farkındalığını artırır.

4.6.1.5. Emre Karakteri Açıklık- Kapalılık

Emre, öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.6.1.6. Emre Karakterinin Karakter Özellikleri

Emre karakteri öyküde yardımsever, meraklı, duygusal gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Heyecanlı: “Emre, yaşasın! Düşümde görsem inanmazdım! diye bağırdı.” (Ak, 2019, s. 12)

“Emre çok sevinmişti. Ellerini çırpıp yaşasın diye bağırdı. Ben arkadaşlara haber vermeye gidiyorum.” (Ak, 2019, s. 14)

Yardımsaver: “Sizi hiç yormayız, dedik. Her şeyi biz hazırlarız. Size bir tek film göstermek kalır.” (Ak, 2019, s. 12)

Sabırsız: “Aaa iyiymiş. Ben yanlış anlamışım. Neyse şimdi gideyim de aşağı mahallede top oynayan çocukları çağırayım.” (Ak, 2019, s. 14)

Meraklı: “Emre çabuk çabuk konuşarak biletler... Biletler... dedi. Aferin! Gözünden bir şey kaçmıyor artık.” (Ak, 2019, s. 16)

Şaşkın: “Şaşkındık. Gerçekten ikimizde böylesi bir durumda nasıl davranılacağını bilmiyorduk. Sus pus duruyorduk sadece.” (Ak, 2019, s. 19)

Duygusal: “Kenan amca sinemamızdan çıkarken Emre de ben de arkasından bakamadık. Emre elleriyle yüzünü kapadı. Ben kömür parçasıyla yere bir ok işareti yaptım.” (Ak, 2019, s. 20)

4.6.1.7. Emre Karakteri Devingen –Durağanlık

Emre karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.6.1.8. Emre Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Emre karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakter Yorumlarıyla: “Kenan amca, Emre’yi pantolon askısından yakaladı. Dur bakalım, acele etme. Önce bilet işini konuşalım. Biletleri kaçta satacaksınız, biliyor musunuz?” (Ak, 2019, s. 14)

“Oyundan sonra Emre, yorgunluktan ağrıyan ayaklarını zeytinyağı ile ovarken, bu işi çok sevdim, dedi. Büyüyünce oyuncu olacağım.” (Ak, 2019, s. 21)

Emre karakteri öyküde ana karakteri geliştirmek adına verilmiştir. Heyecanlı ve aceleci oluşu öykü içerisinde yardımsaverliği ile birleşir. Bu sayede arkadaşıyla birlikte bir işin üstesinden gelmenin mutluluğunu okuyucuya yansıtır. Gerçek yaşama dair yordamlar yapılmasını sağlar.

4.6.2. Ayakkabı Tamircisi

Deniz karakterin yaramazlıkları sonucu yırtılan pantolonunun dizini tamir ettirmek için ayakkabı tamircisine yolu düşer. Bu şekilde tanıştığı ayakkabı tamircisiyle kurduğu o samimi bağ okuyucuya derinden hissettirilir. Hasan Usta

ve Deniz arasında geçen öykü, tüm dede torunlar için iyi birer özdeşim ögesi olarak karşımıza çıkar.

Öyküde Deniz adına bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.2.1. Deniz Karakteri Açıklık-Kapalılık

Deniz karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Karakter belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.6.2.2. Deniz Karakterinin Karakter Özellikleri

Deniz karakteri öyküde meraklı, ince düşünceli, hayalperest gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Meraklı: “Aaa! Bizim okulda bana benzeyen bir kız var. Şebnem! O mu torunumuz?” (Ak, 2019, s. 23)

“Torununuzun bu botlar ben alamam. Şey... Torununuzu görmeden nasıl onun ayağına göre bot yapabiliyorsunuz?” (Ak, 2019, s. 26)

Dikkatli: “Raflar karmakarışık. Sadece deri parçaları, ayakkabılar, çivi kutuları değil, deriden yapılmış oyuncaklar bile vardı. İlk anda gözüme çarpanlar fırlıdak, ayı, maymun ve koca bir korsan gemisi oldu.” (Ak, 2019, s. 23)

İmrenen: “Şanslı tabi hiç kimsede eşi benzeri olmayan oyuncakları, bir de onu çok seven dedesi var. Benim dedem çok uzakta, bu kentte değil.” (Ak, 2019, s. 24)

İnce Düşünceli: “Torununuzun bu botlar ben alamam.” (Ak, 2019, s. 26)

Hayalperest: “Hasan usta bulutlarda torununun ayak izlerini nasıl görüyordu acaba? Ben de bulutlara baksam öğretmenin sınavda soracağı soruları görebilir miydim?” (Ak, 2019, s. 27)

4.6.2.3. Deniz Karakteri Devingen –Durağanlık

Deniz öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykü başında tamirciden korkarken öykü sonunda Hasan ustayla kurduğu bağ karakterin değişimine yol açmıştır.

“Mavi gözlerini gözlerime dikti. Koskocaman bir gövdesi vardı. Korkarak yanına yanaştım.” (Ak, 2019, s. 23)

“O gece yatağında küçücük ayakkabı Dükkânında geçenleri düşündüm hep. Hasan ustayı, torununu, korsan gemisini, ekose kasketli adamı. Bir düş müydü gördüklerim yoksa? Hayır... Hayır... Yanaklarımda Hasan ustanın ellerinin sıcaklığı vardı.” (Ak, 2019, s. 28)

4.6.2.4. Deniz Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Deniz karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, fiziksel özellikleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Kapıyı itip içeri girdim. Kapıdaki çingırağın sesini duyunca elindeki işi tezgaha bıraktı. Mavi gözlerini gözlerime dikti. Koskocaman bir gövdesi vardı. Korkarak yanına yanaşım. Torbamdaki pantolonu çıkarırken, şey... dedim. Bu pantolona uygun deri var mı sizde acaba?” (Ak,2019,s. 23)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Nereden bildiniz? Tam dokuz yaşındayım ben.

Torunum kadarsın. O da senin gibi kumral, kıvrıcık saçlı. Boyu bosu da aşağı yukarı aynı.” (Ak, 2019, s. 23)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Botları ayağıma geçirdim. Sanki benim için yapılmıştı. Ayağıma tıpatıp olmuştu.” (Ak, 2019, s. 25)

“Kapıyı açım. Soğuk karanlığa attım kendimi. Eve yürürken gözlerim hep bulutlardaydı. Hasan usta bulutlarda torununun ayak izlerini nasıl görüyordu acaba? Ben de bulutlara baksam öğretmenin sınavda soracağı soruları görebilir miydim?” (Ak, 2019, s. 27)

Deniz karakteri, öykü içerisinde kapalı karakter olarak verilmesine rağmen devingen yapıdadır. Duygu ve düşüncelerinde olan değişim çocuk karakterlerin dikkatini çeker. Öykü içerisinde karakterin geliştirilmesinde birden fazla yolun kullanılması da Deniz karakterinin duygularına daha net şekilde tanıklık edilmesine yardımcı olur.

4.6.3.Kuşlar Kralı Nikola

Öykü, Cem’in uçmak istemesiyle başlar. Bunu fark eden küçük kız, Cem’in ve durumun üstüne gider. Cem kanat takıp en büyük dileğini gerçekleştirir

ama düşündüğü gibi olmaz hiçbir şey. Hayal kırıklığı yaşarken karşısına ummadığı bir anda Kuşlar Kralı Nikola çıkar ve asıl macera başlar.

Öyküde Cem ve Küçük Kız adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.3.1. Cem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Cem Karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.3.2. Cem Karakterinin Özellikleri

Cem karakteri öyküde hayalperest, temkinli, çekingen, sabırsız gibi özelliklere sahiptir.

Hayalperest: “Öyleyse sana bir sır vereyim. Biliyor musun, bir deniz kuşu olmak istiyorum ben.” (Ak, 2019, s. 30)

“Neden mi? Çok basit. Uçmaya tutkunum ben. Bir kuş olup denizleri boydan boya aşmak istiyorum.” (Ak, 2019, s. 31)

Temkinli: “Zor anlarsın! Ağzın sıkı mıdır senin?” (Ak, 2019, s. 30)

“Kimseye söylemeyeceğine söz ver!” (Ak, 2019, s. 31)

Umduğunu Bulamayan: “Cem çok üzgün görünüyordu. Nasıl üzülmesin! Aylardır yapmaya çalıştığı güzelim kanatlar parça parça olmuştu.” (Ak, 2019, s. 34)

Çekingen: “Söylemeyin ne olur! Babam duyarsa çok kızar.” (Ak, 2019, s. 35)

Paylaşımçı: “Cem simidi ortadan ikiye böldü yarısını bana uzattı.” (Ak, 2019, s. 35)

Heyecanlı: “Hey şuraya bak! diye bağırdı. Zilin üstüne bak... Ne yazıyor?” (Ak, 2019, s. 37)

Sabırsız: “Cem tam zile uzanmıştı ki gömleğinden çekip durdurdum onu.

Dur ne yapıyorsun? Hemen gelin demedi ki! Cem üzgün, çekti elini zilden.” (Ak, 2019, s. 37)

Samimi: “Gülüştü sınımsıktı. Gülüştünden cesaret alarak günlerdir merak ettiğim soruyu damdan düşer gibi sordum.

Sorum gözlerinde ince bir ışığın yanmasına yol açtı.” (Ak, 2019, s. 39)

4.6.3.3. Cem Karakteri Devingen –Durağanlık

Cem öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında kanat takıp uçmak isterken öykünün sonunda bu isteği kuşlara yardım etmeye dönüşür.

“Şşşt! Sana gene ufacık bir sır vereyim: yarın sabah uçmayı düşünüyorum.” (Ak, 2019, s. 31)

“Şimdi artık Kuşlar Kralı olmak istiyorum dedi. Tıpkı Nikola amca gibi.” (Ak, 2019, s. 39)

4.6.3.4. Cem Karakterinin Karakterin Geliştirilmesi

Cem karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Beyaz keten ayakkabılarıyla, mavi şortuyla içimizden biriydi sanki. Farklılığı çekingen oluşuydu, yalnızlığı sevmesiydi.” (Ak, 2019, s. 29)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Sabahın köründe deniz kenarına iner, tuhaf tuhaf çırpınırdı. Bunu annemin grip olduğu sabah nöbetçi eczaneden ilaç almaya giderken fark ettim.” (Ak, 2019, s. 30)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Cem kayalıkların tepesine çıkmış, güneşe doğru kollarını açmış, bir kuş gibi çırpınıyordu. Biraz daha seri hareket etse uçabilecekti neredeyse.” (Ak, 2019, s. 30)

“Kollarını iki yana açıp çırparak eve doğru koştu. Yorgun, bitkin, bana yaslanarak yürüyen Cem gitmiş, yerine deli dolu, şakacı, kendi ayakları üstünde rahatça durabilen Cem gelmişti şimdi. Beni unutmuş, veda bile etmemişti.” (Ak, 2019, s. 38)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Kuşları epeyce seyrettim ben. Kuşların ağırlığı az, bu yüzden çok kolay havalanabiliyorlar. Aylardır kanatlar üzerinde çalışıyorum. Çok sağlam malzemeler kullandım; bir çift güçlü kanat yapmayı becerdim. Şşşt! Sana gene ufacık bir sır vereyim: Yarın sabah uçmayı düşünüyorum.” (Ak, 2019, s.31)

Cem karakteri yaşamda diğer çocuklardan daha farklı olan, içe dönük ama bir o kadar da hayallerinin peşinden koşan gözü kara bir karakter olarak verilir.

Bu durum birçok çocuk okurun dikkatini çeker. Cem karakterinin yaptıklarının mantık çerçevesi dahilinde normale çevrilmesi ise karakterin inandırıcılığını arttırır. Hayallerin dönüşümü karakter üzerinden okuyucuya hissettirilir. Bu durumda çocuk okur kendi yaşamını var olan durumlara göre düzenlemesi gerektiği düşüncesine varır.

4.6.3.5. Küçük Kız Açıklık-Kapalılık

Küçük kız öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.3.6. Küçük Kız Karakterin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde meraklı, hayalperest, yardımsever, hayat dolu gibi özelliklere sahiptir.

Meraklı: “Evet... Evet... Çok güzel... Soruma yanıt vermedin. Demin niye çırpınıyordun?” (Ak, 2019, s. 30)

“Ne işler çeviriyordu acaba? Yeni kanatlarla mı uğraşıyordu? Kuşlar Kralını ziyaret etmiş miydi ki? Nikola amcaya giderken bana da haber vermesi gerekmez miydi?” (Ak, 2019, s. 38)

“Kuşlar Kralı olmak nasıl bir şeydi acaba?” (Ak, 2019, s. 38)

Gerçekçi: “Pöh! Uçmayı kuşlar, böcekler, kelebekler, bir de balonlar becerebilir. İnsanlar uçamaz ki!” (Ak, 2019, s. 31)

Yardımsever: “Cem’in üstündeki tozları silkeledim, parçalanmış kanatlarını çözüp çıkardım.” (Ak, 2019, s. 36)

Hayalperest: “Nikola amca kuş tüylerinden yapılmış tacıyla kartal kanatlı bir tahtta mı oturuyordu? Tahtın iki yanındaki tavus kuşları kuyruklarıyla yelpazeliyorlar mıydı onu? Kim bilir!” (Ak, 2019, s. 38)

Şaşkın: “Hiç bu kadar çok kuşu bir anda görmemişim. Sanki kentin bütün kuşları Nikola amcanın evinde buluşmak üzere sözleşmişlerdi.” (Ak, 2019, s. 40)

“İlaçların hepsini Nikola amca kendi yapıyormuş. Gözlerimi Nikola amcanın gözlerinden ayıramıyordum. Gözleri kuşların gözlerine ne kadar da benziyordu! Bu benzerliği kuşların da fark ettiğinden emindim.” (Ak, 2019, s. 40)

Hayat Dolu: “O gece Cem’i, Nikola amca’yı, kuşları, yağmuru, annemi, babamı, çiçekleri her şeyi ama her şeyi çok sevdiğimi düşündüm.” (Ak, 2019, s. 41)

4.6.3.7. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük kız öyküde durağan karakter olarak yer alır. Öykü boyunca herhangi bir değişim veya dönüşüm göstermez.

4.6.3.8. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Hiç kaçırır mıyım? Ertesi sabah yataktan kalkar kalkmaz, elimi yüzümü bile yıkamadan Cemlerin evinin önünde aldım soluğu. Balkon kapısı açıktı ama ortada kimse yoktu. Kuruyemişçiden koca bir külâh kabak çekirdeği aldım balkonun tam karşısında kaldırım kenarında oturup beklemeye başladım.” (Ak, 2019, s. 32)

“Günde birkaç kez sarı evin önünden geçiyordum. Her geçişimde zilin üstüne bakmadan edemiyordum. Kuşlar Kralı Nikola yazısı aynen duruyordu.” (Ak, 2019, s. 38)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Vazgeçmişti herhalde. Belki de son anda teknik bir arıza olmuştu. Sıkılmıştım eve dönecektim artık. Kalktım, son bir kez daha balkona baktım. Aaa! Perde kıpırdıyordu soluğumu tuttum usulca gene yerime, kaldırım kenarına oturdum. Perde ansızın sert bir hareketle açıldı. Yüreğim hop etmişti.” (Ak, 2019, s. 32)

Küçük Kız karakteri öyküde daha çok sevecen bir karakterin tutum ve özelliklerinin bir yansıması olarak verilir. Sevecenliğinden dolayı arkadaşına yardım etmesi, hayat dolu oluşu arkadaşına her zaman destek olabilecek bir yapıda olduğunu gösterir. Bununla birlikte gerçekçiliği de öykü içerisinde yaşamdan kopmadığını okura hissettirir. Çocuk okur böylece kendini hayal dünyasıyla gerçek yaşamı harmanlayıp mantıklı kararlar verilebileceğini görür.

4.6.4. Pembe Hala

Küçük bir kız çocuğunun halasıyla olan bağının nasıl geliştiğini anlatan öyküdür. Küçük kız halasından çekinirken ve içten içe ona merak duyarken evde yalnız başlarına kaldıklarında paylaşımlarda bulunmaları küçük kızın hoşuna

gider ve halasıyla birlikte vakit geçirmek artık ona mutluluk ve heyecan verir. Korku ve merak dolu duyguların samimiyet ve mutluluğa olan dönüşümünün okuyucuya verildiği bir öyküdür.

Öyküde Küçük Kız adlı bir çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.4.1. Küçük Kız Açıklık-Kapalılık

Küçük Kız öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.4.2. Küçük Kız Karakterinin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde meraklı, sabırsız, utangaç gibi özelliklere sahiptir.

Meraklı: “Odasından niçin çıkmadığını doğrusu çok merak ediyordum. Birkaç kez anahtar deliğinden baktım, bir şey göremedim.” (Ak, 2019, s. 43)

“Amacım gün boyu onu oyalayan, bizimle konuşmaktan alıkoyan şeyleri görmektir.” (Ak, 2019, s. 44)

Şanssız: “Bir sabah halam odasından çıkmayınca telaşa kapıldım. Gözümü anahtar deliğine dayayıp bir bakayım dedim. Ne şans! O sırada kapı ansızın açılmaz mı!”(Ak, 2019, s. 44)

Önyargılı: “Akşam babama şikayet eder sandım, yapmadı. Onu hiç gözetlememişim gibi davrandı.” (Ak, 2019, s. 44)

Sabırsız: “Bir gün havayı çok güzel bulup dışarıya yürüyüş yapmaya çıktı. Hiç bu fırsatı kaçırmıyım? Hemen odasına daldım.” (Ak, 2019, s. 44)

Utangaç: “I-ıh, dedim. Gözlerimi gözlerinden kaçırmıştım.

Başımı kaldırdı.

Bak, dedi. Gözlerime bak.

Çekinerek baktım gözlerine.” (Ak, 2019, s. 45)

4.6.4.3. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük kız öyküde devingen bir karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında halasını sevmezken öykü sonunda onu özleyecek kadar sever, benimser.

“Ona bir türlü ısınamamıştım. Bu yüzden gelişine pek sevinmedim.” (Ak, 2019, s. 43)

“Halamın sesi çok tatlıydı. Masal anlatırken bir başka güzelleşiyordu. Bu yumuşacık ses her gece bana aynı masalı defalarca anlatsa bıkmaz, dinlerdim.” (Ak, 2019, s. 48)

4.6.4.4. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Halamdan iyice soğumuştum artık. Hiç gözüne görünmemeye dikkat ediyordum. Gözlerime bakacak, yaramazlıklarımı keşfedecek diye ödüm kopuyordu.” (Ak, 2019, s. 45)

“Ertesi gün halam pembe bavuluyla evimizden ayrıldı. Üzülmişim. Onu sevmeye başlamıştım çünkü.” (Ak, 2019, s. 48)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Çaresiz kendimi yatağın altına attım, gözlerimi sımsıkı yumdum. Kulaklarımı ellerimle kapadım. Yine de hem gök gürültüsünü duyuyor, hem de çakan şimşeği görebiliyordum. Ağlamaya başladım.” (Ak, 2019, s. 45)

“Çabuk gelsin diye arkasından bir kova su bile döktüm. Sonra odasına girdim. Her yeri karıştırdım. Çekmeceleri, dolapları, yatağın halının altına baktım. Halama ait ufacık bir iz bile yoktu.” (Ak, 2019, s. 48)

Öyküde çoğu çocuğun düşüncelerini oluştururken önyargılarını öncelemesi ve bunu karakterde görmesi çocuğun karaktere dair özdeşim kurma isteğini perçinler. Önyargıyla yaklaşımının ise yaşadıkları sonucunda sevgi dolu bir yapıya dönüştürmesi çocukların düşüncelerinde bazı değişimlerin olabileceğini ve bu değişimin de olumlu yönde olacağını göz önüne serer.

4.6.5.Yeni Moda Kuaför

Öyküde küçük kızın öncelikle kuaföre gitmek istemeyip sonrasında saçlarının istediği gibi kesilmesi ve bundan duyduğu mutluluğun anlatıldığı bir öyküdür.

Öyküde Küçük Kız adında bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.5.1. Küçük Kız Açık-Kapalılık

Küçük Kız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.5.2. Küçük Kız Karakterin Özellikleri

Dikkatli: “Semiha teyze şişman, dağınık dalgalı saçlı bir kadındı. Dallı güllü elbiseler giyer, saçlarına taze çiçekler takardı.” (Ak, 2019, s. 52)

“Semiha Teyze saçlarımı iyice ıslattı. Tutam tutam ayırarak tokaladı. Her tutamı farklı uzunlukta kesti. Saçlarımın önü kat kat kesilmiş, arkası uzun ve düz kalmıştı.” (Ak, 2019, s. 54)

Meraklı: “Her gün okula gidip gelirken Dükkânın önünden geçerdim. İçeri bir göz atmasam içim rahat etmezdi.” (Ak, 2019, s. 52)

“Dükkânın kapısındaki askılıklarda havlularla çamaşırlar da olurdu. Her seferinde neden acaba diye sorardım kendi kendime. Bir gün anneme sordum.” (Ak, 2019, s. 52)

Yenilikleri Seven: “O gün hep tepemde bir avuç tokayla dolaşım. Ama inanım, hiç üzülmedim. Semiha teyzenin saçlarımı tam istediğim gibi, üstelik yeni modaaya uygun kestiğini biliyordum çünkü.” (Ak, 2019, s. 56)

4.6.5.3. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük kız öyküde devingen karakter olarak verilir. Öncesinde saçlarını kestirmek istemez, sonrasında ise halinden o kadar memnun olur ki annesinin söylemelerine bile bir şey demez.

“Anne, ne olur Semiha teyzeye söyle: Saçlarımı kestirmek istemiyorum.” (Ak, 2019, s. 53)

“Semiha teyzenin saçlarımı tam istediğim gibi, üstelik yeni modaaya uygun kestiğini biliyordum çünkü.” (Ak, 2019, s. 56)

4.6.5.4. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Semiha Teyze saçlarımı iyice ıslattı. Tutam tutam ayırarak tokaladı. Her tutamı farklı uzunlukta kesti. Saçlarımın önü kat kat

kesilmiş, arkası uzun ve düz kalmıştı. Çok şirin görünüyordum. ” (Ak, 2019, s. 54)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Dükkândan dışarı çıktığımda yürüyüşüm değişmişti. Saçlarımın güzelliğinden hiç bu kadar emin olmamıştım. Başım yukarda, ağır ağır yürüyordum. Azıcık hızlı yürüsem saçlarım karışacak, biçimi bozulacaktı sanki.” (Ak, 2019, s. 54)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Annemle çarşıda biraz dolaştık. Dönüşte hafif bir rüzgar çıktı. Saçlarım dağılıyor, birbirine giriyordu. Elimle geriye doğru itiyordum ama durmuyor, önüme düşüyordu. Vitrin camlarından saçlarıma bakıyordum. Dağılmışken bile güzel görünüyordu.” (Ak, 2019, s. 54)

Küçük Kız’ın öyküdeki yeniliklere açık olan yapısı kız çocuğu okurların özellikle dikkatini çeker. Saçlarını istediği gibi kestirmesi aslında hayattaki var olma düşüncesiyle eşleştirildiğinden küçük durumlara farklı anlamlar yüklenebileceği öyküde karakter üzerinden okuyuculara hissettirilir.

4.6.6. Elma Kokulu Kadın

Öyküde, küçük kızın Elma Kokulu Kadın’a duyduğu hayranlık ve bu denli sevilen bir kadının sonrasında mahallede kurulan sirkteki cambazla birlikte ortadan kayboluşu anlatılır.

Öyküde Küçük Kız adlı bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.6.1. Küçük Kız Açıklık-Kapalılık

Küçük Kız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.6.2. Küçük Kız Karakterin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde utangaç, sabırsız, özenli gibi özelliklere sahiptir.

Dikkatli: “Öpücüğü elma kokardı. Belki de bu nedenle pembe, tombul yanaklarımı hep elma sandım.” (Ak,2019,s. 57)

Özenli: “Bir gün annemle Sevda teyzeye gittim. Pembe, uçları fırfırlı bol bir etek giymişti. Elbiseleri çok canlı renklerde ve göz alıcıydı. Anneminkilere hiç benzemiyordu.” (Ak, 2019, s. 58)

Sevinçli: “Dünyalar benim olmuştu. Sevda teyzenin uzaktan hayran kaldığım, bir gün dokunabileceğimi aklımın ucundan bile geçirmedığım takılarıyla oynayacaktım ha!” (Ak, 2019, s. 58)

Utangaç: “Yanaklarım al al olmuştu. Kolyeyi yavaşça masanın üzerine bıraktım.” (Ak, 2019, s. 59)

“O günden sonra Sevda teyzeyi nerede gördüysem kaçtım. Kolyeyi nasıl istediğimi ben de şaşıyordum. Kendimi bir türlü affedememiştim.” (Ak, 2019, s. 59)

Sabırsız: “Kapının kapandığını duyar duymaz paketin kenarını yırttım. Kalbim küt küt çarpıyordu.” (Ak, 2019, s. 62)

4.6.6.3. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük kız öyküde durağan karakterdir. Öykü içerisinde herhangi bir değişim veya gelişim göstermez.

4.6.6.4. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla ve fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Kavanozu halıya boca ettim. Açgözlüler gibi bileziklerin hepsini kollarıma taktım, kolyelerin hepsini boynuma doladım. Bir karlar kraliçesi, bir çingene dilber, bir süper star oldum. Zamanın geçtiğini annem gidiyoruz, hadi toparlan dediğinde fark ettim ancak.” (Ak, 2019, s. 58)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Takıları homurdana homurdana kavanoza doldurdum. Yalnızca bir tanesini dışarıda bıraktım. Bu mavi, yeşil kuşlardan yapılmış cam bir kolyeydi. En çok onu sevmişim; bırakmak istemiyordum.” (Ak, 2019, s. 59)

“Ertesi sabah kalktığımda ilk işim aynaya bakmak oldu. Aaa! Yüzümdeki kabarcıklar sönmüştü. Sevda teyzenin öğüdünü anımsadım, hiçbir neden yokken gülmeye başladım. Ben güldükçe yüzümdeki kabarcıklar birer birer yok oluyor, cildim aydınlanıyordu.” (Ak, 2019, s. 62)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “O günlerde çok mutsuzdum. Suçiçeğinden yüzüm bakılamayacak kadar çirkinleşmişti. İçi su dolu kabarcıklar bütün bedenimi, yüzümü arsızca kaplamıştı. Bedenime aldırıyordum ama yüzümün

çirkinliği çok canımı sıkıyordu. Sanki hiç eski halime dönemeyeceğimi sanıyordum.” (Ak, 2019, s. 59)

Öyküde Küçük Kız karakteri, kız çocuklarının özdeşim kurabileceği bir karakter olarak verilir. Karakterin annesinin arkadaşından isteği sonucu utanması, incik boncuklarla uğraşması kız çocuk okurları karaktere bağlar. Öykünün sonunda karakter üzerinden verilen mutluluğun ve gülümsemenin her daim tüm olumsuzlukları yenebilecek oluşu da okuyucuya verilen ayrı bir mesajdır.

4.6.7.Çiçekli Kadın

Öyküde, mahalledeki çiçekli kadın çocukların dikkatini oldukça fazla çeker. Balkonunun baştanbaşa çiçekli olması ve kadının her gün düzenli olarak kedileri beslemesi çocukların hayal dünyalarında çok farklı kapılar aralar. Çiçekli kadın bir gün küçük kızdan onun için ciğer almasını ister ve maceraları bu şekilde başar. Bu maceranın anlatıldığı ve gizemin küçük kız tarafından nasıl çözüldüğü anlatılır.

Öyküde Küçük Kız adlı bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.7.1. Küçük Kız Açıklık-Kapalılık

Küçük Kız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.7.2. Küçük Kız Karakterinin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde hayalperest, sözünde duran, maceracı gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Hayalperest: “Bilemedim, dedim. Kendini makyajla çirkinleştiriyor. Ormanına izinsiz giren çocukları korkutmak için.” (Ak, 2019, s. 65)

“Aaa... İçeri girer girmez bütün hayallerim suya düştü. Burası bir orman değil, tertemiz, aydınlık, sade eşyalarıyla tıpkı bizim evimiz gibi bir evdi. Zehirli kurabiyelerden meyveleri olan ağaçlar, büyülü otların kaynatıldığı cadı kazanı yoktu.” (Ak, 2019, s. 68)

Meraklı: “İşte o an içim ürperirdi. Aklım hep o bir tutam saçta kalırdı. Kim bilir ne için saklardı onu!” (Ak, 2019, s. 66)

“Annesini nerden tanıyorsunuz?”

Onu nerede gördünüz peki?” (Ak, 2019, s. 69)

Sözünde Duran: “Şey... Annem çabuk dön, demişti. Bakkala uğrayacağım daha.” (Ak, 2019, s. 66)

Nazik: “Öyle tatlı, öyle sevecen konuşuyordu ki onu kırmak içimden gelmedi. Kasaba gitmekten başka çarem kalmamıştı.” (Ak, 2019, s. 68)

Şaşkın: “O güne kadar hiç sesini duymamıştım. Sesi yumuşak, kadife gibiydi. Bu sesi görüntüsüyle hiç bağdaştıramamıştım.” (Ak, 2019, s. 66)

Heyecanlı: “Birden yüreğim pır pır etmeye başladı. Cadı beni balta girmemiş ormanına çağırıyordu.” (Ak, 2019, s. 68)

Maceracı: “Bir an kararsız kaldım. Ayağımı bir eşiğe koydum, bir geri çektim. Sonra ani bir kararla içeri girdim. Ormanda heyecanlı bir yolculuğa çıkmak, bu yolculuğa çıkan ilk kişi olmak ilginç olabilirdi.” (Ak, 2019, s. 68)

4.6.7.3. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük kız öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında çiçekli kadın hakkında düşünceleri farklı ve merak doluyken öykünün sonunda kadına ve yaşamına dair duygu ve düşünceleri değişir.

“Bense onu masallardaki uzun tırnaklı, tek dişli, dağınık saçlı cadı kadına benzetirdim. Yüksek apartmanların arasında ufacık kalmış iki katlı ahşap evde yaşardı.” (Ak, 2019, s. 64)

“O gün bu gün en sevdiğin çiçek ne deseler o sarı çiçekler gelir gözümün önüne. Bir an bile duraksamam, kadife çiçeği derim.” (Ak, 2019, s. 71)

4.6.7.4. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Daha sabah olmasına rağmen havada ağır bir sıcaklık vardı. Annem alışverişe çıkmaya üşenmiş, beni göndermişti bakkala. Ben elimde file ıslık çala çala gidiyordum.” (Ak,2019,s. 66)

Çiçekli kadının evinin önünden geçerken bir ses durdurdu beni. Başımı çevirdim. Çiçekli kadın kapının önüne çıkmış, bana sesleniyordu. O güne kadar hiç sesini

duymamıştım. Sesi yumuşak, kadife gibiydi. Bu sesi görüntüsüyle hiç bağdaştıramamıştım.” (Ak,2019,s. 66)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Başımı kaldırıp gözlerine baktım. Yaşlar yanaklarından süzölmek üzereydiler. Keşke benim de kedilerim olsaydı, dedim. Ama olmaz. Annem kızar evde beslememe izin vermez.” (Ak, 2019, s. 70)

Küçük kız karakterinin hayalperestliğı ve meraklı oluşu çocuk okurların eserin içine daha rahat girmelerini sağlar. Küçük kızın maceracı oluşu aslında olayları irdelemesi gerektiğini ve merakıyla bütünleştirerek kendine dair çıkarımlarda bulunması gerektiğini okuyucuya hissettirir.

4.6.8.Bütün Yollar Roma'ya Çıkar

Öyküde, mahallelerine yeni gelen birinin tüm arkadaşlarının ilgisini çekmeyi nasıl başardığını merak eden küçük kızın, Gezgin karakteriyle olan konuşması sonucu yaşadığı hayal kırıklığına uğrayışı anlatılır.

Öyküde Küçük Kız ve Gezgin adlı iki tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.8.1. Küçük Kız Açıklık-Kapalılık

Küçük kız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.8.2. Küçük Kız Karakterinin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde meraklı, dikkatli, utangaç gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Dikkatli: “Burcu’yu biraz telaşlı gördüm ya, kafamda tilkiler koşuşmaya başladı hemen. Evlerden birinde şamata mı vardı acaba? ” (Ak, 2019, s. 72)

“Yüzü kıpkırmızıydı. Önce güneşten sandı, değilmiş. Biz kızlar biraz heyecanlanmayalım, önce yüzümüz kızarır, sonra da elimiz ayağımıza dolanır.” (Ak, 2019, s. 73)

Meraklı: “Şükriye teyze bahçesine dadanan erik avcılarını mı yakalamıştı yoksa? Emre kayıp kaplumbağasını bulmuştu belki de. Burcu, Suna’nın doğum günü partisine mi hazırlanıyordu?” (Ak, 2019, s. 73)

“Burcu’nun ayaklarını yerden kesen bu ilginç biri kimdi acaba?” (Ak, 2019, s. 73)

Önyargılı: “Bana kalırsa kendini beğenmişin tekiydi. Tanıştırılırken beni yan gözle süzmüş, kızlarla konuşmasını sürdürmüştü. Zevksizdi üstelik. Yaz günü kalın tabanlı kışlık botlar giymişti.” (Ak, 2019, s. 74)

“Gezgin bu hatayı yapmaz işte. Çocuğun her şeyden haberi var.” (Ak,2019, s. 76)

Alaycı: “Ooo... dedim, çok şaşırılmış gibi. Ne zor iş!” (Ak, 2019, s. 74)

Utangaç: “Gezgin’in bu sözlerinden sonra birden kendimi ufacak hissettim. Benim hiç haritam olmamıştı.” (Ak, 2019, s. 74)

“Nasıl da mini minnacık olmuştum şimdi! Dünyadan habersiz, kafası çalışmayan, enayinin biriydim.” (Ak, 2019, s. 76)

4.6.8.3. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük kız devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında Gezgin’e hayranken öykünün sonunda hayranlığı yok olur.

“Ah! İşte ne yaptıysa o harita denen şey yaptı. Kendini beğenmiş Gezgin’e sırf harita yüzünden şıp diye hayran oldu.” (Ak, 2019, s. 75)

“O akşam Gezgin’e olan hayranlığım bir sabun köpüğü gibi yok oldu. Bundan bizim kızlara hiç söz etmedim. Onlar Gezgin’e hala hayran.” (Ak, 2019, s. 80)

4.6.8.4. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Balkondan yarı belime kadar sarktım. Hey! Nereye diye seslendim.” (Ak, 2019, s. 73)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Nasıl da mini minnacık olmuştum şimdi! Dünyadan habersiz, kafası çalışmayan, enayinin biriydim. Gezgin ise koskoca bir ideali olan akıllı bir çocuktü. Ben dünyayı dolaşacak olsam keten ayakkabılarımı ayağıma takar, yollara düşerim. İki günde ayakkabılarım parçalanır, ayaklarım yara bere içinde kalırdı. İşte o zaman aklım başıma gelir, keşke yanıma yürüyüş için dayanıklı bir ayakkabı alsaydım, derdim.” (Ak, 2019, s. 76)

Küçük kızın öykü içerisinde aslında olayları gözlemleyerek utangaç olduğu görülse de bu tavrı öykü boyunca yaşanan olaylarla aşar. Utangaç çocukların böylece özdeşim kurabileceği bir karakter olarak verilir. Öykünün

sonunda aslında tahminlerinin doğru çıkması da hissettiklerinin ve düşündüklerinin ardında durması gerektiğini okuyucuya gösterir.

4.6.8.5. Gezgin Açıklık-Kapalılık

Gezgin karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.6.8.6. Gezgin Karakterinin Özellikleri

Bilgiç: “Eee... Gerekli dedi, başını kaşıyarak. Dünyayı gezmek için önce dünyayı öğrenmek gerek. Dünyayı bize en iyi haritalar öğretir.” (Ak, 2019, s. 74)

“Evet ya... Der gibi başını salladı. Dünyayı dolaşacak insanların ayakkabıları sağlam olmalı dedi. Dağda bayırda sorun çıkarmamalı.” (Ak, 2019, s. 76)

Alaycı: “Gezgin’in eline güzel bir fırsat geçmişti. Alaycı, yamuk bir gülümsemeyle hepimizi tepeden tırnağa süzdü. Yani hiçbiriniz bu sorunun yanıtını bilmiyor musunuz? Diye sordu.” (Ak, 2019, s. 78)

4.6.8.7. Gezgin Karakterinin Devingen –Durağanlık

Gezgin öyküde durağan karakter olarak verilir. Herhangi bir değişim ve dönüşüm yaşamamıştır.

4.6.8.8. Gezgin Karakterinin Karakterin Geliştirilmesi

Gezgin karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Gezgin, kapkara bir çocuktü. Güneşten simsiyah olmuş teni, kara saçları, kara kirpikleri vardı.” (Ak, 2019, s. 73)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Gezgin’in yüzüne kocaman bir gülüş yayıldı bu kez. Kızlar hayran hayran, baygın gözlerle Gezgin’e bakıyorlardı. Sanki dünyada ondan yakışıklı, ondan akıllı kimse yoktu.” (Ak, 2019, s. 74)

“Gözüm bir süreden beri Gezgin’in tişörtüne takılmıştı. Tişörtü de öteki eşyaları gibi çok ilginçti. Önünde çeşitli ülkelerin bayrakları vardı arkasında ise eğri büğrü bir yazıyla, bütün yollar Roma’ya çıkar yazıyordu.” (Ak, 2019, s. 77)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Gezgin artık bizden sıkılmıştı. Rota çalışması için eve gideceğini söyleyip yanımızdan ayrıldı.” (Ak, 2019, s. 78)

Gezgin karakteri öyküde yan karakter olarak ana karakteri güçlendirmek adına verilmiştir. Bilgiç ve alaycı tavırlarının öncelikle diğer çocukların dikkatini çektiğini düşünse de sonrasında her şeyin istediği gibi gitmediğini görür. Okurların da bu şekilde yaptıklarında istediğini elde edemeyeceğini, eline bir şey geçmeyeceğini karakter üzerinden görmeleri sağlanır.

4.6.9. Bisikletli Postacı

Öyküde, Bisikletli Postacının küçük kızı sevindirmek adına arkadaşı Selim ağzından mektup yazması ve bu durumu kızın fark etmesi sonucunda yaşadığı durumlar anlatılır.

Öyküde Küçük Kız adlı bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.9.1. Küçük Kız Açıklık-Kapalılık

Küçük kız karakteri öyküde açık karakter olarak alır. Duyguları, düşünceleri, hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.9.2. Küçük Kız Karakterinin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde dikkatli, heyecanlı, önyargılı gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Dikkatli: “Postacıya yan gözle baktım. Mızıka çalarken yüzü öyle değişmişti ki! Yüzündeki çizgiler yumuşamış, gözlerinin içine güneş doğmuştu sanki. Müziği gerçekten seviyordu !” (Ak, 2019, s. 82)

“Bir ara gözüm zarfa takıldı. Aaa! Pulun üstündeki damgada bizim semtin adı yazmıyor mu? Mektup bizim mahalleden atılmıştı.”(Ak, 2019, s.84)

Saf : “O günlerde Selimler Konya’ya gitmişlerdi. Selim ayrılırken iki yanağımdan öpmüş, Gider gitmez sana yazarım, demişti.” (Ak, 2019, s.83)

Heyecanlı : “Postacının zilini duyar duymaz işimi gücümü bırakıp koşuyor, “Bana var mı? Bana var mı? diye bağıryordum. (Ak, 2019, s.83)

“Ama Islık kapımızın önünde üç kez havlayınca sevinçten deliye dönüp sokağa attım kendimi “(Ak, 2019, s. 83)

Önyargılı : “ Gene aynı sözleri söylediği bir gün “yalancı!” diye bağırdım. Beni aldatıyorsun hep yarın diyorsun. Yarın da mektup getirmeyeceksin, biliyorum.

(Ak, 2019, s. 83)

Sabırsız : “Hemen dışarı fırladım. Postacıya soluk soluğa yetiştim.”(Ak, 2019, s.84)

4.6.9.3. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük Kız karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim, gelişim göstermemiştir.

4.6.9.4. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Postacı hepimize komik adlar takmıştı. Benimki KIVIRCIK’tı.” (Ak, 2019, s. 82)

“Yanıma oturdu, saçlarımın lüleleriyle oynamaya başladı.”(Ak, 2019, s. 85)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme : “Eve döndüm. Mektubu anneme gösterdim. Bir kez de ona okudum. Gün boyunca mektubu elimden hiç bırakmadım, defalarca bıkmadan okudum. Satır satır ezberlemiştim artık.” (Ak, 2019, s. 84)

“Ertesi gün postacının geliş saatine ekşimiş bir suratla kapının önünde oturdum, beklemeye başladım.” (Ak, 2019, s. 84)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: Başımı önüme eğdim, sessizce yerdeki karıncaya baktım. Anlattıklarına çok üzülmüştüm. İçimden bağışlamak demek geldi ama sustum. Hatta yanından kaçtım, eve gittim.(Ak, 2019, s. 85)

Küçük kız karakterinin heyecanlı ve sabırsız yapısı okuyucuyu öyküye çeker. Postacıya karşı sebepsizce önyargılı oluşu aslında karakterin de içini rahat ettirmez. Kendisi dışında gelişen olaylara karşı ben merkezli düşünmeden karar vermeyi öğrenen karakter okuyucuya da bu durumu hissettirmeye çalışır. Çocuk okur da bunu başka biri üzerinden gördüğü için daha kolay benimser.

4.6.10. Mavi Eşofmanlı Adam

Öyküde mahallelerine yeni gelen mavi eşofmanlı adamın Küçük Kız ile birlikte koşuya çıkmaları, fidan dikmeleri ve daha birçok etkinliği yapmaları ve bütün bu yaşananlar sonucunda iyi birer arkadaş olmaları anlatılır.

Öyküde Küçük Kız adlı bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.6.10.1. Küçük Kız Açıklık-Kapalılık

Küçük kız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.6.10.2. Küçük Kız Karakterinin Özellikleri

Küçük kız karakteri öyküde utangaç, heyecanlı, sabırsız gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Utangaç : “Başımı önüme eğdim. Bilemeyeceğim işte, dedim.” (Ak, 2019, s. 88)

“I-ıh dedim. Başım öne eğik, bilmiyorum.”(Ak, 2019, s. 94)

Sözünde Duran : “Ben sözümü tuttum. Saat tam 8’de şortumu giyip kapının önüne çıktım.” (Ak, 2019, s. 90)

Heyecanlı : “Birden içimi tatlı bir heyecan kaplamıştı. Eee, kolay mı? Bir sürü insan koşmak için bizi bekliyordu.”(Ak, 2019, s.90)

“Gene içime bir kıvılcım atmıştı. Bir tek tohum, o minicik şey mi değiştirecekti dünyayı ?”(Ak, 2019, s. 94)

Sabırsız : “O öğretmen gibi sorarken ben de öğrenci gibi yanıt veriyordum. Sorduğu bütün soruları yanıtlamak için sabırsızlıkla bekliyordum.(Ak, 2019, s.92)

“Akşamüstü işimizi bitirmiş dönerken mavi eşofmanlı adam durgunlaşmıştı. Benimse aklım fikrim meyvelerdeydi .”(Ak, 2019, s. 93)

4.6.10.3. Küçük Kız Devingen –Durağanlık

Küçük kız öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında sadece gözlemci iken öykünün sonunda ise yaşamda aktif olarak rol almaya başlar.

“Bir sabah bizim evin önünde karşılaştık. Ben leğende plastik gemimi yüzdürüyordum, o mavi eşofmanıyla ağır ağır koşuyordu. Birden parlak bir ışık gözümü aldı.” (Ak, 2019, s. 87)

“ Gene içime bir kıvılcım atmıştı. Bir tek tohum, o minicik şey mi değiştirecek dünyayı? Biraz düşününce ne demek istediğini anlar gibi oldum. Çok haklıydı Mavi Eşofmanlı Amca. Şimdi oturduğu evin bahçesi, o satın almadan önce tıpkı bir çöl gibiydi. Şimdi ise küçük bir kuru var yerinde.”(Ak, 2019, s. 94)

4.6.10.4. Küçük Kız Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde konuşma yoluyla, fiziksel özellikleriyle ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Aaa! Ne aptalım! Biliyordum tabii. Bedenimiz konusunu Mavi eşofmanlı adamın öğretmen gibi konuşması çok hoşuma gidiyordu. O öğretmen gibi sorarken ben de öğrenci gibi yanıt veriyordum. Sorduğu bütün soruları yanıtlamak için sabırsızlıkla bekliyordum.” (Ak, 2019, s. 92)

“ Gene içime bir kıvılcım atmıştı. Bir tek tohum, o minicik şey mi değiştirecek dünyayı? Biraz düşününce ne demek istediğini anlar gibi oldum. Çok haklıydı Mavi Eşofmanlı Amca.”(Ak, 2019, s. 94)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Hastalanacaksın, diyordu. Zayıfladın. Kaburgaların sayılıyor. (Ak, 2019, s. 93)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Gemimi suya bıraktım. Islak ellerimi üstüme sürerek kuruttum. Ben de onun gibi yerimde koşarmış gibi yaptım.” (Ak, 2019, s. 89)

“Ben sözümü tuttum. Saat tam 8’de şortumu giyip kapının önüne çıktım. Benden önce gelmişti. Aynalı gözlüklerini çıkarmış boynuna bir düdük asmıştı. Birden içimi tatlı bir heyecan kapladı.” (Ak, 2019, s. 90)

Küçük kız karakteri öyküde doğaya ve insan yaşamına dair duyarlılığın okuyucuya hissettirilmesi için verilmiştir. Okur öyküde gelişen durumlarla birlikte sabırsızlık ve heyecan duygularını içtenlikle hisseder. Doğaya ve kendi yaşamına karşı olan sorumluluğunu sorgulamasını sağlar.

Tablo 11: Mahalle Sineması Kitabına Ait Çocuk Karakterinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özellikleri Sayısı	Olumsuz Karakter Özellikleri Sayısı
Mahalle Sineması	11	6
Ayakkabı Tamircisi	6	-
Kuşlar Kralı Nikola	10	4
Pembe Hala	1	4
Yeni Moda Kuaför	3	-

Elma Kokulu Kadın	3	2
Çilekli Kadın	6	1
Bütün Yollar Romaya Çıkar	4	3
Bisikletli Postacı	3	2
Mavi Eşofmanlı Adam	2	2

Tablo 11’de görüldüğü üzere Mahalle Sineması adlı kitapta toplamda 49 olumlu karakter özelliği, 24 olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. Mahalle Sineması adlı öyküde ise en fazla olumlu karakter özelliği bulunmuştur.

Tablo 12: Mahalle Sineması Kitabına Ait Çocuk Karakter Analizi

		Küçük Kız	Emre	Deniz	Cem	Gezgin
Mahalle Sineması	Açık	X				
	Kapalı		X			
	Devingen					
	Durağan	X	X			
Ayakkabı Tamircisi	Açık					
	Kapalı			X		
	Devingen			X		
	Durağan					
Kuşlar Kralı Nikola	Açık	X			X	
	Kapalı					
	Devingen				X	
	Durağan	X				
Pembe Hala	Açık	X				
	Kapalı					
	Devingen	X				
	Durağan					
Yeni Moda Kuaför	Açık	X				
	Kapalı					
	Devingen	X				
	Durağan					
Elma Kokulu Kadın	Açık	X				
	Kapalı					
	Devingen					
	Durağan	X				
Çiçekli Kadın	Açık	X				
	Kapalı					
	Devingen	X				
	Durağan					
	Açık	X				

Bütün Yollar Roma'ya Çıkar	Kapalı					X
	Devingen	X				
	Durağan					X
Bisikletli Postacı	Açık	X				
	Kapalı					
	Devingen					
	Durağan	X				
Mavi Eşofmanlı Adam	Açık	X				
	Kapalı					
	Devingen	X				
	Durağan					

Tablo 12’de görüldüğü üzere; Küçük Kız karakteri Mahalle Sineması’nda, Kuşlar Kralı Nikola’da, Pembe Hala’da, Yeni Moda Kuaför’de, Elma Kokulu Kadın’da, Çiçekli Kadın’da, Bütün Yollar Roma’ya Çıkar’da, Bisikletli Postacı’da, Mavi Eşofmanlı Adam’da ve Cem Kuşlar Kralı Nikola’da açık karakterdir.

Emre Mahalle Sineması’nda, Deniz Ayakkabı Tamirci’sinde, Gezgin Bütün Yollar Roma’ya Çıkar’da kapalı karakter olarak yer alır.

Küçük Kız karakteri Pembe Hala’da, Yeni Moda Kuaför’de, Çiçekli Kadın’da, Bütün Yollar Roma’ya Çıkar’da, Mavi Eşofmanlı Adam’da, Deniz Ayakkabı Tamircisi’nde ve Cem Kuşlar Kralı Nikola’da devingen karakter olarak yer alır.

Küçük Kız Mahalle Sineması’nda, Kuşlar Kralı Nikola’da, Elma Kokulu Kadın’da ve Bisikletli Postacı’da, Emre Mahalle Sineması’nda ve Gezgin Bütün Yollar Roma’ya Çıkar’da durağan karakter olarak yer almaktadır.

4.7. PENGUENLER FLÜT ÇALAMAZ

Kitabın Adı: Penguenler Flüt Çalamaz

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Şubat 2017

Sayfa Sayısı: 86

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Penguenler Flüt Çalamaz
- 2.Napoliten Şarkı
- 3.Madam Lulu'nun Şapkası
- 4.Karga Fırfır Bir Oyun Oynuyor
- 5.Açıkgöz ile Süs
- 6.Açelyanın Upuzun Bir Günü
- 7.Taa Samanyolu
- 8.Kayıp Eşya Bürosu

4.7.1. Penguenler Flüt Çalamaz

Penguenler Flüt Çalamaz öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.7.2. Napoliten Şarkı

Meto'nun karanlık odadaki müzik kutusundan çıkan Napoliten şarkı yıllardır kaldığı yerden sıkılır dilden dile dolaşmak ister. Önce bir serçenin gagasına sonra mor dağlara sonrasında da gelir ait olmak istediği yere, çocukların dillerine yerleşir.

Öyküde Meto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.7.2.1. Meto Karakteri Açıklık Kapalılık

Meto karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.7.2.2. Meto Karakterinin Karakterin Özellikleri

Meraklı : “Yaa... Kutunun söylediği şarkı Napoliten mi? Ne demek o? ”(Ak, 2017, s. 20)

Neşeli: “Meto bu canlı, yumuşacık şarkıyı söyleyen balıkçıları düşündü bir an. Şimdi müzik kutusunu daha da sevmişti.”(Ak, 2017, s. 20)

“Meto sabah uyandığında Yaşasın! diye bağırdı. Babam müzik kutusunu ben uyurken tamir etmiş.”(Ak, 2017, s. 26)

Çıkarıcı : “Su, bir bilye vermeyi önerdi açsın diye. Meto'nun çok hoşuna gitti bu. Bilyeyi cebine attı, kutuyu açtı.” (Ak, 2017, s. 26)

“Lili, “Bir çiklet vereyim,”dedi. Benim için de çal.”

“Meto, Lili'yi kırmadı. Çikleti ağzına attı, kutuyu açtı.” (Ak, 2017, s. 27)

4.7.2.3. Meto Karakteri Devingen –Durağanlık

Meto, öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında onun için önemsiz olan bir tahta kutu, öyküde yaşadığı olaylarla önceliği haline gelir ve duygu değişimleri yaşar.

“Tahta kutu Meto'ya önce hiç de ilginç gözükmedi. Kalemrim sığmazsa bilyelerimi koyarım, diye düşündü.” (Ak, 2017,s. 19)

“Meto sabah uyandıgında Yaşasın! diye bağırdı. Babam müzik kutusunu ben uyurken tamir etmiş.”(Ak, 2017, s. 6)

4.7.2.4. Meto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Meto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumuyla Geliştirme :“Evde kimse yoktu. Evde kimse olmadığı zaman Meto yatak altlarını karıştırmaya bayılırdı.”(Ak, 2017, s. 19)

“Aaa! Kutu bağıra çağıra şarkı söylemeye başlamıştı.” Meğerse basit bir kutu değil, bir müzik kutusuymuş.”(Ak, 2017, s. 19)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme :“Şarkı, camdan Meto’ya baktı. Zavalılık, hala kutuyu kurcalıyordu.” (Ak, 2017, s. 22)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Meto, cebinde eciş bücüş olmuş kağıt parçasına baktı. Napoliten şarkı bu, dedi.”

“Lili, “Bir çiklet vereyim ” dedi. Benim için de çal.”

Meto, Lili’yi kırmadı. Çikleti ağzına attı, kutuyu açtı.(Ak, 2017, s. 27)

Meto karakteri, öyküde çocukların dikkat etmediği ama yaşam içerisinde onların dikkatini çekebilecek nice durumların olduğunu okuyucuya hissettirir.

4.7.3. Madam Lulu’nun Şapkası

Madam Lulu’nun Şapkası öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanı cansız bir karakter olarak verilmiştir.

4.7.4.Karga Fıfır Bir Oyun Oynuyor

Karga Fıfır Bir Oyun Oynuyor öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.7.5. Açıköz ile Süs

Açıköz ile Süs öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter olarak verilmiştir.

4.7.6. Açelyanın Upuzun Bir Günü

Açelyanın Upuzun Bir Günü öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakter ve cansız varlıklar olarak verilmiştir.

4.7.7. Taa Samanyolu

Taa Samanyolu adlı öykü, köy hayatıyla şehir hayatını karşılaştıran balon satıcısı Eşo'nun hayalleriyle harmanlandığı bir öykü olarak verilir.

Öyküde Eşo adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.7.7.1. Eşo Karakteri Açıklık Kapallık

Eşo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.7.7.2. Eşo Karakterinin Özellikleri

Batıl İnançları Olan: “Bulutlar kale şeklini alınca ya da gece gökte dolunay varsa, işlerinin iyi gideceğine inanırdı.”(Ak, 2017, s. 64)

Hayalperest : “Gökdelenler Kenti'nin çocukları da bir hoştu. Köydekilere hiç benzemiyorlardı. Uçan balonlara şaşarak bakıyor, onlarla nasıl arkadaşlık edilebileceğini bilmiyorlardı.”(Ak, 2017, s. 65)

“Eşo, Çok uzaklara, diye yanıt verdi. İpini uzun tutarsan, taa Samanyolu'na gider.”(Ak, 2017, s. 65)

4.7.7.3. Eşo Karakteri Devingen-Durağanlık

Eşo öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.7.7.4. Eşo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Eşo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumuyla Geliştirme : “Eşo uçan balonlar satardı. Gökdelenler Kenti'ne geleli henüz birkaç gün olmuştu. Boyun tutulmasından yakınıyordu sık sık. Nasıl yakınmasın? Köyünde en yüksek pencereyi gözlerini hafifçe kaldırmakla görebilirken, bu yeni kentte hep başı yukarda dolaşıyordu.”(Ak, 2017, s. 64)

“Eşo, gökdelenleri hiç sevmemişti. Yalnızca gökyüzünü göstermedikleri için değil, çok kalabalık olduğu için de ısınamamıştı. Bu göğü delen canavarlara.”(Ak, 2017, s. 64)

Eşo karakteri öyküde yan karakter olarak verilir ve hayalperestliği ile dikkat çeker. Öyküyü bu şekilde balon karakteriyle birlikte geliştirir.

4.7.8. Kayıp Eşya Bürosu

Kayıp Eşya Bürosu öyküsünde çocuk karakter bulunmamaktadır. Öykünün kahramanları hayvan karakterler ve cansız varlıklar olarak verilmiştir.

Tablo 13: Penguenler Flüt Çalamaz Kitabına Ait Çocuk Karakterinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Napoliten Şarkı	2	1
Taa Samanyolu	1	1

Tablo 13 incelendiğinde Penguenler Flüt Çalamaz adlı kitapta toplamda 3 olumlu karakter özelliği, 2 olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir.

Tablo 14: Penguenler Flüt Çalamaz Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Meto	Eşo
Napoliten Şarkı	Açık		
	Kapalı	X	
	Devingen	X	
	Durağan		
Taa Samanyolu	Açık		
	Kapalı		X
	Devingen		
	Durağan		X

Tablo 14 incelendiğinde kitap içerisinde 8 öykü bulunmaktadır. Fakat kitapta yer alan Napoliten Şarkı ve Taa Samanyolu isimli öykülerde birer çocuk karakter bulunmaktadır. Öykülerde yer alan diğer karakterler hayvanlar ve cansız varlıklardan oluşmaktadır. Napoliten Şarkı’da yer alan Meto isimli çocuk karakter kapalı ve devingen yapıda olup, Taa Samanyolu’nda yer alan Eşo isimli çocuk karakteri kapalı ve durağan yapıdadır.

4.8.PEMBE KUŞA NE OLDU?

Kitabın Adı: Pembe Kuşa Ne Oldu?

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Mart 2017

Sayfa Sayısı: 93

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Pembe Kuşa Ne Oldu?
- 2.Hep Aynı Şarkı
- 3.Benim Adım Titi
- 4.Eski Bir Çin Kuklası
- 5.Kerpeten Sokağı'nın Derdi
- 6.Mavi Ada'da Bir Gün
- 7.Kum Kaleler
- 8.Şakacı Güneş
- 9.Melodi Adası
- 10.Güneş Saçlı Kız

4.8.1. Pembe Kuşa Ne Oldu?

Öyküde Mufo, gökyüzünden gelen sesin kaynağını merak eder ondan başka kimsenin dikkatini çekmeyen bu ses için çok sevdiği pembe kuşunu feda eder, gökyüzüne gönderir. Kimseden umduğunu bulamayan Mufo çevresinden çilli kızın sözleriyle kendine gelir. Kendisi gibi gökkuşağını gören ve sesleri duyan biri daha vardır artık. Öykü sevgi ve dostluğu bir paydada buluşturur.

Öykü içerisinde Mufo adında bir tane çocuk karakter yer alır.

4.8.1.1. Mufo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Mufo karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.1.2. Mufo'nun Karakter Özellikleri

Mufo karakteri öyküde meraklı, heyecanlı, hayalperest, sevecen gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Hayvansever: “Sonra iri damlalarıyla yağmur geldi. Çocuklar bir saçağın altına kaçıştı. Mufo'nun göğsünde taşıdığı pembe kuş korkudan büzülüp kalmıştı.” (Ak, 2017, s.7)

Meraklı: “Nedir gökkuşağı?”(Ak, 2017, s. 8)

“Çok meraklanmıştı. Hemen yanı başında, onları seyreden mavi yelekli şişman adamı dürttü,

Yordama Yapabilen: “Çocuklar gülüştiler. Mufo cebinden çıkardığı bilyeye baktı. Camın içinde gördüğü renkler gökkuşağında da vardı. Belki de bir bilye o, dedi içinden.” (Ak, 2017, s. 8)

Heyecanlı: “Aaa ses gökyüzünden geliyor. Gökkuşağının olduğu yerden. Bir piyano sesi bu. Evet, evet... Bulutların arkasında biri var. Piyanoyu çalan o!” (Ak, 2017, s. 8)

Hayalperest: “Evde, annesi kışlık giysilerini kaldırıyor. Giysiler el ele tutuşalar beni gökyüzüne götürürler mi diye düşündü.” (Ak, 2017, s. 10)

Duygusal: “Mufo gözleri buğulu, sessizce çıkıp gitti Dükkândan.” (Ak, 2017, s. 11)

Sevecen: “Durmadan gökyüzünün, toprağın, ağaçların müziğinden, her gün değişen kokularından söz etti. Mufo yüreğinde bir kuşun çırpınısını duyarak dinledi, dinledi.” (Ak, 2017, s.13)

4.8.1.3. Mufo Devingen –Durağanlık

Mufo öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında gökyüzünden gelen sesin kaynağını ararken öykü sonunda bu arayıştan vazgeçer.

“Mufo heyecanlanmıştı. Arkadaşlarını çağırmak istedi, ama el kol işaretlerini hiçbiri görmedi. O sırada yoldan geçen bastonlu, beyaz saçlı, zayıf adamı durdurdu. Gökyüzünden gelen müziği işitip işitmediğini sordu.” (Ak, 2017, s. 8)

“Mufo derin bir nefes aldı. Gökkuşağını gören herkesin günün birinde gökyüzünden gelen müziği duyabileceğini anlamıştı. Sırtını çilli kızın sırtına yasladı. Kır çiçeklerinin kokusunu içine doldurdu. Mufo, kıza ne pembe kuştan, ne de meydandaki heykelden hiç söz etmedi.” (Ak, 2017, s. 13)

4.8.1.4. Mufo Karakterin Geliştirilmesi

Mufo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Mufo derin bir nefes aldı. Gökkuşağını gören herkesin günün birinde gökyüzünden gelen müziği duyabileceğini anlamıştı. Sırtını çilli kızın sırtına yasladı. Kır çiçeklerinin kokusunu içine doldurdu. Mufo, kıza ne pembe kuştan, ne de meydandaki heykelden hiç söz etmedi.” (Ak, 2017, s.13)

“Ertesi sabah Mufo, kapının önünde reçelli ekmeğini yerken, gökyüzünden dökülen piyano sesiyle irkildi. Babası işe gitmiş, annesi yemek pişiriyordu. Arkadaşlarının hiçbiri henüz sokağa çıkmamıştı.” (Ak, 2017, s. 10)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Ah! Keşke sesi bir kez daha duyabilseydi. İşte o zaman koşup arkadaşlarına haber verecek, şaşkınlıktan deliye dönüşlerini seyredecekti.” (Ak, 2017, s. 9)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Mufo, önce kavanozdan bir avuç akide şekeri aldı. Sonra her şeyi taa başından anlattı.” (Ak, 2017, s. 10)

“Git minik kuşum, git bulutlar ülkesine. Gör bakalım, kimmiş ikide bir piyano çalıp duran. Ama, ne olur fazla oyalanma. Çabuk dön ve her şeyi anlat bana, diye fısıldadı.” (Ak, 2017, s. 12)

Mufo karakterinin hayalleriyle, düşünceleriyle ve bulduğu yollarla çocuk okurların hayal dünyasına seslendiği, bu sayede okurlarla kolaylıkla özdeşim kurduğu görülür. Mufo'nun merakının duygusal yapısının önüne geçmesi okurlarda gerçeği öğrenme, gerçek olanı bulma üzerine bir yüreklendirme yaratır.

4.8.2. Hep Aynı Şarkı

Hep aynı şarkıyı çalan Musto belli bir süre sonra etrafında çalacak kimseyi bulamaz. Bu yüzden içine kapanır. Sonrasında yolu kırmızı kanatlı böcekle kesişir. Musto'yu kendisiyle yüzleştiren bu böcek, Musto'nun değişimini sağlar. Kendini birden bire bir düğünün içinde bulan Musto'nun keyfine diyecek yoktur. Çocuk okurların kendilerinden, yaşamlarından izler bulabileceği bir öyküdür.

Öyküde Musto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.2.1. Musto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Musto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

“Ormanların kendine özgü bir dili vardır, dediğini anımsadı dedesinin. Ne iş, diye söylendi kızarak.” (Ak, 2017, s. 18)

“Üzölmüştü. Başı önünde omuzları düşük, flütünü yerde sürüyerek uzun uzun yürüdü.” (Ak, 2017, s. 19)

“Çok utanmıştı Musto. Kıpkırmızı yanaklarını şişirerek flütünü yavaşça üfledi.” (Ak, 2017, s.20)

4.8.2.2. Musto'nun Karakter Özellikleri

Musto karakteri öyküde dikkatli, yordama yapabilen, utangaç gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Müziksever: “Dışarı çıktığında ılık bir rüzgar yanaklarını okşadı. Musto çaldı, rüzgar taşıdı melodiyi sokağa. Çaldıkça coştı, bir daha, bir daha çaldı.” (Ak, 2017, s. 14)

Dikkatli: “Sonra rüzgarın artık onunla ilgilenmediğini, balkon demirlerinde oturan güvercinlerin uçup gittiğini, çimenlerin arasında güneşlenen Tekir’in homurdanarak uzaklaştığını fark etti.” (Ak, 2017, s. 15)

“Balıkçılar sabırlıdır, üstelik ağlarını hep aynı şarkıyı söyleyerek salarlar.” (Ak, 2017, s. 18)

Yordama Yapabilen: “Birer ikişer kapanıyordu pencereler. Musto gökyüzüne bir kez daha baktı. Aynı deminki gibiydi, hemen yağmur yağacağa benzemiyordu.” (Ak, 2017, s. 16)

Utangaç: “Kimileri Musto’nun yakasına bir sürü kağıt para iğneledi. Çok utanmıştı Musto. Kıpkırmızı yanaklarını şişirerek flütünü yavaşça üfledi.” (Ak, 2017, s. 20)

Hayalperest: “Sanki ağaçlar nefeslerini tutmuş, heyecanla konsere başlamamı bekliyorlar.” (Ak, 2017, s. 16)

4.8.2.3. Musto Karakteri Devingen –Durağanlık

Musto öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykünün başında sadece kendi istediği müziği defalarca çalarken öykünün sonunda çevresindeki insanların düşüncelerini de önemser.

“Musto çaldı, rüzgar taşıdı melodiyi sokağa. Çaldıkça coştı, bir daha, bir daha çaldı.” (Ak, 2017, s. 14)

“Sonra nasıl olduysa birden flütü yere attı. Herkes şaşırılmıştı. Musto gözüne kestirdiği bir tabureyi kaptı, iki eliyle ritim tutarak herkesin bildiği türkülerini söylemeye başladı.” (Ak, 2017, s. 20)

4.8.2.4. Musto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Musto karakteri öyküde yazar yorumuyla, fiziksel özellikleriyle, konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Yazar yorumuyla Geliştirme : “Musto, o sabah kalktığımda çok neşeliydi. Aynaya tatlı tatlı gülümsedi.” (Ak, 2017, s. 14)

“Musto sinirlenir gibi oldu, ama öğretmenin müzik zevkinin eğitimle oluşturulabileceği konusundaki görüşlerini anımsayınca yatıştı. Direnmenin anlamı yoktu, gidecekti tabi.” (Ak, 2017, s. 16)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Dün yediği çileklerin marifeti olan sivilceleri bile görmemişti.” (Ak, 2017, s. 14)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Ne hoş! İşte tam bana göre bir yer! Sanki ağaçlar nefeslerini tutmuş, heyecanla konsere başlamamı bekliyorlar.” (Ak, 2017, s. 16)

“Tüh... Bir dinleyici bulmuştum, o da kaçtı. Ben de deniz kıyısına, balıkçıların yanına giderim, dedi içinden.” (Ak, 2017, s. 18)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Flütünü çimenlerin üstüne bıraktı, böylece kalakaldı.” (Ak, 2017, s. 18)

“Sonra nasıl olduysa birden flütü yere attı. Herkes şaşırmişti. Musto gözüne kestirdiği bir tabureyi kaptı, iki eliyle ritim tutarak herkesin bildiği türkülerini söylemeye başladı.” (Ak, 2017, s. 20)

Musto karakteri öykünün başında sadece kendi isteklerini önemser ve ona göre hareketler sergiler fakat istediği tepkileri çevresinden göremez. Öykünün sonuna çevresindeki insanların da isteklerini dikkate alır ve ona göre davranır. Bu sefer sonuç yüzünü güldürür. Okurlar da Musto karakteriyle özdeşim kurarak bireysel isteklerden ziyade etrafımızdaki insanların da duygu ve düşüncelerini önemseyerek hareket etmenin gerekliliğini ve empati yapmanın önemini okuyucuya yansıtır.

4.8.3. Benim Adım Titi

Öykü Titi'nin yeni gelen denizci elbisesi giymiş çocuğu merak etmesiyle başlar ve yeni gelen çocuk Titi'nin ve diğer arkadaşlarının dikkatini fazlaca çeker. Selo'nun dikkatini çekmek için de türlü numaralar dener Titi. Taa ki Selo onu fark edene kadar. Çocuk okurların kolaylıkla özdeşim kurabileceği sonunda okuyucuya sorulan soruyla yorum güçlerinin artacağı bir öykü olarak verilir.

Öyküde Selo ve Titi olmak üzere iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.3.1. Titi Karakteri Açıklık-Kapalılık

Titi öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.3.2. Titi'nin Karakter Özellikleri

Titi karakteri öyküde sabırsız, heyecanlı, endişeli gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Sabırsız: “Sonra fırladı Asulara gitti. Asu yeni kalkmış, kahvaltı ediyordu. Titi camı tıklattı. Günaydın bile demeden, parmağıyla denizci çocuğu gösterip, “Bu kim?” diye sordu.” (Ak, 2017, s. 21)

“Hemen sokağa fırladı. Nasıl olsa gelir, diye kaldırıma oturdu.” (Ak, 2017, s. 22)

Meraklı: “Aaa A-S-U... Ne hoş! Senin adını yazmış. Ne yaptın bunun için?” (Ak, 2017, s. 22)

Mantıklı: “Onu bir daha nerede görürüm? Diye düşündü. Ansızın bir gülümseme yayıldı yüzüne. Denizci ya, dedi. Deniz kıyısına gelir elbet.” (Ak, 2017, s.23)

Heyecanlı: “Titi bu kez çok heyecanlandı. Yüreği küt küt çarpmaya başladı.” (Ak, 2017, s.23)

“Titi çok sevinmişti. İçinden zıp zıp zıplamak geldi.” (Ak, 2017, s. 28)

Endişeli: “Akşama kadar mahallede tırnaklarını kemire kemire dolaştı durdu.” (Ak, 2017, s. 24)

Umutlu: “Sonra şansını bir kez daha denemeye karar verdi. Hiç üşenmedi. Yüzlerce minik kâğıtçığa Titi yazıp bir kovaya doldurdu.” (Ak, 2017, s. 25)

Umutsuz: “Yine olmadı, dedi umutsuzca. Onu hiç ilgilendirmiyorum. Üstünde adım yazılı bir kayığım hiç ama hiç olmayacak.” (Ak, 2017, s. 26)

4.8.3.3. Titi Karakter Devingen –Durağanlık

Titi öyküden devingen bir karakterdedir. Öncesinde Selo'nun dikkatini çekmek için türlü yollar ararken sonrasında tepkisiz kalır.

“Titi hiçbir şey söylemeden eve koştu. Aynanın karşısına geçti. Merhaba! Ben Titi, dedi. I-ıh, dedi sonra olmadı.” (Ak, 2017, s. 22)

“Titi çok sevinmişti. İçinden zıp zıp zıplamak geldi. Ama tuttu kendini.” (Ak, 2017, s. 28)

4.8.3.4. Titi Karakterinin Karakterin Geliştirilmesi

Titi karakteri öyküde yazar yorumuyla, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme :“Titi hiçbir şey söylemeden eve koştu. Aynanın karşısına geçti.” (Ak, 2017, s. 22)

“İki eliyle aynadaki görüntüsünü siler gibi yaptı. Olmaz tabii. Gülümsemeyi unutmuştu çünkü. Bu kez aynı hareketi gülümseyerek tekrarladı.” (Ak, 2017, s. 22)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Oltasını aldı, kıyıya indi. Şansı iyiydi. İlk atışta iki balık tutmuştu. Balıkları kovaya, oltayı denize attı, bekledi.” (Ak, 2017, s. 23)

“Pencerenin önüne oturdu. Selo’nun geçmesini bekledi. Selo pencerenin altından geçerken, kovayı başından aşağı boca etti.” (Ak, 2017, s. 25)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Hıh, dedi içinden, ne biçim denizci bu. Oysa deniz denilince balık, denizci denilince balıkçı gelir aklıma.” (Ak, 2017, s. 23)

Titi öyküde karşısındaki karakterin dikkatini çekmek için olmadık işlere kalkışır ve bir sürü yol dener fakat isteği o an gerçekleşmez. Yaşanılan durumu olağan akışına bıraktığı zaman ise her şey yoluna girer. Çocuk okur bu öyküde, elinden gelen her şeyi yapsa da her şeyin bir zamanı olduğunu ve yaşamı dışarıdan yaptığı müdahalelerle her zaman değiştiremeyeceğini görür.

4.8.3.5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.8.3.6. Selo’nun Karakter Özellikleri

Küçümseyen: “Selo, kötü bir şey görmüş gibi yüzünü buruşturdu. Başını iki yana hızlı hızlı sallayarak, balık tutmaktan hiç hoşlanmam, dedi.” (Ak, 2017, s. 23)

Umursamaz: “Selo, istifini hiç bozmadı. Başını umursamaz bir şekilde arkaya attı.” (Ak, 2017, s. 24)

Ukala: “Selo, kar taneciklerine benzettiği bu kâğıtçıklara aval aval baktı yalnızca. Sonra da üstüne basıp geçti.” (Ak, 2017, s. 25)

4.8.3.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo, devingen bir karakterdir. Öykü başında Titi’yle ilgilenmezken öykü sonunda değişim gösterir ve Titi ile ilgilenir. Düşüncelerinde değişim yaşanır.

“Selo kar taneciklerine benzettiği bu kâğıtçıklara aval aval baktı yalnızca. Sonrada üstüne basıp geçti.”(Ak, 2017, s. 25)

“Selo, arkadaşlarının yanına dönecekken bir an durdu, Titi’ye sevimli sevimli baktı, sahi, dedi. Senin adını niye bu kadar geç öğrendim.” (Ak, 2017, s. 28)

4.8.3.8. Selo Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Ne güzel sarı saçları, fıldır fıldır bakan mavi gözleri vardı.” (Ak, 2017, s. 21)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme : “Haa, o mu? dedi Asu, ağzında peynirle. Denizci Selo o. Yeni geldi. Büyüyünce denizci olacak da, ondan öyle giyiniyor.” (Ak, 2017, s. 21)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Selo, kötü bir şey görmüş gibi yüzünü buruşturdu. Başını iki yana hızlı hızlı sallayarak, balık tutmaktan hiç hoşlanmam, dedi.” (Ak, 2017, s. 23)

“Selo bir ağacın kavuğundan renk renk kağıtlar çıkardı. Oturup onlardan bir sürü kayık yaptı.” (Ak, 2017, s. 24)

Selo karakteri öyküde umursamazlığını ve ukalalığını önyargılarıyla birleştirir. Böylece etrafında olan biteni yeterince göremez ve öykü sonunda yaptıklarından dolayı kendini sorgular. Çocuk karakterler de yaşamlarında doğrudan önlerine çıkan durumlara karşı önyargılarını yıktıkları zaman onlar için iyi, güzel olanı daha rahat bir şekilde görebileceklerini karakter üzerinden görürler.

4.8.4.Eski Bir Çin Kuklası

Titi ve annesinin antikacıya girmesiyle başlar öykü. Titi eski bir Çin kuklasını gözüne kestirir ve edinmek ister. Antikacı kuklanın satılık olmadığını söylediğinde ise büyük bir hayal kırıklığına uğrar Titi. Kukla ve şemsiye bir gün ansızın kaybolur bu durum Titi’yi çok üzer taa ki onların öyküsüyle karşılaşana dek.

Öyküde Titi adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.4.1. Titi Karakteri Açıklık-Kapalılık

Titi öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.4.2. Titi'nin Karakter Özellikleri

Hayalperest: “Alaattin'nin sihirli lambası olmalı, dedi kendi kendine. İçindeki cüce kim bilir ne yaşlanmıştır!” (Ak, 2017, s. 29)

Dikkatli : “Ne tuhaf bir yerdi burası! Bir mobilyacı Dükkânına benziyordu, ama değildi. Mobilyacılardaki eşyalar hep aynı kokarlardı. Oysa buradaki her eşyanın değişik bir kokusu vardı.” (Ak, 2017, s. 30)

Utangaç: “Bir türlü içeri girmeye cesaret edemedi. Dışarıdan vitrindeki sevimli kuklayı seyredip seyredip gitti.” (Ak, 2017, s. 32)

Meraklı: “Ama nereye gidebilirdi? Şemsiyeye nasıl bir arkadaşlığı vardı? Gittikleri yer antikacı Dükkânından daha mı güzeldi?” (Ak, 2017, s. 33)

4.8.4.3. Titi Karakteri Devingen –Durağanlık

Titi durağan bir karakterdir. Herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.8.4.4. Titi Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Titi karakteri öyküde konuşma yoluyla, fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme :“Neyse ki kırılmadı. Alaattin'nin sihirli lambası olmalı, dedi kendi kendine. İçindeki cüce kim bilir ne yaşlanmıştır!” (Ak, 2017, s. 29)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Mavi beyaz çizgili, karpuz kollu elbisesini giydi, hasır şapkasını taktı, ıslık çalarak doğru antikacı dükkânına yürüdü.” (Ak, 2017, s.34)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Bırakmak istemiyordu. Ayaklarının ucunda yükselerek, annesinin kulağına doğru, ne olur alalım çok sevimli, diye fısıldadı.” (Ak, 2017, s. 30)

“Bazı gün vitrinin önüne küçük bir kır çiçeği bıraktı, bazı gün cama güzel bir sevgi sözü yazdı.” (Ak, 2017, s. 32)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Titi, bir gün bu gizin çözüleceğini biliyordu. İçine doğmuştu. Bu yüzden, her sabah hiç aksatmadan antikacı Dükkânının önünden geçiyor, vitrine merakla bakıyordu. Kuklayı bir türlü göremeyince sıkılıyor, tırnaklarını kemirip duruyordu.” (Ak, 2017, s. 33)

“Titi büyümüş, şirin bir genç kız olmuştu. Bir sabah yeni aldığı ayakkabıları ayaklarını sıkınca kendini ilk gözüne çarpan dükkâna atıverdi.” (Ak, 2017, s. 34)

Öyküde karakter çok sevdiği bir nesneyle kendini bağdaştırır. Bu bağdaştırma sonucunda da duygu, düşünceleri ona göre şekillenir. Nesnenin ortadan kaybolması ise onu derin bir üzüntüye sürükler. Çocuk dünyası için bu durum olağan karşılanırsa da okurların bu tarz durumlarla karşılaştıklarında onların cansız birer nesne olduklarını unutmamaları, onlara yaşamlarını bağlamamaları hissettirilmeye çalışılır.

4.8.5. Kerpeten Sokağı'nın Derdi

Öyküde Toto'nun erken kalkması Kerpeten Sokaktaki olanları fark etmesini sağlar. Bu durum sonucunda da mahallede yaşanan huzursuzluğun herkes tarafından huzura dönüşmesi anlatılır.

Öyküde Toto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.5.1. Toto Açıklık-Kapalılık

Toto karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.5.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde şaşkın, dikkatli, önyargılı gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Yaramaz: “Evdekileri uyandırmadan bir şeyler yapmalıydı ama, ne? Ayaklarının ucuna basa basa pencereye doğru yürüdü. Perdeyi açmaya hazırlanırken bomboş bir sokakla karşılaşacağını biliyordu.” (Ak, 2017, s. 36)

Önyargılı: “Perdeyi açmaya hazırlanırken bomboş bir sokakla karşılaşacağını biliyordu.” (Ak, 2017, s. 36)

Şaşkın: “Gördüklerine bir türlü inanamayıp gözlerini ovuşturdu durdu. Ne tuhaftı. Bomboş sandığı sokaktan yüzlerce kedi geçiyordu.” (Ak, 2017, s. 36)

Meraklı: “Kendi aralarında konuşuyor, sanki gizli bir plan kuruyorlardı. Toto öyle meraklanmıştı ki! Sezdirmeden peşlerine takıldı.” (Ak, 2017, s. 37)

“Öff, ama ne yapmıştı şimdi? Boş bulunmuş, bir kömür parçasıyla DÜN NEREDEYDİNİZ? Yazmıştı Güleçlerin duvarına.” (Ak, 2017, s. 38)

Dikkatli: “Güleçlerin kapısında çöp bidonu yoktu. O halde gece evde yoklardı. Ortancaların küçük oğlunun kimseye dokundurtmadığı yeşil beyaz puanlı top sonunda patlamıştı.” (Ak, 2017, s. 37)

4.8.5.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto durağan karakter olarak verilir. Öykü boyunca yaşadığı herhangi bir değişim görülmemiştir.

4.8.5.4. Toto Karakterinin Karakter Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Ayaklarının ucuna basa basa pencereye doğru yürüdü. Perdeyi açmaya hazırlanırken bomboş bir sokakla karşılaşacağını biliyordu.” (Ak, 2017, s. 36)

“Toto perdeyi açınca hiç mi hiç ummadığı bir görüntüyle karşılaştı. Gördüklerine bir türlü inanamayıp gözlerini ovuşturdu durdu. Ne tuhaftı. Bomboş sandığı sokaktan yüzlerce kedi geçiyordu.” (Ak, 2017, s. 36)

Hayatta karşılaşılan günlük olayların içinde dahi atlanılan, fark edilmeyen bir sürü ayrıntı olduğunu ve bu ayrıntıların bireylerin birbirlerini tanımalarına yardımcı olduğu bir karakterdir Toto. Çocuk okurlar bu sayede yaşadıkları ortama karşı daha duyarlı olmaya ve etrafındaki durumları fark etmeye, ettirmeye çalışır.

4.8.6. Mavi Adada Bir Gün

Evde tek başına oturan Serap masasındaki kağıtlarla oynarken kağıdın rüzgardan uçup gitmesi bir çok kişinin dikkatini çeker ve kağıda herkes farklı anlamlar yükler. Farklılıkların insanları mutlu edebildiğini okura hissettirildiği bir öyküdür.

Öyküde Serap adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.6.1. Serap Karakteri Açıklık-Kapalılık

Serap öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.6.2. Serap'ın Karakter Özellikleri

Umutsuz: “Ah, ama rüzgar... Ne bulursa sürükleyip götüren rüzgar, hepsini bir anda silip süpürmez mi?” (Ak, 2017, s. 45)

Yaratıcı: “Birden aklına değişik bir oyun geldi. Boya kalemleriyle güler yüzlü, güzel çocuklar çizmeye başladı. Çizdiklerini keserek kağıttan çıkaracak bir sürü arkadaş kazanacaktı.” (Ak, 2017, s. 45)

4.8.6.3. Serap Karakteri Devingen –Durağanlık

Serap öyküde durağan bir karakter olarak verilmiştir. Öyküde herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.8.6.4. Serap Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Serap bu öyküde yazar yorumuyla, davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Küçük Serap pencerenin önüne oturmuş, geleni geçeni seyrediyordu. Hiç de sevinçli değildi. Yarın doğum günü olduğunu anımsayınca içi biraz ferahladı. Bütün çocuklar doğum günlerinde neşeli olurlardı. Ama yarın, diye düşündü sonra, yarına çok zaman vardı.” (Ak, 2017, s. 44)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Birden aklına değişik bir oyun geldi. Boya kalemleriyle güler yüzlü, güzel çocuklar çizmeye başladı. Çizdiklerini keserek kağıttan çıkaracak bir sürü arkadaş kazanacaktı.” (Ak, 2017, s. 45)

Öyküde Serap karakteri, çocukların çoğu zaman hissettikleri yalnızlık duygusuyla nasıl baş edileceğine dair ipuçları sunar okuyucuya. Yapmaya çalıştıkları şeylerin olmaması sonucunda üzülen ama aslında onların hepsinin farklı bir amaç için toplandıklarını gören Serap sonrasında normale döner. Çocuk okur böylece karşısına çıkan olumsuzluklarda yılmaması gerektiğini ve bu durumlar dahilinde bile bir sonuca ulaşabileceğini görür.

4.8.7. Kum Kaleler

Serap, yaz tatilinin bitmesi ve yazlıkçılarının buldukları yeri terk etmesinden son derece şikayetçidir. Fakat son bir arkadaşı kalmıştır sahilde. Onunla tanışmak ister. Türlü yollar dener, iletişim kuramaz. Çünkü Ercü dilsizdir. Bunu öğrenince Serap çok üzülür. Kendini sorgulayan karakter çocuk okurlara farklı yaşam deneyimlerini sunar.

Öyküde Serap adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.7.1. Serap Karakteri Açıklık-Kapalılık

Serap öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.7.2. Serap'ın Karakter Özellikleri

Serap karakteri öyküde yordama yapabilen, heyecanlı, meraklı, duygusal, sabırsız gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Yordama Yapabilen: “Serap birkaç gün sonra atkestanesi yapraklarının kenarlarından başlayarak sarardığını fark etmiş, çok üzülmüştü. Bu, sessiz, uzun kış gecelerinin habercisiydi.” (Ak, 2017, s. 50)

Şaşkın: “Aaa yaz bitmiş. Hep böyle olurdu. Yazlıkçılar kıyıları yavaş yavaş terk ederler, sonunda bir gün kumsal tamamen boşalır.” (Ak, 2017, s. 50)

Heyecanlı: “Dürbünün yatağının üstüne fırlattı

Yaşasın! Diye bağırdı. Henüz herkes gitmemiş.” (Ak, 2017, s. 51)

Utangaç: “Serap dikilip durmaktan sıkılmıştı. Çekingen bir sesle, Merhaba! dedi.” (Ak, 2017, s. 51)

“Serap o gün utancından bir daha inmedi kumsala.” (Ak, 2017, s. 57)

Umduğunu Bulamayan: “Çocuk oralı olmamıştı. Mavi gözleriyle bir bakmıştı o kadar. Serap,

Düdük! Kendini ne sanıyor? Dedi içinden.” (Ak, 2017, s. 52)

Beceriksiz: “İyi ki bakmıyor bu yana, dedi kendi kendine. Beceriksizliğimi görmesini istemezdim.” (Ak, 2017, s. 52)

Meraklı: “Çocuğun önünden geçerken,

Niye hep bozuyorsun? Diye sormadan edemedim.” (Ak, 2017, s. 52)

“Hayret! Nasıl becerdi bunu?”(Ak, 2017, s. 53)

İstekli: “Tabii ya, önce iyi bir oyun arkadaşı olduğumu göstermeliyim. Ama nasıl?” (Ak, 2017, s. 53)

Nazik: “Serap özür diledi, zayıf bir sesle, tüh! Dedi sonra. Ne kabayım. Keşke daha dikkatli olsaydım.” (Ak, 2017, s. 53)

Duygusal: “Çaldı çaldı, dinleyen çıkmayınca flütünü martılara doğru fırlatıp attı, ellerini yüzüne kapayıp hüngür hüngür ağladı.” (Ak, 2017, s. 56)

“Sabah uyandığından kumdan kentin sular altında kaldığını gördü. Çok üzülmüştü. Başını yastığına gömdü, sessiz sessiz ağladı.” (Ak, 2017, s. 58)

Düşünceli: “Çok gezen çok bilirmiş sözü geldi aklına. Ne çıkar, bir de onun fikrini alsam?” (Ak, 2017, s. 57)

Sabırsız: “Hemen pembe giysisini giydi, dışarı çıktı. Şans makinasının önünden henüz kimsecikler yoktu. Düğmeye bastı, kartı sabırsızlıkla beklemeye başladı.” (Ak, 2017, s. 58)

Hırçın: “Kartı yere attı, üzerine basıp yürüdü.” (Ak, 2017, s. 59)

4.8.7.3. Serap Karakteri Devingen –Durağanlık

Serap öyküde devingen bir karakter olarak verilir. Öykünün başında Ercü’nün dilsiz olduğunu anlayamaz ve ona kırılır. Öykünün sonunda ise ona hak verir ve önyargılı olmamayı fark eder.

“Çocuk orali olmamıştı. Mavi gözleriyle bir bakmıştı o kadar. Serap, düdük kendini ne sanıyor! dedi içinden.” (Ak, 2017, s. 52)

“Ne aptalım! Hep onun benimle ilgilenmesini bekledim. Dilsiz olduğunu bile anlayamadım.” (Ak, 2017, s. 60)

4.8.7.4. Serap Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Serap öyküde yazar yorumlarıyla konuşma yoluyla davranış ve eylemleriyle, fiziksel yollarla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme :“Hele, bir sabah pencereyi açıp da bomboş bir kumsalla karışınca o günlerin hiç de uzakta olmadığını düşündü.” (Ak, 2017, s. 50)

“Serap neye uğradığını şaşırıldı. Sırtını döndü, burnu havada, kovasını sallaya sallaya uzaklaştı oradan.” (Ak, 2017, s. 52)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Matematik bu işe yarar işte! Matematiği çok kuvvetli olmalı... Anladım, şimdi anladım... Dün bütün gün ince hesaplar yapıp durdu. Bu yüzden benimle ilgilenmedi. Ne olur beni de alsın oyuna.” (Ak, 2017, s. 53)

“Kendini beğenmişin teki, ama akıllı ve yetenekli diye geçirdi aklından. Belki de benimle konuşmamakta haklı. Bunların hiçbirini yapamazdım.” (Ak, 2017, s. 58)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Soyunup kırmızı bikinisini giydi. Kovasını, küreğini kaptığı gibi kumsala koştu.” (Ak, 2017, s. 51)

“Deniz kenarına oturdu. Saçlarını acıtan kırmızı tokayı, hiçbir şey göstermeyen tozlu gözlükleri çıkarıp attı. Kumlarla tek başına oynamaya koyuldu.” (Ak, 2017, s. 52)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme :“Aynanın önünde kendini dikkatle inceledi. Sonra saçlarını kırmızı bir tokayla tepede topladı. Kırmızı çerçeveli güneş gözlüklerini taktı.” (Ak, 2017, s. 51)

Serap karakteri öyküde istediği durumu gerçekleştirmek adına, arkadaşlık kurmak için elinden gelen her şeyi yapar. Sevecenliğiyle birlikte işe yaramadığını hisseden karakter kendini değersiz hisseder. Birçok duyguyu içinde barındıran karakter çoğu çocukla özdeşim kurabilecek bir yapıdadır. Çocuk okur bu durumu görerek isteklerinin gerçekleşmeme nedenlerinin kendine bağlı mı yoksa kendisi dışında mı geliştiğini sorgular. Bu sorgulama sonucunda kendine dair düşünceler oluşturur.

4.8.8. Şakacı Güneş

Bir sabah uyandıklarında her tarafın kapkaranlık olmasına anlam veremeyen Bülo odasına geçtiğinde güneşin yatağının altında olduğunu fark eder ve güneşi yerine göndermek için ona dil döker. Yaptığı icatların bir işe yaradığını da o an görür ve çok mutlu olur. Okurların da kendilerine her daim değerli hissetmeleri adına yazılan bir öyküdür.

Öyküde Bülo adında tek çocuk karakter bulunur.

4.8.8.1.Açıklık-Kapalılık

Bülo karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.8.2. Bülo'nun Karakter Özellikleri

Bülo karakteri öyküde uyuşuk, meraklı, heyecanlı, hayalperest, şakacı özelliklere sahiptir.

Uyuşuk: “O sabah Bülo’yu yataktan kaldırmak problem olmuştu. Annesi dürtükledikçe yorganı başına çekiyor, uyumak istiyordu.” (Ak, 2017, s.62)

“Bülo kalktı, giyinmeye odasına gitti. Başını şöyle bir yastığa koydu. Oh! Ne güzelmiş uyumak!” (Ak, 2017, s. 62)

Meraklı: “Aaa neydi o? Yatağın altında bir şey vardı. Tekrar eğilip baktı. Kimsin sen?” (Ak, 2017, s. 63)

Sorgulayıcı: “Hey! Ne istiyorsun benden?” (Ak, 2017, s.64)

“Hiç mi? Seni daha önce buralarda hiç görmedim. Nerden geldin?” (Ak, 2017, s.64)

Heyecanlı: “Nasıl heyecanlanmam? Herkes senin uyanmanı bekliyor. Sen ise saklanacak yer bulamamış gibi, benim odama gizlenmişsin.” (Ak, 2017, s.65)

İsteksiz: “Bülo isteksizce masanın üstündeki kutuyu işaret etti. İşte, buradalar... Ama hepsi yüzyıllar önce başkaları tarafından keşfedilmiş.” (Ak, 2017, s.66)

Umutlu: “Bu bir şey değil... Ama biliyor musun, bir gün bu dünyada gerçekten eksik olan bir şey bulacağım.” (Ak, 2017, s. 67)

Hayalperest: “ne komiksin! Güneş akşamları denize ışıklarını yıkar. Neden mi? Ertesi gün daha parlak görünsün diye.” (Ak, 2017, s. 67)

Şakacı: “Yok artık... Bence küçük denizkızının peşine takılmış, zamanın geçtiğini fark etmemişti.” (Ak, 2017, s. 67)

“Güneş çıkınca her şey renklendi de, şu kara önlük gene kapkara kaldı.” (Ak, 2017, s. 68)

Sevinçli: “Bülo, dünyada eksik olan bir şey keşfettiğini fark etti birden. Sevinçten bir fırladık olup dönmeye başladı.” (Ak, 2017, s. 70)

4.8.8.3. Bülo Karakteri Devingen –Durağanlık

Bülo, durağan bir karakterdir. Herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.8.8.4. Bülo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Bülo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Annesinin sesiyle sıçradı. Kalkıp balkon kapısını açtı.”(Ak, 2017, s. 63)

“Bülo çantasını kapıp karanlığa daldı. Okula geldiğinde bahçede ışıklar yanmıştı. Ama öğrencilerden kimse yoktu. Kapıcı, Bülo’yu görünce dışarı çıktı.” (Ak, 2017, s. 64)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Ooo! Güneş hala uyanmamış. Zavallı gündüz sefa! Açmak için güneşi bekliyorlar.” (Ak, 2017, s. 63)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Odasındaki saat 8:15’i gösteriyordu. İsteksizce giyindi. Çoraplarını bulamamıştı. Yatağın altında olmasın, dedi. Hafifçe eğildi.” (Ak, 2017, s. 63)

“Bülo hiç şaşmadı. Olabilecek her şeyi babası önceden söylemiş olurdu zaten. Odasına adımını atınca, şaşkınlıktan olduğu yerde kaldı. İçerisi apaydınlıktı. Yatağın altındaki garip konuk, aynada kendini seyrediyordu.” (Ak, 2017, s. 65)

Bülo karakteri öyküde, çocuk okurlara hayal dünyası ve gerçek dünyanın bir kesişimi olarak verilir. Olağan dışı durumlarda dahi yaratıcı olunması gerektiğini, farklı fikirlerle en umutsuz durumlardan bile bir çıkış yolu okuyucuya hissettirir. Bunu durumu gören karakterin kendine ve düşüncelerine olan güveni artar.

4.8.9. Melodi Adası

Dom Torika’dan gelen çocuk korosunun konserini izlemek için Fato ve arkadaşları alana gitmişlerdir. Umduklarını bulamamış, konseri dinleyememişlerdir. Çünkü notalar kaybolmuştu. Bu işin peşine düşen Fato

teleskobunu uzak yerlere çevirir ve melodi adasında notaları bulur. Hayal gücünün yansıması olan bu öykü çocuk dünyasının renkliliğini gözler önüne serer.

4.8.9.1. Fato Karakteri Açıklık-Kapalılık

Fato öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

Öyküde Fato adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.9.2. Fato'nun Karakter Özellikleri

Fato karakteri öyküde meraklı, hayalperest, dikkatli gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Özenen: “Hiç müzik aleti olmamıştı Fato'nun. Müzik aleti çalan bir arkadaşı da.” (Ak, 2017, s. 72)

Meraklı: “Kimler çalacaktı acaba? Çalarken şaşırırmazlar mıydı hiç?” (Ak, 2017, s. 72)

“Şimdi o da merak ediyordu. Sahnedeki aletleri çalacak olan çocuklar, kim bilir ne olağanüstüydüler!” (Ak, 2017, s. 73)

Dikkatli: “ O sırada, mavi beyaz denizci giysileriyle koronun çocukları sahnede göründüler. Fato, gözlerini kırpmadan tek tek inceledi hepsini.” (Ak, 2017, s. 73)

“Fato anlaşılmaz bakışlarla baktı Aysu'ya, konuşamayan müzik aletlerine ve artık olağanüstü gözükmeyen mavi beyaz denizci giysili çocuklara.” (Ak, 2017, s. 74)

Hayalperest: “Adadaki ağaçlar bembeyaz görünüyor, dans edermiş gibi titreşiyorlardı. Adanın hemen tepesinde pembe bir bulut ve binlerce kuş vardı. Fato kimseye haber vermeden, kağıttan kayığına atlayıp yola koyuldu. Rastladığı bir posta güvercini kılavuzluk etti ona.” (Ak, 2017, s. 78)

4.8.9.3. Fato Karakteri Devingen –Durağanlık

Fato durağan bir karakterdir. Öykü içerisinde değişim göstermemiştir.

4.8.9.4. Fato Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Fato karakteri öyküde yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Hiç müzik aleti olmamıştı Fato'nun. Müzik aleti çalan bir arkadaşı da. Bülo'ya baktı yan gözle. Isık çalmayı bile doğru

dürüst beceremezdi. Bu kez Bülo hiç heyecanlandırmadı onu. Pantolonu da çok buruşuk göründü gözüne.” (Ak, 2017, s. 72)

“Fato anlaşılmaz bakışlarla baktı Asu’ya, konuşamayan müzik aletlerine ve artık olağanüstü gözükmeyen mavi beyaz denizci giysili çocuklara.” (Ak, 2017, s. 74)

Fato karakteri öyküde hayalperestliğin bir yansıması olarak verilir. Çocuk gerçekliğine uygun olarak olaylar birbirine bağlanmıştır. Bu durum da çocuk okurlar kendilerini olayın içinde doğrudan hissederler. Hayal dünyasının geniş kapıları okuyuculara bu şekilde aralanır.

4.8.10. Güneş Saçlı Kız

Titi ve Bülo iki yakın oyun arkadaşıdır. Bülo bir süre sonra bu durumdan sıkılır ve arkadaşlarının yanında sürekli uyku moduna geçer. Taa ki yeni bir müzik kursu açılana dek. Yeni açılan kurs, Bülo ve Sisi’nin yollarını kesiştirir. Bu durumdan rahatsız olan Titi ise çeşitli yollar dener. Maceralı ve sevgi dolu bu öykü Titi ve Bülo’nun yollarını yeniden birleştirir.

Öyküde Titi, Bülo ve Asu adında üç çocuk karakter bulunmaktadır.

4.8.10.1. Titi Karakteri Açıklık-Kapalılık

Titi öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.8.10.2. Titi’nin Karakter Özellikleri

Titi karakteri öyküde düşünceli, meraklı, utangaç, umutlu gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Sinirli: “Titi bu yüzden çok sinirli olmuştu. Önüne gelene gerekli gereksiz çatıyordu.” (Ak, 2017, s. 81)

Sezgileri Kuvvetli: “Titi sezgilerine güvenirdi. Bülo’nun bir süredir onlarla oynamaktan zevk aldığını hissetmişti.” (Ak, 2017, s. 82)

Düşünceli: “O halde, bir değişiklik yaratmak gerekiyordu. Ama nasıl? Kaç kez şu evciliği bırakalım, yakar top oynayalım demişlerdi.” (Ak, 2017, s. 82)

Neşeli: “Taşlardan biri Bülo’nun göbek deliğine girmişti. Bülo nefes alıp verdikçe inip kalkıyordu. Titi karnını tutmuş, katıla katıla gülüyordu.” (Ak, 2017, s. 84)

Kendini Beğenmiş: “Bizim saçlarımız güzel değil, ama bilmediğimiz oyun yok, becerikliyiz, derslerimiz iyi, yaramaz değiliz. Az şey mi bunlar?” (Ak, 2017, s. 86)

Meraklı: “Hey, bak. Elinde bir kaktüs var. O kıza mı götürüyor acaba?” (Ak, 2017, s. 86)

“Soralım. Hey, o çiçeği kime götürüyorsun?” (Ak, 2017, s. 87)

Utangaç: “Deli misin? Ne diyeceğiz? Seni özledik de görmeye geldik mi diyeceğiz?” (Ak, 2017, s. 90)

Sorgulayıcı: “Neden böyle güneşli bir ülkemiz var? Güneşin altında en uyduruk şeyler bile güzel görünüyor, dedi.” (Ak, 2017, s. 91)

Umutlu: “Demek hala şansımız var. Yağmurlu, güneşsiz bir havada Sisi’nin saçları bütün büyüsünü kaybeder. Bülo’nun da aklı başına gelir.” (Ak, 2017, s. 91)

“Bekleyeceğiz. Sabreden her zaman muradına erer.” (Ak, 2017, s. 91)

Sabırsız: “Hadi öyleyse, ne duruyoruz? Kızlar, yürekleri gümbürdeye gümbürdeye yola düştüler.” (Ak, 2017, s. 90)

“O gece Titi’yi uyku tutmadı. Sabah erkenden kalkıp gökyüzüne baktı. Gün ışımsı bir yıldız görüp heyecanlandı.” (Ak, 2017, s. 92)

4.8.10.3. Titi Karakteri Devingen –Durağanlık

Titi devingen karakterdir. Öykü başında güneş saçlı kız Sisi’yi kıskanır, öykü sonunda ise onunla oyun arkadaşı olur. Sempati duyar.

“Amaan, boşver, dedi. Saçtan önemli şeyler de var. Saçı uzun, aklı kısa derler. Niçin? Saçı güzel olanın aklı kısa olur da ondan.”(Ak, 2017, s. 86)

“Titi ve Asu birdenbire Sisi’ye büyük bir sempati duydular. Pazar günü kurs yoktu. Titi o gün, Sisi ile Bülo’yu merdivende oynamaya davet etti.” (Ak, 2017, s. 93)

4.8.10.4. Titi Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Titi karakteri öyküde konuşma yoluyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme :“O halde, bir değişiklik yaratmak gerekiyordu. Ama nasıl? Kaç kez şu evciliği bırakalım, yakar top oynayalım demişlerdi. Bülo yanaşmamıştı. Neymiş, koşmaktan hoşlanmazmış.” (Ak, 2017, s. 82)

“Amaan, boşver, dedi. Saçtan önemli şeyler de var. Saçı uzun, aklı kısa derler. Niçin? Saçı güzel olanın aklı kısa olur da ondan. Bizim saçlarımız güzel değil, ama bilmediğimiz oyun yok, becerikliyiz, derslerimiz iyi, yaramaz değiliz. Az şey mi bunlar?”(Ak, 2017, s. 86)

“Bülo bize çok kızdı. Artık bizi görmek istemez.” (Ak, 2017, s. 88)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Sabah erkenden kırlara çıktı. Döndüğünde çok sevinçliydi. Sıkıntıları toz olup dağılmıştı. Nasıl dağılmasın? Kırlarda yeni açmış, taptaze gelincikler görmüştü. Dün gibi hatırlıyordu.” (Ak, 2017, s. 82)

Titi öyküde arkadaşını kıskanan ve onun için çeşitli yollar deneyen bir karakterdir. Karakterin kıskançlık yapısını göz önüne alarak denediği yollarda başarılı olmadığı, sonrasında olayların içine girip daha ılımlı yaklaştığında ise olayların sandığından çok daha iyi geliştiğini görür. Bu duruma tanıklık eden çocuk okur, kıskançlıktan ziyade ılımlı olarak, sevecen bir yapıyla daha kolay iletişim kurulabileceğini böylece daha mutlu bir yapıya bürünebileceğini görür.

4.8.10.5. Asu Açıklık-Kapalılık

Asu karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.8.10.6. Asu Karakter Özellikleri

Öfkeli : “Nefret ediyorum bu çocuktan.”(Ak, 2017, s. 84)

İnce Düşünceli : “Heyy, bak ne diyeceğim? Bu kır çiçeklerinden toplayıp kurutalım. Sonra güzel bir çerçeveye yerleştirelim. Altına da Bülo’ya sevgilerimizle yazalım. Güzel bir armağan alınca belki de her şeyi unuttur, bizi affeder.” (Ak, 2017, s. 89)

Yaratıcı : “Yoo... Trenim bozuldu, tamir eder misin, derim, yalan değil ki !”(Ak, 2017, s. 90)

4.8.10.7. Asu Karakteri Devingen –Durağanlık

Asu karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.8.10.8. Asu Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Asu karakteri öyküde yazar yorumlarıyla davranış ve eylemleriyle ve fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Asu elindeki taşları Bülo’nun göbeğine fırlattı.”(Ak, 2017, s. 84)

“Asu öfkelenmişti şimdi, Bülo’nun kulaklarına yapıştı.” (Ak, 2017, s. 84)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Asu, cebinden kırık, tozlu bir ayna çıkardı. Önce hohladı, sonra eteğinin ucuyla temizledi.”(Ak, 2017, s. 85)

“Heyy, bak ne diyeceğim? Bu kır çiçeklerinden toplayıp kurutalım. Sonra güzel bir çerçeveye yerleştirelim. Altına da Bülo’ya sevgilerimizle yazalım. Güzel bir armağan alınca belki de her şeyi unuttur, bizi affeder.” (Ak, 2017, s. 89)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme :“Yeni kestirdiği bir parmak uzunluğundaki saçlarını çekiştirerek,

Şu saçlara bak, ne çirkin !”(Ak, 2017, s. 85)

Asu karakteri öyküde arkadaşlığını sürdürebilmek adına her türlü yolu deneyen bir yapıdadır. Asu’nun fikirlerinin kıskançlık doğrultusunda olduğunda eline bir şey geçmediğini okur öyküde gelişen olaylar dahilinde görür. Herhangi bir durumu çözmek adına kıskançlık duygusuyla değil de sevgi ve hoşgörüyle hareket edilmesi gerektiğini okur öyküde gelişen olaylar dahilinde gözlemler. Böylece kendi yaşamına dair çıkarımlarda bulunur.

4.8.10.9. Bülo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Bülo öykü içerisinde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.8.10.10. Bülo’nun Karakter Özellikleri

Bülo karakteri öyküde üşengeç, oyunbozan, atik gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Uykucu: “Burnuna karabiber üflüyorlar, kulaklarına çiçek tozu dolduruyorlar, trampet çalıyorlardı. Ama Bülo’ydu bu bana mısın demiyordu.” (Ak, 2017, s. 81)

“Bülo beştaşa ancak yarım saat dayanabilmişti. Yavaş yavaş basamaklardan birine yayılmış, sıra Asu’dayken ağzı açık uykuya dalmıştı.” (Ak, 2017, s. 84)

Üşengeç: “Bülo için en güzel oyunlar oturarak oynananlardı. Hem oturarak oynayacaksın hem de ilginç olacak.” (Ak, 2017, s. 82)

Oyunbozan: “Bülo beştaşa ancak yarım saat dayanabilmişti. Yavaş yavaş basamaklardan birine yayılmış, sıra Asu’dayken ağzı açık uykuya dalmıştı.” (Ak, 2017, s. 84)

Atik: “Bülo önce tek gözünü açtı, sonra doğruldu. Şimşek gibi fırlayıp gözden kayboldu.” (Ak, 2017, s. 84)

Alıngan: “Kaktüsümü perişan etmişsiniz. Aşk olsun size! Dedi. Dün akşam Sisi’ye götürdüm. Aşırı rock müzik dinlemekten depresyona girmiş, dedi.” (Ak, 2017, s. 88)

4.8.10.11. Bülo Karakteri Devingen –Durağanlık

Bülo devingen karakter olarak verilir. Öykü başında kızlarla oynamaktan sıkılır fakat gelişen olaylarla tekrardan oyun arkadaşı olurlar.

“Bülo, son günlerde çok can sıkıyordu. Asu ve Titi için onunla oynamak tam bir işkence olmuştu.” (Ak, 2017, s. 81)

“Bülo bu öneriyi seve seve kabul etti. Kızlara göz kırparak, evcilik oynamam ama yakar top oynarız dedi.” (Ak, 2017, s. 93)

4.8.10.12. Bülo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Bülo karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Bülo’yu iyi tanırım, dedi. Hevesi kısa sürer. Birkaç güne kalmaz flütten de bıkar.” (Ak, 2017, s. 85)

“Bülo yumuşak, iyi huylu bir çocuktur. Kızması gereken durumlarda bile, yüzünden hafif bir gülüş eksik olmazdı. Belli ki bu kez iş ciddiye.” (Ak, 2017, s. 88)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Ne dedin, ne dedin? Güneş saçlı kız mı, tam Sisi’ye göre bir ad. Kızlar siz harikasınız. Gerçekten de güneş Sisi’nin saçlarında

mucizeler yaratıyor. Sisi'nin saçları belki güzel değil ama güneş vurunca kırmızı, sarı ışıklar yanıyor saçlarında.” (Ak, 2017, s. 91)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme :“Bülo kahkahalarla gülmeye başladı. Güldükçe gülüyor, kendini tutmaya çalıştıkça yüzü kırmızılaşıyor, gözlerinden yaşlar boşanıyordu.” (Ak, 2017, s. 93)

Bülo, öyküde kendi isteklerini önceleyen bir karakter olarak verilir. Bu istekleri yerine gelmeyince farklı yollar arayan karakter çevresindekileri düşünmeden hareket ettiği için diğer karakterlerin kırılmasına yol açar. Çocuk karakter böylece sadece kendini düşünmemesi gerektiğini, karşısındaki bireylerin de duygu ve düşüncelerinin olduğunu yaşanan durumlardan etkilenebileceklerini ve buna göre davranması gerektiğini görür.

Tablo 15: Pembe Kuşa Ne Oldu? Kitabına Ait Çocuk Karakterinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Pembe Kuşa Ne Oldu?	7	-
Hep Aynı Şarkı	4	1
Benim Adım Titi	4	6
Eski Bir Çin Kuklası	3	1
Kerpeten Sokağı'nın Derdi	2	3
Mavi Adada Bir Gün	1	1
Kum Kaleler	7	6
Şakacı Güneş	7	2
Melodi Adası	4	-
Güneş Saçlı Kız	10	8

Tablo 15 incelendiğinde Pembe Kuşa Ne Oldu? Adlı kitapta toplamda 49 olumlu karakter özelliği, 28 olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. En fazla olumlu karakter özelliği Güneş Saçlı Kız adlı öyküde bulunmaktadır.

Tablo 16: Pembe Kuşa Ne Oldu? Kitabına Ait Çocuk Karakter Analizi

		Mufo	Musto	Selo	Titi	Toto	Serap	Bülo	Fato	Asu
Pembe Kuşa Ne Oldu?	Açık	X								
	Kapalı									
	Devinge n	X								
	Durağan									
Hep Aynı Şarkı	Açık		X							
	Kapalı									
	Devinge n		X							
	Durağan									
Benim Adım Titi	Açık				X					
	Kapalı			X						
	Devinge n			X	X					
	Durağan									
Eski Bir Çin Kuklası	Açık				X					
	Kapalı									
	Devinge n									
	Durağan				X					
Kerpeten Sokağının Derdi	Açık					X				
	Kapalı									
	Devinge n									
	Durağan					X				
Mavi Adada Bir Gün	Açık						X			
	Kapalı									
	Devinge n									
	Durağan						x			
Kum Kaleler	Açık						X			
	Kapalı									
	Devinge n						X			
	Durağan									
Şakacı Güneş	Açık							X		
	Kapalı									
	Devinge n									
	Durağan							X		
Melodi Adası	Açık								X	
	Kapalı									
	Devinge n									
	Durağan								X	
	Açık				X					
	Kapalı							X		X

Güneş Saçlı Kız	Devingen				X			X		
	Durağan									X

Tablo 16’da görüldüğü üzere; Mufo Pembe Kuşa Ne Oldu?’da, Musto Hep Aynı Şarkı’da, Titi Benim Adım Titi’de, Eski Bir Çin Kuklası’nda, Güneş Saçlı Kız’da, Toto Kerpeten Sokağı’nın Derdi’nde, Serap Mavi Adada Bir Gün’de, Kum Kaleler’de, Bülo Şakacı Güneş’te ve Fato Melodi Adası’nda açık karakterdir.

Selo Benim Adım Titi’de, Bülo ve Asu Güneş Saçlı Kız’da kapalı karakter olarak yer almaktadır.

Ayrıca Tablo 16 incelendiğinde; Mufo Pembe Kuşa Ne Oldu?’da, Musto Hep Aynı Şarkı’da, Selo Benim Adım Titi’de, Titi ve Bülo Güneş Saçlı Kız’da ve Benim Adım Titi’de, Serap Kumdan Kaleler’de devingen karakter olarak yer aldığı görülmektedir.

Titi Eski Bir Çin Kuklası’nda, Toto Kerpeten Sokağı’nın Derdi’nde, Serap Mavi Adada Bir Gün’de, Bülo Şakacı Güneş’te, Fato Melodi Adası’nda, Asu Güneş Saçlı Kız’da durağan karakter olarak yer alır.

4.9.SAKIZ KIZIN GÜNLERİ

Kitabın Adı: Sakız Kızın Günleri

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Mayıs 2017

Sayfa Sayısı: 125

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Sakız ve Aytaşı
- 2.Sakız ve Rüzgar Adam
- 3.Sakız ve Haftanın Öyküsü

4.9.1.Sakız ve Aytaşı

Öyküde, Sakız karakteri halasının getirdiği ay taşını önce önemsemese de sonra yaşadıklarıyla ay taşının gizemini fark eder. Ay taşının bir tozu herkesin dileklerini gerçekleştirdiğini görür. Öncesinde bu durum Sakız'a çok eğlenceli gelse de sonrasında olaylar umduğu gibi gelişmez. Çok sevdiği arkadaşlarını, annesini kaybetmeye kadar gider. Öyküde gelişen olaylara karakterin nasıl çözüm bulduğu anlatılır.

Öyküde Sakız adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.9.1.1. Sakız Karakteri Açıklık-Kapalılık

Sakız öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.9.1.2. Sakız Karakterinin Özellikleri

Sakız karakteri öyküde umursamaz, şakacı, açıkgöz, yaramaz, yordama yapabilen, takıntılı, sabırsız, kendine güvenen, sözünde duran gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

İradesiz: “Sakız, babasıyla Dükkâna gitmeye bayılırdı ama artık Dükkâna adım atması yasak. Şeker yemekten bir tek öndeki dişi sağlam şimdi. Ötekilerin hepsi çürük.” (Ak, 2017, s. 11)

Kendini Beğenmeyen: “Herkes adına benzemeye çalışmış. Ben de benzedim işte! Der. Sakız gibi yere yapıştım; bir türlü uzayamıyorum. İki yılda iki santim uzamak da bir şey mi? ” (Ak, 2017, s. 13)

Umursamaz: “Böyle konuştuğuna bakmayın aslında boyunun kısalığından o kadar da şikayetçi değildir. Arkasından borazan çalanlara, bodur bücür diye bağıranlara bile sinirlenmez. Kulağına gelen sesleri tozmuş gibi üfler geçer.” (Ak, 2017, s. 13)

Şakacı: “Yerde havalar nasıl? Diye soranlara, melodik bir sesle çok güzel, diye yanıt verir. Kaybettiğiniz bir şey olursa bana haber verin. Ne ararsam bulurum yerde... Gözlük camları, para, ayakkabı teki, diş... Geçen gün kardeşimin dişini buldum bahçede. ” (Ak, 2017, s. 14)

Açıkgöz: “ Bir gözü yerededir mutlaka. Yerde bulduğu para, çivi, düğme, toz bezi, çikolata kağıdı, yaprak gibi şeyleri toplar eve getirir. Odasında her parçayı ince ince inceler.” (Ak, 2017, s. 15)

Meraklı: “Odasında her parçayı ince ince inceler. Neden bulduğu yerde olduğunu çözmeye çalışır. Her cismin içinde bir bilmece saklıdır ona göre. O bilmeceyi çözmezse içi rahat etmez. Gizlerini öğrendiği cisimleri arkadaşı gibi görür, atmaya kıyamaz.” (Ak, 2017, s. 15)

“Evde yalnız olduğu zamanlar yerde emekleyerek gezer. Yere düşmüş şeyleri toplar, halıların altına, dolap aralarına, yatak altlarına bakar. Çekmeceleri, dikiş kutularını karıştırır.” (Ak, 2017, s. 15)

Yordama Yapabilen: “Sakızı çeksen uzamaz mı? Askılıktan aşağı çekildikçe benim de uzamayacağımı kim söyleyebilir? diye düşünür.” (Ak, 2017, s. 16)

“Bir ilaç dozunda kullanılırsa yararlı olur. Ne eksik ne fazla. Çabuk iyileşeyim diye hepsini birden içmeye kalkarsan zehirlenirsin işte böyle.” (Ak, 2017, s. 28)

“Bulmacanın ikinci ayağı bu. Mutlu ama abuk sabuk görünüşleriyle normal insanların arasında yaşamaları tamamen olanaksız artık. Annem... Yani bir zürafa işe nasıl gider ki! O upuzun boynuyla şirket binasına bile giremez... Bilgisayar kullanamaz. Müşteriler ondan kaçır.” (Ak, 2017, s. 44)

Yaramaz: “Taneciklerden birini sıra arkadaşı Balık’ın saçına yapıştırdı. Bir şey olsun diye değil, sadece siyah saçta nasıl görüldüğünü seyretmek için. Kum tanesi, Balık’ın saçında elindeki gibi durmamıştı. Büyümüş, büyümüş, yangın alevi gibi baştan ayağa sarılıp sarmalamıştı kızı.” (Ak, 2017, s. 21)

Hayalperest: “Adımı çok seviyorum. Hoşuma gitmeyen, her dakika Sakız olmak. Bazen şarkıcı, bazen sirk cambazı, bazen tren memuru, bazen de okyanusları aşan bir Jumbo jet olmak istiyorum.” (Ak, 2017, s. 17)

“Bir oyuncu olsam keşke. O zaman istediğim her kılığa girebilirim. Kimse bana kızmaz.” (Ak, 2017, s. 18)

“Yaşasın! Cebim büyülü kum taneleriyle dolu. İstesem dünyayı parmağımdaya oynatırım.” (Ak, 2017, s. 25)

Ukala: “Ne? Senin gibi mi? Mutfakta yemek yaparken şarkı söylüyorsun ya... Ben de mutfakta tek kişilik bir oyun sahneye koyacağım. Öyle mi? Tencere,

tabak, sürahi, çatal da seyredecek... Ne hoş! Hayır! Gerçek bir oyuncu olacağım ben.” (Ak, 2017, s. 18)

Meraklı: “Dünyada olmayan ne çok şey vardır kim bilir ayda!” (Ak, 2017, s. 20)

“Acaba bu şaklabanlık ay taşının marifeti miydi?

Ay taşının içinde dünyada olmayan bir güç mü saklıydı?” (Ak, 2017, s. 22)

“Sakız o gün aydan gelen pırıltıların gücünü sınamaya karar verdi. Okul çıkışında sırf oyun olsun diye parmaklarına yapışan kum tanelerinden birini kayanın, birini Derinsu’nun saçına dokundurdu.” (Ak, 2017, s. 23)

Takıntılı: “Yeni bir bilmece çıkmıştı karşısına. Çözene kadar gözü bir şeyi görmezdi artık.” (Ak, 2017, s. 25)

Huzursuz: “Sokağa çıkmadı. Biri çıkıp da suçlu bu diyecek diye ödü koptu. Evde can sıkıntısından ne yapacağını bilemedi. Ders çalışmak istemiyordu. Odasına kapandı.” (Ak, 2017, s. 26)

Şaşkın: “Sesin geldiği yana, yokuşun dibine baktım. Aaaa! Başka gemilere benzemeyen bir gemi vardı limanda. Başı kaya olan bir gemi.” (Ak, 2017, s. 29)

“Aaaa! İçi tarak doluydu. Sakız’ın kuşlu tarağı, aynalı tarağı, saç fırçası, tahta saplı tarağı, yepyeni taraklar...” (Ak, 2017, s. 35)

“Şu dünya öyle garip ki! Kimi burnunun ucunu göremiyor, dedi.” (Ak, 2017, s. 47)

Sabırsız: “Sakız yerinde duramıyordu. Hemen atıldı: öğretmenim, dedi. Kaya’ yı deniz tutmuş, dün geceki lodosta gemiye binmiş. Derinsu da alerji olmuş.” (Ak, 2017, s. 30)

“Sakız’ın ilk işi bahçeye uğramak oldu tabii. Annesi yoktu. Telaşlandı. (Ak, 2017, s. 48)

Bencil: “Sakız, annesine şeytanca gülümseyerek baktı. Annesini zürafaya çevirebilirdi, ama çamaşır makinası ağzına kadar kirli doluydu. Onları kim yıkardı sonra.” (Ak, 2017, s. 32)

“Herkesin hayal kurması güzel elbette. Ama yakınlarımızın abuk sabuk hayaller kurması çok saçma. Hele annelerin sorumsuzca hayal kurması bağışlanacak şey değil! Benim bir anneye ihtiyacım var. Zürafaya değil.” (Ak, 2017, s. 46)

Tehditkar: “Tarakları nereden bulduğunu söylemezsen babama şikayet ederim seni. Söyle! Hadi!” (Ak, 2017, s. 35)

Kendine Güvenen: “Bu da bir bilmeceydi. Bunu da çözdüm, dedi Sakız sevinçle.” (Ak, 2017, s. 36)

“Sakız, bilmecenin bir ayağını çözdüm, dedi kendi kendine. İnsanların içinden abuk sabuk ne çok şey geçiyormuş meğerse.” (Ak, 2017, s. 42)

Gözlemci: “Zavallı annem nasıl da sıkılmış! Sakız, annesinin bahçede mutlu olduğunu görünce çantasını kaptı ağzında neşeli bir ıslıkla okul yolunu tuttu.” (Ak, 2017, s. 37)

Endişeli: “Anne... Seni bulamayınca korktum, dedi.” (Ak, 2017, s. 38)

“Anne... Ne çok yiyorsun! Günlerdir midene bir damla yemek girmemiş sanki. Şeeyyy... Eve dönmek istiyor musun?” (Ak, 2017, s. 45)

Sözünde Duran: “Sakız üzgün gözlerle babasının çaresizliğini izlemekle yetindi sadece. Annesine söz vermişti bir kere. Rahatını bozmayacaktı.” (Ak, 2017, s. 38)

“Kendi kendine söz vermişti. Onu gerekmediği zaman kullanamayacaktı.” (Ak, 2017, s. 48)

Yaratıcı: “Aklına parlak bir fikir gelmişti. Artık büyü çözülecek, dedi kendi kendine. Saat kulesine kendisi tırmanamayacağına göre Yusuf becerecekti bu işi.” (Ak, 2017, s. 46)

“Kaldırıma oturdu. Bu sorunu nasıl çözebileceğini düşünürken karşı sokaktan geçen uçurtmalı bir çocuk kafasından yeni bir ışık yaktı.” (Ak, 2017, s. 46)

Huzurlu: “Sakız odasına geçti. Kendini yorgun ama huzurlu hissediyordu. Yatağına önlüğüyle şöyle bir uzandı. Sabaha kadar sürecek deliksiz bir uykuya daldı.” (Ak, 2017, s. 48)

Heyecanlı: “Gün doğuyordu. Gökyüzü, bulutlar, evlerinin pencereleri kıpkırmızı olmuştu. Başlayan günün değişik bir gün olacağını hissetmişti.” (Ak, 2017, s. 48)

Alıngan: “Yepyeni başlamışlar yeni güne. Ama haksızlık bu! Aslında oynamak isteyen, oyuncu olmayı düşleyen ben değil miydim? Ben hiç oynayamadım. Onlar hayallerini oynadılar. Bense seyrettim.” (Ak, 2017, s. 50)

“Sakız’ın o gün akşama kadar neşesi yerine gelmedi. Derinsu, Balık ve Kaya’nın aldırmazlığına kızmıştı.

Bunca neşeyi kime borçlu olduklarını düşünmüyorlardı bile.” (Ak, 2017, s. 50)

4.9.1.3. Sakız Karakteri Devingen –Durağanlık

Sakız öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başlangıcında her istediğinin olması karakter için çok güzel bir durumken öykü sonunda bu durum tamamiyle değişir.

“Onca şeyi yaşamış bir taşı odada yalnız bırakmak işine gelmedi. Ay taşını önlüğünün cebine koydu. Okula koştu.” (Ak, 2017 ,s. 20)

“Sabah kalktığında ilk işi ay taşını önlüğünün cebinden çıkarmak oldu. Taşı eski bir çoraba sardı. Giysi dolabının üstündeki valize tıktırdı. Kendi kendine söz vermişti. Onu gerekmediği zaman kullanmayacaktı.” (Ak, 2017, s. 48)

4.9.1.4. Sakız Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Sakız karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Sakız’ın adını dedesi koymuş. Dede, o zamanlar tam 100 yaşındaymış. Bir sözcüğü diline dolamaya görsün bırakmazmış kolay kolay. Torununun torunu doğduğu gün Sakız sözünü diline dolamış.” (Ak, 2017, s. 9)

“Çalışkan değildir, ama okulu eğlenceli bulur. Boyunun kısalığı yüzünden ön sırada oturmak birazcık canını sıkırsa bile. Eee önlerde oturanlar foyalarını gizleyemezler.” (Ak, 2017, s.12)

“Sakız kılıktan kılığa girmeye de bayılır. Ama önce ne kılığına gireceğini tasarlarken kendini gardırobun askılığına asar. Neden mi? Böylelikle bir taşla iki kuş vurabiliyor da ondan. Adına benzeyecek ya...” (Ak, 2017, s. 16)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Şeker yemekten bir tek öndeki dişi sağlam şimdi. Ötekilerin hepsi çürük.” (Ak, 2017, s. 11)

“Sakız ise mutsuzdu açlıktan ölmek üzereydi. Beyaz çorapları kapkara olmuş, gömleğinin kolları yakaları kararmıştı.” (Ak, 2017, s. 45)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Herkes adına benzemeye çalışmış. Ben de benzedim işte! Der. Sakız gibi yere yapıştım; bir türlü uzayamıyorum. İki yılda iki santim uzamak da bir şey mi?” (Ak, 2017, s. 13)

“Yerde havalar nasıl? Diye soranlara, melodik bir sesle çok güzel, diye yanıt verir. Kaybettiğiniz bir şey olursa bana haber verin. Ne ararsam bulurum yerde... Gözlük camları, para, ayakkabı teki, diş... Geçen gün kardeşimin dişini buldum bahçede.” (Ak, 2017, s. 14)

“Üzülme anne! Geçenlerde öğretmenimiz bizi tiyatroya götürdü. Dönüşte oyunculuğun ne güzel bir iş olduğunu konuştuk birlikte. Düşünsene bir kere... Tiyatrocu olursam istediğim zaman mühendis, doktor, uzay bilimci bile olabilirim. (Ak, 2017, s. 18)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme: “Erkenden anne babasıyla birlikte yataktan kalktı. Kahvaltısını yaptı, okul giysilerini giydi. Kapıdan çıkıp okula doğru yürüdü de okula gitmedi. Yaşlı çınarın gerisine saklandı. Herkes evi terk ettikten sonra aralık bıraktığı pencereden içeri girdi.” (Ak, 2017, s. 16)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Adım Sakız değil... Mert Tatlı... Hakem Mert.

Soytarı desen daha doğru olurdu ya! Çabuk, çık yatağın altından! Sök şu komik bıyığı! Seni okula kendi ellerimle bırakacağım.” (Ak, 2017, s. 17)

Karakterin hayalperest ve maceracı yapısının yanında çocuk okurların dikkatini çeken sabırsızlığı ve meraklı yapısı okurların karakterle özdeşim kurmasını kolaylaştırır. Kurulan bu özdeşimle birlikte karakterin öyküde gösterdiği bencil davranışların da etrafındaki insanların yaşamında ne gibi değişikliklere neden olduğunu; istediği her şeyin her zaman için istediği sonuçlar doğurmayacağını gösterir. Gerçeküstü durumlarla gerçek yaşamın iç içe geçirildiği hayalperestliğin doruklarına ulaşıldığı karakterle birlikte okur, yaşamını nasıl renklendireceğine ve kendi kendine nasıl vakit geçireceğine dair çıkarımlarda bulunur.

4.9.2.Sakız ve Rüzgar Adam

Sakız tatile girdiği vakit babaannesinin yanına Tomruk Köyü’ne gelir. Babaanesiyle köyde vakit geçirmeyi çok seven karakter, köyde dilediği gibi vakit

geçirir. Dikkatini onlardan daha farklı olan biri Tepetaklak çeker. Sakız'ın bu seferki gelişinde köyde önceki gelişlerinden çok daha farklı şeyler olmaktadır. Bu durumu oldukça merak eden Sakız ipuçlarıyla Rüzgarın Oğluna, Tepetaklak'a ulaşır. Tepetaklak'ın insanların içine karışması için elinden gelen her şeyi yapar. Yaşın dostluğa engel olmadığını anlatan bir yaz öyküsü olarak okuyucunun karşısına çıkar.

Öyküde Sakız adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.9.2.1. Sakız Karakteri Açıklık-Kapalılık

Sakız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.9.2.2. Sakız Karakterinin Özellikleri

Sakız karakteri öyküde sevecen, meraklı, bilgiç, dikkatli, duyarlı, eğlenceli, hayalperest, heyecanlı gibi özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Yordama Yapabilen: “Babannem neredeyse dönmek üzeredir. Burnu dönerse motorun patpatlarını duyarım. İki öksürük, üç patpat...” (Ak, 2017, s. 52)

Sevecen: “Sakız balınaya tatlı tatlı gülümsedi. “Babaannemin sürprizi sen misin?” Ekmek sepeti, tabaklar kır çiçekleriyle süslenmişti. Babaanne kendi dilince “ Hoş geldin” demek istemişti torununa.” (Ak, 2017, s.53)

“Tahta balına çok sevimli! Nereden buldun onu? Şimdiye kadar aldığım armağanların en güzeli.” (Ak, 2017, s. 55)

Meraklı: “Sakız, otobüse binerken annesine babaannem neden Tomruk Köy’de yaşıyor diye sordu.” (Ak, 2017, s. 53)

“Tahta eşyalar” sözü Sakız'ın kafasını soru işaretleriyle doldurmaya yetmişti. Tahta balına, tahta toka, tahta uçak, tahta serçe kimindi bunlar Allah aşkına.” (Ak, 2017, s. 66)

“Tepetaklak adı Sakız'ın çok hoşuna gitmişti. Gözlerini tepede gezdirdi. Sazdan çatılı evi yakaladı hemen. Oraya gitmek için derin bir istek duydu içinde.” (Ak, 2017, s. 67)

“Sakız, babaannesinin kulaklarını çınlattı. O bir Rüzgar Adam olabilir miydi gerçekten?” (Ak, 2017, s. 79)

Alınan: “Babanne sandalını iskeleye bağlarken, Sakız, geç uyanan kendi değilmiş gibi, “Neden beni çağırmadın babaanne?” diye siteme başladı. “Kuş uykusundaydım.”(Ak, 2017, s. 54)

Atık: “Sakız hemen ortalıktan toz oldu. Evde mayosunu giydi geldi. Babaanne elinde şemsiyesi, torununun yolunu gözlüyordu. Sakız’ı görünce şemsiyesini kapattı, iskeleye koydu.” (Ak, 2017, s. 56)

Dikkatli: “Deniz mavi, babaannenin mayosu masmaviydi. Denizle babaannenin arasında uyumlu bir ilişki vardı. Babaanne denizi incitmemek istercesine yumuşak adımlarla yürüyordu. Deniz de hamarat köpükleriyle babaanneyi ayaklarından başlayarak usul usul yıkıyordu.” (Ak, 2017, s. 56)

“Sakız gözlerini Bulut’un dudaklarından alamıyordu. Heceleri dudaklarını bardak, düdüğü, kayık tabak şekline sokarak çıkarışı çok komikti.” (Ak, 2017, s. 61)

“Ayşe iskeleden çivileme atlayıp duruyor, iskelede güneşlenenleri ıslatıyordu. Uğur gözlerini patlak gösteren bir gözlük takmış, denizin dibine dalıp dalıp çıkıyordu. Belli ki, dipten bir şeyler çıkarmak istiyor, ama nefesi yetmiyordu.” (Ak, 2017, s. 65)

Bilgiç: “İşte bu da bir bilmece! dedi. Beni çok şey istiyorum diye köye gönderiyorlar. Babaannem ise artık çok şey istemediği için köyde.” (Ak, 2017, s. 54)

“Sakız içten içe güldü. Daha iyi yüzdüğünü biliyordu zaten. Bir kez de babaannesinden duymak istemişti.” (Ak, 2017, s. 57)

Duyarlı: “Sakız gitmeye yeltenirken Nuriye Teyze, “Annem bu yaz çok kötü,” dedi. “Yataktan çıkmıyor. Abuk sabuk konuşuyor

Onu görebilir miyim?

Ben de, gör öyle git diyecektim. Değişik biriyle konuşmak ona iyi geliyor.” (Ak, 2017, s. 62)

Hayranlık Duyan: “Tamir görmüş tahta bir uçak. Kırık kanadı bantla sarılmış. Pilotu da kayıp galiba. Kanatlarına ince ince çiçek motifleri kazınmış. Hiç böylesini görmemiştim.”(Ak, 2017, s. 64)

Şaşkın: “Sakız gözlerine inanamamıştı. Mağara ilk kez gördüğü bir sürü kurumuş deniz canlısıyla doluydu. Boy boy denizyıldızları, yengeçler, istiridyeler, pavuryalar...” (Ak, 2017, s. 66)

Yardımsever: “Sakız ince bir sızı duydu yüreğinde. Babaannenin öğle uykusuna eve beklediğini biliyordu. Aldırmadı. Arabanın kapısını açtı. Adamın yanına oturdu.” (Ak, 2017, s. 69)

“Bir akşamüstü babaannenin kendi kendine “Ah, zeytin almayı unuttum.” Dediğini duyan Sakız’ın yardımseverlik damarı kabardı.

Sen üzülme babaanne ben şimdi alır gelirim.” (Ak, 2017, s. 72)

Eğlenceli: “O gün akşamüstüne kadar birlikte dolaştılar. Adamın neşesi, herkesi kahkahaya boğan şaklabanlığı Sakız’ı çok eğlendirmişti. Kısık sesi şamata etmesini engellememiş, oyun oynar gibi yapmıştı satışı.” (Ak, 2017, s. 69)

Başına Buyruk: “Akşam babaannesine kahkahalarla gülererek anlattı, zıncı diye sesini kaybeden adamı. Babaanne, Sakız’ın ağzından çıkan her sözü dikkatle dinliyordu. Ne başına buyruksun! Ben de gözlerim yolda seni bekledim.” (Ak, 2017, s.70)

Düşünceli: “Bu akşamüstü atılmasa bari, diye geçirdi içinden.

Neyse ki umduğu gibi olmadı. Ertesi gün de daha ertesi gün de gene aynı Dükkânda çalıştığını görüp sevindi.” (Ak, 2017, s. 72)

“Eyvah! Gene babaannem merak edecek. Fırtına çıktı.” (Ak, 2017, s. 73)

Sabırsız: “Sakız hemen söze karıştı. “Benim babaannem hiçbir şeyi ütülemiyor. Kuruturken düzgün asıyorum. Gerek kalmıyor” diyor.” (Ak, 2017, s. 76)

Keyifli: “Sakız büyük bir keşifte bulunmuş gibi, dudağında ıslığı, yaylana yaylana yürüyerek evine yollandı.” (Ak, 2017, s.79)

Hayalperest: “Sakız, karanlıktan korkardı. Yıldızlı gökyüzünün altında tek başına kalmaktan da. Yıldızlar üstüne düşecek, cayır cayır yanacak sanırdı.” (Ak, 2017, s. 79)

“Yıldızları yastık kılıfına doldursa, Rüzgar Adam’a götürse, kim bilir ne hoşuna giderdi! Yanağına rüzgar serinliğinde bir öpücük bırakırdı hatta.” (Ak, 2017, s. 80)

“Güneşin, ayın, rüzgarın çocuğu olmak kim bilir ne eğlencelidir! Keşke benim annem güneş, babam ay olsaydı. Babaannem gene aynı babaanne olacak ama. Annem gündüzleri bana yardım ederdi. Babam geceleri. (Ak, 2017, s. 81)

Şakacı: “Aman babaanne... Yakışıklı çocuklar bu saatte kumsala gelmiyor. Senin gibi nineler ve bebekleri mi seyredeceğim hep?” (Ak, 2017, s. 83)

Heyecanlı: “Buldum! Geceleri gökyüzünde dolaşırken cebinden düşürüyor, diye düşündü. Aaa! Bunları tanıyorum. Köyde bir sürü var. Sen nereden aldın?” (Ak, 2017, s. 85)

4.9.2.3.Sakız Karakteri Devingen –Durağanlık

Sakız öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykü başında Sakız etrafındaki insanlardan dolayı Tepetaklak için farklı şeyler düşünürken öykü sonunda ona yardım eli uzatan, arkadaşlık kuran, onun için çabalayan birine dönüşür.

“Tepetaklak mı? Ben kadavra ya da iskelet dediklerini duydum. Çok bakımsız kalmış zavallı. Uçtu uçacak.” (Ak, 2017, s. 67)

“O günden sonra rüzgar adam her yaptığı tahta işini Sakız’a verdi. Sakız onları evdeki torbasında sakladı.” (Ak, 2017, s. 86)

“Sakız’ın gözleri Tepetaklak’ın sırik boyunu arıyordu. Gelirim, diye başından savmıştı ufaklığı. Sakız şimdi bir köstebek gibi yerin altını kaza kaza onun yanında bitmeyi, onu kolundan çekip hadi gel, demeyi ne çok isterdi.” (Ak, 2017, s. 88)

4.9.2.4. Sakız Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Sakız karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle, konuşma yoluyla, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Sakız içten içe güldü. Daha iyi yüzdüğünü biliyordu zaten. Bir kez de babaannesinden duymak istemişti.” (Ak, 2017, s. 57)

“Tahta eşyalar” sözü Sakız’ın kafasını soru işaretleriyle doldurmaya yetmişti. Tahta balina, tahta toka, tahta uçak, tahta serçe kimindi bunlar Allah aşkına.” (Ak, 2017, s. 66)

“Sakız, karanlıktan korkardı. Yıldızlı gökyüzünün altında tek başına kalmaktan da. Yıldızlar üstüne düşecek, cayır cayır yanacak sanırdı.” (Ak, 2017, s. 79)

“Sakız için geceler oldukça eğlenceli geçmeye başlamıştı. Pencereyi ardına kadar açıyor, yıldızlara yolculuk yapan rüzgarın oğlunu büyük bir zevkle izliyordu.” (Ak, 2017, s. 86)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme : “Gazeteyi de karıştır. Seni ilgilendiren yerlerini oku. Kurumuş bir ağaç gibi kalmak istemiyorsan tabii. Bulut konuşurken iri dudaklarını örten tel tel bıyıklarını parmaklarıyla çekiştiriyordu. Sakız gözlerini Bulut’un dudaklarından alamıyordu.” (Ak, 2017, s. 61)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Sen üzülme babaanne. Ben şimdi alır gelirim.” Soluk soluğa Fıstık Şarküteri’ye koştu. Babaannenin zeytin kabını Tepetaklak’a verdi. Bu ağzına kadar dolacak dedi.” (Ak, 2017, s. 72)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Sakız gözlerini açar açmaz, yatağında zıngadak aşağı atladı. Ah, nasıl da unuttum! Babaanneme söz vermişim!” (Ak, 2017, s. 52)

“Şey... Bilmem. Ama... Dünyanın en yaşlısı kim, biliyorum. Geçenlerde gazetede okudum. 118 yaşında bir kadınmiş. Her işini kendi görüyormuş. Üstelik her gün bir kadeh de kırmızı şarap içiyormuş.” (Ak, 2017, s. 64)

“Gökyüzünde sürüyle yıldız vardı. Yıldızlardan bir tekinin bile adını bilmiyordu. Bir yıldız haritasının eksikliğini hiç şimdiki kadar hissetmemişti. Kafasını zorladı. Birkaç yıldız adını anımsamak istedi. Hiç ummuyordu ama Kuzey Yıldızı, Jüpiter, Uranüs, Mars geldi bir anda aklına. Bunlar bu milyonlarca yıldız içinde kim bilir neredeydiler?” (Ak, 2017, s. 80)

“Ben rüzgarın hiçbir yere bağlanamayacağını sanırdım, diye düşündü. Tıpkı bizim gibi onun da bir evi varmış. Çocuksu oyunlar oynadığı bir de oğlu. Belki birkaç oğlu belki de birçok oğlu, birçok kızı. ” (Ak, 2017, s. 81)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Sakız, adamın yanında durdu. Boyu, sıırık adamın en çok diz altına geliyordu. Başını kaldırdı. Kağıttan yapılmış bir direğe benzeyen adama şaşkınlıkla baktı.” (Ak, 2017, s. 68)

Karakter öyküde maceracı ve meraklı yapısıyla okurun gözlemleme gücünü nasıl arttırabileceğine ve olaylar arasında neden sonuç yapısını kendi başına nasıl kurabileceğine dair örnekler sunar. Bu örnekler dahilinde karakter çevresine karşın daha duyarlı ve dikkatli bir yapıya bürünür. Karakterin öyküde kendinden daha büyük ve yaşamda dışlanmış biriyle arkadaşlık kurması ve onun yaşamda etkin bir rolde yer almasını sağlaması okurların her zaman için her

durumda ellerinden gelecek mutlaka bir şeylerin olduğunu, kendilerinden başka dokunabilecekleri başka hayatlar da olduğuna dair yüreklendirmeler yapar.

4.9.3.Sakız ve Haftanın Öyküsü

Sakız unutulamayan anılar programında haftanın öyküsünü yazıp büyük ödülü almaya kararlıydı. Dedesinden de aldığı destekle aklına ilginç bir olay gelir ve bu olayı küçük yalanlarla süsler. Yalanlarının ortaya çıkmaması için de arkadaşı Plastik'ten yardım alır ve ustaca bir plan yaparlar. Her şey yolunda giderken kardeşi Nazlı yüzünden tüm yaptıkları birden yerle bir olur. Sakız ve Plastik bu olaya çok üzülürler fakat Sakız pes etmez. Dedesinin de yardımıyla haftanın öyküsü yarışmasına bu sefer kendi öyküsüyle katılır ve o çok istediği ödülü alır.

Öyküde Sakız, Plastik ve Nazlı olmak üzere üç çocuk karakter bulunmaktadır.

4.9.3.1. Sakız Karakteri Açıklık-Kapalılık

Sakız karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.9.3.2. Sakız Karakterinin Özellikleri

Sakız karakteri öyküde hayalperest, yaramaz, batıl inançları olan, meraklı, heyecanlı, sabırsız, detaycı gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Dürüst: “Sakız, gözlerini devirerek baktı dedesine. Olmaz... Ya annem sorarsa? Yalan mı söyleyeyim yani?” (Ak, 2017, s. 92)

Eğlenceli: “Gerçekten de dedesinin dondurma yediğini gördüğünü hiç anımsamıyordu şimdi. “Hiçbir şey görmedim, duymadım gördüğüm sadece bir düştü.” (Ak, 2017, s. 93)

Hayalperest: “Kendi uydurduğu komik olayları her anlatmaya kalktığında, sen fazla hayal kuruyorsun galiba ufaklık, deyip geçerler.” (Ak, 2017, s. 94)

“Taşa kulağımı dayadı. Bir ses duysa şimdi... Ah, ne iyi olurdu! İçinde beni anlayan biri olsa. Dile benden ne dilerse dese.” (Ak, 2017, s. 103)

Yaratıcı: “Öyleyse... Ufak tefek yalanlarla ilginç bir anı yazılabilir.” (Ak, 2017, s. 95)

Rahatına Düşkün: “Hemen masasının başına gitti. Babasının yeni aldığı basket topunun üstüne oturdu. “Şimdi daha rahat palavra atabilirim.” diye söylendi.” (Ak, 2017, s. 95)

Batıl İnançları Olan: “Topu babasının getirdiği gün denemişti. Üstüne oturup kompozisyon ödevini yazmaya kalkmıştı. Kurduğu cümlelere kendi bile şaşırmişti. Sonuç mu? Beş. Beş almıştı o ödevden. O günden beri derslerini topun üstünde çalışıyordu. ” (Ak, 2017, s. 96)

Yaramaz: “Ellerini hınzırca ovuşturdu. Su aygırını bile ağlatacak bir öykü olacak, dedi.” (Ak, 2017, s. 96)

“Bir yalan bin yalanı doğurur derler ya. Sakız da son yalanını o an doğurdu: okul gazetesinde anket yapıyoruz da. Çocuklar benim adresimi vermiş. Mektuplar bana gelecek dedi gözünü bile kırpmadan. ” (Ak, 2017, s. 99)

Mükemmelliyeçi: “İlk önce adımları değiştireyim, diye düşündü. Tanınmak istemiyordu çünkü. Aklına bir sürü ad geldi: çorabı söküğü, başı dağınık, kürdan, kağıtçı başı, kel kibar... Hiç birini beğenmedi.” (Ak, 2017, s. 96)

“Sandığı kadar kolay olmuyordu. Yazdıklarını bir türlü beğenmiyordu. Saatler geçmiş, o kağıtları buruşturup buruşturup çöp sepetine atmaktan başka bir şey yapamamıştı. Sepeti ağzına kadar kağıtlarla doldurmuştu ama ortalıkta hala güzel bir öykü yoktu.” (Ak, 2017, s. 97)

Şüpheli: “Sakız’ın yarattığı kahraman kameraların karşısına çıkacaktı yakında. Çünkü herkes onunla tanışmak isteyecekti. Programı izleyen yüzlerce kişi daha o gece faks yağmuruna tutmuştu televizyonu. Sakız bu işin altından alınının akıyla çıkabilecek güçte miydi ki?” (Ak, 2017, s. 98)

Şaşkın: “Ertesi gün postacı Sakız’a gelen mektupları bir çuvala bahçe kapısının önüne dökünce bir düşte olmadığını anladı. Mektupları kapıcının kömür taşıdığı tekerlekli arabaya koyarken saydı. Tam 345 taneydiler.” (Ak, 2017, s. 98)

“Sakız şaşırılmıştı. Fırlayıp içeri daldı. Masanın üstünde haritaya benzer bir kağıt gözüne çarptı. Plastik’in son becerilerinden biri de bu olmalı diye düşündü. Harita iğneyle kuyu kazar gibi sabırla işlenmişti.” (Ak, 2017, s. 108)

“Gözlerine inanamamıştı. Karşısında Üfürük’ün ta kendisi durmuyor muydu? Sandalyede oturmuş, sabit gözlerle bir noktaya bakıyordu.” (Ak, 2017, s. 112)

Meraklı: “Kapının önüne yığılı mektupları kimseye görünmeden nasıl odaya götürecekti şimdi. Ne Nazlı’nın ne de annesinin dikkatini çekmek istiyordu.” (Ak, 2017, s. 98)

“Sakız kaçarcasına koştu odasına. Çok heyecanlıydı. Mektupları kimler göndermişti acaba? Ne istiyorlardı?” (Ak, 2017, s. 100)

Endişeli: “Sakız bunlardan bir şey anlamıyordu. Sadece bildiği acele ettikleriydi. Elini çabuk tutup bir an önce karşlarına çıkması gerekecekti. Yoksa televizyonun büyük ödülünü bile alamayabilirdi.” (Ak, 2017, s. 100)

“Ne yazık ki, bir çözüm bulmayı başaramadı

Çetrefil bir bulmaca bu işin altından kalkamayacağım.” (Ak, 2017, s. 104)

İlgi Odağı Olmak İsteyen: “Arkadaşları kenti seyrederken, “ahh... Sakız olmasaydı, bu zevki yaşayamazdık, derlerdi. Bu da ona yeterdi zaten.”(Ak, 2017, s. 103)

Çaresiz: “Sakız akıllıca bir şeyler yapmazsa foyası ortaya çıkabilirdi. Çok çaresizdi. Ay taşını elbise dolabının üstünden aldı.” (Ak, 2017, s. 103)

Abartmayı Seven: “Aaaaa! Plastik, bu başlık son icadın mı? Uzaylılarla ilişki kurduğunu söyleme, bayılırım sonra.” (Ak, 2017, s. 106)

Heyecanlı: “Nee... Ne... Müthiş bir şey bu! Kulaklığımı takmış, radyo dinliyorum sanki. Bahçe sessizdi. Bunca gürültü nereden geliyor?” (Ak, 2017, s. 106)

“Plastik, kızım içinden geçeni okumuştun sanki. Sakız, Plastik’in boynuna arkadan sarıldı. Islak bir öpücük bıraktı yanağına. Yaşa! Benim için de bundan iyi bir öneri olamaz.” (Ak, 2017, s. 114)

Yordama Yapabilen: “Süslü teyzenin bebeği olacak, onun da göbeği çatlamış, senin de. Senin bu yaptığın da bir çeşit doğum sayılır, öyle değil mi? Yeni bir şey dünyaya getiriyorsun sen de. Plastik, sen gerçekten aradığım insansın.” (Ak, 2017, s. 107)

Çıkarıcı: “Sakız’ın ilk aklına gelen bunun harika bir fikir olmasından çok, Plastik’in ödülün üstüne tek başına konmak istemesi oldu.” (Ak, 2017, s. 109)

Sabırsız: “Dört saat ne uzunmuş! Bir türlü geçmek bilmedi. Sakız bu dört saat içinde neler yapmadı ki? Balıkçı Tarzan’ın kayığına bindi. Birlikte denize açıldılar. Tarzan’ın oltasından çıkardığı balıkları önce kovaya attı sonra da balıkçıya sezdirmeden martılara. (Ak, 2017, s. 111)

“Sonra sevinçle eve koştu. Kitaplıkta babasının mektup örnekleri kitabını buldu. Basket topunun üstüne çöktü.” (Ak, 2017, s. 115)

Detaycı: “Planımız bu işte. Her şey plana uygun olacak. İlk önce sen konukları evin önünde karşılayacaksın. Ben deniz kıyısında sizi bekleyeceğim. Ne, nerede, ne zaman, nasıl olacak, madde madde yazılı burada. En ufak bir hata bütün işlerin bozulmasına yol açar. Eve gidince yapacaklarını tıpkı bir tiyatro oyunu oynar gibi oynar, ezberlersen başarılı oluruz.” (Ak, 2017, s. 113)

Kendine Güvenen: “Merak etme. Oyunculuk dedin mi, kaplan kesilirim. Hiç kusursuz oynayacağım.” (Ak, 2017, s. 113)

“Aynı şeyleri düşünüyoruz. Senin uzaktan görünmen benim de işimi kolaylaştırır. İçimden bir ses ne diyor. Biliyor musun? Bu işi başaracağız.” (Ak, 2017, s. 114)

Temkinli: “Bir şey daha var: Şu aşamada gizlilik çok önemli. En yakınlarının yanında bile sakın ağzından bir şey kaçırma. Biri öğrenirse hapyı yutarız. Gözünü dört açmalısın.” (Ak, 2017, s. 114)

4.9.3.3. Sakız Karakteri Devingen –Durağanlık

Sakız karakteri devingen olarak verilmiştir. Öykünün başında istediği şey için her yolun olağan olduğunu düşünen Sakız, öykü sonunda bu isteğinin ancak doğru yolla olması gerektiğini görür.

“Ne demişti dedesi: ufak tefek yalanların kimseye zararı olmaz

Sakız hınzır hınzır gülümsedi.

Öyleyse... Ufak tefek yalanlarla ilginç bir yazı yazılabilir.” (Ak, 2017, s. 95)

“Sakız, dedesinin bu sözlerini hiç unutmadı. Birkaç ay sonra Neşeli çocuk dergisinin açtığı yarışmaya katıldı. Konu: Unutmadığınız bir olaydı. Sakız başından geçen bu olayı öyküleştirirdi. Yarışmanın ufak bir ödülü onun şimdi.” (Ak, 2017, s. 125)

4.9.3.4. Sakız Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Sakız karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Sakız’a televizyonun en çok sevdiği programı hangisi, diye sorsanız “unutulmayan anılar” der. Her Perşembe akşamüstü saat altıda ne yapar ne eder, televizyonun karşısına oturur.” (Ak, 2017, s. 94)

“Sandığı kadar kolay olmuyordu. Yazdıklarını bir türlü beğenmiyordu. Saatler geçmiş, o kâğıtları buruşturup buruşturup çöp sepetine atmaktan başka bir şey yapamamıştı. Sepeti ağzına kadar kâğıtlarla doldurmuştu ama ortalıkta hala güzel bir öykü yoktu.” (Ak, 2017, s. 97)

“Sonra kendini sokağa attı. Büyük sorunlarını yürüyerek çözerdi hep. Gene aynısını yapacaktı. Yürüdü de yürüdü. Ağaçlara tırmandı. Telefon tellerinde yürüdü, çatılardan çatılara atladı, caddeleri otomobillerin üstünde yürüyerek geçti. Ne yazık ki, bir çözüm bulmayı başaramadı.” (Ak, 2017, s. 104)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “En iyi, en değerli şeyi geldi aklına. Babasının yeni aldığı basket topunu koltuğunun altına sıkıştırdı. Plastik’in çadırının yolunu tuttu.” (Ak, 2017, s. 105)

“Sakız’ın neşesi yerindeydi. Keklik gibi oradan oraya konuyordu. Bir çöp bidonuna, bir duvara, bir ağaç dalına çıkıyor, kalabalığa oralardan laf yetiştiriyordu.” (Ak, 2017, s. 118)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Kuşku uyandırmamak için annesi babası gidene kadar darmadağınık saçla, dizi yırtık pantolonla gezindi evde.” (Ak, 2017, s. 116)

“Mavi pötikare giysisini giydi. Saçlarına ayılı tokalarını taktı. On beş dakika öncesinden kapıya çıktı. Ufukta dalgalanan karartıyı gördüğünde kalbi güm güm çarpmaya başlamıştı.” (Ak, 2017, s. 116)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla: “Dedesi, Sakız’ı dikkatlice dinledikten sonra, Ufak tefek değil, boyundan büyük yalan söylemişsin, dedi. Aslında buna hiç gerek yoktu. Her gün yaşadığın olaylardan birini anlatsaydım eminim o da ilgi çekerdi. Ne anlattığından çok nasıl anlattığın önemlidir aslında. Biliyor musun? Sen çok güzel anlatıyorsun.” (Ak, 2017, s. 124)

Sakız karakterinin öncelikle meraklı ve sabırsız yapısı öyküyü yönlendirir niteliktedir. Bu durumda okur, daha kolay özdeşim kurar ve eserin içine girebilir. Okur, hayallerini gerçekleştirmek için her türlü yolu denemenin normal olduğunu düşünen karakterin yalanla, etrafındaki insanları kandırmayla bir yere varamadığını görür. Sonunda ise gerçeklikten ayrılmadan isteklerinin peşinden giden karakter içi rahat bir biçimde istediğine ulaşır. Böylece okur aslında önemli olanın huzurlu bir şekilde, istekleri uğruna çaba göstermenin olduğunu görür. Yaşamına dair çıkarımları bu yönde yapar.

4.9.3.5. Plastik Açıklık-Kapalılık

Plastik öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.9.3.6. Plastik Karakterinin Özellikleri

Plastik karakteri öyküde çıkarıcı, yaratıcı, gerçekçi, temkinli, detaycı gibi özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Zeki: “Aklına sınıf arkadaşı Plastik geldi. Plastik okulun en akıllı çocuğuydu. Eee... Annesi onu fizik laboratuvarında dünyaya getirmişti. Çözemediği bilmece yoktu.” (Ak, 2017, s. 104)

Eğlenceli : “Son icadı plastiğe benzer yumuşak bir malzemeydi. Bununla masklar yapıyor, kılıktan kılığa giriyordu. Bir keresinde ihtiyar bozacı kılığında okula gelmiş, sınıfa bile girmişti.”(Ak, 2017, s. 105)

Çıkarıcı : “Plastik karşılıksız ağzını açmazdı. Sakız eve gitti. Kumbarasını yokladı. İçinden üç tane birlik düştü. Gözlerini iri iri açarak düşündü: I-ıh! Plastik ucuza çalışmaz. Bu ona yetmez.” (Ak, 2017, s. 105)

Yaratıcı: “Sana bunu anlatmam çok zor. Şey... Biliyor musun, demin taktığım başlığı sırf bu iş için icat ettim. Uzaklardan gelen rüzgarın şiddetini, yönünü ölçebileyim diye.” (Ak, 2017, s. 109)

Alıngan: “Ne kuşkucusu! Ben şarlatan mıyım? Aylardır yemeden içmeden bu şapkanın üzerinde çalışıyorum. Yaprağın çıkışının, çiçeğin açışının bile sesini duyabileyim diye çabalamaktan göbeğim çatladı.” (Ak, 2017, s. 107)

Boşboğaz: “Plastik, çıkar ağzından baklayı, der demez saklayamadı, başına gelenleri yavaş yavaş döktü ortaya.” (Ak, 2017, s. 107)

Açıköz: “Plastik kızmıştı. Topu eliyle itti. Git başımdan. Senden bir şey isteyen mi var?” dedi. “Al şimdi şunu. İş bittikten sonra ödülü yarı yarıya bölüşürüz.”(Ak, 2017, s. 107)

Gerçekçi: “Define mi? Hayal peşinde koşacak göz var mı bende? Bu bir rüzgar haritası. Balıkçı Bol Bıyık Amca için çizdim.” (Ak, 2017, s. 109)

Tehditkar: “Biliyorum. Ama vazgeçemezsin artık. Yoksa senin için daha kötü olur.” (Ak, 2017, s. 110)

Temkinli: “Plastik’in tongaya bastığını hiç görmemişti. En ince ayrıntıları düşünmeden adım atmaya kalkışmazdı; bunu iyi biliyordu.” (Ak, 2017, s. 110)

Detaycı: “Plastik yüzünde bilgiç bir gülümseyişle, hiç korkma! dedi. “Ben her şeyi ince ince düşünürüm. Yalnız sana söylediklerimi harfi harfine uygulayacaksın.”(Ak, 2017, s. 110)

Endişeli: “Sakın ha bir sakarlık yapıp kimsesizler yurduna kapatma beni, diye sıkı sıkı tembih etti Sakız’a evlatlık da verme.” (Ak, 2017, s. 113)

4.9.3.7. Plastik Karakteri Devingen –Durağanlık

Plastik öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.9.3.8. Plastik Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Plastik karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme : “Aklına sınıf arkadaşı Plastik geldi. Plastik okulun en akıllı çocuğuydu. Eee... Annesi onu fizik laboratuvarında dünyaya getirmişti. Çözemediği bilmece yoktu. Yoo... Sakız gibi değil. Sakız hayal gücüyle çözerdi bilmeceleleri, Plastik zekasıyla. Kare, “boz-yap”, sarmal, polisiye bulmacalar, sözcük oyunları, onun için çocuk oyuncağından farksızdı.” (Ak, 2017, s. 104)

“Evlerinin bahçesine kurduğu plastik çadırda yaşıyordu. Burada çalışır, okur, deneyler yapardı. Son icadı plastiğe benzer yumuşak bir malzemeydi. Bununla masklar yapıyor, kılıktan kılığa giriyordu. Bir keresinde ihtiyar bozacı kılığında okula gelmiş, sınıfa bile girmişti.”(Ak, 2017, s. 105)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme: “Plastik kızmıştı. Topu eliyle itti. Git başımdan. Senden bir şey isteyen mi var? dedi. Al şimdi şunu. İş bittikten sonra ödülü yarı yarıya bölüşürüz.” (Ak, 2017, s. 107)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Plastik çok sakın görünüyordu. Sırtına kırmızı benekli bir pelerin geçirdi. Çadırına girdi. Perdeyi Sakız’ın yüzüne çekerken, ‘Hemen çalışmaya başlamalıyım.’ dedi.” (Ak, 2017, s. 108)

“Sakız’ın, Plastik’e güveni bir kat daha artmıştı. Sırtına okkalı bir yumruk indirirken, ne akıllısın! dedi. Bir çizgi film seyretmişim. Bir sütçü nine müthiş icatlar yapmıştı. Senin icatların onunkilerden daha şaşırtıcı.” (Ak, 2017, s. 109)

Plastik karakteri, öyküde öncelikle doğrudan arkadaşına yardım eden bir yapıdadır. Bu yardımlarının karşılıklı olması ise karşısındaki karakterin ona olan bakış açısını değiştirir niteliktedir. Yapılacak olan iyiliklerin, desteklerin karşılıksız olması gerektiğini okur, karakter üzerinden görür. Bununla birlikte okur, yaratıcı ve zeki oluşu bireylerin kendi çıkarları doğrultusunda değil de herkes açısından daha faydalı durumlar için kullanılmasının daha önemli olduğunu fark eder.

4.9.3.9. Nazlı Karakteri Açıklık-Kapalılık

Nazlı öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.9.3.10. Nazlı Karakterinin Özellikleri

Meraklı: “Nazlı, kapı aralığından Sakız’ı seyrediyordu. Meraktan çatlayacaktı. Ablasının davranışlarında bir tuhafılık sezmişti. Sakız ders çalışmaktan hoşlanmazdı. Saatlerdir basket topunun üstünde yazmaya çalıştığı şey neydi acaba.” (Ak, 2017, s. 97)

“Kalemıraş, silgi alma bahanesiyle zırt pırt yanına gelmiş. Ne yapıyorsun? Diye sormuştu.” (Ak, 2017, s. 97)

Oyunbozan: “Sakız, ne oluyor diye şaşkın şaşkın bakınırken bir ağacın arkasında, olanları sinsi sinsi gülererek seyreden Nazlı’yı gördü. Her şeyin onun başının altından çıkacağını hemencecik anlamıştı.” (Ak, 2017, s. 123)

4.9.3.11. Nazlı Karakteri Devingen –Durağanlık

Nazlı öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.9.3.12. Nazlı Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Nazlı karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Nazlı, kapı aralığından Sakız’ı seyrediyordu. Meraktan çatlayacaktı. Ablasının davranışlarında bir tuhaflık sezmişti. Sakız ders çalışmaktan hoşlanmazdı. Saatlerdir basket topunun üstünde yazmaya çalıştığı şey neydi acaba.” (Ak, 2017, s. 97)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme: “Sen ihbar ettin, değil mi? Bir bataklık kadar pis kokuyorsun. Nazlı pancar gibi kızarmıştı. Kurtuluşu tabanları yağlamakta buldu.” (Ak, 2017, s. 123)

Nazlı öyküde mızıkçı bir karakter olarak diğer karakterlerin planlarını bozan şekilde verilmiştir. Çocuk okurlar Nazlı karakteriyle, sadece kendini düşünerek hareket etmenin eline hiçbir şey geçirmeyeceğini, bu şekilde davranarak çevresindekileri nasıl zor duruma soktuğunu öykü dahilinde görürler. Bu yüzden bireylerin sadece kendi duygu ve düşüncelerinden ziyade çevresindekileri de düşünerek hareket etmenin yaşamdaki iletişimlerini güçlendireceğini fark ederler.

Tablo 17: Sakız Kızın Günleri Kitabına Ait Çocuk Karakterinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Sakız ve Aytası	11	14
Sakız ve Rüzgar Adam	15	4
Sakız ve Haftanın Öyküsü	19	15

Tablo 17 incelendiğinde Sakız Kızın Günleri adlı kitapta toplam 45 tane olumlu karakter özelliği, 33 tane olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. En fazla olumlu karakter özelliği Sakız ve Haftanın Öyküsü adlı öyküde bulunmuştur.

Tablo 18: Sakız Kızın Günleri Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Sakız	Nazlı	Plastik
Sakız ve Aytaşı	Açık	X		
	Kapalı			
	Devingen	X		
	Durağan			
Sakız ve Rüzgar Adam	Açık	X		
	Kapalı			
	Devingen	X		
	Durağan			
Sakız ve Haftanın Öyküsü	Açık	X		X
	Kapalı		X	
	Devingen	X		
	Durağan		X	X

Tablo 18’de görüldüğü üzere; Sakız karakteri tüm öykülerde, Plastik Sakız ve Haftanın Öyküsü’nde açık, Nazlı karakteri ise Sakız ve Haftanın Öyküsü’nde kapalı karakter olarak yer almaktadır.

Sakız tüm öykülerde devingen yapıda iken, Nazlı ve Plastik karakterleri Sakız ve Haftanın Öyküsü’nde durağan yapıdadır.

4.10.TOTO VE ŞEMSİYESİ

Kitabın Adı: Toto ve Şemsiyesi

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Şubat 2017

Sayfa Sayısı: 85

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Toto ve Şemsiyesi
- 2.Toto Venezuela'da
- 3.Toto Dama Çıktı
- 4.Toto ve Dev Mektup
- 5.Toto Ne Yapıyorsun?
- 6.Toto Bir Koku Duydu
- 7.Toto ve Güneş
- 8.Selo Toto'ya Darıldı
- 9.Gökkuşığı
- 10.Toto ve Müzik
- 11.Mutluluk ve Toto

4.10.1. Toto ve Şemsiyesi

Öyküde Toto'nun bir eşyayla yani şemsiyesi ile olan bağı anlatılır. Cansız bir nesne dahi olsa Toto'nun şemsiyesine verdiği değer, çocuk hayalleriyle harmanlanarak verilir. Okuyucu için merak uyandıran ve özdeşim kurulabilecek bir öyküdür.

Öyküde Toto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.1.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.1.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde yaratıcı, kararlı, yardımsever gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Yaratıcı: “Tam 44 kelebek vardı. Bundan esinlenerek de bir ad taktı ona: Küt.” (Ak, 2017, s. 9)

“Aaaa! Küt'ü avize mi yaptın? Böyle daha iyi değil mi?” (Ak, 2017, s. 17)

Yardımsever: “Yardım sözünü duyar duymaz şemsiyesini kapatıp koluna taktı. Paketlerden en büyüğünü kucakladı.” (Ak, 2017, s. 10)

Adaletli: “Toto kendine bir şey alırsa Küt'e de bir yaka iğnesi alıyordu. Şimdiden şemsiyesinin üstü elma, muz, palyaço, domates, dondurma ve havuç şeklinde yaka iğneleriyle dolmuştu.” (Ak, 2017, s. 10)

Özgüvenli: “Son karşılaştıkları gergedan takımını santraforu, maçtan önce Toto'nun kulağına şemsiyeyi kaldırırca akülü bir araba hediye edeceklerini fısıldadıysa da Toto oralı olmadı.” (Ak, 2017, s. 11)

Kendisinin Farkında: “Ne? Nasıl? Ona çok bağlandığımı düşünmüştüm. Bir arkadaş gibi yani.” (Ak, 2017, s. 17)

4.10.1.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto, öyküde devingen bir karakterdir. Öykünün başında şemsiyesini yanından ayırmazken öykü sonunda normale dönmüştür.

“Artık Toto neredeyse Küt de oradaydı. Toto yağmur yağsın yağmasın Küt’ü hep yanında taşıyordu. Ekmek almaya giderken, okulda, sinemada, bisiklete binerken, gazoz içerken yanından ayırmıyordu.” (Ak, 2017, s. 9)

“Şimdi Küt tepemde; geceleri o beni aydınlatıyor, bense ona bütün gün neler yaptığımı anlatıyorum. Küt eskisi gibi en iyi dostum gene üstelik artık onu taşımaktan kollarım da ağrımıyor.” (Ak, 2017, s. 18)

4.10.1.4. Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle, konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Toto yağmurda sıırıslıklam ıslandığı bir gün, böylesine acıklı bir hale düşmesinin nedenini bu yaşa geldiği halde hala bir şemsiyesinin olmamasına bağlayınca babası çok üzölmüş ertesı gün bu şemsiyeyi alıp gelmişti.” (Ak, 2017, s. 9)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “ Berber, Toto’nun derdi tek düzelik diyordu. Hatta sırf değişiklik olsun diye, yatağında Toto’nun saçlarını Çinliler gibi traş etti.” (Ak, 2017, s. 14)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Toto, annesine aptal aptal bakarak esnedi. Okula gitmek üzere hazırlanması gerekirken az önce çıktığı yatağına tekrar girdi. Yorganı boynuna kadar çekti. Gözlerini tavana dikti ve bir mumya gibi kalakaldı.” (Ak, 2017, s. 12)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “ Evet çok bağlanmışım. Bir insan bir şeye çok bağlanır, hep yanında olmasını isterse bir gün gelir sıkılır ondan.” (Ak, 2017, s. 17)

“Daha sıkılmamışım ama ağır gelmeye başlamıştı. Her yere onunla gidemiyordum. Sonra... Her yerde her an birlikteydik. Ona anlatacak şeylerim azalmıştı.” (Ak, 2017, s. 17)

Toto karakteri öyküde doğrudan doğruya cansız bir nesneye bağlanan biri konumundadır. Öncelikle bu durum hoşuna gitse de sonrasında durumun ağırlığı, sorumluluğu altında ezilir. Çocuk okur her zaman için yapması gereken durumların belirli bir süre sonra kendilerinin sorumluluğu dahilinde olduğunu ve

onun her türlü ihtiyacını karşılaması gerektiğini fark eder. Yaşamda alamadığı sorumluluklar üstlenmemesi gerektiğini karakter üzerinden görür.

4.10.2. Toto Venezuela’da

Toto ve Selo sıradan bir günü hayalleriyle Venezuela’ya kadar taşırlar. Venezuela onlar için aslında çok uzak ama bir o kadar da yakındır. Bu uzaklığı kurdukları hayallerle gerçeğe dönüştürmeye çalışırlar. Öyküye giriş için okuyucu özenle hazırlanır ve okurlar macera dolu bir öykünün içine dahil edilir.

Öyküde Toto ve Selo adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.2.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.2.2. Toto’nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde bilgili, sabırsız, utangaç gibi karakter özellikleri göstermektedir.

Bilgili: “Toto önce uzun uzun esnedi, sonra anket bilgi toplamak için yapılan bir iştir dedi. Bir ileri bir geri sallanarak devam etti: “Biliyor musun, sadece anket yaparak bile dünyayı anlamak mümkündür.” (Ak, 2017, s. 20)

“Bu anketteki sorularla kimlerin hangi renkten, hangi şarkılardan, hangi çiçekten hoşlandığını, en çok sahip olmak istediği şeyi, ne olmak istediğini, ıssız bir adaya düşerse yanına neler almak istediğini, daha pek çok şeyi öğrenebileceğim.” (Ak, 2017, s. 20)

Dikkatli: “Toto mektubu okumuş, zarftaki pulu incelemeye başlamıştı.” (Ak, 2017, s. 21)

Sabırsız: “Toto öğreneceğini öğrenmişti. Lafın gerisini dinlemeden teşekkür ederim dedi. Çabuk çabuk yürüdü gitti.” (Ak, 2017, s. 22)

“Fazla soru sorma. Gelecek misin, onu söyle!” (Ak, 2017, s. 23)

“Otobüs bizim gideceğimiz yollardan geçmez... Sallanma... Koş... diye bağıra bağıra koşturdu onu. “ (Ak, 2017, s. 24)

Utangaç: “Toto kıpkırmızı olmuş, tırnaklarını kemirmeye başlamıştı.” (Ak, 2017, s. 26)

4.10.2.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öyküde durağan karakterdedir. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.10.2.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla ve fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “ Toto koltuğunun altında bir tomar kağıt, kaldırım kenarına oturmuş, erik ağacının tepesinde şarkı söyleyen düdüte bakıyordu.” (Ak, 2017, s. 19)

“ Toto için dünyayı anlamak çok önemlidir. Selo ise fazla düşünmeyi sevmez. Toto'nun düşüncelerini dinlemeyi tercih eder.” (Ak, 2017, s. 20)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “ Saçlarını kolonya ile sıvılsıklam ıslatmıştı. Toto bir konu üstünde kafa yoruyorsa cebine küçük bir kolonya şişesi kor, saçlarını sık sık ıslatır.” (Ak, 2017, s. 19)

“ Toto'nun yanakları pespembe oldu. Bir süre hiç konuşmadı. Alnını kırıştırdı. Dudaklarını büzdü. Gözlerini ovuşturdu.” (Ak, 2017, s. 22)

Toto karakteri öyküde sabırsız ve maceracı yapısıyla dikkatini ve düşünceli yapısını geliştirir. Etrafındaki olaylara kayıtsız kalamayan karakter okuyucuyu etrafını daha dikkatli bir şekilde algılaması gerektiğini ve karşılarda çıkacak olan durumlardan yeni şeyler üretebileceklerini hatırlatır. Böylece okurlar yaşamda olanları doğrudan doğruya kabul etmek ve süregelen durumu devam ettirmek yerine inceliklerden de yararlanarak kendilerine yeni yaşam alanları ve ilgileri yaratabilirler.

4.10.2.5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.2.6. Selo'nun Karakter Özellikleri

Selo karakteri öyküde meraklı, kıskanç, sabırsız gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Meraklı: “Anket mi? Dedi. Neymiş o?” (Ak, 2017, s. 19)

“Hey! Ne yazıyor orada? Bana okumayacak mısın? Dedi” (Ak, 2017, s. 20)

“Ne yapacağız Venezuela’da?” (Ak, 2017, s. 23)

Hayal Kırıklığı Yaşayan: “Selo bayağı hayal hırıklığına uğramıştı. Ambarlarda, köprü altlarında, tarlalarda mola verip uyuyacaklarını sanmıştı. Oysa Toto çok acımasızdı.” (Ak, 2017, s. 24)

Dalgacı: “Yolda Selo bir ara gözlerini açtı. Homurdana homurdana, anketler gerçekten dünyayı anlamamızı sağladı, dedi. Haritaya bakmadan uçak biletimiz olmadan Venezuela’ya gidilemeyeceğini biliyoruz artık.” (Ak, 2017, s. 26)

Kıskanç: “Mektubu kız yazmış olamazdı. Yazması için hiçbir neden yoktu çünkü. Kız çok güzeldi, Toto ise hiç yakışıklı değildi, kötü giyinirdi, saçları yağ ve kolonya kokardı, ayakkabılarının arkasına basardı, tırnaklarını yerdi, dişleri sapsarıydı.” (Ak, 2017, s. 27)

Sabırsız: “Selo, damdan düşer gibi sorulan sorulardan hoşlanırdı. Çünkü damdan düşer gibi sorulan sorular, damdan düşer gibi karar verdirirdi insana.” (Ak, 2017, s. 23)

4.10.2.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo öyküde durağan karakterdedir. Öykünün başında ve sonunda herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.10.2.8. Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo merakla Toto’yu izledi. Toto ayaklarının ucuna basıyor usul usul yürüyordu.” (Ak, 2017, s. 27)

“Selo sessizce onu izledi. Nedense bazen Toto’nun yanında kendini beceriksiz ve aptal hissediyordu.” (Ak, 2017, s. 22)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Yolda Selo bir arada gözlerini açtı, homurdana homurdana, anketler gerçekten dünyayı anlamamızı sağladı dedi. Haritaya bakmadan, uçak biletimiz olmadan Venezuela’ya gidilemeyeceğini biliyoruz artık.” (Ak, 2017, s. 26)

Selo karakteri öyküde destek olan bir yapıdadır. Bu destekçi yapısını gören okur çevresinde yeni şeyler deneyenlere karşı daha açık daha yardımsever ve daha cesaretlendirici bir tutum benimseyebilirler. Bu şekilde hareket ettiklerinde çevresindekilerle olan ilişkilerinin de daha insani bir boyutta geliştiğini görür.

4.10.3. Toto Dama Çıktı

Öyküde Toto'ya çok önemli bir görev verilir. Bu görevi mahalleye gelen yeni sirkin tanıtımının yapılmasıdır. Bu görevi hakkıyla yerine getirmek isteyen Toto, yaratıcılığının sınırlarını zorlar ve kendini damda bulur. Etrafındakilerin bu olayları çözmesi ise biraz zaman alır. Yetişkin ve çocuk dünyasının iç içe geçtiği bir öykü olarak verilir.

Öyküde Toto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.3.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto, öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.10.3.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde utangaç, yaratıcı, sitemli gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Çevresi Tarafından Sevilen: “Tamam Toto! Buzdolabının üzerine resim çizmene izin veriyorum. Lütfen in aşağıya!” (Ak, 2017, s. 30)

“Vazgeç! Diye bağırdı Selo. Öğretmen matematik sınavını iptal etti.”(Ak, 2017, s. 30)

Utangaç: “ Toto'nun yüzü kıpkırmızı olmuştu. Mimi ile karşı karşıya gelince hep böyle olurdu. Yanakları birden bire kızarıyor, onu zor durumda bırakırdı.” (Ak, 2017, s. 32)

Sinirli: “Toto şapkasını hırsla yere attı, üstünde ter ter tepinmeye başladı.” (Ak, 2017, s. 33)

Yaratıcı: “Onlara sirkin geleceğine ben haber vermeye çalışıyordum. Deminden beri amma uğraştım! Neredeyse göbeğim çatlayacaktı.” (Ak, 2017, s. 33)

Alıngan: “Siz hep benimle ilgilendiniz, pelerininimdeki yazıya doğru dürüst bakmadınız bile!” (Ak, 2017, s. 33)

4.10.3.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto durağan bir karakterdir. Öykü içerisinde herhangi bir değişim göstermez.

4.10.3.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, yazar yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Toto çevresini saran insanları dinlemiyordu. Bir görevi yerine getirir gibi büyük bir ciddiyetle cambazvari hareketler yapmaya devam etti.” (Ak, 2017, s. 32)

“Toto meydanda ağır adımlarla bir tur attıktan sonra fötr şapkasını eline aldı. Büyülü sözler söyleyerek içinden renkli renkli eşarplar çıkarmaya başladı.” (Ak, 2017, s. 32)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Toto ellerini öne doğru uzatıp çatının kenarında ağır ağır yürümeye başladı. Kalabalık soluğunu tutmuş onu izliyordu. Bu işin hiç şakası yoktu.” (Ak, 2017, s. 30)

“Toto, bu haberle de hiç ilgilenmedi. Çatı kenarında tek bacağının üstünde durarak akrobatik hareketler yapmaya başladı.” (Ak, 2017, s. 30)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Onlara sirkin geleceğine ben haber vermeye çalışıyordum. Deminden beri amma uğraştım! Neredeyse göbeğim çatlayacaktı.” (Ak, 2017, s. 33)

Karakter öncelikle verilen göreve sadık olunmasından ziyade bunu anlayabilecek bir kitleye anlayacakları şekilde vermesi gerektiğini öykü sonunda dile getirir. Verilmek istenilene değil de aktarılırken gerçekleşen durumlara dikkat edenlerin istedikleri sonuca ulaşamayacaklarını ayrıntılarda asıl olanı kaybedebileceklerini okuyucuya hissettirir.

4.10.4. Toto Dev Mektup

Toto'nun dev mektubundaki gizemin ne olduğuna ve belediye başkanı tarafından nasıl çözüleceğine dair okuyucuların sonunu merakla bekledikleri bir öyküdür. Toto doğa severliği bilinçli bir şekilde okuyucuya yansıtmaya çalışır.

Öyküde Toto ve Selo adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.4.1. Toto Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.4.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde gururlu, hayalperest, çevreye duyarlı gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Gururlu: “Toto çok gururluydu. Anne ve babasına darıldığında ağzını bıçak açmaz, söylemek istediklerini yastık altlarına, diş macunu kutusuna, buzdolabına, annesinin makyaj çantasına, ayakkabı içlerine bıraktığı mektuplarla anlatırdı.” (Ak, 2017, s. 35)

Geveze: “Çünkü onlarla sabahtan akşama kadar sokaklarda konuşacak tek sözcük kalmayana kadar gevezelik ediyordu, bir tek Mimi dışında.” (Ak, 2017, s. 35)

Hayalperest: “Toto, belediye başkanlarının en iyi bulmaca çözen, en kolay düğüm açanların arasından seçildiklerini biliyordu.” (Ak, 2017, s. 36)

Yaratıcı: “Saatlerce yerinden kalkmadan upuzun bir mektup yazdı. Mektup öyle uzun öyle uzundu ki bildiğimiz zarflardan hiçbirine sığacak gibi değildi. Toto kırtasiyeciden aldığı kartonları birbirine yapıştırıp dev bir zarf yaptı ve mektubu bu zarfa koydu.” (Ak, 2017, s. 36)

Utangaç: “Toto, yanaklarına tatlı bir sıcaklığın yayıldığını duydu.” (Ak, 2017, s. 36)

Çevreye Duyarlı : “Bizim sokaktaki akasya ağacından söz ediyor Toto. Trafığı engellediği için kesmek istiyorlar da.” (Ak, 2017, s. 40)

“Toto, akasya ağacına müjdeyi kendisi vermek istiyordu. Çılgınca koşarak ağacın yanına geldiğinde nefes nefeseydi.” (Ak, 2017, s. 42)

4.10.4.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto durağan bir karakterdir. Öykü içerisinde karakterin geçirdiği herhangi bir değişim yoktur.

4.10.4.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Toto mektup yazmayı çok severdi. O gün de canı mektup yazmak istedi. Ama yazacak kimsesi yoktu ki!” (Ak, 2017, s. 35)

“Hevesle masasının başına oturdu. Saatlerce yerinden kalkmadan upuzun bir mektup yazdı.” (Ak, 2017, s. 36)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Tam bir milyon sekiz kere sarmaşık sokaktaki akasya ağacını kesmeyin diye yazdım.” (Ak, 2017, s. 40)

“Neyse... Yetişemediler. Müjdeyi benden önce verecekler diye ödüm patladı.” (Ak, 2017, s. 42)

Çevresine duyarlı olan karakterin mahallerindeki akasya ağacı için yaptıkları okuyucuların merak duygularını öyküde daim tutar. Bununla birlikte çevresindeki en küçük bir canlı için neler yapılabileceğini, bireylerin kenetlendiği vakit istediklerini elde edebilecekleri verilir. Okur, yaşama dair duygu ve düşüncelerini uygulamaya geçirmek için yüreklendirilir. Bu şekilde çevre için tek bireyin bile birçok şey başarabileceği kanısına varır.

4.10.4.5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.4.6. Selo'nun Karakter Özellikleri

Meraklı: “Bütün dişlerini göstere göstere sırtarak vay dedi. Gene Mimi' ye mi yazdın?” (Ak, 2017, s. 36)

“ Nee? Belediye başkanı senin yazdığın mektubu mu okuyacak? Sen onu işsiz mi sandın?” (Ak, 2017, s. 36)

Maceracı: “Aaaa! Bir milyon sekiz satır mı? Ben de seninle geliyorum Toto. İçimden bir ses bugün eğlenceli bir gün olacak diyor.” (Ak, 2017, s. 37)

Yardımsever: “Selo mektubun bir köşesinden tuttu, Toto öbür köşesinden. Artık iki kişi daha kolay taşıyabiliyorlardı zarfı.” (Ak, 2017, s. 37)

4.10.4.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo ise öyküde devingen bir karakterdir. Öykü başında meraklı bir haldeyken öykünün sonunda sinirli bir yapıya dönüşmüştür.

“Aaaa! Bir milyon sekiz satır mı? Ben de seninle geliyorum Toto. İçimden bir ses bugün eğlenceli bir gün olacak diyor.” (Ak, 2017, s. 37)

“En çok sinirlenenlerden biri de Selo’ ydu. Toto’yu bir köşeye sıkıştırmış, bir yandan omuzlarını yumrukluyor, bir yandan da ne yazıyordu o mektupta diye bağıırıyordu.” (Ak, 2017, s. 40)

4.10.4.8. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo, Toto’yu görünce çok neşelenmişti.” (Ak, 2017, s. 36)

“Selo mektubun bir köşesinden tuttu Toto öbür köşesinden. Artık iki kişi daha kolay taşıyabiliyorlardı.” (Ak, 2017, s. 37)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Hem benim de bir sorunum var. Şu kaldırımın kenarındaki mazgallar... Belediye başkanına mazgalların modelinin hemen değiştirilmesini söyleyeceğim.” (Ak, 2017, s. 37)

“Aaaa! Bir milyon sekiz satır mı? Ben de seninle geliyorum Toto. İçimden bir ses bugün eğlenceli bir gün olacak diyor.” (Ak, 2017, s. 37)

Selo eğlence için arkadaşını destekleyen bir yapıda verilir öyküde. Arkadaşına verdiği destekle karakter kendini güvende hisseder. Böylece okur, olaylar içerisinde doğrudan yer almasa dahi verdiği destekle çevresindekilere güven aşılayabileceğini görür.

4.10.5. Toto Ne Yapıyorsun?

Toto ve Selo yakın iki erkek arkadaşlardır. Mimi ise önce Toto’nun sonra ise Selo’nun dikkatini çeker. Toto’nun Mimi’ye güzel görünmek için düşündükleri ve Selo’nun Toto ve Mimi’yi kıskanmasını yansıtan bir öyküdür. Öykünün sonunda soru cümlesinin verilmesi de okuyucunun merakını her zaman olduğu gibi canlı tutar.

Öyküde Toto, Selo ve Mimi adında üç çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.5.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.5.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Sevecen :“En geç bir saat sonra geri döner, sanki hiçbir şey olmamış gibi kızdığı kişiyi öpücüklere boğardı.” (Ak, 2017, s. 43)

Huzursuz: “Toto'nun huzursuzluğu her halinden belliydi. Çıt çıt parmaklarını çıtlatıp duruyordu.” (Ak, 2017, s. 50)

Abartmayı Seven: “Böyle olacağını hiç düşünmemiştim... Daha birkaç ay Mimi'nin yüzüne bakmadan nasıl yaşarım ben?” (Ak, 2017, s. 50)

4.10.5.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öykü içerisinde devingen bir karakter olarak yer alır. Toto öncelikle yaşadıkları duruma kızsada öykünün sonunda daha sevecen bir yapıya dönüşür.

4.10.5.4. Toto Karakterinin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme: “Üzerinde mavi, kolsuz, yeni bir yelek vardı.” (Ak, 2017, s.43)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Toto çekip gitmeyi pek severdi. Annesi, babası, kardeşi ya da arkadaşlarından biri canını sıkmasın, hemen en yeni giysisini giyer, alır başını kimsenin olmadığı bir yere giderdi.” (Ak, 2017, s.43)

Yazar Yorumuyla Geliştirme: “Toto onları görmüş, ama görmezden gelmişti. Kasaya parayı ödemiş, sonra da sanki orada yoklarmış gibi önlerinden geçip gitmişti.” (Ak, 2017, s.48)

4.10.5.5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.5.6.Selo Karakteri Karakter Özellikleri

Selo karakteri öyküde meraklı, telaşlı, nazik, önyargılı gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Meraklı: “Bu saatte nereye gidiyordu acaba? Gene birine mi kızmıştı?” (Ak, 2017, s. 43)

“Hey, ne oldu sana? Sabahtan beri neredeydin?” (Ak, 2017, s. 49)

Sabırsız: “Selo sabırsızlanmaya başladı. Durmadan saatine bakıyordu.” (Ak, 2017, s. 43)

Telaşlı : “Selo, zaman ilerleyip de Toto’nun botunu denizde göremeyince iyice paniğe kapıldı. Toto olmazsa maç yatar diye diye balkonda dört dönmeye başladı.” (Ak, 2017, s. 44)

Sinirli: “Selo çıldıracaktı neredeyse. Balkondaki boş saksılardan birini hızla tekmeledi.” (Ak, 2017, s. 44)

“Hişimla Mimi’ye gitti. Merhaba bile demeden senin yüzünden Toto botuna atlayıp mahallemizi terk etti dedi. Ona göre yüz vermedin değil mi?”(Ak, 2017, s. 44)

“Selo, sinirden saçlarını yoluyordu.” (Ak, 2017, s. 45)

Nazik: “Selo o zaman yüksek sesle düşündüğünü anladı. Özür dilerim... Çok özür dilerim... Diyerek içeri girdi.” (Ak, 2017, s. 44)

Önyargılı: “Mimi gene Toto’nun kalbini kıracak bir şeyler yapmıştı mutlaka.” (Ak, 2017, s. 44)

“ Senin yüzünden Toto botuna atlayıp mahallemizi terk etti dedi. Ona göre yüz vermedin değil mi?” (Ak, 2017, s. 44)

4.10.5.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo öyküde devingen karakter olarak verilir. Öncesinde Toto’yu merak eden sonrasında Toto’yu kıskanan bir yapıdadır.

“Selo zaman ilerleyip de Toto’nun botunu denizde göremeyince iyice paniğe kapıldı.” (Ak, 2017, s. 44)

“Senin yüzünden Toto botuna atlayıp mahallemizi terk etti.” (Ak, 2017, s. 44)

“Mimi’yi cadı sanırdım diye düşündü. Oysa ne tatlı kızmış.” (Ak, 2017, s. 51)

4.10.5.8. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme : “Selo ile Mimi bir kayanın üstüne oturdular. Omuzlarını birbirine yaslayarak çok uzaklara bakıp ağlamaya başladılar.” (Ak, 2017, s. 47)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Ne gündü ama. Toto kaybolmuş, maçta yenilmişlerdi. Mimi ile omuz omuza güneşin batışını seyretmişlerdi. Denizin dalgalarıyla Mimi’nin saçları, güneşin kızılıllığıyla Mimi’nin teni birbirine nasıl da karışmıştı! O anı hatırlayınca içi ürperdi birden.” (Ak, 2017, s. 51)

“Mimi’yi cadı sanırdım diye düşündü. Oysa ne tatlı kızmış.” (Ak, 2017, s. 51)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo kafasını yastığın altına sokup gözlerini sımsıkı yumarak uyumaya çalıştı. Gözlerinin önüne deniz dalgalı saçlarıyla Mimi öyle bir yerleşmişti ki gözüne bir damla uyku bile girmedi.” (Ak, 2017, s. 51)

“Gözlerini seğirte seğirte bakakalmıştı ardından. Selo eve dönerken hafif bir yorgunluk vardı üzerinde. Bütün gün olanları bir bir aklından geçirdi.” (Ak, 2017, s. 51)

Selo arkadaşı için meraklanan ve onun iyi olması için elinden geleni yapan bir karakter olarak öyküde verilir. Bunun için elinden geleni yapan karakter, kendini bu amaç uğruna adar. Sonunda ummadığı bir durumla karşılaşınca sınırlarına engel olamaz. Oysaki olayların aslını bilemez ve önyargılı davranır. Önyargıyla hareket eden karakterlerin karşısındaki bireylerin düşüncelerini, duygularını yeterince hissedememeleri yanlış kararlar vermelerine yol açar. Bu durumda çocuk okur olaylara karşı daha duyarlı ve dikkatli olması gerektiğini anlar.

4.10.5.9. Mimi Karakteri Açıklık-Kapalılık

Mimi karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.10.5.10. Mimi'nin Karakter Özellikleri

Mimi karakteri öyküde kendini beğenmiş, duygusal, sabırsız gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Kendini Beğenmiş: “Ben bir şey yapmadım, dedi. Sadece dün öğleden sonra benim resmimi yapmış getirdi. Çok güzeldi, ama ne yalan söyleyeyim, çok güzel demedim. Eh fena değil, dedim. Ne çıkar bundan?” (Ak, 2017, s. 45)

“O sırada Mimi gene eski kimliğine bürünmüştü. Az önce Toto için gözyaşı döken o değildi sanki. Burnu bir karış havada, ayaklarına rap rap vurarak uzaklaşmıştı oradan.” (Ak, 2017, s. 49)

Arkadaş Canlısı : “Mimi'nin gözleri dolu dolu olmuştu. Titrek bir sesle ne istersen yaparım, geri dönmesi için dedi.” (Ak, 2017, s. 45)

“Elbette dedi Mimi. Yalan değil ki! Onu gerçekten çok seviyorum.” (Ak, 2017, s. 45)

Önyargılı: “Ne yani, söyleseydim de benimle daha mı az ilgilenseydi?” (Ak, 2017, s. 45)

Duygusal: “Gözleri yaşlı iskeleyle indi. Bir kağıda, seni seviyorum Mimi yazdı, şişeye koyup denize attı.” (Ak, 2017, s. 45)

“Gözlerinden sicim gibi yaş akıtmaktan maçı doğru dürüst seyredeemedi.” (Ak, 2017, s. 46)

Sabırsız: “Mimi sabahı zor etti. Gün ağarmaya başlarken deniz kenarına indi. Dün denize attığı şişeyi Toto eline geçirmeden bulabilecek miydi?” (Ak, 2017, s. 51)

4.10.5.11. Mimi Karakteri Devingen –Durağanlık

Mimi durağan karakter olarak öykü içerisinde yer alır. Herhangi bir değişim yaşamaz.

4.10.5.12. Mimi Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Mimi karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme :“Selo ile Mimi bir kayanın üstüne oturdular. Omuzlarını birbirine yaslayarak çok uzaklara bakıp ağlamaya başladılar.” (Ak, 2017, s. 47)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme :“O sırada Mimi gene eski kimliğine bürünmüştü. Az önce Toto için gözyaşı döken o değildi sanki. Burnu bir karış havada, ayaklarına rap rap vurarak uzaklaşmıştı oradan.” (Ak, 2017, s. 49)

“Selo hemen marketin camını tıklattı. Mimi ise yüzünü cama yapıştırdı. Olanca sevimliliğiyle gülümsedi.” (Ak, 2017, s. 48)

Mimi karakteri öncelikle kendini beğenmiş yapısıyla hareket etse de sonrasında arkadaşlarına karşı merak duygusu artar ve kayıtsız kalamaz. Karakter, duygularını açık etmeyerek okuyucunun karşısına çıktığı için arkadaşları tarafından önyargılı bir yapının içinde bulunur. Okurlar böylece asıl hissettiklerini dışa vurması gerektiğini böylece daha kolay anlaşılabilceğini fark eder.

4.10.6. Toto Bir Koku Duydu

Öyküde, Toto bir kokunun peşine takılır ve o koku onu bilmediği çok farklı bir olayın içine sürükler. Bir anda kendini bir sihirbazlık gösterisi içerisinde bulan Toto'nun yaşadıkları anlatılır.

Öyküde Toto ve Kız olmak üzere iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.6.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucuların zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.6.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde detaycı, kendine güvenen, hayalperest gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Detaycı: “Toto gözlerini kapadı. Kızın saçlarında dalga dalga yayılan hoş kokuyu içine çekti. Ne çekici bir kokuydu bu. Sevdiği birçok kokunun karışımıydı. Annesinin tao-cio el kreminin, akasya ağacının, Mimi'nin saçlarını taradığı papatya suyunun...” (Ak, 2017, s. 53)

Yardımsaver: “Toto, bir derdi var, diye düşündü. Ona yardım edebilir miyim acaba? Basamakları ikişer üçer atlayarak çıktı. Saçlarının kokusunu bir kez daha içine çektikten sonra, bir derdin mi var? Diye sordu.” (Ak, 2017, s. 53)

Farklılıklara İlgili: “Toto kızın rahatlığından hoşlanmıştı. Onun için her şeyi yapabiliirdi. Hele kokusu... Bu koku için her türlü çılgınlığa hazırды.” (Ak, 2017, s. 53)

Kendine Güvenen: “Hımmmm, dedi. Bu çok zor olmasa gerek. Ben başarabilirim belki.” (Ak, 2017, s. 54)

“Elbette bu benim için çocuk oyuncağı.” (Ak, 2017, s. 54)

Hayalperest: “Düşünde kendini bir ormanda gördü. Ormanda meyve ve çay ağaçlarıyla birçok sevimli hayvan vardı. Hayvanlar hopluya zıplaya şarkı söylüyor, ağaçlardan meyve toplayıp yiyorlardı. Toto ormanın şefiydi.” (Ak, 2017, s. 55)

Meraklı: “Gözlerini kırıştırıp dururken göz kapaklarının bir öpücükle ıslandığını hissetti. Çok heyecanlanmıştı. Kim öpmüştü acaba onu?” (Ak, 2017, s. 55)

Gözütok: “Üzüldüğün şeye bak! Dedi bir saniye bile düşünmeden babasının doğum gününde hediye ettiği saatini kolundan çıkarıp kıza verdi.” (Ak, 2017, s. 54)

4.10.6.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öykü içerisinde devingen bir karakter olarak verilir. Öykü başında karşısındaki kızıdan etkilenirken öykü sonunda tam tersi bir yapıya bürünür.

“Toto gözlerini kapadı. Kızın saçlarında dalga dalga yayılan hoş kokuyu içine çekti. Ne çekici bir kokuydu bu. Sevdiği birçok kokunun karışımıydı. Annesinin tao-cio el kreminin, akasya ağacının, Mimi'nin saçlarını taradığı papatya suyunun...” (Ak, 2017, s. 53)

“Bir daha da ne o kıza rastladı ne de güzel kokulara aldandı. Ne zaman başını döndüren bir koku duysa, içinden hınzırca gülümsedi yalnızca.” (Ak, 2017, s. 57)

4.10.6.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde konuşma yoluyla, yazar yorumlarıyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Gözlerini kırpıştırıp dururken göz kapaklarının bir öpücükle ısladığını hissetti. Çok heyecanlanmıştı. Kim öpmüştü acaba onu?” (Ak, 2017, s. 55)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Toto kızın rahatlığından hoşlanmıştı. Onun için her şeyi yapabiliyordu. Hele kokusu... Bu koku için her türlü çılgınlığa hazırdı.” (Ak, 2017, s. 53)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Toto hızlı adımlarla meydana geldi. Bir an duraksamadan saat kulesine sarıldı. Kuleye tırmanmadan önce sağa sola dikkatlice baktı. Kimse onunla ilgilenmiyordu; bir tek karşıdaki tek kollu kadın heykelinin dışında.” (Ak, 2017, s. 54)

“Toto hemen mendilini çıkardı, bir koşu tepesine çıkıp heykelin gözlerini mendille bağladı. İşte kimse şimdi ona bakmıyordu.” (Ak, 2017, s. 55)

Toto ’nun meraklı yapısı öyküde başına farklı olaylar açar. Çevresinde gelişen durumlara karşı merakının ve isteklerinin her daim peşinden giderken olayların aslına dair bilgilere sahip olması gerektiğini de öyküde görür. Bu durum okuyucuları da olağan dışı gelişebilecek olaylara karşı hazırlıklı olmaları gerektiğini hatırlatır.

4.10.6.5. Kız Karakteri Açıklık-Kapalılık

Kız karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.10.6.6. Kız Karakteri Özellikleri

Bencil: “Yoo... Yanlış anladın, dedi. Öyle değil. Benim bir saatlik bir süreye ihtiyacım var. Benim babam belediye başkanı. Babama meydandaki saati bir saat geri aldırmasını söyleyecektim, beni dinlemedi bile. Bir toplantıdan ötekine koşturup duruyor.” (Ak, 2017, s. 54)

Nazik: “Kız, mendiliyle Toto’nun alnında biriken terleri silerken her şey için teşekkürler, dedi. Saat için de, gösteri için de. Sen olmasaydın gösterimizi zamanında gerçekleştiremeyecektik.” (Ak, 2017, s. 57)

4.10.6.7. Kız Karakteri Devingen –Durağanlık

Kız karakteri, durağan bir karakterdir. Öykü içerisinde herhangi bir değişim ve gelişim göstermemiştir.

4.10.6.8. Kız Karakteri Karakterin Geliştirilmesi,

Kız karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikler Yoluyla Geliştirme : “Gözlerini açtığına kızın püsküllü çorapları ve allak bullak olmuş yüzüyle karşılaştı... İnanılacak şey değildi! Pembe, mor püsküllü ve hiç çamur sıçramamış bembeyaz çoraplar ne de yakışmıştı ona. Asık ve kederli yüz bu gösterişli bacaklara hiç yakışmıyordu ama.” (Ak, 2017, s. 53)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Öpücüğün sahibi fil kulağı yaprağından elbise giymiş, saçları papatyalarla örülü güzel kızla göz göze geldi. Kız, yüzünden ışıltılar saçarak Toto’ya gülümsüyordu.”(Ak, 2017, s. 56)

“Kız, mendiliyle Toto’nun alnında biriken terleri silerken her şey için teşekkürler, dedi. (Ak, 2017, s. 57)

Öyküde bencilliği ile dikkat çeken karakter, sadece kendisini düşündüğünde çevresindekilere verdiği zararı göremez. Okur, bu durumu öyküden hareketle görür ve yaşamında bu şekilde gelişen olaylarda sadece kendisine göre değil de karşısındaki bireylere göre de hareket etmesi gerektiğini görür.

4.10.7. Toto ve Güneş

Toto odasında bir farklılık yaratmak ister ve odasına güneş resmi yaparak odasının hep aydınlık olacağını düşünür. Bu olayı da arkadaşı Selo’yu öyküye dahil ederek anlatır.

Öyküde Toto ve Selo adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.7.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.10.7.2. Toto’nun Karakter Özellikleri

Düzenli: “Kalkar kalkmaz da odasını toplamıştı.” (Ak, 2017, s. 58)

Hayalperest: “Güneşin resmini yaptım, astım duvara. Bundan böyle odam hep aydınlık olacak.” (Ak, 2017, s. 59)

4.10.7.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öyküde durağan bir yapıdadır. Öykü boyunca herhangi bir değişim ve gelişim göstermez.

4.10.7.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “O sabah Toto çok erken kalkmıştı. Kalkar kalkmaz da odasını toplamıştı.” (Ak, 2017, s. 58)

“Kalkar kalkmaz da odasını toplamıştı.” (Ak, 2017, s. 58)

Konuşma Yoluyla Geliştirme :“Güneş! Güneşin resmini yaptım, astım duvara. Bundan böyle odam hep aydınlık olacak.” (Ak, 2017, s. 59)

Karakterin öyküde sıradan bir duruma karşı gösterdiği tepki ve heyecan Yayınları okurların dikkatini çekebilecek niteliktedir. Böylece okur, yaşamda olan olaylara karşı daha duyarlı hale gelir.

4.10.7.5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılır.

4.10.7.6. Selo'nun Karakter Özellikleri

Sabırsız: “Hadi, Toto, dedi. Dışarı çıkalım hava çok güzel.” (Ak, 2017, s. 58)

Meraklı: “Aa! Ne aydınlık burası! Gözlerim kamaştı. Sahi, neden bu kadar aydınlık odan? Camın önündeki oyuncaklarını mı kaldırdın?” (Ak, 2017, s. 58)

“Yaa... Nedenmiş o?” (Ak, 2017, s. 59)

4.10.7.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo durağan yapıda verilmiştir. Öykü boyunca herhangi bir değişim ve dönüşüm yaşamamıştır.

4.10.7.8. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Hadi, Toto, dedi. Dışarı çıkalım. Hava çok güzel !” (Ak, 2017, s. 58)

“Aa! Ne aydınlık burası! Gözlerim kamaştı. Sahi, neden bu kadar aydınlık odan? Camın önündeki oyuncakları mı kaldırdın ?” (Ak, 2017, s. 8)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo meraklanmıştı şimdi. Gözlerini tavanda, dört duvarda dolaştırdı.” (Ak, 2017, s. 59)

Selo karakteri, arkadaşını destekler nitelikte verilmiştir öyküde. Okur, desteklediği arkadaşının mutluluğunu paylaşınca kendisini de değerli hisseder ve günlük olaylarda daha dikkatli olur.

4.10.8. Selo Toto’ya Darıldı

Selo ve Toto iki yakın arkadaştır. Selo’nun satranca olan düşkünlüğü Toto’nun canını sıkır. Selo’nun kalbini kırdığı için Toto bu duruma çok üzülür ve çeşitli yollar arar. Öyküde de okuyucular Toto’nun kendini affettirebilmek için aradığı yollara tanıklık ederler.

Öyküde Toto ve Selo adında iki çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.8.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.8.2. Toto’nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde arkadaş canlısı, kendinden emin, heyecanlı gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Arkadaş Canlısı: “Toto’nun canı o gün çok sıkılıyordu. Çünkü sabah sabah Selo ile tartışmış, istemeden de olsa onun kalbini kırmıştı. Suçlu sayılmazdı, ama yine de üzülüyordu.” (Ak, 2017, s. 60)

“Toto, bozuk paraların sesiyle irkildi. Önce nerede olduğunu hatırladı, sonra da Selo ile barışmanın yollarını düşünmeye başladı.” (Ak, 2017, s. 61)

Yaratıcı: “Bozuk paralarla bir avuç kadar Selo’nun en sevdiği kırıldığında içinden fındık çıkan şekerlemelerden, bir kovboy şapkası, takma sakal ve bıyık aldı.” (Ak, 2017, s. 62)

“Toto’nun aklına birden hoş bir fikir geldi. Reklam kağıtlarından bir kısmının arkasına, Toto ile barış! Yazdı, tam Seloların evinin üstünden geçerken kağıtları bıraktı.” (Ak, 2017, s. 65)

Özgüvenli: “Selo’nun bahçeye geleceğinden ve Kim’i almak için Toto ile konuşacağından öylesine emindi ki gönül rahatlığıyla içeri girdi. Perdenin arkasına gizlenerek Selo’yu beklemeye başladı.” (Ak, 2017, s. 64)

“Selo bu mesajı alınca kim bilir nasıl şaşıracaktı! Toto’nun gönderdiği aklının ucundan bile geçmeyecekti tabii ki...” (Ak, 2017, s. 65)

Sabırsız: “Toto’nun kalbi heyecandan hızlı hızlı çarpmaya başlamıştı. Apar topar kapıya çıktı.” (Ak, 2017, s. 64)

Heyecanlı: “Harika! Dedi. Uçmayı çok severim ben!” (Ak, 2017, s. 65)

4.10.8.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öyküde devingen bir karakterdir. Öykü başında Selo’nun kalbini kırar. Öykü sonunda ise gösterdiği değişimlerle Selo’yu tekrar kazanır.

“Toto’nun canı o gün çok sıkılıyordu. Çünkü sabah sabah Selo ile tartışmış, istemeden de olsa onun kalbini kırmıştı.” (Ak, 2017, s. 60)

“Ertesi gün Toto çok erken uyandı. Bir dilim ekmeğe bal sürüp doğru Selolara gitti.” (Ak, 2017, s. 67)

4.10.8.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Kovboy şapkası, babasının eski güneş gözlüğü, bıyıkları ve sakallarıyla tanınmayacak haldeydi.” (Ak, 2017, s. 62)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo ile ilişkileri iyice sarpa sarmışa benziyordu. Burnunu pencerenin camına dayadı, nefesiyle buğulanan cama resimler çizip düşündü. Bir yol bulmuştu galiba. Selo ile yakınlaşmalarını Selo’nun kedisi “Kim” sağlayabilirdi.” (Ak, 2017, s. 63)

“Toto’nun planı işe yaramamıştı. Selo’ya telefon edip satranç oynayabileceklerini söylemeyi düşündü. Ama hemen vazgeçti. Annesi satranççıların birbiriyle dost olamayacaklarını söylemişti ya...”(Ak, 2017, s. 64)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme : “Ansızın aklına parlak bir fikir geldi. Selo en çok şekerlemelerden çıkan şans kağıtlarında yazılanlara inanırdı. Bakkala koştu. Bozuk paralarla bir avuç kadar Selo’nun en sevdiği kırıldığında içinden fındık çıkan şekerlemelerden, bir kovboy şapkası, takma sakal ve bıyık aldı.” (Ak, 2017, s. 62)

“Toto, uçağa binince bunun bir reklam uçağı olduğunu anladı. Kentin üstünde dolaşacak, küçük reklam kağıtlarını uçaktan aşağı atacaklardı. Toto’nun aklına birden hoş bir fikir geldi. Reklam kağıtlarından bir kısmının arkasına, Toto ile barış! Yazdı, tam Seloların evinin üstünden geçerken kağıtları bıraktı.” (Ak, 2017, s. 65)

Karakter öyküde kalbini kırdığı arkadaşının gönlünü almaya çalışır ve bunun için çeşitli yollar dener. Okur, kendi isteklerinin her zaman yerine gelmesinin onu aslında mutlu etmeyeceğini, arkadaşının da mutluluğunu paylaşması gerektiğini görür. Bunun için yaptıklarının onun paylaşımcılığını ve düşünceli yapısını arttırdığını fark eder.

4.10.8.5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.10.8.6. Selo’nun Karakter Özellikleri

Selo karakteri öyküde inatçı, tehditkar ve umursamaz özelliklere sahiptir.

İnatçı: “Selo her zaman olduğu gibi gene satranç oynayalım, diye tutturmuştu.” (Ak, 2017, s. 60)

“Selo ısrar etmeyi pek severdi. Diritip direktip de Toto’yu ikna edemeyince kızdı, alıp başını gitti.” (Ak, 2017, s. 60)

Tehditkar: “Seninle bir daha hiç konuşmayacağım, dedi. En iyi arkadaşını kaybettin.” (Ak, 2017, s. 60)

Umursamaz: “ Ama o ne? Selo şans kağıdında yazılanları bir çırpıda okumuş, kağıdı yere atmış, üstüne basıp geçmişti.” (Ak, 2017, s. 62)

4.10.8.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo öyküde durağan bir yapıdadır. Öykü başında ve sonunda herhangi bir değişim göstermez.

4.10.8.8. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo yepyeni giysileri az önce tarandığı tarak izlerinden belli olan pırıl pırıl saçlarıyla kapıda görüldü. Hiç üzülme benzemiyordu.” (Ak, 2017, s. 62)

“Selo, helikopterin gürültüsünü işitince başını gökyüzüne kaldırdı ve ilk denemeyi yapmak üzere deklanşöre bastı.”(Ak, 2017, s. 66)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Bırrr... Bir daha helikoptere binmek istemem dedi içinden. Ama böyle bir fotoğraf makinam olsun isterim.” (Ak, 2017, s. 67)

4.10.9. Gökkuşığı

Toto bu öyküde annesi tarafından gökkuşağını ilk kez öğrenir ve merakla annesinin dediklerini dinler. Kendine göre çıkarımlarda bulunur. Sonrasında harekete geçer. Yazar Toto'nun başından geçenleri samimi bir üslupla okuyucuya aktarır.

Öyküde Toto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.9.1. Toto Açık Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.9.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde meraklı, sabırsız ve hayalperest özelliklere sahiptir.

Meraklı: “Nasıl yani? Diye sordu merakla.” (Ak, 2017, s. 70)

“Peki, tembeller çalışkan, çalışkanlar da tembel olur muymuş diye sordu, bir nefesle.” (Ak, 2017, s. 70)

Sabırsız: “Toto koşarak odasına gitti. Az sonra ağzına kadar doldurduğu bir torbayla çıktı.” (Ak, 2017, s. 70)

Hayalperest: “ Taa ki mor şapkalı bir saksagan ona acıyıp gökkuşağının altından sadece tek boynuzlu, kedi bacaklı, tül den görkemli kanatları olan bir yaratığın geçebileceğini söyleyene kadar.” (Ak, 2017, s. 71)

4.10.9.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykü başında gökkuşağını hiç görmemiş annesinin sözlerine inanan öykü sonunda ise gökkuşağının hayal ettiği gibi olmadığını görür.

“Gökkuşağı için söylenen ilginç şeyleri duymuş muydun? Diye sordu annesi.

Toto, hayır, dedi. Sen biliyor musun, peki?” (Ak, 2017, s. 70)

“ Taa ki mor şapkalı bir saksagan ona acıyıp gökkuşağının altından sadece tek boynuzlu, kedi bacaklı, tül den görkemli kanatları olan bir yaratığın geçebileceğini söyleyene kadar.” (Ak, 2017, s. 71)

4.10.9.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme :“Toto hiç gökkuşağı görmemişti. Ağzını ve gözlerini açtı, rengârenk gökkuşağına şaşkın şaşkın bakakaldı.” (Ak, 2017, s. 69)

“Toto o gün saatlerce koştu, koştu, koştu... Soluk soluğa kaldı... Dili bir karış dışarı fırladı... Terden sıırıslıklam oldu... Dizlerinin bağı çözüldü... Gene de yılmadan koştu, koştu, koştu, koştu...” (Ak, 2017, s. 71)

Konuşma Yoluyla Geliştirme :“ Ne güzel, dedi. Sevdiğim bütün renkler var. Tıpkı çizgi filmdeki Kızılderili Suo'nun giysisi gibi.” (Ak, 2017, s. 70)

“Kırık bilyelerim, zayıf aldığım matematik ödevim, akortsuz mandolinim, delik spor ayakkabılarım, Mimi'nin asık yüzü bir fotoğrafı, dişleri kırık tarağı, oyuncak trenimin kırık vagonu, camları çatlak güneş gözlüğüm, çalmayan saatim, oyuncuğım köpeğim Po... Köpeğim Po erkek olsun istiyorum, ötekiler de tamir olsun.” (Ak, 2017, s. 71)

Doğal olayların gelişimini ilk kez öğrenen karakter bu durumu kendine özgü bağdaştırmalarla zihnine yerleştirmeye çalışır. Okur, hayallerinin her zaman gerçek yaşamda karşısına çıkmayacağını öykü dâhilinde görür.

4.10.10. Toto ve Müzik

Canı çok sıkılan Toto etrafındaki nesnelere de çok sıkıldığını ve mutsuz olduğunu düşünür. Doğada karşılaştığı müzikle ise olay tam tersine döner. Toto ve çevresindekiler hayallerinin de yardımıyla doğanın içindeki müziği fark ederler ve her şey istedikleri gibi gelişmeye başlar. Müziğin evrenselliğinin, eğlencenin ve mutluluğun verildiği bir öyküdür.

Öyküde Toto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.10.1 Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.10.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde alıngan, hayalperest, önyargılı gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Alıngan: “Toto bu sözlere çok alınmıştı. Ortalıkta dolaşmasının ne sakıncası olabilirdi ki. Sıkıcı ve aptal biri olduğunu düşündü birden. Gözleri dolu, odasına koştu.” (Ak, 2017, s. 72)

Yaratıcı : “Bir kez güneşin morali bozuldu onu yattığı derin uykudan uyandırmak pek kolay olmazdı. Ansızın bir şimşek çaktı kafasında. Onu ben uyandırabilirim belki diye düşündü. Aklına birkaç gün önce babasının yaptığı uçurtma geldi. Babası, uçurtmanın ipini uzun tutalım, demişti. ” (Ak, 2017, s. 73)

“Belki oyuncakların yardımı olur, diye düşündü ve hemen oyuncak dolabının kapağını açtı.” (Ak, 2017, s. 73)

Hayalperest: “Aaaa ne olmuştu bunlara? Ne zaman dolabın kapağını açsa kucağına atlardı oyuncaklar. Bugün nedense onların da neşesi yoktu. Hiç kıpırdamadan suspus oturup Toto'ya bakıyorlardı.” (Ak, 2017, s. 73)

“Yan gözle güneşe baktı. Aaaa yaşasın! Gri bulutun ardından gülümseyen yüzünü uzatmış, parlamaya başlamıştı.” (Ak, 2017, s. 75)

Önyargılı: “Toto, taraf tutuyorlar, diye düşündü. Annemi tutuyorlar. Keşke maçlara giderken onları da yanımda götürmeseydim! Taraf tutmayı öğrenemezlerdi o zaman.” (Ak, 2017, s. 73)

4.10.10.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto devingen bir karakterdir. Öykü başında mutsuzken öykünün sonunda mutlu bir karaktere dönüşür.

“Toto o gün çok mutsuzdu. Dışarıda hava çok güzeldi, ama Toto sokağa çıkamayacak kadar hastaydı.” (Ak, 2017, s. 72)

“Toto o gün başlangıçta çok sıkılmıştı. Ama yeni bir şey de öğrenmişti. Biri ona, müzik ne işe yarar? Diye sorarsa yanıtı hazırdu artık: Müzik ister içimizde olsun, ister gökyüzünde, keyfi kaçık güneşleri kikir kikir güldürmeye yarar!” (Ak, 2017, s. 75)

4.10.10.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme :“Öff hiç olmazsa onun neşesi yerinde olsaydı, dedi. Gülerken çevreye saçtığı parlak ışıklara öyle ihtiyacım var ki !”(Ak, 2017, s. 73)

“Pervaneli uçağını çekip aldı, oyuncak yığınının. Kanatlarını düzeltip üstüne oturdu. En eski oyuncağıydı bu. Anahtarını çevirdi. Motoru iki kere pat pat etti. Sonra durdu. Bozulmuştu.” (Ak, 2017, s. 74)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Toto hiç zaman kaybetmeden uçurtmayı pencereden dışarı çıkardı. Aaaa rüzgar yoktu. Uçurtma havalanmıyordu.”(Ak, 2017, s. 73)

Konuşma Yoluyla Geliştirme :“Toto, taraf tutuyorlar, diye düşündü. Annemi tutuyorlar. Keşke maçlara giderken onları da yanımda götürmeseydim! Taraf tutmayı öğrenemezlerdi o zaman.” (Ak, 2017, s. 73)

Karakterle birlikte okurlar çevresinde olan olaylara karşı yaratıcı fikirlerin her zaman işe yarayacağını, tek eksiğin günlük yaşamdan daha farklı bir yapıya bürünmeleri olduğunu fark eder. Böylece duygu ve düşüncelerinde olan yeniliklerin, onlara farklı bakış açıları getirebileceğini görürler.

4.10.11. Mutluluk ve Toto

Öyküde, Toto etrafındakileri mutlu etmek için herkesin ilgi ve ihtiyaçlarına göre çeşitli girişimlerde bulunur. Denediği her yol başarısız olur ama asla pes etmez. Sonunda mahallenin tümünü mutlu etmenin yolunu bulur. Kayan Yıldız Projesiyle herkesin dilediğini sunduğu serüvene okuyucuyu da dahil eder.

Öyküde Toto adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.10.11.1. Toto Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.10.11.2. Toto'nun Karakter Özellikleri

Toto karakteri öyküde duyarlı, sorgulayıcı, meraklı, mücadeleci, hayalperest gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Önyargılı: “Toto dünyada iki tip insan olduğunu düşünüyordu şimdi. İnsanları mutlu etmeye çalışan mutsuz insanlar ve öbür insanlar. Toto birinci gruptandı galiba.” (Ak, 2017, s. 76)

Duyarlı: “Mahalledeki dostlarını biraz olsun günlük dertlerinden uzaklaştırabilirse amacına erişmiş olacaktı.” (Ak, 2017, s. 77)

“Ah, sevgili Kolo, keşke param olsaydı, ben alır, sevindirirdim seni.” (Ak, 2017, s. 78)

Sorgulayıcı: “O, daha küçük sorunlara çare bulabilirdi belki. Mahalledekilerin kim bilir ne dilekleri vardı! Bunları gerçekleştiremez miydi acaba?” (Ak, 2017, s. 77)

Meraklı: “Selo’yu en çok ne mutlu ederdi acaba? Son günlerde kafasını kedisine takmıştı.” (Ak, 2017, s. 78)

Alçakgönüllü : “Eh mutlu olmak için büyük bir hayalin gerçekleşmesi gerekmezdi elbet. Küçük şeylerde insanı mutlu edebilirdi. Basit ama güzel bir müzik tüm insanları gülümsetebilirdi.” (Ak, 2017, s. 79)

Mücadeleci: “Yılmadı gene de. Kafasını insanları mutlu etme konusuna takmıştı bir kere. Toto böyleydi işte. Bir şeyi kafasına taktı günlerce onu düşünür, başka hiçbir şeyle ilgilenmezdi.” (Ak, 2017, s. 83)

Yaratıcı :“Toto’nun yaptığı ilkel müzik kimseyi mutlu etmemiştir. Yürürken aklına daha güzel bir fikir geldi. İnsanlar belki de daha somut şeylerden hoşlanıyorlardı.” (Ak, 2017, s. 80)

“Meteor yağmuru sırasında dilekte bulunanlar bütün dileklerinin gerçekleşeceğini söylüyorlar. Toto bu haberi okuduktan sonra benim mahallemdeki insanların Paraguay’ın o küçük köyündeki insanlardan ne eksikliği var? Diye düşünmüş ve bu sistemi kurmaya karar vermişti.” (Ak, 2017, s. 85)

Hayalperest: “Düşünde, yelken bezinden kanatları olan bir anka kuşu onu aya götürdü. Toto, aya iner inmez paletlerini ayağına geçirdi, kendini ilk önüne çıkan krater gölüne attı.” (Ak, 2017, s. 85)

4.10.11.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto devingen bir karakterdir. Öykü içerisinde birden fazla olay geçer. Öykünün başında ve sonunda değişimler gösterir. Yaşanılan durum hakkında çeşitli fikirler üretmeye çalışır.

“Toto uzun süre insanların nasıl mutlu edilebileceğini düşündü.” (Ak, 2017, s. 76)

“Küçük mutluluklara yüz vermeyen mahallenin güzel insanları, mutluluk düşü kurarak mutlu oluyorlardı. Kayan yıldız projesi Toto’nun mahallelinin öteden beri piyangolar, şans kartları ve süper ödüllü yarışmalara neden olağanüstü ilgi gösterdiğini de anlamasını da sağlamıştı.” (Ak, 2017, s. 85)

4.10.11.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, davranış ve eylemleriyle ve fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Toto televizyondan Gandhi filmini seyrettikten sonra bir hoş oldu. Yalnız kaldığı zamanlar aynanın karşısına geçip kendi kendine koşuyordu. O güne kadar Toto yalnızca Süpermenlerin insanların mutluluğu için çalıştığını düşünürdü.” (Ak, 2017, s. 76)

“Bu basit gerçeği keşfetmenin heyecanıyla Toto aylardır elini sürmediği orgunu çıkardı. Ve en iyi bildiği şarkıları sabaha kadar kusursuz bir şekilde çalmaya çalıştı. Toto kusursuzluğu severdi. Yaptığı işin en iyisi olmasına özen gösterirdi.” (Ak, 2017, s. 79)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme :“Oysa Gandhi hiç de süpermene benzemiyordu. Zayıf, çelimsiz, gösterişsizdi. Tıpkı kendi gibi.” (Ak, 2017, s. 76)

“Ovvv! Bu hayaller ne güç gerçekleşir. Benim boyun daha 1.20 Boyumu aşar bunlar diye düşündü.”(Ak, 2017, s. 78)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Hiç zaman kaybetmek istemiyordu. Bahçeden bir demet nergis topladı. Evdeki eski hasır sepete koydu. Üzerine de sevgilerimle yazılı bir kart ilişti.” (Ak, 2017, s. 82)

“Toto, sonraki günler evden dışarı çok az çıktı. O da komşulardan, eski işe yaramayan eşyalarını istemek için. Bisiklet lastiği, el dikiş makinası, çöp bidonu, pantolon kayışları, abajurlar, direksiyon gibi parçalarını birbirine titizlikle ekleyerek ilginç bir düzenek kurdu.” (Ak, 2017, s. 83)

Karakter tek başına mutlu olmaktan ziyade etrafındaki insanlarla birlikte mutlu olması gerektiğini okuyuculara vermeye çalışır. Böylece okur, kendi mutluluğundan ziyade çevresindekilerin mutluluğunu da düşünür. Bu duruma yönelik çeşitli çözümler bulmaya çalışır. İnsanların hep birlikte mutlu olduğu bir hayatın daha yaşanılabilir olduğunu görmeleri sağlanır.

Tablo 19: Toto ve Şemsiyesi Kitabı Ait Çocuk Karakterinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Toto ve Şemsiyesi	5	-
Toto Venezuela’da	3	6
Toto Dama Çıktı	2	3
Toto ve Dev Mektup	7	2
Toto Ne Yapıyorsun?	5	9
Toto Bir Koku Duydu	7	2
Toto ve Güneş	3	1
Selo Toto’ya Darıldı	4	4
Gökkuşağı	2	1
Toto ve Müzik	2	2
Mutluluk ve Toto	7	1

Tablo 19 incelendiğinde Toto ve Şemsiyesi adlı kitapta toplam 47 tane olumlu karakter özelliği, 31 tane olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. En fazla olumlu karakter özelliği Toto ve Dev Mektup, Toto Bir Koku Duydu ve Mutluluk ve Toto adlı öykülerde bulunmuştur.

Tablo 20: Toto ve Şemsiyesi Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Toto	Selo	Mimi	Kız
Toto ve Şemsiyesi	Açık	X			
	Kapalı				
	Devingen	X			
	Durağan				
Toto Venezuela’da	Açık	X	X		
	Kapalı				
	Devingen				
	Durağan	X	X		
Toto Dama Çıktı	Açık				
	Kapalı	X			
	Devingen				
	Durağan	X			
Toto ve Dev Mektup	Açık	X	X		
	Kapalı				
	Devingen		X		
	Durağan	X			
Toto Ne Yapıyorsun?	Açık	X	X		
	Kapalı			X	
	Devingen	X	X		
	Durağan			X	
Toto Bir Koku Duydu	Açık	X			
	Kapalı				X
	Devingen	X			
	Durağan				X
Toto ve Güneş	Açık				
	Kapalı	X	X		
	Devingen				
	Durağan	X	X		
Selo Toto’ya Darıldı	Açık	X			
	Kapalı		X		
	Devingen	X			
	Durağan		X		
Gökkuşağı	Açık	X			
	Kapalı				
	Devingen	X			
	Durağan				
Toto ve Müzik	Açık	X			
	Kapalı				
	Devingen	X			
	Durağan				
Mutluluk ve Toto	Açık	X			
	Kapalı				
	Devingen	X			
	Durağan				

Tablo 20 incelendiğinde; Toto Toto ve Şemsiyesi'nde, Toto Venezuela'da, toto ve Dev Mektup'ta, Toto Ne Yapıyorsun?'da, Toto Bir Koku Duydu'da, Selo Toto'ya Darıldı'da, Gökkuşığı'nda, Toto ve Müzik'te, Mutluluk ve Toto'da, Selo ise Toto Venezuela'da, Toto ve Dev Mektup'ta açık karakter olarak yer aldığı görülmektedir.

Toto Toto Dama Çıktı'da, Toto ve Güneş'te, Selo Toto ve Güneş'te, Selo Toto'ya Darıldı'da, Mimi Toto Ne Yapıyorsun?'da, Küçük Kız ise Toto Bir Koku Duydu'da kapalı karakter olarak yer almaktadır.

Ayrıca Tablo 20'ye göre Toto Toto ve Şemsiyesi'nde, Toto Ne Yapıyorsun?'da, Toto Bir Koku Duydu'da, Selo Toto'ya Darıldı'da, Gökkuşığı'nda, Toto ve Müzik'te, Mutluluk ve Toto'da, Selo karakteri ise Toto ve Dev Mektup'ta, Toto Ne Yapıyorsun?'da devingen bir yapıda olduğu görülmektedir.

Toto Toto Venezuela'da, Toto Dama Çıktı'da, Toto ve Dev Mektup'ta, Toto ve Güneş'te, Selo Toto Venezuela'da, Toto ve Güneş'te, Selo Toto'ya Darıldı'da, Mimi Toto Ne Yapıyorsun?'da, Küçük Kız ise Toto Bir Koku Duydu'da durağan yapıdadır.

4.11.TOTO’NUN SINIFI

Kitabın Adı: Toto’nun Sınıfı

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Haziran 2018

Sayfa Sayısı: 101

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Yeni Arkadaş
- 2.Huzurlu Gün
- 3.Ne Proje Ama!
- 4.Oyun İçinde Oyun

4.11.1. Yeni Arkadaş

Öykünün adından da anlaşılacağı üzere sınıfa yeni ve gizemli birisi gelir. Lumba. Tüm sınıf Lumba hakkında çeşitli düşünceler sahibidir. Akıllı, zeki, burnu havada ve niceleri. Toto'nun sessizliği ise Lumba ile arkadaşlık kurmasıyla beraber bozulur. Bu gizemli kızla Toto nasıl iyi arkadaş olmuştur? Akıllardaki sorulara cevap almak isteyen arkadaşların sevimli macera dolu bir öyküsüdür.

Öyküde Toto, Selo, Mimi, Lumbo, Fırto, Cemo ve Teo olmak üzere yedi çocuk karakter bulunmaktadır.

4.11.1.1.Toto Açıklık-Kapalılık

Toto karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.1.2. Toto Karakterinin Özellikleri

Gerçekçi: “Toto aklından ne geçtiğini açık etmeden ince ince süzüyordu kızı. Saatine bayılmıştı. Dünya saatiyle kızın bileğindeki. Şuan dünyanın herhangi bir yerinde saat kaç, şıppadak öğrenebiliyordu.” (Ak, 2018, s. 13)

Çekingen: “Toto nedense bu kargaşadan uzak kalmayı seçmişti. Lumba'nın dışında tüm sınıfın katıldığı bu kaçamak toplantıya girmemişti.” (Ak, 2018, s. 23)

4.11.1.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında kızla iletişime geçemezken öykünün sonunda kızla arkadaşlık kurup, birlikte oturacak seviyeye gelmişlerdir.

“Toto aklından ne geçtiğini açık etmeden ince ince süzüyordu kızı. Saatine bayılmıştı. Dünya saatiyle kızın bileğindeki. Şuan dünyanın herhangi bir yerinde saat kaç, şıppadak öğrenebiliyordu.” (Ak, 2018, s. 13)

“Kız, Toto'ya sırada yanında oturması için yer açtı. Sınıf suspustu. Soluk alacak yer kalmamıştı kimsede.” (Ak, 2018, s.29)

4.11.1.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikler Yoluyla Geliştirme : “Toto’nun saçı kuş yuvasına dönmüştü. Ense ve kulak üstleri dazlaktı. Tepedeysel kıvrır kıvrır bir saç öbeği duruyordu.” (Ak, 2018, s.28)

“Toto uçuk kaçık saçıyla beşlik simit sırtışıyla döndü.” (Ak, 2018, s.29)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme : “Mimi uzaktan Toto’nun tepkilerini gözlüyordu. Selo, onun ders aralarında lavaboya koştuğunu, aynada uzun uzun yüzünü seyrettiğini söylemişti.” (Ak, 2018, s. 23)

“Garip bir koku vardı üstünde. Alışık olmadığımız. Anne ve babasının parfümlerini karıştırıp sürmüş gibi. Çiçek kokusuyla okyanus kokusu karışımı bir koku. Nanemsi hatta.” (Ak, 2018, s.26)

Toto karakteri öyküde kendilerine farklı gelen bir durumu çözmek için yeni yollar düşünür. Bu durum okurlara yeni durumlar keşfetme, olan durumlar hakkında akıl yürütme olanağı sunar. Bu sayede okurlar doğrudan doğruya tek yol denemek yerine herkesin ilgi ve ihtiyaçlarının farklı yönlerde olduğunu görür ve bu durumlar dahilinde yeni yaşantılar yaratır.

4.11.1.5. Lumba Açıklık-Kapalılık

Lumba öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.1.6. Lumba Karakterinin Özellikleri

Lumba karakteri öyküde gizemli, yaramaz, takıntılı, merak uyandıran gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Gizemli: “Kız tek başına iki kişilik yere kuruldu. Yeni bir öğrenci mi, gelip geçici bir konuk mu kimse çözememişti.” (Ak, 2018, s. 11)

“Lumba’nın ilk konuştuğu delikanlı kim olacak bakalım?”(Ak, 2018, s. 16)

Pisboğaz: “Ağzından buram buram nane kokusu yayılıyordu. Nasıl yayılmasın? Ders zili çalınca naneli üç çikleti birden tıktırmıştı ağzına.” (Ak, 2018, s. 13)

Dağınık: “Sakar, diye kıkırdadı Cemo. Torbasını doğru dürüst taşıyamıyor, neyi var neyi yoksa döküp saçıyor. Gizlisi saklısı olmaz bu tiplerin.” (Ak, 2018, s. 15)

Yaramaz: “Kız cebinden minik bir parfüm şişesini çıkarmış, boynuna sıkacak gibi yapmış. Oğlanın yüzüne püskürtmüştü.” (Ak, 2018, s. 18)

Hazırcı: “Lumba yaratıcı buluşlar üretmekte çok pasifmiş. Oturduğu yerde hazırlap bilgileri ve abur cubur yutmayı iyi becerebiliyormuş. Beyninin hafıza depoları zannadak doluvermiş.” (Ak, 2018, s. 20)

Bilgili: “Sözlükleri, ansiklopedileri sular seller gibi ezberlemiş. Ülkeleri, kentleri, tarihi yalnızca yazılanlardan değil, babasıyla gezip görerek öğrenmiş.” (Ak, 2018, s. 20)

Takıntılı: “Kızın aksesuar takıntısı var. Boncuk kolyeler, saat başı değişen eldivenler, bileklikler, janjanlı şapkalar, file çorap üstüne giyilen ponponlu çoraplar. Bir anda Teo’yu kızdan uzaklaştırmıştı.” (Ak, 2018, s. 21)

Hayranlık Uyandıran: “Müzik starlarını tüm şarkılarıyla ezberlemiş. Şarkı sözleri ve melodisiyle ezberinde çoğu.” (Ak, 2018, s. 21)

Merak Uyandıran: “Kaç sokak köpeğinin yol arkadaşlığı davetini kabul etti acaba?

İncik boncuktan kolye, bilezik, küpe yapıp kaldırımında satmayı da beceremez.

Hiç futbol takımına girdi mi acaba?

Topa ayak vurmanın, gol atmanın zevkini tattı mı acaba?” (Ak, 2018, s. 22)

Kendini Beğenmiş: “Hayallerinde neler var, tatlım sorusu ise kızın burnunu bir karış daha havaya kaldırmaktan başka bir işe yaramamıştı. Kız kuyruktan çıkmış, lavaboya doğru koşmuştu. Gülüşlerin en dalgacısı takılıydı yüzünde.” (Ak, 2018, s. 20)

“Lolo uyanık ya, burnu havada yorumunu ilk kez o yaptı.” (Ak, 2018, s. 13)

4.11.1.7. Lumba Karakteri Devingen –Durağanlık

Lumba devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında iletişim kurmayan, çekingen bir yapıda olan Lumba öykünün sonunda arkadaşlık kurabilen bir yapıya dönüşür.

“Gülücük konusunda alabildiğine cömert kız, söze gelince cimrinin cimrisi kesiliyordu.” (Ak, 2018, s. 13)

“Kız Toto’ya sırada yanında oturması için yer açtı. Toto ve Lumba Bay Togo gelene kadar muhabbet kuşları gibi şakıdılar.” (Ak, 2018, s. 29)

4.11.1.8. Lumba Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Lumba karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, diğer karakterlerin yorumlarıyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Kız iri yarı, tostoparlak yüzlüdü; aralıksız gülümsüyordu. Sarı perçemlerinden sızan mavi bakışları silmece yıldızdı.” (Ak, 2018, s. 11)

“Leylak rengi eteğinin ucundan küçük çiçekli, fırfırlı başka bir etek sarkıyordu.” (Ak, 2018, s. 12)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme : “ Lumba, öğretmenimin kızı... Onu sizde anlatmaya kalksam sözler eksik kalır. Üstün zekalı, olağan üstü bilgili, diyeyim bir tek... Tanidikça becerilerine hayran kalacaksınız.” (Ak, 2018, s. 12)

“Lumba'nın boyu sınıftaki herkesten uzundu. Kilosu da sınıftaki herkesten çok. Ağzından buram buram nane kokusu yayılıyordu. Nasıl yayılmasın? Ders zili çalınca naneli üç çikleti birden tıkıştırılmıştı ağzına.” (Ak, 2018, s. 13)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Kız, saçlarını savurarak ve gülüşerek bir tam daire çizmişti yerinde. Ve hoop uçup gitmişti.” (Ak, 2018, s. 14)

“Lumba ilk başta parlak şemsiyeyi ışıltılı bir gülüşle süzdü, sonra kantine koştu, tost sırasına girdi. Bugün dev kese kağıdını yanında getirmemişti. Şekerlerini, çikolatalarını, jelibonlarını kantinden alacaktı besbelli. ” (Ak, 2018, s. 19)

“Kızın aksesuar takıntısı var. Boncuk kolyeler, saat başı değişen eldivenler, bileklikler, janjanlı şapkalar, file çorap üstüne giyilen ponponlu çoraplar. ” (Ak, 2018, s. 21)

Lumba karakteri, çekingen ve bu çekingenliği esnasında gizemini de sürdüren bir karakter olarak yer alır öyküde. Okurlar, karakteri gözlemleyerek girdikleri ortamlarda bu tarz davranışlar sergiledikleri vakit çevresindekilerin onlarla iletişim kurmakta zorlanabileceklerini, bu durumun onların yeni çevreler edinmelerine ve yaşamda etkin bir rol alamamalarına neden olacağını görür.

4.11.1.9. Mimi Karakteri Açıklık-Kapalılık

Mimi karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.11.1.10. Mimi Karakterinin Özellikleri

Mimi karakteri öyküde önyargılı, kıskanç, şüpheli, duygusal gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Önyargılı: “Mimi, kızın turuncu dantelden, dirseğine kadar uzanan eldivenlerinden gözlerini ayırmadan:

Bir tahtası eksik, sözünü pervasızca yapıştırdı.” (Ak, 2018, s. 11)

Kıskanç: “Sınıfın oğlanları kıpır kıpır kıpırdaşırken Mimi sıranın altından kızın eteğini yan gözle süzdü. Leylak rengi eteğinin ucundan küçük çiçekli, firfırlı başka bir etek sarkıyordu.” (Ak, 2018, s. 12)

“Rüküş, sözü istemeden döküldü dilinden. Eliyle sımsıkı kapadı ağzını.” (Ak, 2018, s. 12)

Küçümseyen: “Kırk dakika nasıl sabretti zavallım. Lumba dudağının ucundaki balon patlarken yenisini şişiriyordu.” (Ak, 2018, s. 13)

Şüpheli: “Toto gün boyunca Lumba’yla hiç ilgilenmiyor, o yokmuş gibi davranıyordu. Okul çıkışında ise Lumba ile aynı hızla kayboluyordu ortalıktan. Ortak bir sırrı paylaştıkları apaçık ortadaydı da gören mi yoktu.” (Ak, 2018, s. 24)

Duygusal: “Mimi kendini ne kadar sıkırsa da gözünden süzülen tek damlaya engel olamadı.” (Ak, 2018, s. 25)

4.11.1.11. Mimi Karakteri Devingen –Durağanlık

Mimi devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında yeni gelen arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışırken öykü sonunda bu sevecenliği arkadaşını kıskanması şeklinde bir değişim gösterir.

“Lumba, Mimi’nin elini tutarak girdi sınıfa. Mimi’yle dostluğunu pekiştirecek çocuklar bir bir dökülürler şimdi.” (Ak, 2018, s. 16)

“Mimi kendini ne kadar sıkırsa da gözünden dökülen tek damlaya engel olamadı. Selo parmaklarıyla daha güçlü sıktı Mimi’nin omzunu.” (Ak, 2018, s. 25)

4.11.1.12. Mimi Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Mimi karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Mimi de aşk bulutu başını sardığı zamanlarda aynalara sığmır. Dile dökemediği bir sürü şeyi baygın bakışlı Mimi hayaline söyler. Dostlarından kaçır da kendi içine iyice kapanırsa tehlike çanları çalmaya başlar. Hayalindeki kişiye çözülmesi zor bir düğümle bağlanır.” (Ak, 2018, s. 23)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Mimi, kızın turuncu dantelden, dirseğine kadar uzanan eldivenlerinden gözlerini ayırmadan:

Bir tahtası eksik, sözünü pervasızca yapıştırdı.” (Ak, 2018, s. 11)

“Mimi, Selo’ya göz kırpmış, bu şansı senin için kullanırım demeye getirmişti. Yakın dostunun günün birinde kimseye yüz vermeyen bir kıza aşık olmayı hayal ettiğini biliyordu.” (Ak, 2018, s. 16)

“Mimi kendini ne kadar sıkırsa da gözünden süzülen tek damlaya engel olamadı.” (Ak, 2018, s. 25)

Mimi karakteri öyküde arkadaş canlısı bir yapıyla okurların karşısına çıkar. Her ne kadar yeni gelen arkadaşına sahip çıkmaya çalışsa da elinden gelmeyen bazı durumlar vardır. Okur bu durumları fark eder. Karşılarındaki bireylerin isteklerinin ne olduğu tam olarak bilinmediği sürece yapılan iyiliklerin, verilen uğraşların sonuçsuz kalabileceğini okura sezinletir.

4.11.1.13. Selo Açıklık-Kapalılık

Selo karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.11.1.14. Selo Karakterinin Özellikleri

Selo karakteri öyküde açığız, sabırsız, düşünceli gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Alaycı: “Vüüy... Tarihi eser mübarek.” (Ak, 2018, s. 12)

Açıkgöz: “Kızın kucağındaki kese kağıdının dibinden pembe jelibonların düştüğünü ilk sezen Selo’ydu. Deparda bekleyen oğlanlara çaktırmadan bir küçük hamleyle şekerleri kaptı. En sırtık halini takındı, jelibonu çiçek tutar gibi kıza uzattı.” (Ak, 2018, s. 14)

Sabırsız: “Selo elini ponponların üstüne koydu ve bir anda toz oldu.” (Ak, 2018, s. 15)

Özgüvenli: “Selo’nun bilgisi de bu yöndeydi zaten. Hiç yadırgamadım. Eninde sonunda dönerdi mahalleye nasılsa. Sırtının ortasından bir sıcaklık aktı.” (Ak, 2018, s. 26)

Dikkatli: “Toto düşünürken saçlarını yalnızca limon kolonyasıyla karıştırırdı. Vay, tilki... Lumba’nın ilgisini çekebilecek naneli bir karışım buldu demek.” (Ak, 2018, s. 26)

Sözünde Duran: “Üff! Pestilim çıktı! Keşke Mimi’ye söz vermeseydim. Şimdi eve gider, mis gibi uyurdum.” (Ak, 2018, s. 27)

Düşünceli: “Hey! Çıldırın mı? Diye bağırdı Selo. Okula böyle gelersen dalga geçer herkes. Hemen ustura vurdur kafana.” (Ak, 2018, s. 28)

4.11.1.15. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykü boyunca herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.1.16. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla ve yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Selo yapış yapış parmak ucunda tozlu bir pembe jelibonla cascavlak kalmıştı.”(Ak, 2018, s. 14)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Koşa koşa mahalleye döndü. Toto’nun nerede olduğunu önüne gelene sordu. Manav Şaki’ye, Bay Kolo’ya, bayan Pufi’ye. Bay Kolo kırık takma dişlerini tamire götürüyordu. Selo ne sorduysa yanıtını alamadı.” (Ak, 2018, s. 26)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Üff! Pestilim çıktı! Keşke Mimi’ye söz vermeseydim. Şimdi eve gider, mis gibi uyurdum.” (Ak, 2018, s. 27)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo ponponu o kargaşada verse bile ilgi çekemeyeceğini anladı, bu yüzden geride durdu.” (Ak, 2018, s. 16)

“Selo, bir okul dönüşü trafik ışıklarında yeşil ışığın yanışını beklerken açmıştı kalbinin gizli köşesini. Bir ümit Mimi’den gelecek sinyali bekledi.” (Ak, 2018, s. 16)

Karakter öyküde, verdiği sözü tutan, arkadaş canlısı bir yapıyla okurların karşısına çıkar. Bu tavrı sayesinde sınıfta da arkadaşları arasında da etkin bir role sahip olduğu görülür. Arkadaşları ve onların mutluluğu için çaba gösteren karakter çevresinden takdir görünce bunu daha fazla özümser. Okur, karşılaştığı örnekle öncelikle bireysel hareket edip kendisi kadar çevresindekileri de düşünmenin gerekliliğini bu sayede herkesin mutlu ve huzurlu olduğunu görür.

4.11.1.17. Fırto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Fırto kapalı karakter olarak yer alır öyküde. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.1.18. Fırto Karakteri Karakter Özellikleri

Fırto karakteri öyküde gerçekçi, açık göz, hayalperest ve dalgacı karakter özelliklerine sahiptir.

Gerçekçi: “Yüz vermiyor, dedi aşk filmleri delisi Fırto. Bir günlüğüne geldiyse niye arkadaşlık kursun ki...” (Ak, 2018, s. 14)

Dalgacı: “Ne söyleyeceksen yaz bir yana, heyecandan dilin tutulmasın.” (Ak, 2018, s. 14)

“Senin elin boş kalmış oğlum, dedi Fırto. Bir ponpon da sen yakalasaydın konuşman değişirdi.” (Ak, 2018, s. 16)

Açık göz: “Fırto ensesine vurdu Teo’nun: Enayi miyim? Kendime saklarım.” (Ak, 2018, s. 15)

Hayalperest: “Fırto, çınar ağacının en kalın dallarından birinde yanyana oturduklarını hayal etti. Şiir defterinin beşinci sayfasındaki Gülüşün Ömre Bedel şiirini okurken sağ kolunu kızın sağ omzuna mı koysun yoksa sol eliyle sağ omzunu mu tutsun onu düşünüyor.” (Ak, 2018, s. 17)

4.11.1.19. Fırto Karakteri Devingenlik-Durağanlık

Fırto karakteri öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öyküde herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.1.20. Fırto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Fırto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Yüz vermiyor, dedi aşk filmleri delisi Fırto. Bir günlüğüne geldiyse niye arkadaşlık kursun ki...” (Ak, 2018, s. 14)

“Fırto, çınar ağacının en kalın dallarından birinde yan yana oturduklarını hayal etti. Şiir defterinin beşinci sayfasındaki Gülüşün Ömre Bedel şiirini okurken sağ kolunu kızın sağ omzuna mı koysun yoksa sol eliyle sağ omzunu mu tutsun onu düşünüyor.” (Ak, 2018, s. 17)

“Fırto ise Toto Himalayalar’da yaşayan, isteğini görünmez kılan büyücü masalını anlatırken kızın yüzündeki hayranlığı yakalamıştı.” (Ak, 2018, s. 30)

Fırto, öyküde gösterdiği dalgacı ve alaycı yapısıyla her ortamda bu tarz insanların olabileceğini ve yaşanan olaylara farklı biçimde bakabileceklerini okuyucuya gösterir. Bireylerin fikirlerinin ve davranışlarının farklı karşılanmasının aslında olumsuz bir durum olmadığını okuyuculara gösterir.

4.11.1.21. Cemo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Cemo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.1.22. Cemo Karakter Özellikleri

Hayalperest: “Cemo, bir çarpışma anı hayal etti. Yere düşen kitabı almaya çalışırken iki kafanın çarpışması ve göz bebeklerinin kalp şekli alışı gibi.” (Ak, 2018, s. 16)

4.11.1.23. Cemo Karakteri Devingenlik-Durağanlık

Cemo öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykü boyunca herhangi bir değişim göstermemiştir

4.11.1.24. Cemo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Cemo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Cemo, bir çarpışma anı hayal etti. Yere düşen kitabı almaya çalışırken iki kafanın çarpışması ve göz bebeklerinin kalp şekli alışı gibi.” (Ak, 2018, s. 16)

4.11.1.25. Teo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Teo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.1.26. Teo Karakteri Karakter Özellikleri

Fırsatçı: “Teo avucunda pembe çorap ponponlarını yoğuruyordu: Bunları düşürdü az önce. Verirken konuşacağım.” (Ak, 2018, s. 14)

Hayalperest: “Teo, dev bir köpük balonunun ikisinin üstüne inişini hayal etti. Köpük iki başı içine almış ve Şen Denizciler şarkısıyla dansa çekmişti.” (Ak, 2018, s. 16)

4.11.1.27. Teo Karakteri Devingen- Durağanlık

Teo öyküde durağan karakter olarak yer almaktadır. . Öykü boyunca herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.1. 28. Teo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Teo karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Teo avucunda pembe çorap ponponlarını yoğuruyordu: Bunları düşürdü az önce. Verirken konuşacağım.” (Ak, 2018, s. 14)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Teo, dev bir köpük balonunun ikisinin üstüne inişini hayal etti. Köpük iki başı içine almış ve Şen Denizciler şarkısıyla dansa çekmişti.” (Ak, 2018, s. 16)

Karakterin öyküdeki fırsatçı yapısının yanında gelişen eğlenceli ve hayalperest yapısı çevresindekiler tarafından farklı karşılanmaz. Okur, aşırı hareketler gösterilmediği ve diğer bireylerin yaşamlarına dahil olunmadığı sürece toplum tarafından yadırganmayacağını karakter üzerinden görür.

4.11.2. Huzurlu Gün

Bay Togo, sınıfındaki öğrencileri huzur evine götürmeye karar verir. Bu duruma sınıftaki tüm çocuklar sevinir. Huzur evine gitmeleriyle sınıftaki çocukların huzuru, Toto'nun ise huzursuzluğu başlar. Elindeki çiçeği en mutlu olacak kişiye vermeye çalışırken birçok olaya karışır Toto. Sonunda kendi

kendine bulduğu çözümle sonuca ulaşsa da okuyucuyu merakta bırakan bir sonla öyküsünü tamamlar.

Öyküde Toto, Selo, Lolo ve Teo olmak üzere dört çocuk karakter bulunmaktadır.

4.11.2.1.Toto Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.11.2.2. Toto Karakterinin Özellikleri

Toto karakteri öyküde kararsız, meraklı, duyarlı gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Ayrıntıcı: “Toto tırnağının dibindeki çıkıntıyı dişiyile kopardı. O Bay Togo’nun ayakkabısının ucuna takılan dört yapraklı pembe çiçekle ilgiliydi.” (Ak, 2018, s. 32)

Kararsız: “Toto, Bay Togo’nun allak bullak yüzüne mi baksın, dansa mı katılsın bilemedi. İç odalardan birine attı kendini.” (Ak, 2018, s. 42)

“Gitsin mi, kalsın mı bilemedi. Yastığa bıraktığı çiçekte buldu suçu. Usulca kaptı demeti, arkasına gizledi.” (Ak, 2018, s. 43)

Çaresiz: “Toto kendini küçücük, elleri bağlı, yaşlıları ise kocaman ve zapt edilemez buluyordu şimdi. Kime çiçeğini uzatsa o kişi canlanıyordu ama bir duyusu kayboluyordu.” (Ak, 2018, s. 47)

Kendini Sorgulayan: “Toto tam tersine, eskimiş yaşamların gençleşmesini beklemişti. Terslik kimdeydi acaba? Yoksa ona bela çiçeği mi düşmüştü?” (Ak, 2018, s. 48)

Meraklı: “Ah, şimdi ne gelecek başına.

Nereye kadar sürecek bu şamata?

Bir düşe saklansaydı ya her şey.” (Ak, 2018, s. 49)

Duyarlı: “Görünüşte sokakta herkes neşeli, herkes eğleniyordu. Acil yardım bekleyen, dengesi bozulan yaşlıların sorumluluğu Toto’ya dert olmuştu bir tek.” (Ak, 2018, s. 50)

4.11.2.3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öyküde herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.2.4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme : “Dalga geçer gibi: Komiser Kolo’nun komşusu Toto’yum ben. Hırsız olsam önce o tutuklar beni, dedi.” (Ak, 2018, s. 44)

“Toto akli karmakarışık, ne yapacağını bilmez halde bir ağaca, bir heykele doğru koştu.Ses, soluk, uyku, sözleriyle sağa sola çarpan yaşlılar yorulmak bilmiyorlardı. Oysa Toto’nun dili bir karış aşağıya sarkmıştı çoktan.”(Ak, 2018, s. 51)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Toto elindeki demete birden bire çok özel bir anlam verdi. Sunacağı kişiyi kendisi seçmek istiyordu. En yalnız, en ilgiye muhtaç yaşlıyı bulacaktı.” (Ak, 2018, s. 42)

“Toto, iyilik meleği misyonunu unutmuştu artık. Şenliğe gitmişçesine eğlenmeye vermişti kendini. Hayatında gülmediği kadar gülerken boğazına bir şey takılır gibi oldu.” (Ak, 2018, s. 49)

“Bir koşuda huzur evine girdi. Ayağından fırlayan ayakkabısının tekini geri dönüp alamamıştı bile. Kapı girişinde arkadaşları yaşlı hanımlar ve beylerle yumak olmuşlar, fotoğraf çektiriyorlardı.” (Ak, 2018, s. 52)

Toto, öyküde kararsız ve duyarlı yapısıyla dikkat çeker. Bu yapının yansımalarıyla birlikte etrafında gelişen olayları da bu çerçevede değerlendirir. Okur, karakterle birlikte aslında önemli olanın yapılan iyilikler olduğunu, yaşamdaki herkesin en ufak bir iyiliğe, gülümsemeye bile ihtiyacı olduğunu görür. İçinden gelerek yaptığı her davranışın karşılığının olacağını bu karşılıkların da her zaman istediği olamayacağını da öykü içerisinde yaşanan olaylarla görür.

4.11.2.5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.2.6.Selo Karakterinin Özellikleri

Eğlenceli: “Selo yanında donmuş gibi duran Toto’yu dürttü. Ne matrak! Bay Togo evleniyor sanki!” (Ak, 2018, s. 32)

Sabırsız: “Selo bilgi yarışmasına katılmış öğrenci gibi soluk soluğa atıldı:

Bakkala giderken komşumuz yaşlı amcanın kapısını çalarım belki canı bir şey çekmiştir de alamıyordur.” (Ak, 2018, s. 35)

4.11.2.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykü boyunca herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.11.2.8. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde, davranış ve eylemleriyle, yazarın yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Selo yanında donmuş gibi duran Toto’yu dürttü. Ne matrak! Bay Togo evleniyor sanki!” (Ak, 2018, s. 32)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo’nun mırıltısı kıyıya vuran dalgalar gibi yayıldı.” (Ak, 2018, s. 32)

“Selo bilgi yarışmasına katılmış öğrenci gibi soluk soluğa atıldı:

Bakkala giderken komşumuz yaşlı amcanın kapısını çalarım belki canı bir şey çekmiştir de alamıyordur.” (Ak, 2018, s. 35)

Karakter öyküde eğlenceli yapısıyla okuyucuya tanıtılır. Okur, bu sayede eğlenceli olarak yapılan işlerden daha fazla zevk alındığını öyküde gelişen olaylar dahilinde görür.

4.11.2.9.Lolo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Lolo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.2.10. Lolo Karakterinin Özellikleri

Eğlenceli: “Lolo eğlence fırsatı çıktı mı her tür fedakarlığa soyunur. Şimdi de bir an bile duraksamadan paketi açtı, konfetileri cömertçe havaya saçtı.” (Ak, 2018, s. 33)

4.11.2.11. Lolo Karakteri Devingen –Durağanlık

Lolo öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öyküde herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.11.2.12. Lolo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Lolo karakteri öyküde yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Karıştırmadık yer bırakmayan dolap faresinden farksızdı kardeşi. Lolo, kardeşinin görmesini istemediği her şeyi okul çantasına tıktırıyordu. Çantası bu yüzden her gün birkaç yüz gram ağırlaşıyordu.” (Ak, 2018, s. 33)

Karakter öyküde eğlenceli yapısıyla okuyucuya tanıtılır. Okur, bu sayede eğlenceli olarak yapılan işlerden daha fazla zevk alındığını öyküde gelişen olaylar dahilinde görür.

4.11.2.13. Teo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Teo karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer almaktadır.

4.11.2.14. Teo Karakterinin Özellikleri

Bilgiç: “Teo her konuya kendince felsefe katmaya kalkışır, eline yüzüne bulaştırır. Bir söz de o etmese kendini tutsak hisseder şimdi.” (Ak, 2018, s. 35)

Heyecanlı: “Teo’nun heyecanı burnuna çıkmıştı.

Biliyordum! Sabah gazetede ki falımda yolculuk var, diyordu.” (Ak, 2018, s. 36)

4.11.2.15. Teo Karakteri Devingen- Durağanlık

Teo karakteri öyküde durağan karakter olarak yer alır. Öykü boyunca herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.2.16. Teo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Teo karakteri öyküde diğer karakterlerin yorumlarıyla ve yazarın yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme: “Teo her konuya kendince felsefe katmaya kalkışır, eline yüzüne bulaştırır. Bir söz de o etmese kendini tutsak hisseder şimdi.” (Ak, 2018, s. 35)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Teo’nun heyecanı burnuna çıkmıştı.

Biliyordum! Sabah gazetede ki falımda yolculuk var, diyordu.” (Ak, 2018, s. 36)

Karakterin öyküdeki bilmiş yapısının yanında gelişen eğlenceli duruşu çevresindekiler tarafından yadırganmaz. Okur, aşırı hareketler gösterilmediği ve diğer bireylerin yaşamlarına dahil olunmadığı sürece toplum tarafından yadırganmayacağını karakter üzerinden görür

4.11.3. Ne Proje Ama!

Bay Togo değişen yeni sistemle birlikte sınıftaki öğrencilerden ders anlatmasını ister. Sınıftakilerin ise bu konuda farklı fikirleri vardır. Yeni sistem için herkes kendi ilgisine göre proje üretir ama biri vardır ki... Toto’nun kendi yaşamından esinlenerek bulduğu felçli hastalar için nefesle yazı yazan bilgisayar, Bay Togo’nun dikkatini fazlaca çeker. Günlük yaşamda karşımıza çıkabilen durumlar, karakterin duyarlı yapısıyla okuyucuya verilir. Bununla birlikte okuyucuların da bu konudaki hassasiyetlerini arttırmaya yönelik bir öykü olarak kaleme alınmıştır.

Öyküde Toto, Selo, Mimi ve Teo olmak üzere dört çocuk karakter bulunmaktadır.

4.11.3.1. Toto Karakteri Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak verilmiştir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.11.3.2. Toto Karakterinin Özellikleri

Toto karakteri öyküde heyecanlı, duyarlı, düşünceli gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Heyecanlı: “Toto kıpır kıpırdı. Ceviz ağacının gölgesine merdivenle çıkar gibi pandomim yapmış, en kalın dala tırmanmış, ayaklarından asılıp aşağı sarkmıştı.” (Ak, 2018, s. 60)

“Türkçe dersinde yerinde duramadı Toto. Dersin ilk dakikalarında arka sıranın çocuklarına borozanıyla her renkten az şişirilmiş balonlar fırlattı.” (Ak, 2018, s. 63)

Rahat: “Toto yeryüzünde beşlik simit sırtışıyla, ortalığı yıkan saati durdurmak için ufacak bir çaba göstermiyordu.” (Ak, 2018, s. 61)

Merak Uyandıran: “Toto dünyayı kurtaracak buluşu yakalamış çoktan, diye haykırdı. Teo: Toto’nun bir kardeşi mi olacak? diye ortaya fısıldadı.” (Ak, 2018, s. 63)

“Ötekiler ne yaptı bilinmez ama Toto gece yatana kadar fazla enerjisini atamadı üstünden. Annesi bile şaşkındı.” (Ak, 2018, s. 64)

“Annesi Toto’nun okulda bir sorunu var mı, yok mu, onun peşindeydi.” (Ak, 2018, s. 64)

Duyarlı: “Toto kendine gelince buluşunu tek sözle özetledi: Felçli ve konuşamaz hastalar için nefesle yazı yazan bilgisayar.” (Ak, 2018, s. 69)

Düşünceli: “Toto hepimize doğum günümüzde hediye aldı, diye mırıldandı. Onunkini unutsaydık kalbi dururdu.” (Ak, 2018, s. 72)

4.11.3. 3. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto durağan karakter olarak verilmiştir. Öyküde herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.3. 4. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde yazar yorumlarıyla, fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleri yoluyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Toto kıpır kıpırdı. Ceviz ağacının gölgesine merdivenle çıkar gibi pandomim yapmış, en kalın dala tırmanmış, ayaklarından asılıp aşağı sarkmıştı.” (Ak, 2018, s. 60)

“Ötekiler ne yaptı bilinmez ama Toto gece yatana kadar fazla enerjisini atamadı üstünden. Annesi bile şaşkındı. Buzdolabındaki dondurma paketini masanın üstünden kaç kere kaldırdığını bilemiyordu. Toto birkaç kaşık yiyor, sonra kutuyu masada unutuyordu.” (Ak, 2018, s. 64)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Toto eliyle itti şişeyi. Flütünden güçlü bir sol sesi çıkararak titredi. Aynı anda arka cebindeki çalar saat yeri göğü inleterek çaldı. Toto yürüyor, saat gümbür gümbür ötüyor, kalçası tir tir titriyordu.” (Ak, 2018, s. 61)

“Tahtanın önüne geçti sonra. Yüzünde dünyanın en mutlu gülümseyişi vardı. Sınıf, bir teşekkür konuşması bekliyordu ondan. Burnunu nazikçe havaya dikti. Upuzun çektiği nefesi ciğerlerine doldurdu, oradan karnına kadar indirdi. Sonra da usul usul ağzından “O”, “O”ve “H” harflerini çıkardı.” (Ak, 2018, s. 72)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Toto somunu yaktı. En derinden bir nefes çekti. Dumanı önce ağzına doldurmuş, sonra yutmuş, ciğerlerden karnına kadar indirmiş ama dışarı çıkaramamıştı. Karnında belirgin bir bombe oluşmuştu. Gözlerini kapadı, burnunu havaya dikti, iki dakika kadar o halde kaldı.” (Ak, 2018, s. 67)

“Toto çürük vişnemsî, morumsu bir renk almıştı. Birdenbire öyle bir geçirdi ki çocuklar sınıfın arka sıralarına savruldu.” (Ak, 2018, s. 68)

Karakter öyküde duyarlı yapısını yaratıcılığının sınırlarını zorlayarak farklı bir projeyle ortaya koyar. Okurların etrafındaki olayları gözlemlemesini bu gözlemlerinden hareketle de çeşitli çıkarımlar yapmasını sağlar. Yapılan çıkarımlarda ortaya çıkan problemlere karşı ürettiği çözümlerle düşündüğünden çok daha büyük faydalar sağlayacağını görür.

Bu sayede okur ürettiklerinin kendisine olmasa dahi etrafındaki insanların işlerine yarayabileceğini fark eder. Okurların duygu ve düşüncelerinin dışa vurulması için onları cesaretlendiren bir öyküdür.

4.11.3. 5. Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.3. 6. Selo Karakterinin Özellikleri

Selo karakteri öyküde umursamaz, alaycı, arkadaş canlısı gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Umursamaz: “Vay be! Dedi Selo. Üfürükten bir soru o zaman bu. Akşama kadar sayısız buluş çıkar benden.” (Ak, 2018, s. 59)

Dikkatli: “Selo hemen çelik kalbi defterine yazdı. Kalp çelikten olursa üzüntü, sıkıntı, dert işlemezdi.” (Ak, 2018, s. 64)

“Selo’nun akli parmak ucunu tükürükleyip sayfayı çeviren öğretmenindeydi.” (Ak, 2018, s. 73)

Alaycı: “Selo cebindeki birkaç damlası kalmış kolonya şişesini Toto’nun avucuna kısırdı

Al arkadaşım, sür kafana. İyi düşünmene yarar. Yine delilendin!” (Ak, 2018, s. 61)

Hayalperest: “Selo’nun hayali, uçsuz bucaksız bir oyun vadisiydi. Hayvanlar, dev bitkiler, robotlar, doğaüstü yaratıklar kana kana maceraya çekiliyordu bu vadide.” (Ak, 2018, s. 66)

Arkadaş Canlısı: “Selo, sus işareti parmağının ucunda: Takma kafana, diye teselli etti Mimi’yi. O Toto...” (Ak, 2018, s. 69)

“Armağanını geçen haftadan aldım. Bir düzine sinyale ne gerek vardı Toto.” (Ak, 2018, s. 71)

4.11.3.7. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykü başında Toto’nun yanındayken ona yardımcı olmaya çalışırken öykünün sonunda Toto’yu kıskanır.

“Selo cebindeki birkaç damlası kalmış kolonya şişesini Toto’nun avucuna kısırdı
Al arkadaşım, sür kafana. İyi düşünmene yarar. Yine delilendin!” (Ak, 2018, s. 61)

“Selo nedense Toto’ya gösterilen ilgiden rahatsızdı. Ne yani unutsaydı Toto bir yaş büyüemeyecek miydi?” (Ak, 2018, s. 72)

4.11.3.8. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Selo cebinden çıkardığı mavi kumaştan fiyongu sıranın üstünde duran hediye paketine yapıştırdı. Armağanını geçen haftadan aldı. Bir düzine sinyale ne gerek vardı Toto.” (Ak, 2018, s. 71)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Selo’nun hayali, uçsuz bucaksız bir oyun vadisiydi. Hayvanlar, dev bitkiler, robotlar, doğaüstü yaratıklar kana kana maceraya çekiliyordu bu vadide.” (Ak, 2018, s. 66)

“Selo nedense Toto’ya gösterilen ilgiden rahatsızdı. Ne yani unutsaydı Toto bir yaş büyüyemeyecek miydi?” (Ak, 2018, s. 72)

Karakterin öyküdeki umursamaz yapısının aslında etrafında gelişen olaylarda etkin rol oynayamamasından kaynaklı olduğu görülür. Bu durumda çevresinde gelişen olayları sürekli eleştirir pozisyonda olan karakterin istediği şekilde mutlu olamayacağı, bu mutluluğuna ve eğlenceli yapısına mutlaka gölge düşüreceği görülür. Okurlar bu şekilde karakterden hareketle yaşamda daha rahat ve önyargısız olmaları gerektiğini görür.

4.11.3.9. Mimi Karakteri Açıklık-Kapalılık

Mimi öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.3.10. Mimi Karakterinin Özellikleri

Mimi karakteri öyküde temkinli, çekingen, özenli gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Temkinli: “Heey, çocuklar! Buluşlarımızı sır gibi saklayalım. Hatta Bay Togo’ya söyleyene kadar yutalım. Ağzımızdan tek söz çıkmasın.

Yaşa! Derken kirpiklerini kırıştırdı Mimi. Hiç gazete okumadınız mı? Uyduruk buluşlar bile çalıyor!” (Ak, 2018, s. 60)

Alaycı: “Toto unutkanlık ilacını buldu galiba, dedi. Dedem önemli bir şeyi hatırlamak için parmağına kurdele bağlardı.” (Ak, 2018, s. 66)

Çekingen: “Mimi, Selo’nun hayaline bayılmıştı. Hemen peşinden kendi hayalini anlatırsa sönük kalacağını düşünerek tuvalet izni aldı.” (Ak, 2018, s. 66)

Duyarlı: “Mimi’nin hayali uzun yaşam iksiriydi. Yaşlandırmayan, ölümsüzlük veren iksir. Parayla satılamayacak, isteyen sağlık ocağından alıp içebilecek.” (Ak, 2018, s. 67)

Özenli: “Mimi’nin kafasına bir şey takılmıştı. Sınıfa döndü, Bay Togo’nun duyamayacağı kadar zayıf bir sesle: Toto bize bir mesaj vermek istedi. Harfleri tam olarak çıkaramadı, sözü havada kaldı, dedi.” (Ak, 2018, s. 69)

4.11.3.11. Mimi Karakteri Devingen –Durağanlık

Mimi öyküde herhangi bir değişim göstermemiştir. Durağan karakter olarak verilmiştir.

4.11.3.12. Mimi Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Mimi karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Mimi ağzında gizlediği çikletten koca bir balon şişirdi.” (Ak, 2018, s. 66)

“Mimi, Selo’nun hayaline bayılmıştı. Hemen peşinden kendi hayalini anlatırsa sönük kalacağını düşünerek tuvalet izni aldı.” (Ak, 2018, s. 66)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Mimi oğlanın kulağına eğildi: Toto... diye fısıldadı. Toto gözüne ayna tutuyor. Hem de bana, ha! En yakın arkadaşına!” (Ak, 2018, s. 63)

“Toto unutkanlık ilacını buldu galiba, dedi. Dedem önemli bir şeyi hatırlamak için parmağına kurdele bağlardı.” (Ak, 2018, s. 66)

Karakter öyküde arkadaşlarına düşkün ama bir o kadar da arkadaşlarının düşüncelerini önemseyen bir yapıda yer alır. Bu düşünce tarzı onun zihninde olanları yok etmesine, açığa vurmasına neden olur. Herkesin farklı düşünce yapısına sahip olduğunu, farklı fikirler üretebileceğini bu fikirlere karşı açık ve saygılı olunması gerektiğini okur, öyküde yaşananlardan dolayı hisseder.

4.11.3.13. Teo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Teo öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.3.14. Teo Karakterinin Özellikleri

Hazırcevap: “Her olayın bir karşı olayı pusuda bekler, diye atıldı Teo. Yerin kulağı araştırma büron tam gaz çalışacak, sevinsene!” (Ak, 2018, s. 57)

Sevinçli: “Yaşasın! Eğlence neredeyse bizim takım orada biter.” (Ak, 2018, s. 57)

Sabırsız: “Teo havluyu ilk atan şerefini kimseye kaptırmadı. Ben tüydüm. Size iyi eğlenceler!” (Ak, 2018, s. 59)

Çıkarıcı: “Armağan almak gidiş dönüş bileti almaya benzer dedi. Gidip de dönmezsen buradaki hayatından vazgeçmiş olursun.” (Ak, 2018, s. 72)

4.11.3.15. Teo Karakteri Devingen-Durağanlık

Teo öyküde durağan karakter olarak yer almaktadır. Öykü boyunca herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.3.16. Teo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Teo karakteri öyküde, davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme: “Yaşasın! Eğlence neredeyse bizim takım orada biter.” (Ak, 2018, s. 57)

“Armağan almak gidiş dönüş bileti almaya benzer dedi. Gidip de dönmezsen buradaki hayatından vazgeçmiş olursun.” (Ak, 2018, s. 72)

Karakterin öyküdeki bilmiş yapısının yanında gelişen eğlenceli duruşu çevresindekiler tarafından yadırganmaz. Okur, aşırı hareketler gösterilmediği ve diğer bireylerin yaşamlarına dahil olunmadığı sürece toplum tarafından yadırganmayacağını karakter üzerinden görür.

4.11.4. Oyun İçinde Oyun

Mahallelerinde olan gariplik önce sınıf arkadaşları Mimi’ye sonra Selo’ya yansır. Sanki her şey bir anda değişmiştir. Bunu önce Selo çözmek ister ve sıkı sıkıya Mimi’yi takip eder. O sırada kendisini oyunun tam da içinde bulur. Bu durum Toto’ya kadar gelir. Bir dedektif gibi iz sürer adeta. Bu macera dolu öyküde Toto mahallede olup biteni çözer ve arkadaşlarını oyun içinden kurtarır.

Öyküde Selo, Toto ve Mimi olmak üzere üç çocuk karakter bulunmaktadır.

4.11.4.1.Selo Karakteri Açıklık-Kapalılık

Selo öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.11.4.2. Selo Karakterinin Özellikleri

Selo karakteri öyküde dikkatli, meraklı, duyarlı, kendinden emin, boşboğaz, dürüst gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Dikkatli: “Mimi’nin sırrı perişan etti oğlanı. Son günlerde Mimi’deki akıl sır ermez değişime takıldı kafası. Kız tepetaklak bu günlerde.” (Ak, 2018, s. 74)

“Kız dünkü resim dersinde boya fırçasını elinden tam beş kere düşürdü. Üstelik eline bulaşan kırmızı boyayı beyaz gömleğinin yakasına sildi.” (Ak, 2018, s. 75)

“Söyleyecek çok şeyim var benim. Buradakilerden bilinçliyim üstelik. Basit bir izleyici sayılmam ki! İyi gözlemciyim.” (Ak, 2018, s. 87)

Meraklı: “Mimi’yi uykusuz bırakan şeyse fena halde beynini oyuyor şimdi.” (Ak, 2018, s. 75)

“Mimi parkta ders gördükleri gün, bankın demirlerine takılıp yırtılan eteğini mi diktirmeye gelmişti acaba?” (Ak, 2018, s. 78)

“Kağıt bobinlerini balkona taşıyan şu tostoparlak kadın kimin nesiydi acaba? Terzilikle uzaktan yakından ilgisi var mı gerçekten?” (Ak, 2018, s. 80)

“Mimi’nin sırrı Selo’nun beynini güve gibi kemiriyordu. Görülme korkusuyla yazılanlara çarçabuk göz atıyor, bir konuya odaklanmakta zorlanıyordu.” (Ak, 2018, s. 84)

Duyarlı: “Selo, Mimi’yi göz hapsine almaya kararlı. An an davranışlarını gözleyecek.” (Ak, 2018, s. 75)

“Her şeyden vazgeçerdi, Toto’suz bir mahalleden asla...” (Ak, 2018, s. 101)

Özgüvenli: “Beynini yıkayanı iki güne kadar sallandırmazsam... yazdı. Kendi kendisine sözler verdiği odasının duvarlarına, camlara, sıra üstlerine, verdiği sözü yazar Selo. Baktıkça anımsar vazgeçme şansı olmaz.” (Ak, 2018, s. 76)

“Sıkı dur güzelim... Seni büyüleyen yazıların sırrı yakından keşfedilecek!” (Ak, 2018, s. 81)

“Onikiden vuruyorum, aferin bana! Sözü bilinçsizce döküldü ağızımdan.” (Ak, 2018, s. 87)

“Saçmalama oğlum. Seni bin kişi arasında bile tanırım. Ne kılıkta geldin de tanıyamadım?” (Ak, 2018, s. 99)

Çaresiz: “Düpedüz acil bir durum var ortada! Akıl danışacağım bir kişi bile yok üstelik.” (Ak, 2018, s. 76)

Hazırcevap: “Şamatalı evin içinde rasgele hareket eden kısa boylu, toparlak bir gölge seçiliyordu. Selo bir çırpıda: Koca kafalı bir erkek ya da maskeli balo için giysi seçen bir çocuk yorumunu yaptı.” (Ak, 2018, s. 80)

Umduğunu Bulamayan: “Selo içine düştüğü keşmekeşi açıklayacak bilgiye ulaşamamıştı. Bu çocuk sürüsü renkten renge değişen kağıt parçalarında her gün sıkılmadan ne arıyor, ne buluyorlardı ki?” (Ak, 2018, s. 85)

İstekli: “Selo bir sonraki gün de okul çıkışında nereye gideceğini biliyordu. Spor manyakları rulosuna ne yazacağını gece boyu düşünmüştü. Akşam izlediği dostluk maçında ortaya dökülen küfürleri, hatalı penaltı vuruşunu, hakemin ıskaladığı faulleri not defterine saati saatine kaydetmişti.” (Ak, 2018, s. 88)

Mutlu: “Ne kıyak işti öyle, hala sarhoşluğu sürüyordu! Birkaç maç yorumu yapmış, bir çırpıda altı yedi okur bulmuştu kendine. Nasıl bu kadar kişinin ilgisini çektiğini hala inanamıyordu doğrusu.” (Ak, 2018, s. 88)

Boşboğaz: “Evde ağzını açsa başta babası, sonra annesi, kısa kes! Der sözü dilinin ucunda kalırdı. Selo nedense uygunsuz zamanlarda söze başlardı; ya bakkal telefonla sipariş alırken ya babası gazete okurken ya da annesi dizi seyrederken ya da halası dans kursuna gidecekken.” (Ak, 2018, s. 88)

Batıl İnançları Olan: “Bugün iddialıydı. Okur sayısını on dörde çıkarmayı bekliyordu. Bir kağıda on dört yazmış, yastığının altına koyup öyle uyumuştü.” (Ak, 2018, s. 89)

Hedefi Yüksek: “İkinci gün beklediği ilgiyi bir eksikle almıştı. On üç kişi okumuştü yazdıklarını ve anlı şanlı yorumlar eklemişlerdi. Sonraki hedefini on sekiz olarak koymuştu Selo.” (Ak, 2018, s. 89)

Alaycı: “Ay, senin de mi gösterin var Toto? Soyтары rolü mü kaptın? Yaşasın soytarılara bayılırım! Toto bir eğlenceye karışmasın harikalar yaşanır!” (Ak, 2018, s. 92)

Dürüst: “Selo, Toto’ya ikiyüzlülük etmez. Arkadaşımsın diye haline çok üzöldüm. Niye kendini attın ki ortaya? Gördün işte, kimse seni iplemedi, deyiverdi.” (Ak, 2018, s. 97)

“Açık söyleyeyim dostum. Kırılma ama sen gelene kadar herkes mutluydu. Bir oyuna çılgınca kapılmış eğleniyorlardı. Senin oyunbozan gösterini kim ne yapsın ki?” (Ak, 2018, s. 98)

4.11.4.3. Selo Karakteri Devingen –Durağanlık

Selo öyküde devingen karakter olarak verilir. Öykü başında gizemi çözmek için Mimi'nin peşine düşer, daha sonrasında kendisini de oyun içerisinde bulur. Öykü sonunda ise Selo en yakın arkadaşı Toto'yu kaybetmemek için oyundan vazgeçer.

“Beynini yıkayanı iki güne kadar sallandırmazsam... yazdı. Okul çıkışında Mimi'nin arkasından neredeyse yirmi metre gerisinden ayak sesi çıkarmadan yürüdü.” (Ak, 2018, s. 77)

“Geri döner gibi yaptı, bir an düşündü, yok yok dönmeyecektim. Ya Toto geri bakar da onu tezgah başında yakalarsa... Her şeyden vazgeçerdi, Toto'suz bir mahalleden asla...” (Ak, 2018, s. 101)

4.11.4.4. Selo Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Selo karakteri öyküde fiziksel özellikleriyle, yazar yorumlarıyla, davranış ve eylemleri yoluyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Selo'nun karnını silmece kırmızı uçlu kabarcıklar sarmıştı. Kahvaltıya tişörtünü giymeden oturunca annesi pütürlü karnını görmüş, çingar çıkarmıştı.” (Ak, 2018, s. 74)

“Selo, sabah kutunun dibinde kalanla saçının yarısını jölelediğini anımsadı o an. Başının jölesiz yanını kolunun üstüne yatırdı.” (Ak, 2018, s. 96)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Selo'nun harçlığı annesi verir. Babası ancak tuttuğu takım galip gelirse avucuna beş altı lira sıkıştırır. Selo, o an kuş kanatları takar, hastanenin kapısından uçarak girer.” (Ak, 2018, s. 74)

“Geç saatlerde izlediği maçlardan sonra uykuya kolay dalamaz Selo. Sabah zor uyanır. Gün boyu esner durur, dikkatinin toplayamaz.” (Ak, 2018, s. 75)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Ayaklarının ucuna basarak sıvıştı oradan. Yokuşu paldır küldür inerken beynine şimşeksi bir ışık düştü. Sahi, kılık değiştirmeyi neden akıl edememişti.” (Ak, 2018, s. 81)

“İzlendikçe kendine güveni artırıyor, bir yıldız gibi koltukları kabarıyordu. Son günlerde o da ödevlerini eskisi gibi düzenli yapamıyor, derslerde esnememek için ağzını hep eliyle kapatıyordu.” (Ak, 2018, s. 89)

Karakter öyküde sabırsız ve meraklı yapısıyla dikkat çeker. Etrafında gelişen olaylara kayıtsız kalamaz ve harekete geçer. Okurların gelişen olaylar dahilinde etkisiz kalmamaları gerektiğini, olayların içerisinde gelişen farklı durumların olabileceğini karakter tarafından sezinler. Bununla birlikte arkadaşları için kendini feda eden bir yapıda olan karakter okurlara karşılıksız sevgi ve özeni öykü içerisinde hissettirir.

4.11.4.5.Toto Açıklık-Kapalılık

Toto öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.11.4.6. Toto Karakterinin Özellikleri

Toto karakteri öyküde kuruntulu, yaratıcı, inatçı gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Kuruntulu: “Selo önce Toto’ya danışmak istedi. İki dakika düşünmesi vazgeçmesine yetti. Renk vermese de vesveselinin tekidir Toto. Sus pus dururken bir potun mimarı olabilir.” (Ak, 2018, s. 75)

Dikkatli: “Toto bugüne kadar hiç çıkarmadığı çatlaklıkla bir kahkaha patlattı. “Dövmeni saklama, gördüm” dedi. Fuko’nun kaşlarını tanıdım.” (Ak, 2018, s. 90)

Yaratıcı: “Sevgili arkadaşlar... Bir oyun oynamaya ne dersiniz? Diye bağırdı.” (Ak, 2018, s. 92)

“Toto, ıslak saçlı kıza çemberin ucundan tutturdu. Bir ucundan kendi çekti. Çember ve iki kişi neler yapabilir görsünler istiyordu. Yere yattı, ayaklarını tepesine getirdi, bedeni yusyuvurlak oldu. Bir çember, bir de yusyuvurlak bedeni, üst üste gelince sekiz etmişti.” (Ak, 2018, s. 93)

Umduğunu Bulamayan: “Her adımda, of, puf sesleri, yaa... Çok sıkıcı... Bağrısları kaçırmıştı Toto’nun hevesini. Çocuklardan en öndekiler arkalarını dönüp kâğıttan ruloların dar dünyasına atmışlardı bile çoktan kendilerini.” (Ak, 2018, s. 94)

İnatçı: “Oyuna katılan çocuklar eğildiler, büküldüler, düştüler, kalktılar, güç bela Toto’nun hayal ettiği evi kurdular. Oyunu sürdürmeye niyetliydi Toto. Israrla “bir fabrika... bir hastane” diye sıralamaya kalkışınca ıslıklarla yuhalandı.” (Ak, 2018, s. 94)

Sinirli: “Toto’nun hiddetten gözleri yuvalarından fırlamıştı. Selo onu hiç bu kadar sinirli görmemişti.” (Ak, 2018, s. 98)

4.11.4.7. Toto Karakteri Devingen –Durağanlık

Toto öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öykü boyunca herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.11.4.8. Toto Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Toto karakteri öyküde, fiziksel özellikleriyle, davranış ve eylemleriyle, yazar yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “Toto’nun gözleri kıpkırmızı gözüküyordu. Bildik göz kanlanması olsa bu çılgılığı atmazdı.” (Ak, 2018, s. 90)

“Toto açık açık yüzüne söylenen bu sözlerle renkten renge girdi. Başını hatır hutur ve oldukça sert kaşdı.” (Ak, 2018, s. 97)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Toto çılgınca gülüyor, garip hırıltılı sesler çıkarıyordu.” (Ak, 2018, s. 90)

“Toto tişörtünü sıyırmış karnını kaşırken kendi kendiyile konuşur gibi: Yanlış anlamışsın. Sokak oyunu oynamadık dedi.” (Ak, 2018, s. 98)

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme : “Oyuna katılan çocuklar eğildiler, büküldüler, düştüler, kalktılar, güç bela Toto’nun hayal ettiği evi kurdular. Oyunu sürdürmeye niyetliydi Toto. Israrla “bir fabrika... bir hastane” diye sıralamaya kalkışınca ıslıklarla yuhalandı.” (Ak, 2018, s. 94)

“Toto kafasını kaşdı, kaşdı, yetmedi ensesini kaşdı, o da yetmedi, kollarını hatır hutur kaşdı. Bu tür kaşınmanın anlamı “aptallığınıza şaşıyorum” demektir.” (Ak, 2018, s. 97)

Karakter öykü içerisinde yaşanan olaylar karşısında bulunan her yolun doğru, etkili olmadığını okuyucuya sezinletir. Olaylar karşısında kendi duygularını düşüncelerimizden ziyade karşıdaki bireylerin de yapılarına dikkat edilmesi

gerektiğini, isteklerinin ve ilgilerinin içinde olan yollar seçilmesi gerektiğini yaşanan olaylar dâhilinde fark ettirir.

4.11.4.9. Mimi Karakteri Açıklık-Kapalılık

Mimi öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.11.4.10. Mimi Karakterinin Özellikleri

Üşengeç: “Mimi yokuştan çıkmaktan nefret eder. Okulun arkasındaki dik yokuşu sızlanmadan tırmanışı akıl erdirilecek iş mi?” (Ak, 2018, s. 77)

“Arkasından ağzı bir karış baka bakakalan Selo içinden: Kır koşusunu sondan birinci bitiren Mimi’ye bakın! Diye geçirdi.” (Ak, 2018, s. 82)

Atık: “Mimi hazırlıklı gelmişti. Cebinden el çabukluğuyla küçük bir büyüteç çıkarmış, rulolardan pembe renklisinin ucunu ilk o tutmuştu.” (Ak, 2018, s. 79)

Umursamaz: “Mimi, Selo’nun şefkatli bakışından sıyrılarak, hoşça kal, dedi ve bir solukta yokuşun tepesine tırmandı.” (Ak, 2018, s. 82)

“Kötü bir rüya gördüm, uykum kaçtı, gibi sözler gevelemesi işe yaramamıştı.” (Ak, 2018, s. 82)

4.11.4.11. Mimi Karakteri Devingen –Durağanlık

Mimi öyküde durağan karakter olarak verilmiştir. Öyküde herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.11.4.12. Mimi Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Mimi karakteri öyküde, yazar yorumlarıyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Yazar Yorumlarıyla Geliştirme: “Mimi hazırlıklı gelmişti. Cebinden el çabukluğuyla küçük bir büyüteç çıkarmış, rulolardan pembe renklisinin ucunu ilk o tutmuştu. Önünden akan kağıt tomarlarından boylu boyunca ne var ne yok süzdükten sonra, ne olduğu belirsiz bir köşeye odaklanmıştı.” (Ak, 2018, s. 79)

“Mimi yazısını yazar yazmaz rahatlamış, hemencecik de Sırlar’ın fanatik okuru kesilmişti. Büyüteciyle tek satırı kaçırmadan okumaya dalmıştı.” (Ak, 2018, s. 83)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme : “İki gün önceki matematik dersinde, tüm sınıf tahtadaki problemi çözmeye dalmışken Mimi sıranın içine gizlediği deftere başını gömdü, mışıl mışıl uyudu.” (Ak, 2018, s. 75)

“Kız dünkü resim dersinde boya fırçasını elinden tam beş kere düşürdü. Üstelik eline bulaşan kırmızı boyayı beyaz gömleğinin yakasına sildi.” (Ak, 2018, s. 75)

“Kız, ödevlerini günü gününe asla yetiştiremiyor. Bön bön bir noktaya bakıyor. Sınıf korosunda takılıyor. Sözleri unuttuğu yerde ağzını açıp kapıyor. Tam bir felaket!” (Ak, 2018, s. 75)

“Mimi yokuştan çıkmaktan nefret eder. Okulun arkasındaki dik yokuşu sızlanmadan tırmanışı akıl erdirilecek iş mi? Arada ne dinlendi ne de of, puf dedi üstelik. Hızlı tempoda soluk soluğa kalmadan yokuşu tepesine kadar tırmandı.” (Ak, 2018, s. 77)

Karakter öykü içerisinde umursamaz tavrının ve geçirdiği değişikliklerin çevresindekiler tarafından fark edilebileceğini okuyucuya hissettirir. Etrafındaki insanlardan gizlice hareket etmenin aslında ellerine bir şey geçirmeyeceğini, paylaşımın ve birlikteliğin bireyler için daha yararlı olduğunu okuyucuların anlamasını sağlar.

Tablo 21: Toto'nun Sınıfı Kitabına Ait Çocuk Karakterinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Yeni Arkadaş	12	19
Huzurlu Gün	7	4
Ne Proje Ama!	11	8
Oyun İçinde Oyun	11	12

Tablo 21 incelendiğinde Toto'nun Sınıfı kitabında toplam 41 tane olumlu karakter özelliği, toplam 43 tane ise olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. Ayrıca Yeni Arkadaş adlı öyküde en fazla olumlu karakter özelliği olduğu görülmektedir.

Tablo 22: Toto'nun Sınıfı Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Toto	Lumba	Mimi	Selo	Fırto	Cemo	Teo	Lolo
Yeni Arkadaş	Açık			X	X				
	Kapalı	X	X			X	X	X	
	Devingen	X	X	X					
	Durağan				X	X	X	X	
Huzurlu Gün	Açık	X							
	Kapalı				X			X	X
	Devingen								
	Durağan	X			X			X	X
Ne Proje Ama!	Açık	X							
	Kapalı			X	X			X	
	Devingen				X				
	Durağan	X		X				X	
Oyun İçinde Oyun	Açık	X			X				
	Kapalı			X					
	Devingen				X				
	Durağan	X		X					

Tablo 22'de görüldüğü üzere; Toto Huzurlu Bir Gün'de, Ne Proje Ama!'da, Oyun İçinde Oyun'da, Mimi Yeni Arkadaş'ta, Selo Yeni Arkadaş'ta ve Oyun İçinde Oyun'da açık karakter olarak yer alır.

Toto, Lumba, Fırto, Cemo, Teo Yeni Arkadaş'ta, Teo Huzurlu Gün'de ve Ne Proje Ama!'da, Lolo Huzurlu Gün'de kapalı karakter olarak yer alır.

Ayrıca Tablo 22 incelendiğinde; Toto, Lumba, Mimi Yeni Arkadaş'ta, Selo Ne Proje Ama!'da ve Oyun İçinde Oyun'da devingen karakter olarak yer aldığı görülmektedir.

Selo, Fırto, Cemo ve Teo Yeni Arkadaş'ta, Toto, Selo, Teo ve Lolo Huzurlu Gün'de, Toto, Mimi ve Teo Ne Proje Ama!'da, Toto ve Mimi Oyun İçinde Oyun'da durağan karakter olarak yer alır.

4.12. UÇURTMAM BULUT ŞİMDİ

Kitabın Adı: Uçurtmam Bulut Şimdi

Kitabın Yazarı: Sevim AK

Resimleyen: Behiç AK

Yayınevi: Can Yayınları

Basım Yılı: Ocak 2016

Sayfa Sayısı: 84

İçinde Yer Alan Öyküler:

- 1.Uçurtmam Bulut Şimdi
- 2.Satılık Kitap
- 3.Yağmur Bulutu
- 4.Pisi Pisi Otları
- 5.Elişi Kağıtları
- 6.Büyüme İstiyorum
- 7.Bir Buluş
- 8.Bir Çılgılık
- 9.Gözlerimi Geri Verin
- 10.Zamanı Gelmeden
- 11.Dut Ağacının Korkusu
- 12.Herkesin Bir Yıldızı mı Var?
- 13.Vitrindeki Mavi Bahçıvan
- 14.Öyle Bir Gün

4.12.1. Uçurtmam Bulut Şimdi

Uçurtmasını uçurmaya çıkaran sabırsız kahraman elindeki ipin kaçmasıyla uçurtmasının bulutlara gidişini kendi gözleriyle izler adeta. Sonrasında ise uçurtmasıyla birlikte çeşitli hayallere dalar. Çocuk okurların karakterle özdeşim kurup hayallerini sürebileceği bir öyküdür.

Uçurtmam Bulut Şimdi adlı öyküde tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.12.1.1. Çocuk Karakteri Açıklık-Kapalılık

Eserde yer alan çocuk karakteri açık olarak verilmiştir. Karakterin duyguları, düşünceleri, hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.1.2. Çocuk Karakterinin Özellikleri

Çocuk karakteri öyküde önyargılı, meraklı, sabırsız gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Çözüm Arayan: “Şimdi o evde olmadığına göre düğümü babama açtırmalıyım. Babam da televizyon seyrediyor.” (Ak, 2016, s. 7)

Önyargılı: “Televizyonda iki kişi alçak sesle konuşuyor. Birinin yüzünde bıçak yarası var; hiç gülmüyor. Kötü adamlar hep böyle olurlar, filmin sonunda da mutlaka ölürler.” (Ak, 2016, s. 8)

Pişman: “Ne yapacağım şimdi? Uçurtmayı dün babamla tamamlamıştık. İlk kez uçuracaktım. Keşke ipini daha sıkı tutsaydım!” (Ak, 2016, s. 8)

Meraklı: “Acaba nerededir? Onu bulabilir miyiz?

Ooo? Bu çok zor

Neden?” (Ak, 2016, s. 8)

“Kafam iyice karışmıştı. Bulutlar su buharıysa, dedem gökyüzünde ne arıyordu?” (Ak, 2016, s. 9)

Sabırsız: “Uçtu, değil mi? Film bitene kadar bekleseydin tepeye birlikte giderdik.” (Ak, 2016, s. 9)

Hayalperest: “Aaaa! Doğru galiba. Şu pembe bulut annemin balkonundan çalındığını sandığı geceliğine ne çok benziyor!” (Ak, 2016, s.9)

“Pencereye koştum. Gökyüzüne baktım bir kez daha. İşte, şimdi de bembeyaz kıvrıkcık sakalı, başında kukuletası, elinde bastonuyla dedem geçiyordu evimizin üstünden.” (Ak, 2016, s. 9)

4.12.1.3. Çocuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Karakter durağan yapıdadır. Herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.12.1.4. Çocuk Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Karakter öyküde, konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme :“Uçurtmamın ipi karışmış, açamıyorum. Kerem kapıda bekliyor beni. Uçurtmamın ipini en kolay annem çözebilir ama o da alışverişe gitmiş.” (Ak, 2016, s. 7)

“Kafam iyice karışmıştı. Bulutlar su buhariysa, dedem gökyüzünde ne arıyordu?” (Ak, 2016, s. 9)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Keremle mahallemizin biraz üstündeki rüzgarı eksik olmayan boş arsaya gidiyoruz. Ben hemen uçurtmayı rüzgarın ellerine bırakıyorum. Rüzgar onu uzaklara taşıyor. Uçurtmam yükseldikçe kuyruğunu tatlı tatlı sallıyor.” (Ak, 2016, s. 8)

Karakterin öyküde gerçeklerden yola çıkarak hayal dünyasına dalması çocuk okurlarla kolaylıkla özdeşim kurmasını sağlar. Gerçek yaşamda karşılarına çıkan durumların da onların hayal dünyalarını geliştirebileceğini, kendi kendisine vakit geçirip bireysel olarak var olabileceği duygusunu okuyucuya verir.

4.12.2. Satılık Kitap

Yeni kitaplar alıp ailesine yük olmamak için arkadaşıyla birlikte bir kitapçı açmaya karar veren bir çocuk. Fakat düşündüğü kadar kolay olmaz, umduğunu bulamaz kitap satışlarında. Üstelik annesinin gözü gibi sevdiği çiçeklerini de kaybeder. Mahcubiyet ve yeni fikirlerin birlikteliğinden, düşünmeden hareket edilmemesi gerektiğine dair birçok duyguyu okuyucuya verir.

4.12.2.1. Kız Karakteri Açıklık-Kapalılık

Karakter öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.2.2. Kız Karakterin Özellikleri

Kız karakteri öyküde yaratıcı, kendinden emin, telaşlı, yordama yapabilen gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Yaratıcı: “Bu mahallede kitaplarımızı satamayacağımızı anlamıştık. Bütün kitapları torbaya doldurduk, otobüs durağına geldik. İlk gelen otobüse binecek. Üçüncü durakta inecektik. Bizi orada kimse tanımazdı.” (Ak, 2016, s. 16)

“O sırada aklıma parlak bir fikir geldi. Satışımızı arttırmak için ikramiye vermeliydik.” (Ak, 2016, s. 17)

Alçakgönüllü: “Aman, boşver. Burak sınıf arkadaşımız. Para isteseydik ayıp olurdu.” (Ak, 2016, s. 11)

Heyecanlı: “Şimdi heyecandan ne yapacağımı bilemiyordum. Kitapların tozunu almaya başladım.” (Ak, 2016, s. 11)

Özgüvenli: “Çiçeklerin bayağı yararı olmuş, tüm mahallenin ilgisini çekmişti. Reklam dediğin böyle yapılmış.” (Ak, 2016, s. 14)

Telaşlı: “Tabelaları yetiştirmek için telaşla tezgaha doğru koştu.” (Ak, 2016, s. 15)

Mahcup: “Parayı bırakıp saksıları yüklenen uzaklaşıyordu. Avuçlarımız bir anda parayla dolmuştu. Kitaplar olduğu gibi duruyordu. Şimdi annelerimize ne diyecektik?” (Ak, 2016, s. 16)

“Pencerenin önüne baktım. Bomboştu. Çiçeklerimiz şimdi kim bilir hangi evin penceresindeydiler.” (Ak, 2016, s. 18)

Hayal Kırıklığına Uğrayan: “Ekrem amcaya baktık. Olanlardan habersiz, şezlongunda tatlı tatlı uyukluyordu. Pazarlama konusundaki önerilerinde bir eksiklik olduğu tartışılmazdı.” (Ak, 2016, s. 16)

Yordama Yapabilen: “Eve dönerken cebimiz parayla doluydu ama bunu kitap satışından değil, çiçek satışından elde etmiştik. Mahallemizin bir kitapçıdan çok çiçekçiye ihtiyacı olduğunu da böylece keşfetmiştik.” (Ak, 2016, s. 17)

Dürüst: “Artık olanları saklayamazdım. Her şeyi olduğu gibi anlattım.” (Ak, 2016, s. 18)

4.12.2.3. Kız Karakteri Devingen –Durağanlık

Çocuk karakteri devingen bir karakterdir. Öykü başında kitaplardan para kazanmak için elinden geleni yapar fakat sonunda yorgun düşüp pes eder.

“Kitapları gözümüze kestirdiğimiz alçak bir duvara yan yana dizdik. Çaresiz eskileri satacak, yenileri alacaktık.” (Ak, 2016, s. 10)

“Bu mahallede kitaplarımızı satamayacağımızı anlamıştık.” (Ak, 2016, s. 16)

“Pencerenin önüne baktım bomboştu çiçeklerimiz. Şimdi kim bilir hangi evin penceresindeydiler.” (Ak, 2016, s. 18)

4.12.2.4. Kız Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Küçük kız karakteri öyküde davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme :“Murat, sabah erkenden bizim eve uğradı. Okunmuş eski kitaplarını bir torbaya koyup getirmişti. Ben de akşamdan ayırdığım kitapları bir kağıda sardım, birlikte dışarı çıktık.” (Ak, 2016, s. 10)

“Hemen eve koştuk. Ben, menekşe, sardunya saksılarını yüklenip geldim. Murat da petunya, karanfil saksılarını, kitapları oraya, saksıları öne ve yanlara yerleştirdik.” (Ak, 2016, s.13)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Benim yazım güzeldi, karnem de pek iyiydi. Hemen yukarı çıktım. Ekrem amcanın bulduğu renkli kartonlarla Okuma 25 kuruş ve Kitaplar üzerindeki fiyatı satılır yazılı iki büyük tabela hazırladım.” (Ak, 2016, s.13)

“Tabelaları yerleştirmek için telaşla tezgâha doğru koştum. Şaşılacak şey! Müşterilerin hepsi kadındı. Yanlarına yaklaşınca durumu anladım. Kadınlar kitapları değil, çiçekleri satın almak istiyorlardı.” (Ak, 2016, s. 15)

Karakter, çocuk okurların yaşamda her zaman istedikleri doğrultuda istedikleri şekillerde olaylarla karşılaşmayacağını, isteklerini gerçekleştirmek için farklı yollar denemeleri gerektiğini okuyucuya öykü üzerinden verir. Bu sayede okur, pes etmemeyi, her zaman için yeni yollar olabileceğini, bu yolları geliştirmek için yaratıcılıklarını ve zihinlerini kullanmaları gerektiğini duyumsar.

4.12.3. Yağmur Bulutu

Bir Pazar sabahı akla gelen soru çocuğun, babasının ve annesinin tartışmasına yol açar. Tartışmanın büyümesi çocuğu oldukça üzer ve imdadına babaannesi yetişir. Yağmur bulutu, aile büyükleri ve çocukların bağının hissettirildiği bir öykü olarak kaleme alınmıştır.

4.12.3.1. Çocuk Karakteri Açıklık-Kapalılık

Karakter açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.3.2. Çocuk Karakterin Özellikleri

Meraklı: “Yağmur nasıl oluşur baba?” (Ak, 2016, s. 20)

“Yağmur, çocukların gözyaşları mı?” (Ak, 2016, s. 22)

Duygusal: “İçimden daha çok ağlamak geldi şimdi. Sicim gibi boşalttım gözyaşlarımı.” (Ak, 2016, s. 22)

4.12.3.3. Çocuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Çocuk karakteri durağandır olarak verilmiştir. Öykü boyunca herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.12.3.4. Çocuk Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde çocuk karakteri konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Pazar sabahları evimize sessizlik gelir. Hafif bir radyo sesinden başkasına izin verilmez. Annem Pazar günleri temizlik yapmaz, çamaşır yıkamaz. Ben ne mandolinimi ne de mızıkamı çalabilirim. Sessizliği her Pazar babam çağırır, pazartesi sabahı işe giderken götürür.” (Ak, 2016, s. 19)

“Gözlüğünün kılıfını avuçlarının arasından çekip aldı. Şaplatarak üç kez kafama vurdu. Çok acımamıştı ama kalbim kırılmıştı. Başımı masanın üstüne yasladım, hıçkırarak ağladım.” (Ak, 2016, s. 21)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme : “Ne kıvırıp duruyorsun gözlüğümün kılıfını? İşin gücün dalga geçmek. Tatil sabahı keyfimizi kaçırdın işte! Sevin artık!” (Ak, 2016, s. 21)

Çocuk karakteri öyküde duygusallığının verdiği özelliklerle içe kapanık olan çocuğu okuyucuya yansıtır. Bu özellikler dahilinde çocuğun yetişkin dünyasını anlaması için sevgi ve şefkatle yaklaşılması gerektiğini okurlara hissettirir.

4.12.4. Pisi Pisi Otları

Bisikletini sürerken eğlencenin dozunu biraz kaçırın çocuk... Bu eğlence ona gözlüğünün camlarının kırılmasıyla düşündüğünden çok daha pahalıya patlar. Bu duruma canı sıkılan çocuk arkadaşının söylediği hurafeyi yerine getirmeye kalkışır. Fakat umduğu mutlu sonla karşılaşamaz. Çareyi yine gerçekçi olan yolda, babasında bulur.

4.12.4.1.Çocuk Karakteri Açıklık-Kapalılık

Karakter öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.12.4.2.Çocuk Karakterinin Özellikleri

Çocuk karakteri öyküde maceraperest, meraklı, temkinli gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Maceraperest: “Tam yokuşun başına gelince ayaklarımı pedallardan çektim. Yokuş aşağı inanılmaz bir hızla iniyorduk.”(Ak, 2016, s. 24)

Endişeli: “Eyvah! Ne yapacağım şimdi? Geçen hafta da kırılmıştı. Babam daha yeni taktırdı.” (Ak, 2016, s. 25)

Meraklı: “Eee, ne olmuş?” (Ak, 2016, s. 25)

Temkinli: “Babannenin yalan söylemediğinden eminsen değil mi?” (Ak, 2016, s. 26)

Hayal Kırıklığına Uğrayan: “O ne? İki sağlam cam beklerken, kırıklar ikilileşmişti. Ağlamaklı olmuşum. Yüzüm gözüm alev alev yanıyordu.” (Ak, 2016, s. 26)

4.12.4.3. Çocuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Karakter öyküde devingen olarak verilmiştir. Öncesinde batıl inançlara inanırken sonrasında gerçekleri gizlemeyip gerçek yollarla çözüm bulması gerektiğini anlar.

“Yatarken Gökhan’ın söylediklerini aynen yerine getirdim. Üç kere, sağlam camlar iki olsun demeyi de unutmadım. Sabaha kadar deliksiz uyumuşum.” (Ak, 2016, s. 26)

“ Pisi pisi otunun bir şeyleri gerçekten çoğalttığını deneyimle doğrulamıştım.” (Ak, 2016, s. 26)

4.12.4.4. Çocuk Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde çocuk karakteri konuşma yoluyla ve fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Ben de bisikletimi yağlayıp mahallede dolaşmaya çıktım. Hiç beklemediğim anda bir el bisikletimin arkalığını tuttu.” (Ak, 2016, s. 23)

“Tam yokuşun başına gelince ayaklarımı pedallardan çektim. Yokuş aşağı inanılmaz bir hızla iniyorduk. İkimizin de çok hoşuna gitmişti. Sanki uçuyorduk. O sırada önüme çıkan ufak bir taşı göremeyip çarpınca dengemiz birden bozuldu, yuvarlandık.” (Ak, 2016, s. 24)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “ Akşama kadar gözlük takmadığımı kimse fark etmedi. Yemeğimi erkenden mutfakta yiyip odama çekildim. Anneme hemen yatacağımı, çok yorgun olduğumu söyledim.” (Ak, 2016, s. 26)

“Yüzüm gözüm alev alev yanıyordu. Hemen aynaya koştum. Neredeyse kendimi tanıyamayacaktım. Boynumdan yukarısı kıpkırmızı kesilmiş, yüzlerce minik sivilce tüm yüzümü kaplamıştı.” (Ak, 2016, s. 26)

Öyküde karakter başına gelen olay sonrasında batıl inançların peşinden gider ve kendisine böylece bir çözüm yolu bulmaya çalışır. Sonrasında yaşadıklarıyla aslında bunun bir çözüm yolu olmadığını, en sonda yaptığını en başta yapması gerektiğini görür. Okurlar da böylece bu durumların yanlışlığını görür, öncelikle yapılması gerekenin gerçek durumlar dahilinde çözüm bulunması ve olanın doğrudan paylaşılması gerektiğini fark eder.

4.12.5. El İşi Kağıtları

Annesiyle balkonda oturan çocuk farkında olmadan yaptığı resimleri annesinin yaptığı yemek malzemelerinden oluşturur. Öykü, annesiyle paylaşım içinde olan çocuğun mutluluğunun bir yansımasıdır.

4.12.5.1. Çocuk Karakteri Açıklık-Kapalılık

Karakter kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.12.5.2. Çocuk Karakterinin Özellikleri

Meraklı: “Denizden esen rüzgar, deniz kokusunu bize kadar taşıyabilir miydi?” (Ak, 2016, s. 27)

Dikkatli: “Annem piriñçe kıyma katılmış karışımı, içi temizlenmiş biberlere, patlıcanlara dolduruyor. Tepelerine domatesten kırmızı bir kapak oturtuyor. Yeşilin, morun üzerinde kırmızı ne hoş duruyor.” (Ak, 2016, s. 27)

Sabırsız: “Domatesin suyu annemin ellerinden masaya damlıyor. Pişse de yesem.” (Ak, 2016, s. 28)

Yordama Yapabilen: “Ne güzel! Belki annemin dolmalarının kokusunu başka kentlere de taşır.” (Ak, 2016, s.27)

4.12.5.3. Çocuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Karakter durağan bir karakterdir. Herhangi bir değişim göstermez.

4.12.5.4.Çocuk Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde çocuk karakteri konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Annemle balkondayız. Masanın bir ucunda ben karşı ucunda annem. Parlak el işi kağıtlarıyla resim yapıyorum. Kurşun kalemle çizdiğim şekillerin üzerine renkli kağıtları yapııştırıyorum. Bir gözüm annemde.” (Ak, 2016, s. 27)

“Rüzgarın hızı arttı birden. Resim defterimi havalandıracak kadar hem de. El işi kağıtlarım az kalsın balkondan uçacaktı. Neyse ki annem zamanında yakaladı. Bir daha kaçmasınlar diye, kağıtları üst üste dizdi. En üste de kalın bir patlıcan oturttu.” (Ak, 2016, s. 28)

Öyküdeki karakter günlük yaşamda karşılaştığımız durumların aslında içimizdeki mutluluğu nasıl tetiklediğini, önemli olanın iyi ve güzel gözle çevreyi gözlemlemek olduğunu okuyucuya aktarır. Böylece çocuk okur, etrafında gelişen olayların aslında onun için bir mutluluk kaynağı olabileceğini, kendi bakış açısıyla bu durumu geliştirebileceğini fark eder.

4.12.6. Büyüme İstiyorum

Abisiyle babasını bekleyen çocuk, yaşı gereği abisinin sözlerine fazlasıyla inanır ve korku dolu anlar yaşar. Babasının gelişi ise onun için adeta bir kurtuluş yoludur. ‘Büyüme İstiyorum ‘babasının gelişini pencereden heyecan ve sabırsızlıkla bekleyen bir çocuğun öyküsüdür.

4.12.6.1.Çocuk Karakter Açıklık-Kapalılık

Karakter kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.12.6.2.Çocuk Karakterinin Özellikleri

Sabırsız: “Babam birazdan işten dönecek. Ağabeyimle pencerede bekliyoruz. Bu kez önce ben göreceğim onu.” (Ak, 2016, s. 31)

Meraklı: “Güneş nereye saklanır gece olunca? Orada gece olmaz mı? Nasıl gider, gelir? Yorulmaz mı?” (Ak, 2016, s. 31)

“Bulutların arasına gizlenerek uyur, değil mi?” (Ak, 2016, s. 31)

Yordama Yapabilen: “Ama o filmmiş. Gerçek yaşamda olmaz öyle şeyler.” (Ak, 2016, s. 32)

“Kandırmış beni. Evimizin yıkılmayacak. Büyüyeceğim. Yarın güneş kentimize yine gelecek.” (Ak, 2016, s. 34)

Saf: “Babacığım, ne olur kurtar bizi.

Babam anneme bakıyor, şaşkın

Ne oldu buna?

Bilmem pencerede senin dönüşünü bekliyorlardı.

Göz yaşlarımı tutamıyorum

Kaçalım ne olur büyük deprem olacak şimdi.” (Ak, 2016, s. 34)

4.12.6.3.Çocuk Karakteri Devingen –Durağanlık

Karakter durağan olarak verilir. Öyküde herhangi bir değişim ve gelişim yaşamamıştır.

4.12.6.4.Çocuk Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde çocuk karakteri konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Annem sofrayı hazırlıyor, babam aç gelir. Hemen yemek yemek ister. Ceylan ile Tamer’in babası daha gelmemiş. Hala top oynuyorlar. Onların babası geç gelir. Benim babamsa hep saat 7’de.” (Ak, 2016, s. 31)

“Annemi çağırırım. Babamı aramaya çıkarım. Yaaa. Haydi anneme gidelim.” (Ak, 2016, s. 33)

Diğer Karakter Yorumlarıyla Geliştirme :“ Babam ağabeyime dönüyor. O gülüyor. Seni serseri seni! Korkuttun değil mi?

Birazcık divanı salladım. Şaka yapmak istemiştim. Hemen inandı.” (Ak, 2016, s. 34)

Çocuk karakter yaşı gereği anlatılanları doğrudan gerçek hayata uyarlayıp gerçekmiş gibi düşünür. Bu öyküde karakter, okuyucuya de gelişen olaylarda her durumu doğrudan gerçek hayata uyarlamayıp mantık süzgecinden geçirerek inanması gerektiğini verir.

4.12.7. Bir Buluş

Çevreye olan duyarlılığından dolayı bir buluş yapmaya niyetlenen Meltem sonunu düşünmeden hareket ettiği için eline yüzüne bulaştırır bu durumu ve sonucu hiç de düşündüğü gibi olmaz. Çevre kirliliğini azaltmak adına yapmaya çalıştığı buluş evlerinin yanmasına kadar gider. Tehlikeli durumlarda büyüklerden yardım alınması gerektiğini okuyucuya hissettiren bir öyküdür.

4.12.7.1.Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri, hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.7.2.Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde meraklı, sabırsız, çevreye duyarlı, utangaç gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Meraklı: “Baba, herkes mucit olabilir mi?” (Ak, 2016, s. 35)

“Birisi bir şeyi icat ederse ona ne verirler?” (Ak, 2016, s. 35)

Kendine Güvenen: “Bilemezsin tabii. Çünkü bu yeni bir buluş. Benim buluşum. Yalnız sen değil, dünyada hiç kimse bilmiyor.” (Ak, 2016, s. 36)

“Anlayamazsın tabii. Ben günlerce bunun için kafa patlattım. Herkes anlayabilseydi, bilginlere gerek olur muydu?” (Ak, 2016, s. 37)

Sabırsız: “Buluşumdan henüz kimsenin haberi yok ama Alper’den gizleyemem. Üstelik birinin bana yardım etmesi gerek.” (Ak, 2016, s. 35)

“Torbadan hızla çıkarıp bir taşın üzerine koydum.” (Ak, 2016, s. 36)

Abartmayı Seven: “Yakında bütün yaşamım değişecek öyleyse. Gazetelerde boy boy fotoğraflarım çıkacak. Adım okul kitaplarına geçecek.” (Ak, 2016, s. 35)

Çevreye Duyarlı: : “Çok kolay. Bu aleti evimizin bacasına yerleştireceğiz. Havayı kirleten tozları yutacak.” (Ak, 2016, s. 37)

“Geçenlerde öğretmenimiz hava kirliliğinden söz etti. Çevreyi ve havayı kirletmeye devam edersek bizden sonra gelecek kuşaklar bazı bitkileri de hayvanları da tanıyamayacaklarmış. Çünkü kirlilik bitki ve hayvan türlerini yok ediyormuş. İnsanları da hasta ediyormuş.” (Ak, 2016, s. 37)

Üretken: “Öğretmen en önemli hava kirliliğinin bacalardan çıkan dumanın, isin oluşturduğunu söyledi. Ben de düşündüm taşındım, bu sistemi kurdum. Her bacaya bu alet takılırsa hava kirliliği diye bir şey kalmayacak. ” (Ak, 2016, s. 37)

Utangaç: “Annem saçlarımdan çekip yüzüme ağır tokat indirdi. Yanaklarım al al olmuştu. Herkes bize bakıyordu.” (Ak, 2016, s. 41)

4.12.7.3.Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Karakter devingen yapıdadır. Buluş yapmak için sadece kendi duygu ve düşüncelerini önemserken gelişen olaylar dâhilinde çevresinin de bundan etkileneceğini ve tehlikeli durumlara yol açabileceğini öğrenir.

“Yakında bütün yaşamım değişecek öyleyse. Gazetelerde boy boy fotoğraflarım çıkacak. Adım okul kitaplarına geçecek. Babam, öğretmenim, annem çok şaşıracaklar. Herkes için büyük sürpriz olacak.” (Ak, 2016, s. 35)

“ Ertesi gün gazetelerde gerçekten boy boy fotoğraflarımız çıktı. Yanan bir baca resminin altında ben ve yanımda gözlerini ovuştura ovuştura ağlayan Alper.

Resmin altına iri harflerle, işte olayın faileri yazılmıştı. Haber başlığı ise şöyleydi: Kenar mahallede yangın!” (Ak, 2016, s. 41)

4.12.7.4.Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde Meltem karakteri davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Hemen kömürlüğün çatısına çıktık. Oradan duvara tırmanarak bizim dama geçtik. Biraz güç oldu ama sonunda aleti bacaya sımsıkı yerleştirdik. Düşmesin diye lastikle iyice bağladık.” (Ak, 2016, s. 38)

“Soba tutuşur tutuşmaz dışarı çıktık. Başarılı olup olmadığımız birazdan belli olacak. Evimizin bacasından önce ipince bir duman çıktı, sonra kayboldu. Artık hiç duman çıkmıyordu. Sevinçle el çırpmaya başladık. Başarmıştık!” (Ak, 2016, s. 38)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Yakında bütün yaşamım değişecek öyleyse. Gazetelerde boy boy fotoğraflarım çıkacak. Adım okul kitaplarına geçecek. Babam, öğretmenim, annem çok şaşıracaklar. Herkes için büyük sürpriz olacak.” (Ak, 2016, s. 35)

“ Ertesi gün gazetelerde gerçekten boy boy fotoğraflarımız çıktı. Yanan bir baca resminin altında ben ve yanımda gözlerini ovuştura ovuştura ağlayan Alper. Resmin altına iri harflerle, işte olayın faileri yazılmıştı. Haber başlığı ise şöyleydi: Kenar mahallede yangın!” (Ak, 2016, s. 41)

Çevreye duyarlı bir yapıda olan karakter çocuk okurlara örnek olsa da yaratıcılığını ortaya koyarken çok yönlü düşünmesi gerektiğini, aklına gelen her fikri doğrudan doğruya uygulayamayacağını ve bu şekilde düşüncelerini çevresindekilere danışıp öyle uygulamasının daha doğru olacağını karaktere hissettirir. Bu sayede okurlar, fikirlerini daha sağlam temellere oturtup ortaya çıkabilecek olumsuz durumların önüne geçebilir.

4.12.8.Bir Çılgılık

Beden eğitimi dersinde istediği takımlara yaşadığı aksilikler yüzünden yerleşemeyen Meltem, kendini diğer çocuklar gibi olmadığından kötü hisseder. Zayıf ve kısa olmasından dolayı her türlü yolu denese de bu takımlara giremeyen

Meltem çaresiz bir duruma düşer ve işin içinden çıkamaz. Öykünün sonunda ise tüm bu yaşadıklarının bir kâbus olduğunu anlar ve rahatlar.

Öyküde Meltem adında tek çocuk karakter bulunmaktadır.

4.12.8.1.Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.8.2.Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde çekingen, sabırsız, kendinden emin gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Sabırsız: “Öğretmen bana doğru yaklaşırken, ayakkabımda bir is lekesi gözüme çarptı. Alelacele silmeye çalıştım, olmadı.” (Ak, 2016, s.43)

Çekingen: “Ayakkabımın burnunu doğru siyahlık yayıldı, kaldı. Suç işlemişcesine çekinerek öğretmene baktım. Gözlerimiz karşılaştı.” (Ak, 2016, s. 43)

Umutsuz: “Babamın düşüncesi daha mantıklı gelmişti, mahalle arasında her gün top oynamama karşın boyum bir parmak bile uzamıyordu.” (Ak, 2016, s. 44)

Şanssız: “ Öğretmen üçe kadar saydıktan sonra kronometreyi çalıştırdı. Fırladık. Aksilik değil mi, hemencecik ayakkabılarımın bağı çözüldü.” (Ak, 2016, s. 45)

“Terslik, kum havuzunda da yakamı bırakmamıştı. Tam hızımı almış atlarken anlayamadığım bir nedenle dengem bozuldu. Önce sağ ayağımın topuğu kuma degecekken başım kumlara gömülüverdi.” (Ak, 2016, s. 46)

Atik: “Ayakkabılarım ayağımdan bir çırpıda çıkardım. Hafiflemiştim. Hızımı kolayca arttırdım. Hemen önümdeki Serkan’ı geçtim.” (Ak, 2016, s. 45)

Mağdur: “Öğretmen sonuçları açıkladığında donup kaldım. İlk on dereceyi alanlar ve benden gerilerde olduğu halde uzun bacakları yüzünden öğretmenin iyi koşabileceğine inandığı Ali, Serkan ve Cem koşu takımına seçilmişlerdi. Ben ayakkabılarımı çıkardığım için eşitliği bozmuş ve yarışma kurallarına uymamıştım.” (Ak, 2016, s. 45)

Özgüvenli: “Ne de olsa en deneyimli ben sayılırdım. 5.30 metre gibi bir sonuç alırsam öğretmenim kim bilir nasıl şaşırırdı!” (Ak, 2016, s. 46)

“Sıra takla atmaya gelmişti. Takla her gün oynadığım basit bir oyundu. Takıma seçileceğimden emindim.” (Ak, 2016, s. 46)

4.12.8.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Karakter durağan bir karakterdir. Öyküde herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.12.8.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde karakter konuşma yoluyla, davranış ve eylemleriyle ve fiziksel özellikler yoluyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Bu yarış iyi derecede bitirip koşu takımına seçilebilirdim. Ayakkabılarımı ayağımdan bir çırpıda çıkardım. Hafiflemiştim. Hızımı kolayca arttırdım, hemen önümdeki Serkan’ı geçtim. Kalbimin gürültüsü çoğalmış, sırtım ter içinde kalmıştı. Soluğum kesiliyor, gözlerim kararıyordu.” (Ak, 2016, s. 45)

“Öğretmen zayıf ve yaşına göre küçük duran öğrencileri jimnastik grubuna seçildiğini söyledi. İyi ama, ben jimnastik yapmak istemiyordum ki!” (Ak, 2016, s. 47)

Davranış ve Eylemler Yoluyla Geliştirme : “Keskin bir düdük sesiyle olduğumuz yerde kaldık. Bağrırlar kesildi, koyu bir sessizlik aldı yerini. Bakışlarımız düdük sesinin geldiği yere çevrildi. Beden eğitimi öğretmenimiz gelmişti.” (Ak, 2016, s. 43)

Fiziksel Özellikler Yoluyla Geliştirme: “Sen neden arkada duruyorsun? Öne geç, bakayım! Boyun çok kısa, zayıfsın da arka sırada kaybolmuşsun.” (Ak, 2016, s. 44)

“Benim kollarım güçlü ve adeleli bacaklarım da kalın olmadığı için kazanamamıştım. Ağlamaklı olmuştum.” (Ak, 2016, s. 47)

Meltem karakteri öyküde her türlü yolu denese de istediği duruma ulaşamaz ama hiçbir zaman pes etmez. Çocuk okurlara da mutlaka ikinci bir seçenek olabileceğini istedikleri olmadıkları zaman hemen pes etmemeleri gerektiğini, güçlü olmaları gerektiğini hissettirir.

4.12.9. Gözlerimi Geri Verin

Öyküde, Meltem karakteri annesini Anneler Günü'nde hediyesiz bırakmak istemez. Bunun için gerek bir çiçekçide alır soluğu gerek bir züccaciyede gerekse caddedeki diğer dükkanlarda. Fakat yeterli parası olmadığı için düşündüklerini de alamaz. Annesine hediye almak için farklı yollar ve yeni fikirler deneyen bir çocuğun başından geçen türlü türlü maceralar anlatılır.

4.12.9.1.Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Karakter öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.9.2.Meltem Karakterinin Özellikleri

Meltem karakteri öyküde düşünceli, hayalperest, şaşkın, heyecanlı gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Düşünceli: “Tarak takımı annemin tuvalet masasında ne güzel durur! Annem saçlarını her gün başka bir tarakla tarar. Saçları pırıl pırıl olur. Neler düşünüyordum.” (Ak, 2016, s. 49)

“Tarak takımının yerine ne alsam? Bir küllük. Olmaz. Çünkü annem sigara içmez. Alacağım hediye anneme ait olmalı; yalnızca o kullanmalı. Küllük alırsam en çok babamın işine yarar. Vazo alsam. Yoo, yoo... O da olmaz. Evimize ait olur o zaman da.” (Ak, 2016, s. 50)

Kendini Küçük Gören: “Cadde kıvrıla kıvrıla akan bir ırmak. Ben bu su damlası. Bir sürü damla ile birlikte akşama dek dolanıp duracağım.” (Ak, 2016, s. 50)

Hayalperest: “Denizde annelerimiz bekleyecek. Sevgiyle boynumuza sarılacaklar. Küçük su damlaları parlak yıldızlara dönüşecek. Tepemize ışıyacaklar. Oraya varana kadar boğulmasam...” (Ak, 2016, s. 50)

Beceriksiz: “ En iyisi ben yanına gideyim. Elimi uzattım. Fincana yetişemedim. En alt rafa basarak uzandım. Başardım. Fincan elimde. O ne? Raflar üzerime yıkılıyor. Eşyalar da yere. Hepsi paramparça.” (Ak, 2016, s. 51)

Meraklı: “Koca bir paketi kucaklamış gidiyor. Ne çok para biriktirmiş! Belki de babası vermiştir. Annesi şanslıymış. Ne aldı acaba?” (Ak, 2016, s. 53)

Şaşkın: “Afalladım. Ne dediniz?” (Ak, 2016, s. 54)

Pratik: “Yoo, çok güzel. Ama bir de babama sorayım, birlikte alacağız da. Dükkândan kaçarcasına çıktım.” (Ak, 2016, s. 49)

“Şey, bir dakika. Babam kapıda bekliyor. Parayı alıp getiririm hemen.” (Ak, 2016, s. 54)

Kuşkulu: “Arkama bakmadan hızlıca uzaklaştım. Kalabalıkta bana bakan birini görsem adımlarımı sıklaştırıyordum. Ya çiçekçi beni aratıyorsa?” (Ak, 2016, s. 54)

Heyecanlı: “On, onbeş, yirmi yazan etiketler. Aman Allah’ım, olamaz! Etiketlerden biri tam bana göre!” (Ak, 2016, s. 55)

4.12.9.3. Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Karakter öyküde devingen karakter olarak verilmiştir. Öykünün başında sadece parayla annesini mutlu edebileceğini düşünürken öykünün sonunda daha farklı yollar da olabileceğini görür.

“Dükkândan kaçarcasına çıktım. Satıcı, fiyatı söylerken nasıl da utandım! Yüzüne bakamadım. Cebimde bir lira olduğu sanki göz bebeklerimde yazılıydı.” (Ak, 2016, s. 49)

“Heyecanla Dükkâna girdim. Hediyemi aldım. Bir güzel paket ettirdim. Anneler Günü’nde annemi hediyesiz bırakacak değildim ya.

Babamla ikimize ikişer kaşık toz şeker... Annemin bardağına hediye paketinden bir kesme şeker.” (Ak, 2016, s. 55)

4.12.9.4. Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde karakter, davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Tarak takımının yerine ne alsam? Bir küllük. Olmaz. Çünkü annem sigara içmez. Alacağım hediye anneme ait olmalı; yalnızca o kullanmalı. Küllük alırsam en çok babamın işine yarar. Vazo alsam. Yoo,yoo... O da olmaz. Evimize ait olur o zaman da.” (Ak, 2016, s. 50)

“Artık dolaşamazdım. Dizlerim titriyordu. Anneme olan sevgim cebimdeki parayla ölçülemezdi zaten.” (Ak, 2016, s. 55)

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Dükkândan kaçarcasına çıktım. Satıcı, fiyatı söylerken nasıl da utandım. Yüzüne bakamadım. Cebimde bir lira olduğu sanki göz bebeklerimde yazılıydı.” (Ak, 2016, s. 49)

“ Akıntıdan bir çiçekçi Dükkânının önünden ayrıldım. Öğretmen, annenize hiç hediye alamasanız bile bir demet çiçekle gönlünü alın, demişti. Ben de öyle yapmaya karar verdim. Sevinçle Dükkâna girdim. İçi çiçek doluydu. En renkli demeti kapıp çiçekçiye uzattım.” (Ak, 2016, s. 53)

Meltem karakteri öyküde duygusallığın tam anlamıyla verildiği bir karakterdir. Annesini mutlu etmek adına her türlü yolu deneyen karakter, çocuk okurların kolaylıkla özdeşim kurup karakterle birlikte hüzünlenip çareler arayışına ortak olur. Okur, asıl olanın sevgi ve düşünce olduğunu ve tüm davranışların bu durumlar temelinde oluştuğunu fark eder. Böylece yaptığı, düşündüğü durumlarda bu temelle hareket ettiğinde kendinin ve çevresindekilerin mutluluğunun daim olacağını görür.

4.12.10.Zamanı Gelmeden

Öyküde, zamanı gelmeden açan çiçekleri sorgulayan Meltem’in yaşama dair duygu ve düşünceleri kendi bakış açısıyla ve yaşama dair verdiği örneklerle anlatılır.

4.12.10.1.Meltem Karakteri Açıklık-Kapalılık

Meltem karakteri öyküde kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.12.10.2.Meltem Karakterinin Özellikleri

Duygusal: “Aaa! Gerçekten mi? Bahar geldi sandı demek. Zavallıcık zamanı iyi hesaplayamamış, peki?” (Ak, 2016, s. 58)

Hayvansever: “Mahmut amca, baksana şu kedilere... Bir türlü yakamı bırakmıyorlar. Motordan biraz daha balık alsam mı?”

Boşboğaz: “Eh işte. Matematik ödevimi verdim. Seninle birlikte yaptığımız beş sorunun ikisi yanlış çıktı. Sinan, Ömer, Lale hep beş aldılar, bense üç.” (Ak, 2016, s. 59)

Haylaz: “Komşuların yanında ne biçim konuşuyorsun? Rezil ettin beni! Ödevi birlikte yaptığımızı hemencecik yetiştirmek şart mıydı? Sana soran olmadı ki! Akşama kadar sabredemedin gitti.” (Ak, 2016, s. 59)

4.12.10.3.Meltem Karakteri Devingen –Durağanlık

Meltem karakteri durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.12.10.4.Meltem Karakteri Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde karakter, davranış ve eylemleriyle, konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Kendimi adanın deniz kokulu en dik yokuşundan aşağı bıraktım. Sırtımda dolu çantam, bir tüy hafifliğinde indim kıyıya. Balıkçı Mahmut Amca bir motor dolusu balıkla iskeleye gelmişti.” (Ak, 2016, s. 57)

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Sesimi çıkarmadan dinledim. Sözleri bitince kulağımı parmaklarının arasından kurtardım. Kaçarcasına çıktım evden.” (Ak, 2016, s. 59)

“Kendimi birden mezarlıktaki erken açan erik ağacının yanında buldum. Bembeyaz çiçekli ilkyaz elbisesini giymiş, gururla gülümsüyordu. Baştan ayağa sevinç kapladı içimi.” (Ak, 2016, s. 59)

Diğer Karakterler Yorumlarıyla Geliştirme: “Komşuların yanında ne biçim konuşuyorsun? Rezil ettin beni! Ödevi birlikte yaptığımızı hemencecik yetiştirmek şart mıydı? Sana soran olmadı ki! Akşama kadar sabredemedin gitti.” (Ak, 2016, s. 59)

Karakter, okuyucuya her şeyin bir zamanının olduğunu; o zamana göre hareket edilmesi gerektiğinin ve bu zamanının ortaya çıkışında çeşitli durumların olabileceğini göstermeye çalışır. Doğal bir dengede dahi olsa karakterin bu durumu fark edip bir yere kadar müdahale gücünün olduğunu bazı durumlara etki edemeyeceği karakter üzerinden verilir.

4.12.11.Dut Ağacının Korkusu

Öyküde dut ağacının neden yıllardan beri meyve vermediğini merak eden çocuk soluğu en yakınında olanların yanında yani anne ve babasının yanında alır. Annesi ve babasının söylediği korkutma yöntemi oldukça dikkatini çeker ve bunları uygulamaya başlaması anlatılır.

Öyküde tek çocuk karakter vardır.

4.12.11.1. Açıklık-Kapalılık

Karakter öyküde açık karakter olarak verilmiştir. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.11.2. Karakterin Özellikleri

Karakter öyküde meraklı, istekli, korkak, bilgiç gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Meraklı: “Anne, bu ağaç hiç dut vermez mi?” (Ak, 2016, s. 61)

“Ama ben şeyi merak etmişim... Dut ağacını...” (Ak, 2016, s. 61)

“Korkutmak mı? Nasıl şey o?” (Ak, 2016, s. 62)

Yordama Yapabilen: “Yine bahar geldi, yine çiçeklendi ağaçlar. Bahçemizdeki dut ağacının dallarında bir tek dut yok yine.” (Ak, 2016, s. 61)

İstekli: “Dut ağacımızın meyve vermesini öyle çok istiyordum ki! Onun için her şeyi yapabilirdim. Yüreğini ağzına getirecek bir korkutma töreni düzenleyebilirdim. Ama önce havanın kararması gerekiyordu.” (Ak, 2016, s. 62)

Alaycı: “Yaprakları hafif hafif titremeye başladı. Tabansızın tekiymiş, hemencecik korktu.” (Ak, 2016, s. 63)

Tehditkâr: “Heheheeyyt! dut ağacına bak! Önümüzdeki yıl meyve vermezsen seni katur kutur keserim. Anladın mı? Anladıysan yapraklarını hışırdatma. ” (Ak, 2016, s. 64)

Korkak: “Kalbim küt küt çarpıyordu. Kapıyı yavaşça kapadım, odama koştum. Işığı yakmadan perdenin arkasından sokağa baktım.” (Ak, 2016, s. 64)

“Pencereden çekildim titriyordum.” (Ak, 2016, s. 65)

“Bir iki dakika geçmeden odamın ışığı yandı. Annemle babam içeri girmişti. Uyur numarası yapıyor, soluk alıp vermekten bile korkuyordum.” (Ak, 2016, s. 65)

Bilgiç: “Yok canım, hiç polisiye roman okumadın mı? Çarşaf genellikle üst kata tırmanmak için kullanılır.” (Ak, 2016, s. 65)

Yordama Yapabilen: “Ayaklarımın ucuna basarak pencereye gittim. Dut ağacının gövdesi dikleşmiş, yaprakları irileşmişti. Önümüzdeki yıl değil birkaç güne kadar dut vereceğe benziyordu.” (Ak, 2016, s. 65)

4.12.11.3. Devingen –Durağanlık

Karakter öyküde durağan yapıda verilir. Herhangi bir değişim yaşamamıştır.

4.12.11.4.Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde karakter davranış ve eylemleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Gece el etek çekildikten sonra balta, bıçak, çekiç ve çakıyı alet dolabından alıp bir torbaya koydum. Kafamdan aşağı beyaz bir çarşaf geçirdim. Bir hayaletten farksız olmuştum. Bahçeye çıktım. Dut ağacının karşısında durdum. Yaprakları hafif hafif titremeye başladı. Tabansızın tekiymiş, hemencecik korktu.” (Ak, 2016, s. 63)

“Garip sesler çıkararak çevresinde dans etmeye başladım. Torbadaki kesici aletleri teker teker çıkarıyor, gövdesine doğru fırlatıyordum. Karanlıkta iyice seçemiyordum, ama ağır yaralar almış olmalıydı.”(Ak, 2016, s. 63)

Konuşma Yoluyla Geliştirme: “Dut ağacımızın meyve vermesini öyle çok istiyordum ki! Onun için her şeyi yapabilirdim. Yüreğini ağzına getirecek bir korkutma töreni düzenleyebilirdim. Ama önce havanın kararması gerekiyordu. Karanlıkta cisimlerin korkunç hale geldiğini biliyordu. Geceleri her şeyin koca bir gövdesi olur ve sessiz boşlukta tuhaf yaratıklara dönüşür.” (Ak, 2016, s. 63)

Karakter, çocuk gerçekliğiyle olayları algılar ve doğrudan yaşama uygular. Bu durumda okur, söylenen her şeyin aslında doğrudan yaşama geçirilmemesi gerektiğini öncelikle söylenenlerin doğruluğunun sorgulanması gerektiğini ve sonrasında bulunan fikirlerin gerçek temelli olarak verilmesi gerektiğini görür.

4.12.12. Herkesin Bir Yıldızı mı Var?

Öyküde, kaybettiği cetvelini düşünce gören çocuğun bu durumu oldukça garipsemesi ve heyecanla karşılaşması anlatılır. Çocuk, anne ve anneannesinin konuşmalarından da yaptığı çıkarımlarla altıncı hislerinin kuvvetli olduğunu öğrenir. “Herkesin bir yıldızı mı var?” doğüstü durumlara çocuk zihniyle anlamlandırmaya çalışan bir öyküdür.

Öyküde bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.12.12.1. Açıklık-Kapalılık

Karakter kapalı karakter olarak yer alır. Belirli yönleriyle okuyucuya tanıtılmıştır.

4.12.12.2. Kız Karakterin Özellikleri

Umursamaz: “Umurumda değildi. Cetvelimi bulmuştum ya. Yüreğim sevinçle doluydu.”

(Ak, 2016, s. 67)

Meraklı: “Altıncı his mi? O ne büyükanne?

Nasıl bir duyu bu?” (Ak, 2016, s. 68)

Garipseyen: “Anneannemle annem galiba benim öbür insanlardan farklı olduğumu söylemek istiyorlardı.” (Ak, 2016, s.70)

Saf: “Aaa ne güzel! Her insanın gökyüzünde bir yıldızı mı var, anne?” (Ak, 2016, s.69)

“Sibel konuşurken arkasına geçtim, tepesine dikkatlice bakındım. Onun da yıldızı buralarda olmalıydı.” (Ak, 2016, s. 70)

4.12.12.3. Devingen –Durağanlık

Karakter durağan karakter olarak verilmiştir. Herhangi bir değişim göstermemiştir.

4.12.12.4. Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde karakter konuşma yoluyla ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Aaa bana da bazen öyle şeyler olur. Yazılı olmayacağız deriz, gerçekten olmayız. Tahtaya kalkacağım birkaç gün öncesinden içime doğar. Yüreğime sıkıntı basarsa mutlaka başıma kötü bir iş gelir.” (Ak, 2016, s. 69)

“Anneannemle annem galiba benim öbür insanlardan farklı olduğumu söylemek istiyorlardı. Okula geç kalacaktım. Çantamı topladım, ayakkabılarımı giydim. Hala konuşmaya devam eden annemle anneanneme el salladım.” (Ak, 2016, s. 70)

Diğer Karakterlerin Yorumlarıyla Geliştirme : “Ben sana dememiş miydim, Melahat? Bu çocuk temiz kalpli, içinde hiç kötülük yok. Altıncı his var bunda.” (Ak, 2016, s. 68) “Bu da eski bir deyim. Yıldızı alçak demek, her şeyden çabuk etkilenir demek. Kolay hastalanır, başına sık kaza gelir demek. Sen de öyle değil misin?” (Ak, 2016, s. 69)

Karakter doğaüstü durumları öykü içerisinde vermeye çalışır. Bu durumu gerçek olarak algılayan karakter merakıyla bu durumun peşine düşer. Çocuk okurlar bu durum sayesinde toplumda yaşanan kalıp yargıları tanır. Bu kalıp yargılar dahilinde çevresindeki insanların özelliklerine yönelik çıkarımlarda bulunabilir.

4.12.13.Vitrindeki Mavi Bahçıvan

Sınıf geçme hediyesini dört gözle bekleyen çocuğun, annesinin tutumlu olmasından dolayı hevesi kursağında kalır. Kendi kendine hayal kurup gerçekleşmesini beklerken hayatın gerçekleriyle de karşı karşıya kalır karakter. Çocuk duygusallığının ve düşlerinin konu edildiği bir öyküdür.

Öyküde bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.12.13.1. Çocuk Karakteri Açıklık-Kapalılık

Karakter öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri, hisleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.13.2. Çocuk Karakterin Özellikleri

Çocuk karakteri öyküde heyecanlı, inatçı, çaresiz, umutlu gibi karakter özelliklerine sahiptir.

Heyecanlı: “İki hafta sonra Murat’ın doğum günü. Yeni giysilerimi ilk o gün giyeceğim. Kapıdan girince bütün gözler üzerime çevrilecek. Giysilerime imrenerek bakacaklar. Murat uzun pantolonumu görünce büyüdüğümü anlayacak, ikide bir Meltem kardeş demekten vazgeçecek.” (Ak, 2016, s. 71)

Sabırsız: “Pantolonu giymek için sabırsızlanıyordum. Annem kapının önündeki askılara asılı pantolonlara tek tek bakıyordu.” (Ak, 2016, s. 71)

İnatçı: “Anne, amcamın söyledikleri doğru. Sen merak etme. Önümüzdeki yıl da giyerim. Ne olur alalım...” (Ak, 2016, s. 73)

“Kırmızı pantolon istemiyordum. Vitrindeki mavi hoşuma gitmişti. Artık başkasını beğenemezdim.” (Ak, 2016, s. 73)

“Hayır istemem. Mavi pantolonu istiyorum.” (Ak, 2016, s. 74)

İsteksiz: “Tezgahtar gri bir pantolonu elime tutuşturdu. İsteksiz isteksiz kabine girdim, pantolonu giydim. Büyümüş de küçülmüş gibi olmuştum.” (Ak, 2016, s. 73)

“Beğenmedim... Aynı babamın pantolonuna benziyor.” (Ak, 2016, s. 73)

Kibirli: “Pantolonu giyip geldim. Aynanın karşısında şöyle bir kendime baktım. Nasıl da değişmişim! Eski giysilerimin bu kadar berbat olduğunu bilmiyordum. Bana hasta görünümü veriyorlarmış meğerse.” (Ak, 2016, s.72)

Çaresiz: “Annem mızıkçılık etmeye başlamıştı. Pantolonu almaktan vazgeçerse ne yapardım! Günlerden beri bu vitrine bakıyor, kendimi mavi bahçıvan pantolonun içinde hayal ediyordum.” (Ak, 2016, s. 73)

“Susmaktan başka çarem yoktu.” (Ak, 2016, s. 76)

Duygusal: “Sesimi çıkaramadım. Gözyaşlarım yanaklarıma doğru süzülme için ufak bir hareket bekliyorlardı.” (Ak, 2016, s. 74)

“Artık gözlerimden akan yaşları tutamıyordum. İki elimle yüzümü kapayıp odama koştum. Yatağımın üzerine kapanıp ağladım.” (Ak, 2016, s. 76)

Umutlu: “Annem güzel dikiş diker. Kendi elbiselerini, babamın ve benim pijamalarımızı diker. Komşulara provalarda yardım eder. Bir bahçıvan pantolonunu mu beceremeyecek?” (Ak, 2016, s. 75)

“Aynı model yapacaksın değil mi? Tabii...” (Ak, 2016, s. 75)

“15 Eylülde okulun tanışma çayında gözlerini benden ayıramayacak. Mavi bahçıvan pantolonum ve mavi beyaz çizgili tişörtümle kim bilir ne gösterişli olacağım!” (Ak, 2016, s. 77)

Hayal Kırıklığı Yaşayan: “Pantolon, beğendiğim bahçıvan modeline hiç uymuyordu. Askıları vardı ama göğsündeki kocaman fermuarlı cepten eser yoktu.” (Ak, 2016, s. 76)

4.12.13.3. Devingen –Durağanlık

Karakter devingen bir karakter olarak verilir. Öncelikle istediklerinin olmasını isteyen karakter sonrasında annesinin de isteklerinden dolayı duruma razı olur ve farklı yönde hayaller kurmaya devam eder.

“Annem bana sınıf geçme hediyesi alacaktı. Hediyesi çok önceden seçmiştim. Açık mavi bahçıvan pantolonu. Anneme henüz söylememiştim, ama üstüne de bir de kırmızı tişört istiyordum.” (Ak, 2016, s. 71)

“Çaresiz Murat’ın doğum gününde annemin diktiği lacivert pantolonu giyeceğim. Murat beni fark etmeyecek bile ama indirimli satışlardan sonra 15 Eylülde okulun tanışma çayında gözlerini benden ayıramayacak. Mavi bahçıvan pantolonum ve mavi beyaz çizgili tişörtümle kim bilir ne gösterişli olacağım!” (Ak, 2016, s. 77)

4.12.13.4. Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde karakter konuşma yoluyla ve davranış ve eylemleriyle geliştirilmiştir.

Konuşma Yoluyla Geliştirme : “Dükkândan çıkınca bir süre hiç konuşmadan yürüdük. Çok kızmıştım. Annem istediğimi almamak için elinden geleni yapmıştı.” (Ak, 2016, s. 74)

“Annem güzel dikiş diker. Kendi elbiselerini, babamın ve benim pijamalarımızı diker. Komşulara provalarda yardım eder. Bir bahçıvan pantolonunu mu beceremeyecek?” (Ak, 2016, s.75)

Davranış ve Eylemleriyle Geliştirme : “Pantolonu çıkardım. Alıp başımı gittim. Ara sokaklarda bir süre dalgın dalgın dolaştım. Sonra mavi bahçıvanın durduğu vitrinin önüne geldim. Kaldırımında oturdum, doyasıya seyrettim. Ne güzeldi!” (Ak, 2016, s. 77)

Duygusalılığı ve hayalperestliğı harmanlayan karakter, gerçek olayları, yaşadıklarını göremez. Çocuk okur böylece her ne kadar içinde bulunduğu durumu istese dahi her zaman isteklerinin gerçekleşemeyeceğini, bu isteklerinin bazı şartlar dahilinde yerine getirilebileceğini görür. Bu duruma her ne kadar üzülse de etrafındakileri mutsuz etmemek için öncelikle inatçılık yapsa da sonrasında normale dönüp kendisini hayallerinin dünyasına atar ve mutluluğunu keşfeder.

4.12.14.Öyle Bir Gün

Yaşlılar haftasında öğretmenin verdiği ödevi yapmak için fırsat kollayan bir çocuğun büyük bir yardımda bulunmak istemesi ve bu yardımı yapmak için denediğı yolları konu alan bir öyküdür.

Öyküde bir tane çocuk karakter bulunmaktadır.

4.12.14.1.Açıklık-Kapalılık

Karakter bu öyküde açık karakter olarak yer alır. Duyguları, düşünceleri ve hissettikleri okuyucunun zihninde yer edecek şekilde verilir.

4.12.14.2. Çocuk Karakterin Özellikleri

Çocuk karakteri öyküde yardımsever, mükemmeliyetçi, huzursuz gibi karakter özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Yardımsever: “Evimizin önündeki taşlıkta oynarken karşı kaldırımdaki yaşlı kadını gördüm. Alışverişten dönüyordu. Fileleri dolup taşmış, ayrıca koltuklarının arasına da birer paket yerleştirmişti. Başörtüsü saçlarından kayıyor, boynunu çeşitli şekillere sokarak düzeltmeye çalışıyordu. Oyunu bırakıp soluğu yanında aldım. Paketlerinizi taşıyabilir miyim?” (Ak, 2016, s. 79)

“Alın lütfen bunları, istemem. Yardım için yaptım.”(Ak, 2016, s. 83)

Kendine Güvenen: “ Siz boyumun kısalığına bakmayın. Güçlü, kuvvetliyimdir. Verin lütfen.” (Ak, 2016, s. 80)

Mükemmeliyetçi: “Öğretmenimiz yaşlılar haftası nedeniyle bir ödev hazırlamamızı istemişti. Hepimiz tanımadığımız bir yaşlıya yardım edecek, sonra da yazacaktık. Benimki hepsinden iyi olsun istiyordum.” (Ak, 2016, s. 80)

Sorumluluk Sahibi: “Filelerden birini elime, ötekini sırtıma aldım. Her biri en az dört kilo kadar vardı. İki ekmeği bile nazlanarak taşıdığımı bilen annem bu halimi görse gözleri yaşardı. Ne de olsa, söz konusu olan bir ödevdi.” (Ak, 2016, s. 80)

Beceriksiz: “Ekmeklerin yerini değiştireyim dedim, ayaklarım sıırıslıklam oldu. Ayakkabılarımın içine kadar yumurtaya bulandım. Meğerse filede yumurta da varmış. Kırılmasa bilmeyecektim. Aksiliğe bakın! Bu sabah giydiğim pantolonumun paçaları bile sapsarı oldu. Annem nasıl kızacak, kim bilir.” (Ak, 2016, s. 81)

Kolaya Kaçan: “Fileler giderek ağırlaşmış, taşınamaz hale gelmişti. Keşke başka bir yardım şekli seçseydim. Otobüse binseydim, bir yaşlı teyzeye yer verseydim. Öylesi daha kolay olurdu.” (Ak, 2016, s. 82)

Sanssız: “Bir ara başımı hafifçe arkaya döndürdüm, koca bir köpekle burun buruna geldim. Yolumu değiştireyim dedim, yine yanımda bitiverdi. Korkmuştum. Fileler elimden kaymış, yerlerde sürüklenip duruyordu.” (Ak, 2016, s. 83)

Huzursuz: “Eve gidince içimde korkunç bir huzursuzluk duydum. Yardım yerine pek çok zarar vermiş, üstelik karşılığında para almıştım.” (Ak, 2016, s. 83)

Pişman: “Ne yapayım, katlanacaktım. Akılsız başın cezasını ayaklar çeker, derler. Ne kadar doğruymuş. Keşke fileler yerine verdiği küçük paketleri taşısaydım!” (Ak, 2016, s. 82)

4.12.14.3. Devingen –Durağanlık

Karakter devingen bir karakter olarak verilir. Öykünün başında yapacağı yardımın büyüklüğüyle yardımı kıyaslarken, öykünün sonunda önemli olanın işleri kolaylaştırmak olduğunu görür.

“Koltuğunun altındaki paketlerden birini uzattı. Yapacağım yardım büyük olmalıydı. Bu da ancak en ağır olanları, yani fileleri taşırsam gerçekleşecekti.” (Ak, 2016, s. 80)

“Bugün olanları ödev diye yazamazdım. Yarın başka bir yaşlıya ufak bir yardımda bulunmalıyım.” (Ak, 2016, s. 84)

4.12.14.4.Karakterin Geliştirilmesi

Öyküde karakter davranış ve eylemleriyle, fiziksel özellikleriyle ve konuşma yoluyla geliştirilmiştir.

Davranış ve Eylemleri Yoluyla Geliştirme : “Ooo bayağı nazikmişsin. Ben de yeni nesil yaşlılara hürmet bilmiyor der, dururdum. Al bakalım şu ufak paketi.” (Ak, 2016, s. 79)

“Limon ve yumurtaları bir kese kağıdına koydum. Hava iyice kararınca teyzenin kapısına bıraktım. Gitmeden önce de zili çalmayı unutmadım. Koşarak karanlığın içinde kayboldum.” (Ak, 2016, s. 84)

Konuşma Yoluyla Geliştirme “Ne bileyim filenin en altında ekmek olduğunu? Hiç ekmek alta konur mu? Annem bunu yapmaz işte. Ekmeğin çamurlu ucunu koparıp rasgele bir bahçeye fırlattım. Pusuya yatmış bir kedi miyavlayarak üstüne atıldı, bir solukta yutuverdi.” (Ak, 2016, s. 81)

“Ne yapayım, katlanacaktım. Akılsız başın cezasını ayaklar çeker, derler. Ne kadar doğruymuş. Keşke fileler yerine verdiği küçük paketleri taşısaydım!” (Ak, 2016, s. 82)

Fiziksel Özellikleriyle Geliştirme : “ Siz boyumun kısalığına bakmayın. Güçlü, kuvvetliyimdir. Verin lütfen.” (Ak, 2016, s. 80)

“Fileleri yavaşça yere bıraktım. Saçlarımı bir güzel düzeltip perçemimi alınma yapıştırdım. Bluzumun sonuna kadar açılmış düğmelerini ilikledim.” (Ak, 2016, s. 82)

Karakter bu öyküde aslında yapılan iyiliğin büyüğü veya küçüğünün olmayacağını, asıl önemli olanın çevresine karşı duyarlı olup bunu bir davranış haline getirmek olduğunu çocuk okura gösterir. Böylece okur, etrafındaki durumlarda büyüklük küçüklükten ziyade işleri kolaylaştırabilmek adına çeşitli çabalar harcaması gerektiğini fark eder. Bu şekilde yaşamına bu durumu adapte etmeye çalışır.

Tablo 23: Uçurtmam Bulut Şimdi Kitabına Ait Çocuk Karakterlerinin Özellikleri

	Olumlu Karakter Özelliklerinin Sayısı	Olumsuz Karakter Özelliklerinin Sayısı
Uçurtmam Bulut Şimdi	4	2
Satılık Kitap	6	3
Yağmur Bulutu	1	1
Pisi Pisi Otları	3	2
El İşi Kağıtları	3	1
Büyüme İstiyorum	3	1
Bir Buluş	4	3
Bir Çılgık	2	5
Gözlerimi Geri Verin	5	4
Zamanı Gelmeden	1	3
Dut Ağacının Korkusu	5	3
Herkesin Bir Yıldızı mı Var?	2	2
Vitrindeki Mavi Bahçıvan	3	6
Öyle Bir Gün	5	4

Tablo 23 incelendiğinde Uçurtmam Bulut Şimdi adlı kitapta toplam 47 olumlu karakter özelliği 40 tane ise olumsuz karakter özelliği tespit edilmiştir. En fazla olumlu karakter özelliği ise Satılık Kitap adlı öyküde bulunmaktadır.

Tablo 24: Uçurtmam Bulut Şimdi Kitabına Ait Çocuk Karakterlerin Analizi

		Çocuk	Meltem
Uçurtmam Bulut Şimdi	Açık	X	
	Kapalı		
	Devingen		
	Durağan	X	
Satılık Kitap	Açık	X	
	Kapalı		
	Devingen	X	
	Durağan		
Yağmur Bulutu	Açık	X	
	Kapalı		
	Devingen		
	Durağan	X	
	Açık		

Pisi Pisi Otları	Kapalı	X	
	Devingen	X	
	Durağan		
El İşi Kağıtları	Açık		
	Kapalı	X	
	Devingen		
	Durağan	X	
Büyüme İstiyorum	Açık		
	Kapalı	X	
	Devingen		
	Durağan	X	
Bir Buluş	Açık	X	
	Kapalı		
	Devingen	X	
	Durağan		
Bir Çılgık	Açık		X
	Kapalı		
	Devingen		
	Durağan		X
Gözlerimi Geri Verin	Açık		X
	Kapalı		
	Devingen		X
	Durağan		
Zamanı Gelmeden	Açık		
	Kapalı		X
	Devingen		
	Durağan		X
Dut Ağacının Korkusu	Açık	X	
	Kapalı		
	Devingen		
	Durağan	X	
Herkesin Bir Yıldızı Mı Var?	Açık		
	Kapalı	X	
	Devingen		
	Durağan	X	
Vitrindeki Mavi Bahçivan	Açık	X	
	Kapalı		
	Devingen	X	
	Durağan		
Öyle Bir Gün	Açık	X	
	Kapalı		
	Devingen	X	
	Durağan		

Tablo 24'te görüldüğü üzere; Çocuk karakteri Uçurtmam Bulut Şimdi'de, Satılık Kitap'ta, Yağmur Bulutu'nda, Bir Buluş'ta, Bir Çılgık'ta, Dut Ağacının

Korkusu'nda, Vitrindeki Mavi Bahçivan'da, Öyle Bir Gün'de, Meltem ise Gözlerimi Geri Verin'de açık karakter olarak yer almaktadır.

Çocuk karakteri Pisi Pisi Otları'nda, El İşi Kağıtları'nda, Büyüme İstiyorum'da, Herkesin Bir Yıldızı Mı Var?'da, Meltem ise Zamanı Gelmeden'de kapalı karakter olarak yer almaktadır.

Ayrıca Tablo 24 incelendiğinde, Çocuk karakteri Satılık Kitap'ta, Pisi Pisi Otları'nda, Bir Buluş'ta, Vitrindeki Mavi Bahçivan'da, Öyle Bir Gün'de, Meltem ise Gözlerimi Geri Verin'de devingen karakter olarak yer almaktadır.

Çocuk karakteri Uçurtmam Bulut Şimdi'de, Yağmur Bulutu'nda, El İşi Kağıtları'nda, Büyüme İstiyorum'da, Bir Çılgılık'ta, Dut Ağacının Korkusu'nda, Herkesin Bir Yıldızı Mı Var?'da, Meltem karakteri ise Zamanı Gelmeden'de durağan karakter olarak yer alır.

5.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmaya ait sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Yapılan çalışmada Sevim AK'a ait on iki öykü kitabı içerisinde yer alan yüz bir öykü ve bu öykülerde geçen çocuk karakterlerinin özellikleri, açıklık-kapalılık, devingenlik-durağanlık ve karakterlerin nasıl geliştirildiği açısından incelenmiştir.

İncelenen öykülerde toplamda yüz otuz bir çocuk karakter kullanmıştır. Yazar bu karakterlerin bazılarını eserlerde ortak, ana karakter, olarak kullanmıştır. Çilekli Dondurma eserindeki Gülüş karakteri, Dörtgöz eserindeki Deniz karakteri, Karşı Pencere eserindeki Meltem karakteri, Sakız Kızın Günleri'ndeki Sakız karakteri, Toto ve Şemsiyesi ve Toto'nun Sınıfı eserlerinde Toto karakteri bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Penguenler Flüt Çalamaz ve Dalgalar Dedikoduyu Sever adlı öykü kitaplarında ise karakterler çoğunlukla hayvanlardan ve cansız varlıklardan oluşmaktadır.

Öykülerde yer alan çocuk karakterler yüz on dört farklı karakter özelliği gösterirler. Karakter özelliklerinde en fazla meraklı karakter özelliği tespit edilmiştir. Çocuk karakterlerin meraklı ve yaratıcı yapısı okurların sorgulama ve düşünme yetisini destekler niteliktedir. Otuz dokuz defa hayalperest çocuk karakterlere yer verilse dahi karakterler gerçek yaşamdan tamamen kopmazlar. Karakterlerin öykü içerisinde olayları sorgulayan, yaşanan durumlar dâhilinde geleceğe yönelik yordama yapabilen yapıda oldukları görülür. Bu şekilde çocuk, kendi yaşamına dair durumları hem eser üzerinde görür hem de yaşanacak olaylara ilişkin öngöründe bulunabilir.

İncelenen öykülerdeki çocuk karakterlerin, genellikle umutlu olma, pes etmeme, alçakgönüllülük, meraklı olma, yordama yapma gibi olumlu özellikleri taşıdıkları görülür. Kendine güvenen, dürüst, sözünde duran gibi olumlu özelliklerin verilmesi karakteri ve karakterler üzerinden de okuru güçlü kılmaya yöneliktir. Öykülerde yardımsever, hayvansever gibi karakter özelliklerine de

değiniştir. Bunun gibi olumlu özelliklerin öykülerde geçen olaylarla desteklenmesi önemlidir. Bu durum da okurların günlük yaşamlarında karşılaştıkları olaylara ve kişilere karşı duyarlı olmaları gerektiği mesajlarının verildiği görülmektedir.

İncelene öykülerde alaycı, bencil, kıskanç, umursamaz, batıl inançları olan, sinirli, hırçın, umutsuz, takıntılı, alıngan, çıkarıcı, patavatsız, kuruntulu gibi olumsuz karakter özelliği gösteren çocuk karakterler az da olsa bulunmaktadır. Bu özelliklerin verilmesi öykü içerisinde karakterin yaşadığı değişim ve dönüşümü dolayısıyla da karakterin devingenliğini artırır niteliktedir.

Çocuğun doğasında yer alan merak ve heyecan duyguları, öykülerin çoğunda yer alır. Çocuğun benliğinde yer alan özellikleri öykü karakterinde karşısında görmesi de çocuğun karakterle olan özdeşimini kolaylaştırabilir. Öykülerde, sinirlenen, üzülen, mutlu olan, kıskanan vb. özellikleri taşıyan karakterlerin bulunması ise bu duyguları çocuklara hatırlatılır, çocukların benliğinde olanları açığa çıkarılır ve kendilerini sorgulamalarına yol açabilir.

Öyküde yer alan çocuk karakterlerin; yaşadıkları olaylarda onlara farklı gelen durumlar ve olaylar karşısında verdikleri tepkileri doğaldır. Abartının ve rastlantısallığın az olması da bu durumu destekler niteliktedir.

Öykülerde yer alan ana ve yan karakterler arasında zıt durumların verildiği de görülür. Bu durum, çocuğun karakteri her yönüyle görmesini kolaylaştırır. Çocuk bu sayede olumsuz olan durumlar üzerinden çıkarımlar yaparak yaşananları olumlayıp kendi yaşamına aktarabilir.

Olumsuz karakter özelliği taşıyan çocuk karakterlerin öykü içerisinde yaşadıkları değişimle olumlu yönde gelişim göstermeleri dikkate değerdir. Çocuklar böylelikle, bu durumu karakterler üzerinden görür ve çıkarımlarını kendi yaşamına uyarlayabilir.

İncelenen öykülerdeki karakterlerin seksen bir tanesi açık, elli tanesi kapalı karakterdir. Öykülerde çocuk karakterlerin açık olarak verilmesi okurların karakteri birçok farklı yönüyle tanımaya ve karakter hakkında yorum yapmasına yardımcı olur. Karakterlerin çok yönlü tanıtılması, karakterlerin göstermiş oldukları farklı yapılar ve düşünceler, okurları yeni fikirler için cesaretlendirebilir. Karakterlerin olaylar karşısında şaşkınlık ifadelerini saklamamaları, okuyucuya bu

durumu hissettirmeleri ve öykülerde sonucun tam anlamıyla bağlanmaması da okuyucunun merak duygusunu devindirici niteliktedir. Böylece çocuğun öykülerdeki karakterle özdeşim kurması kolaylaşır.

Öyküde yan karakterler daha çok kapalılık özelliği gösterirler. Yan karakterlerin tek yönlü tanıtılması ana karakteri güçlendirmek, onların temel özelliklerini ortaya çıkarmak için olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda yan karakterler, ana karakterlerin olumsuz tutumlarını düzeltmelerinde etkili rol oynadığı söylenebilir.

Ayrıca incelenen öykülerdeki çocuk karakterlerin elli dokuzu devingen, yetmiş ikisi durağan olarak verilmiştir. Öykülerde durağan çocuk karakter sayısının fazla olmasının nedeninin, öykülerin başından beri olumlu özelliklerini öykülerin sonuna kadar sürdürmelerinden ileri gelmiş olduğu düşünülebilir.

Bununla birlikte eserde yer alan ana karakterlerin çoğunlukla devingen, yardımcı karakterlerin ise çoğunlukla durağan yapıda olduğu tespit edilmiştir. Durağan yapıda olan karakterlerin fazla çıkmasının da bu duruma bağlı olduğu söylenebilir.

Karakterlerin geliştirilmesi esnasında tek bir yola bağlı kalınmayıp birden fazla yolla karakterlerin geliştirildiği görülmüştür. Karakterler seksen dört defa konuşma yoluyla, yetmiş dokuz defa davranış ve eylemleriyle, elli altı defa yazar yorumlarıyla, kırk altı defa diğer karakterlerin yorumlarıyla, kırk iki defa fiziksel özellikleriyle geliştirilmiştir. Buradan hareketle Sevim AK'ın öykü kitaplarında çocuk karakterleri geliştirme adına konuşma yoluna daha sık başvurduğu söylenebilir. Yazar bunu yaparken çocuk dilini de özenli kullanır. Çocuk karakterlerin konuşma yoluyla okuyucuya tanıtılması karakterin inandırıcılığını güçlendirir. Çocuk okurların ilgisini çeker. Aynı zamanda çocuğun kendi duygu ve düşüncelerini daha sık dikkate alıp kendisiyle konuşma, durumu değerlendirme ve çevresiyle doğrudan iletişim kurmasına yardımcı olabilir.

Yapılan çalışma sonucunda incelenmiş olan eserlerin nitelikli birer uyarıcı olduğu söylenebilir. Bu uyarıcılarla çocukların doğrudan doğruya etkileşim içerisinde olması çocukların yaşama dair duygu ve düşüncelerinin gelişmesine yardımcı olabilir. Çocuğu bir birey olarak gören yazarın eserlerinin daha çok okutulması gerektiği düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

- Sevim Ak'ın eserlerinde karakterler açık ve devingen yapıda olduğu için öğretmenler okuma çalışmalarında yazarın eserlerine yer verebilir.
- Eserlerdeki karakterlerin özellikleri ayrıntılı biçimde verildiği için drama çalışmalarında kullanılabilir.
- Veliler çocukların ilgi ve istekleri doğrultusunda yaşlarına uygun olan yazarın kaleminden çıkan eserleri okutabilir.
- Türkçe ders kitaplarında, serbest okuma metinlerinde, yazama becerileri derslerinde her seviyede Sevim Ak'ın öykülerinden yararlanılabilir.
- Araştırmacılar yazarın eserlerini farklı yönlerden inceleyebilir.
- Karakter eğitiminde Sevim Ak'ın öykülerinden yararlanılabilir.

KAYNAKÇA

- Ak, S. (2004). *Güneş'in Çocukları*. İstanbul: Can Yayınları.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin Söz Denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aktaş, E. (2016). Okuma Eğitimi Açısından Sevim Ak'ın Çocuk Öykülerinde Söz Varlığı. *Millî Eğitim Dergisi*, 210, 539-562.
- Akyol, H. (2012). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alp, D. ve Kardeş, C. (2013). *Çocuk Edebiyatı ve Medya*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Alpöge, G. (1991). *Çocuk ve Dil, Türkçede Sıfatların Kullanımı ve Çocuğun Gelişimi Açısından İncelenmesi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Anderson, N. A. (2013). *Elementary Children's Literature, Infancy Through Age 13*. New York: Pearson Education.
- Arpacı, Ö. (2006). *Çocuk Kitaplarında İletiler ve İletilerin Aktarım Biçimi (Sevim Ak Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Ataman, M. (2013). *Yaratıcı Yazma İçin Yaratıcı Drama*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bayraktar, N. , Ercan, Y. , Bulan H.İ. , Tekşan, K. , Şengezer. N. , Sezen, N, Üstün, Ö. , Eldemir, M., Yüzbey, İ. , Yaşar, F. ,Yetişen, A. ,Ak, N. & Kasımoğlu, H. (2008). *Türk Dili-Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çer, E. (2016). *0-6 Yaş Çocuk Kitaplarında Çocuk Gerçekliği ve Çocuğa Görelik*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Çıkla, S. (2005). Tanzimattan Günümüze Çocuk Edebiyatı ve Bazı Öneriler. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 104-105, 89-107.
- Dilidüzgün, S. (2000). Çocuk Kitaplarında Yazınsal Nitelik. Sedat Sever (Ed.), *1.Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu Kitapçığı* içinde(s. 253- 257). Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER.
- Dilidüzgün, S. (2003). *İletişim Odaklı Türkçe Derslerinde Çocuk Kitapları*. İstanbul: Morpa Yayınları.

- Dilidüzgün, S. (2004). *Çağdaş Çocuk Yazını Yazın Eğitime Atılan İlk Adım*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Doğan, Ç. (2015). *Sevim Ak'ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Yönünden İncelenmesi ve Türkçe Eğitime Katkısı*. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Erdem, A. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Çocuk Kitaplarındaki Kahramanlar. Sedat Sever (Ed.), *III. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Kitapçığı* içinde(s. 614-620). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Eziler, A. ve Kıran Z. (2003). *Yazınsal Okuma Süreçleri*. Ankara: Seçki Yayıncılık.
- Göğüş, B. , Oğuzkan F. ve Öner Toy, O. (1998). *Yazın Terimleri Sözlüğü*. (1. Baskı) Ankara: Dil Derneği Yayınları.
- Gökşen, E. N. (1980). *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız*. İstanbul: Okat Yayıncılık.
- Güleç, H. ve Gelgeç, H. Ç. (2006). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Edge Akademi.
- Güneş, Z. (2008). *İlköğretimde Çocuk Edebiyatı*. Eskişehir: Eskişehir Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- İpşiroğlu, Z. (1990). *Okumayı Öğretme, Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim*. İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları.
- Karaalioğlu, S. K. (1982). *Sözlü- Yazılı Kompozisyon Konuşmak ve Yazmak Sanatı*. İstanbul: İnkılap ve Aka Basım Evi.
- Karabulut, E. (2012). *Küçük Dünyamızın Büyük Kalemı Sevim Ak ile Söyleşi*. Akşam, Erişim tarihi 12 Ocak 2012, (<http://www.aksam.com.tr/ekler/kitap/kucukdunyamizin-buyuk-kalemi>)
- Karaca G. ve Temizyürek F. (2017). Sevim Ak'ın Öykülerinin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 177-195. Doi: 10.14686/buefad.263572.

- Karatay, H. (2011). Karakter Eğitiminde Edebi Eserlerin Kullanımı. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume. 6(1), 1439-1454.
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kıbrıs, İ. (2016). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kırkkılıç A. ve Akyol H.(2007). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Köksal, Ü. (1997). Çocuk Tiyatrosunun Özellikleri ve Tiyatro Dili. Didem Güneri Öztaşbaşı (Ed.), *Ana Dili ve Çocuk Kitapları Sempozyumu Kitapçığı* içinde (s. 47). Ankara: Ankara Üniversitesi Tömer Dil Eğitim Merkezi.
- Lukens, R. J. (1999). *A Critical Handbook of Children's Literature*. New York: Longman.
- Lukens, R. , J.Smith, J.J. ve Coffel, C.M. (2013). *A Critical Handbook of Children's Literature*. New York: Pearson Education.
- Neydim, N. (2000). *Çocukluğun Kısa Tarihi, Edebiyatta Çocuk Figürleri*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Neydim, N. (2003). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Oğuzkan, A.F. (1994). İyi Bir Çocuk Kitabı Dil, Anlatım, Konu Bakımından Nasıl Olmalıdır?. M. R. Şirin (Ed.), *99 Soruda Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 210- 212). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Oğuzkan, A. F. (2000). *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oğuzkan, A. F. (2013). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oktay, A. (1994). Çocuklara Kitap Seçerken Nelere Dikkat Edilmelidir? . M. R. Şirin (Ed.), *99 Soruda Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 229- 230). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Özdemir, E. (1991). *Okuma ve Metin İnceleme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özdemir, E. (1995). *Eleştirel Okuma*. Ankara: Ümit Yayınları.

- Özdemir, E. (2002). *Yazınsal Türler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, G. (2008). *Sevim Ak'ın Hikâye ve Romanlarında Yer Alan Eğitsel İletiler*. (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Özdemir Mete, Ö. (2016). *Sevim Ak'ın Çocuk Edebiyatı Romanlarının Sözvarlığı Açısından Çözümlemesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Püsküllüoğlu, A. (1994). *Arkadaş Türkçe Sözlük*. (1.baskı) Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Russell, D. L. (2009). *Literature for Children, A Short Introduction*. New York: Pearson Education.
- Senemoğlu, N.(2011). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sever, S. (2000). *Çocuk Kitaplarında Dilsel ve Görsel Duyarlılık*. Sedat Sever (Ed.), *1.Uluslararası Çocuk Kitapları Sempozyumu Kitapçığı* içinde (s. 631- 646). Ankara: AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dil Öğretim Merkezi Yayını.
- Sever, S.(2003). *Çocuk Kitaplarına Yansıtılan Şiddet, Milli Eğitim Temel Yasası ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Bağlamında Bir Değerlendirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sever, S. (2007). *Çocuk Edebiyatının Çocuğun Gelişim Sürecindeki Yeri ve Önemi*. Zeliha Güneş (Ed.), *İlköğretimde Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 1- 57). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Sever, S. (2009). *Türkiye'deki Bilimsel, Sanatsal Nitelikli Çocuk Edebiyatı Etkinliklerine İlişkin Genel Bir Değerlendirme*. Sedat Sever (Ed.), *Çocuk ve Okuma Kültürü Sempozyumu Kitapçığı* içinde (s. 15- 27) . Ankara: Eğitim-Sen Yayınları.
- Sever, S. (2012). *Çocuk ve Edebiyat*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Sever, S. (2015). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. Ankara: Tudem Yayınları.

- Sönmez, V. ve Alacapınar F. G. (2016). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, T. (2004). *İlköğretimde Drama-Kuramsal Bilgiler ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Suna Yayınları.
- Şimşek, T. (2012). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şen, E. (2016). Çocuk Edebiyatında Bir Yaşam Gerçekliği Olarak Ölüm Olgusu Üzerine Bir İnceleme (Sevim Ak Örneği), *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1) , 14-23.
- Tekşan, K. , Çinpolat, E. , Çelenk, B. & Güneş, T. (2019). Sevim Ak'ın Eserlerinde Söz Varlığı Unsurları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 361-370. Doi: 10.17240/aibuefd.2019.19.43815-468668 10.17240.
- Tekşan, K. , Set, G., Çinpolat, E. . (2019). Çocuk Kitapları ve İdealist Kahramanlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , (51) , 241-261. Doi: 10.21764/maeuefd.535773
- Tayşi Karakuş, E. (2019). Sevim Ak'ın Öykülerinin Duyarlık Eğitimi Açısından İncelenmesi, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 19(1), 303-324. Doi: diledeara.542628.
- Tuncer, N. (1994). Çocukların Değişik Yaşlarda İlgi Duydukları Konular ve Bunları Karşılatabilecek Kitap Türleri Nelerdir?. M. R. Şirin (Ed.), *99 Soruda Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 199- 201). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük* (11. Basım). Ankara: TDK Yayınları.
- Uçan, H. (2005). *Çocuk Kadar Saf, Temiz Kalabilmek*. Hece, Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı, 104- 105, 17- 23.
- Ural, S. (2013). *Okulöncesi Çocuk Kitaplarının Tanımı*. Çocuk Edebiyatı, Ankara: Eğiten Kitap.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2016). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. H. Şimşek (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurt, S. (2013). *Sevim Ak'ın Öykülerinin Eğitsel Değerlerinin İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

İncelenen Eserler:

- Ak, S. (2017). *Çilekli Dondurma*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2016). *Dörtgöz*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2016). *Dalgalar Dedikoduğu Sever*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2018). *Gökte Biri Var*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2016). *Karşı Pencere*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2019). *Mahalle Sineması*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2017). *Pembe Kuşa Ne Oldu?* .İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2017). *Penguenler Flüt Çalamaz*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2017). *Sakız Kızın Günleri*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2018). *Toto'nun Sınıfı*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2017). *Toto ve Şemsiyesi*. İstanbul: Can Yayınları.
- Ak, S. (2016) *.Uçurtmam Bulut Şimdi*. İstanbul: Can Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Tuğçe GÜNEŞ
Doğum Yeri-Tarihi	SAMSUN-27.02.1993
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Amasya Üniversitesi -Eğitim Fakültesi- Türkçe Öğretmenliği
Bildiği Yabancı Diller (varsa)	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri (varsa)	<i>Sevim Ak'ın Eserlerindeki Sözvarlığı Unsurları</i>
İş Deneyimi	
Çalıştığı Kurumlar	Karahamza Şehit Ahmet Karadağ Ortaokulu Çatalpınar/Ordu (2016-...)
İletişim	
E-Posta Adresi	tgc.gns@hotmail.com
Tarih	